
**PLANI KOMBËTAR I VEPRIMIT PËR
BARAZI, PËRFSHIRJE DHE
PJESËMARRJEN E ROMËVE DHE
EGJIPTIANËVE
NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË
(2021-2025)**

Korrik, 2021

Përmbajtja

SHKURTIMET	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
PJESA I - KONTEKSTI STRATEGJIK.....	5
Hyrja & Qëllimi i Dokumentit.....	5
Kuatri Ligjor dhe Institucionale.....	7
Parimet Themelore.....	11
Kushtet Aktuale, Problematikat dhe Sfidat.....	12
Vizioni Dhe Misioni i Dokumentit	42
PJESA II – QËLLIMET E POLITIKAVE DHE OBJEKTIVAT SPECIFIKË	43
Qëllimet Strategjike të PKVBPPRE 2021-2025.....	43
PJESA III - ZBATIMI, PËRGJEGJËSIA E INSTITUCIONEVE, LLOGARIDHËNIA, RAPORTIMI DHE MONITORIMI	60
Përgjegjësia e Institucioneve.....	60
Kuatri Vlerësues dhe Monitorues	62
PJESA IV- ANALIZA BUXHETORE	64
ANNEX 1 . MATRICA E PLANIT KOMBËTAR TË VEPRIMIT PËR BARAZI, PËRFSHIRJE DHE PJSËMARRJEN E ROMËVE DHE EGJIPTIANËVE 2021-2025	68

SHKURTIMET

AFP	Aftësim dhe Formim Profesional
AKPA	Agjencia Kombëtare për Punësim dhe Aftësim
AMA	Autoriteti i Mediave Audiovizive
AMSHDF	Agjencia Shtetërore e Mbrojtjes së të Drejtave të Fëmijëve
ARSIS	Nisma për Ndryshim Shoqëror
ASCAP	Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar
ASHDMF	Agjencia Shtetërore për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës
ASHK	Agjencia Shtetërore e Kadastrës
AZHBR	Agjencia për Zhvillim Bujqësor dhe Rural
BE	Bashkimi European
BK	Biblioteka Kombëtare
DAP	<i>Departamenti i Administratës Publike</i>
DRAP	Drejtoria Rajonale e Arsimit Parauniversitar
DRKK	<i>Drejtoria Rajonale e Kulturës Kombëtare</i>
DROSHKSH	Drejtoria Rajonale e Operatorit të Shërbimeve të Kujdesit Shëndetësor
DPAP	Drejtoria e Përgjithshme e Arsimit Parauniversitar
DPSS	Dokumenti i Politikave për Përfshirjen Sociale
DPT	Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve
ECRI	Komisionit European kundër Racizmit dhe Intolerancës
FSDKSH	Fondi i Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor
GMIP	Grupi i Menaxhimit të Integruar të Politikave
IAL	Institucionet e Arsimit të Lartë
INSTAT	Instituti Shqiptar i Statistikave
ISHP	Instituti i Shëndetit Publik
KPK	Komiteti për Pakicat Kombëtare
KMD	Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi
MASR	<i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë</i>
MB	<i>Ministria e Brendshme</i>
MBZHR	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural
MD	Ministria e Drejtësisë
MFE	<i>Ministria e Financave dhe Ekonomisë</i>
MIE	<i>Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë</i>
MK	<i>Ministria e Kulturës</i>
MPJ	Ministria e Punëve të Jashtme
MSHMS	<i>Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale</i>
NJMF	<i>Njësi për Mbrojtjen e Fëmijëve</i>
NJMVP	Njësi për Monitorimin dhe Vlerësimin e Politikave
NJKVSH	Njesitë Vendore të Kujdesit Shëndetësor
NJVV	<i>Njësi e Qeverisjes Vendore</i>
NJVRN	<i>Njësi e Vlerësimit dhe Referimit të Nevojave</i>
OSHC	Organizata të Shoqërisë Civile
OSHKSH	Operatori i Shërbimeve të Kujdesit Shëndetësor
PATP	Programet Aktive të Tregut të Punës
PNP	Programet e Nxitjes së Punësimin
PKVBPPRE	Plani Kombëtar i Veprimit për Barazi, Përfshirje dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve
QKTE	<i>Qendra Kombëtare Tranzitore e Emergjencave</i>

QKLL	Qendra Kombëtare e Leximit dhe Librit
QKEV	Qendra Kombëtare e Edukimit në Vazhdim
RCC	Këshilli i Kooperimit Rajonal
RKGjC	Regjistrin Kombëtar të Gjendjes Civile
<i>RTSH</i>	Radio Televizioni Shqiptar
SKZHI	Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim
SPSBGJ	Spektori I Përfshirjes Sociale dhe Barazisë Gjinore
<i>SHSSH</i>	<i>Shërbimi Social Shtetëror</i>
TLAS	Shërbimi Ligjor Falas Tiranë
UNDP	Programi për Zhvillim i Kombeve të Bashkuara
<i>VKM</i>	<i>Vendim i Këshillit të Ministrave</i>
ZVAP	Zyrat Vendore të Arsimit Parauniversitar

PJESA I - KONTEKSTI STRATEGJIK

1. Hyrja & Qëllimi i Dokumentit

Plani Kombëtar i Veprimit për Barazi, Përfshirje dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve 2021-2025 (këtu e në vijim “PKVBPPRE 2021-2025”) u përgatit në emër të Qeverisë së Shqipërisë nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, në koordinim dhe konsultim me ministrinë e tjera përgjegjëse, njësitë e vetëqeverisjes vendore, institucionet e pavarura, organizatat e shoqërisë civile, si dhe organizatat ndërkombëtare, të cilat punojnë për çështjet e integrimit të romëve dhe egjiptianëve në Shqipëri.

Ky plan është një angazhim i ri me kohështrirje 2021-2025, i cili targeton Minoritetet Romë dhe Egjiptianë. Plani prezanton një përshkallëzim të masave tashmë të zbatuara dhe në zbatim, dhe do të parashikojë gjithashtu nisjen e aktiviteteve të reja për nxitjen e integrimit të romëve dhe egjiptianëve me fondet e parashikuara nga buxheti i shtetit, por duke identifikuar edhe hendekun financiar për periudhën 2021-2025. PKVBPPRE 2021-2025, është hartuar në konsultim të ngushtë me ministrinë përgjegjëse të linjës, përfaqësues nga komuniteti Rom dhe Egjiptian, njësitë e qeverisjes vendore, organizata të shoqërisë civile si dhe aktorë të tjerë.

Në deklaratën e Partnerëve të Ballkanit Perëndimor mbi Integrimin e Romëve në Procesin e Zgjerimit të BE, Shqipëria bëri një angazhim për të vazhduar dhe rritur përpjekjet për barazi të plotë dhe integrimin e Romëve, veçanërisht përmes zbatimit dhe ndjekjes së Konkluzioneve të Përbashkëta të Seminareve Rome, në sektorët e *Punësisimit*, *Strehimit*, *Arsimit*, *Shëndetit*, *Regjistrimit civil*, *Mbrojtje Sociale dhe Mos-diskriminim*. Shqipëria u angazhua për të zhvilluar, miratuar dhe zbatuar standarde rajonale mbi buxhetimin publik në lidhje me integrimin e romëve për politikën e synuar, si dhe rritjen e buxhetit publik (qëndror dhe lokal) për integrimin e këtij komuniteti; të krijojë kanale dhe mekanizma zyrtarë për përfshirjen e përbashkët të qeverive lokale dhe komunitetit romë në formulimin e politikave, vendimmarrjes, zbatimit dhe monitorimit të përpjekjeve të ndërmarra për arritjen e objektivave të kësaj Deklarate. Plani përputhet plotësisht me kornizën e re strategjike romë të BE-së për barazi, përfshirje dhe pjesëmarrje 2020-2030.

Plani Kombëtar i Veprimit për Integrimin e Romëve dhe Egjiptianëve (2016-2020) demonstroi njohje nga administrata qendrore në lidhje me rëndësinë e hartimit të masave dhe aktiviteteve të reja për promovimin e integrimit të Romëve dhe Egjiptianëve me fokus të veçantë në uljen e barrierave me të cilat përballen Romët dhe Egjiptianët si hyrja në shërbime, përmirësimi i kushteve të jetesës përmes integrimit dhe promovimi i dialogut ndërkulturor.

Masat e PKVIRE (2016-2020) u hartuan në gjashtë fusha prioritare: regjistrimi civil, arsimit dhe dialogu ndërkulturor, punësimi dhe zhvillimi i aftësive, kujdesi shëndetësor, strehimi dhe integrimi urban dhe mbrojtja sociale. Mbrojtja e të drejtave të njeriut, përfshirë romët, dhe politikën anti-diskriminim është një nga pesë përparësitë kryesore të axhendës së integrimit në BE për Shqipërinë.

Edhe me përpjekjet e qeverisë shqiptare dhe organizatave të tjera, të dhënat nga 5 vitet e mëparshme tregojnë se ekzistojnë ende probleme të regjistrimit civil, arsimit, punësisimit, kujdesit shëndetësor, strehimit dhe mbrojtjes sociale. Këto probleme janë edhe më të mëdha

kur shtohet stigma sociale aktuale, stereotipet dhe diskriminimi që për fat të keq janë akoma të pranishme ndaj romëve dhe egjiptianëve.

Romët dhe egjiptianët përballen me pengesa të drejtpërdrejta dhe të tërthorta në aksesin e shërbimeve publike, të cilat lindin nga kriteret e pranueshmërisë që ata nuk mund t'i plotësojnë, nga mungesa e informacionit ose nga moskuptimi i procedurave administrative, si dhe nga stigmatizimi dhe diskriminimi i vazhdueshëm nga pjesa tjetër e popullatës. Përjashtimi afatgjatë ka ndikuar në kushtet e jetesës së romëve dhe egjiptianëve, në trajtimin diskriminues në disa raste nga pjesa tjetër e popullatës dhe në marrëdhënien me institucionet shtetërore. 730 Romë dhe Egjiptianë janë identifikuar gjatë vitit 2019 vendbanimi i të cilëve, sipas regjistrimit civil, nuk përputhet me atë real. Sipas të dhënave të Sondazhit Rajonal për Komunitetin Rom, 84% e komuniteti Rom kanë akses në elektricitet dhe 50% e tyre kanë akses në ujë të pijshëm në banesat e tyre krahasuar me shifrën 89% që i takon pjesës jo-Rome. Nga të dhëna të vitit 2017, ekziston një hendek midis romëve të marginalizuar dhe fqinjëve jo-romë për sa i përket aftësive njerëzore dhe mirëqenies materiale¹. Hendeku është veçanërisht i madh për të rinjtë - vetëm 22 përqind e romëve të marginalizuar të moshës 18-24 vjeç janë në punësim, arsim ose trajnim krahasuar me 58 përqind të fqinjëve jo-Romë². Bazuar në raportin vjetor të Komisionerit kundër Diskriminimit, ka pasur 43 raste për periudhën 2017-2018 të diskriminimit për shkak të racës³. Komuniteti Rom dhe Egjiptian nuk është i informuar mirë për të drejtat, shërbimet ose rrugët ligjore për të ofruar këto shërbime. Një shoqëri që respekton dhe mbron të drejtat e njeriut, garanton parimin e barazisë dhe promovon shanse dhe mundësi të barabarta si një mjet efikas për një demokraci të konsoliduar dhe shtet ligjor.

PKVBPPRE 2021-2025 do të sigurojë vazhdimësinë e një qasjeje për dhënien e kujdesit përtej projekteve afatshkurtra të Organizatave Ndërkombëtare dhe / ose atyre lokale. PKVBPPRE 2021-2025 është hartuar në mënyrë të tillë që të sigurojë integrimin me aspektet e planifikimit, aspektet operacionale dhe aspektet e kontrollit / monitorimit. Për të rikuperuar hendekun midis planifikimit dhe kontrollit, PKVBPPRE 2021-2025 parashikon operacione efektive dhe efikase.

Financimi për zbatimin e masave të parashikuara në PKVBPPRE 2021-2025, është parashikuar në buxhetin e shtetit, pas një vlerësimi të fondeve të disponueshme në ministritë përkatëse të linjës. Në rastet kur buxheti i shtetit nuk është i mjaftueshëm për përmbushjen e plotë të objektivave, PKVBPPRE 2021-2025 parashikon një ndarje të hendekut të financimit si dhe propozimin për fonde donatorësh. Gjithashtu, fondet dhe lloje të tjera burimesh të ofruara nga njësitë e qeverisjes vendore dhe shoqëria civile janë thelbësore për nxitjen e përfshirjes në nivel vendor, por ato nuk pasqyrohen në këtë Plan Kombëtar Veprimi, i cili fokusohet në angazhimet, aktivitetet dhe buxhetet e qeverisjes qëndrore.

Zbatimi i PKVBPPRE 2021-2025, do të monitorohet nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mirëqenies Sociale, dhe me përfshirjen direkte të pikave fokale në ministritë e linjës si dhe Njësitë të Qeverisjes Vendore. Zbatimi i sukseshëm i këtij Plani, do të varet edhe nga

¹ Regional Roma Survey 2017 <https://www.eurasia.undp.org/content/rbec/en/home/library.html> ; Banka Botërore <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2018/05/17/marginalized-roma-community-still-most-excluded-in-albania>

² Balkan Investigative Reporting Network (Prill, 2020), *Roma: Europe's Neglected Coronavirus Victims*. Përgatitur nga Stephan Müller, Fikrija Tair, Bashkim Ibishi and Dragan Gracanin. <https://balkaninsight.com/2020/04/01/roma-europes-neglected-coronavirus-victims/>

³ Report on the Implementation of National Roma Integration Strategies, 2019 <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4ff1ac7f-3749-11ea-ba6e-01aa75ed71a1/language-en>

bashkëpunimi i ngushtë ndërmjet aktorëve të ndryshëm, kryesisht i institucioneve të qeverisjes qendrore dhe vendore dhe organizatave të shoqërisë civile.

2. Kuadri Ligjor Dhe Institucional

Shqipëria i përmbush instrumentet ndërkombëtare për të drejtat e njeriut dhe e ka zhvilluar kuadrin e saj ligjor në përputhje me standardet evropiane. Brenda këtij konteksti, Shqipëria ka zhvilluar një kuadër ligjor dhe nënligjor të përparuar që adreson çështjet e minoriteteve rome dhe egjiptiane bazuar në standartet dhe praktikatat më të mira ndërkombëtare.

2.1 Kuadri Ligjor

Legjislacioni kombëtar ka shumë akte ligjore dhe nënligjore që prekin të gjitha sferat e jetës së romëve dhe egjiptianëve duke përfshirë fusha të ndryshme të politikës si të drejtat njerëzore, strehimi, arsimit shëndetësia, punësimi dhe aftësimi, mbrojtja sociale, aksesimi në drejtësi, regjistrim civil, kultura etj.

▪ Të Drejtat Njerëzore dhe Barazia

Ligji Nr.8137, datë 31.07.1996, “Për ratifikimin e Konventës Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore”

Ligji Nr.8496 datë 3.06.1999 “Për ratifikimin e Konventës Kuadër të Këshillit të Europës për Mbrojtjen e Minoriteteve Kombëtare”

Ligji Nr.10/221, datë 4.2.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”

Ligji Nr. 96/2017 “Për Mbrojtjen e Pakicave Kombëtare në Republikën e Shqipërisë”

VKM Nr.127 datë 11.03.2004 “Për krijimin e Komitetit Shtetëror të Minoriteteve”, i ndryshuar

VKM Nr.396 datë 22.08.1994 “Për arsimimin në gjuhën amëtare të personave të pakicave”

▪ Aksesi në Drejtësi dhe Regjistrim Civil

Ligji Nr.111/2017 “Për Ndhimën Juridike të Garantuar nga Shteti”

Ligji Nr.69/2018 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 10129, datë 11.5.2009, “Për Gjendjen Civile”, të ndryshuar e vendbanimit/adresës së shtetasve”

VKM Nr.55 datë 06.02.2019 “Për përcaktimin e procedurave dhe dokumentacionit për autorizimin e organizatave jofitimprurëse që ofrojnë ndihmë juridike parësore të garantuar nga shteti”

Urdhër i Kryeministrit Nr.59 datë 25.03.2019 për “Miratimin e strukturës dhe të organikës së drejtorisë së ndihmës juridike falas”

VKM Nr.1243, datë 11.12.2009 “Për përcaktimin e dokumenteve, që duhet të paraqesin shtetasit, e të procedurave, që duhet të kryejnë zyrtarët e gjendjes civile, në bashki/njësi bashkiake/komuna, dhe institucionet shtetërore, të posaçme, për ndryshimin e vendbanimit/adresës së shtetasve”

Udhëzim Nr.284, datë 11.3.2019 “Për procedurën e mbajtjes së aktit të lindjes së fëmijëve, në rastet kur nuk është respektuar afati kohor i regjistrimit të tyre, brenda 60 ditëve nga data e lindjes”

Udhëzim Nr.285, datë 11.3.2019 “Për krijimin, administrimin dhe përditësimin e regjistrimit të përkohshëm për lindjet e raportuara”

Udhëzim Nr.509, datë 27.8.2019 “Për procedurën e korrigjimit të emrit, mbiemrit, emrit të babait, emrit të nënës, si gabim material”

Udhëzim Nr. 286, datë 11.3.2019 “Për përcaktimin e procedurës administrative që zbatohet nga zyrat e gjendjes civile kur në aktin e lindjes, mbajtur jashtë republikës së Shqipërisë, është e paplotësuar rubrika e emrit”

Udhëzim Nr. 509, datë 27.8.2019 “Për procedurën e korrigjimit të emrit, mbiemrit, emrit të babait, emrit të nënës, si gabim material”

VKM Nr. 740, datë 12.12.2018 si dhe me Udhëzimin e Përbashkët të Ministrit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale dhe Ministrit të 12 Brendshëm, Nr. 870, datë 24.12.2018, “Për përcaktimin e veprimeve dhe procedurës që kryejnë nëpunësit e zyrave të gjendjes civile dhe personi i autorizuar pranë institucionit të shërbimit spitalor për përfitimin e masës së ndihmës së menjëhershme financiare për nënat me foshnja të sapolindura”

▪ **Strehimi**

Ligji Nr. 22/2018 “Për Strehimin Social”

Ligji Nr.20/2020 “Për përfundimin e proceseve kalimtare të pronësië në Republikën e Shqipërisë”

VKM Nr. 384, datë 12.6.2019 “Për përcaktimin e dokumentacionit për të përfituar strehim sipas cdo programi social të strehimit dhe të afateve e të Procedurave të miratimit nga organet e vetëqeverisjes vendore”

VKM Nr. 361 datë 29.05.2019 “Për përcaktimin e procedurave të zhvendosjes së individëve ose familjeve nga vendbanimi a strehimi i tyre”

VKM Nr.362 datë 29.05.2019 “Për kriteret e dhënies së subvencionit të qirasë për kategoritë që gëzojnë përparësi në subvencionimin e qirasë në tregun e lirë”

VKM Nr.384 datë 12.06.2019 “Për përcaktimin e dokumentacionit për të përfituar strehim sipas cdo programi social të strehimit”

VKM Nr.453 datë 03.07.2019 “Për masën e subvencionit të interesave të kredisë dhe procedurën e dhënies së tij për familjet që përfitojnë banesë me kosto të ulët”

VKM Nr.458 datë 03.07.2019 “Për procedurën e kthimit në fond banese, me qëllim strehimit, të objekteve pronë shtetërore”

VKM Nr.496 datë 24.06.2020 “Për organizimin, funksionimin, kriteret dhe procedurat e përzgjedhjes së anëtarëve të këshillit kombëtar të strehimit.”

Udhëzim-2020-06-05-22 “Për mënyrën e ndërveprimit të programeve sociale të strehimit me shërbimet sociale të punësimit, arsimit dhe kujdesit shëndetësor”

Udhëzim-2020-08-26-33 “Për kushtet e tjera që duhet të plotësojnë strehët e përkohshme”

▪ **Kujdesi Shëndetësor**

Ligji Nr.10/107, datë 30.3.2009 “Për Kujdesin Shëndetësor në Republikën e Shqipërisë”

Ligji Nr.10/383, datë 24.2.2011 “Për sigurimin e Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor në Republikën e Shqipërisë” i ndryshuar

▪ **Arsimi dhe Nxitja e Dialogut Ndërkulturor**

Ligji Nr. 69/2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar me Ligjin Nr.48/2018

Udhëri i përbashkët MASR, MB, MSHMS nr 292, datë 28.5. 2019 “ Për identifikimin dhe regjistrimin në shkollë të të gjithë fëmijëve të moshës të detyrimit shkollor”

Vendim Nr.682, datë 29.7.2015 “Për përdorimin e Fondeve Publike për transportimin e punonjësëve arsimorë që punojnë dhe të nxënësëve që mësojnë jashtë vendbanimit”

VKM Nr.597, datë 4.9.2019 “Për përcaktimin e procedurave, të dokumentacionit dhe të masës mujore të përfitimit të ndihmës ekonomike dhe përdorimit të fondit shtesë mbi fondin e kushtëzuar për ndihmën ekonomike.”

VKM nr 666, datë 10.10. 2019 “ Për kuotat financiare të ushqimit në mensa e konvikte dhe përcaktimin e kriterëve për përfitimin e bursave e të pagesave për nxënësit e arsimit parauniversitar në institucionet arsimore publike.”

VKM Nr. 903, datë 21.12.2016 “Për përcaktimin e kriterëve për përfitimin e bursave nga fondi i mbështetjes studentore për studentët e shkëlqyer, studentët që studiojnë në programe studimi në fushat prioritare dhe studentët në nevojë”

VKM nr.107, datë 10.02.2010 “Për publikimin, botimin, shpërndarjen dhe shitjen e teksteve shkollore për sistemin arsimor parauniversitar”

VKM Nr.40 datë 23.1.2019 “Për disa ndryshime dhe shtesa në vendimin nr. 269, datë 29.3.2017, të Këshillit të Ministrave, “për përcaktimin e kategorive të individëve që plotësojnë kriteret e pranimit në një program të ciklit të parë të studimeve, në një program të integruar të studimeve ose në një program të studimeve profesionale, që përjashtohen nga tarifa vjetore e shkollimit”, të ndryshuar”

Udhëzim Nr.17 datë 09.05.2018 “Për procedurat e ndjekjes së arsimit të detyruar nga nxënësit që nuk kanë ndjekur të paktën dy klasa të arsimit bazë dhe për arsimin në kohë të pjesshme në arsimin bazë”

Urdhri Zyrtar Nr. 21, datë 18 Gusht 2016, për “organizimin dhe funksionimin e shkollës së mesme me kohë të pjesshme”

▪ **Punësimi dhe Aftësimi**

Ligji Nr. 15/2019 “Për Nxitjen e Punësimit”

Ligji Nr.15/2017 datë 16.02.2017 “Për Arsimin dhe Formimin Profesional në Republikën e Shqipërisë”

VKM Nr. 882, datë 24.12.2019 “Për mekanizmin e bashkërendimit nderinstitucional të punës për referimin për punësim të individëve dhe antarëve në moshë active pune të familjeve përfituese të ndihmës ekonomike”

VKM Nr. 17, datë 15.01.2020 “Për procedurat, kriteret dhe rregullat për zbatimin e programeve të nxitjes së punësimit nëpërmjet punësimit, formimit në punë dhe praktikave profesionale”

VKM Nr. 348, datë 29.4.2020 “Për procedurat, kriteret dhe rregullat për zbatimin e programit të nxitjes nëpërmjet vetëpunësimit”

VKM Nr. 535, datë 08.07.2020 “Për procedurat, kriteret dhe rregullat për zbatimin e programit të punëve publike në komunitet”

VKM Nr. 608, datë 29.07.2020 “Për procedurat, kriteret dhe rregullat për zbatimin e programit të nxitjes nëpërmjet punësimit të personave të dalë të papunë si pasojë e COVID-19”

▪ **Mbrojtja Sociale**

Ligj Nr. 121/2016 “Për Shërbimet e Kujdesit Shoqëror në Republikën e Shqipërisë”

Ligji Nr. 57/2019 “Për Asistencën Sociale në Republikën e Shqipërisë”

Ligji Nr. 104/2014 “Për disa Ndryshime dhe Shtesa në Ligjin nr. 7703, datë 11.5.1993, "Për Sigurimet Shoqërore në Republikën e Shqipërisë", të ndryshuar

Ligji Nr. 18/2017 “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës”

Ligji Nr. 43/2015 “Për Sektorin e Energjisë Elektrike” ndryshuar me ligjin nr. 7/2018, datë 15.2.2018) (i përditësuar, 2018)

Udhëzimi Nr.21, datë 08.08.2014, “Për rritjen e frekuentimit të arsimit parashkollor nga fëmijët romë”

Marrëveshja 3 ministore (MASR, MShMS, MPB) e bashkëpunimit “Për identifikimin dhe mbrojtjen e fëmijëve në situatë rruge” nr. 4496, datë 12.06.2015

VKM Nr. 449, datë 29.08.2018 “Për miratimin e Procedurave Standarde të Veprimit për Mbrojtjen e Viktimave dhe Viktimave të mundshme të Trafikimit”

VKM Nr. 882, datë 24.12.2019 “Për mekanizmin e bashkërendimit ndërinstitucional të punës për referimin për punësim të individëve dhe antarëve në moshë aktive punë të familjeve përfituese të ndihmës ekonomike.”

Udhëzim Nr.911 datë 27.12.2018 “Për Miratimin e Standartet e Ofrimit të Shërbimeve të Kujdesit Shoqëror në Qendrat Komunitare Shumëdisiplinare”

Udhëzim Nr. 15, datë 15.1.2019 “Për një ndryshim dhe shtesa në udhëzimin nr. 8, datë 25.2.2015 “Për Planifikimin e Fondeve për Ndihmën Ekonomike”

Urdhri Nr. 31, datë 28.01.2020 “Për miratimin e rregullores për funksionimin e institucioneve arsimore parauniversitare në Republikën e Shqipërisë”

2.2 Kuadri Strategjik

Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2015-2020

Dokumenti Politik për Përfshirjen Sociale 2016-2020

Plani Kombëtar për Integrimin Evropian 2018 - 2020

Strategjia Kombëtare për Migracionin dhe Plani i Veprimit 2019-2022

Strategjia e Strehimit Social 2016-2025

Plani Kombëtar i Veprimit për Luftën Kundër Trafikimit të Personave 2018–2020

Strategjia e Kujdesit Parësor 2020-2025

Plani i Veprimit për Promovimin e Shëndetit 2017–20212

Strategjia Kombëtare Shëndetësore 2016-2020

Strategjia Kombëtare për Barazinë Gjinore dhe Plani i Veprimit 2016 - 2020

Strategjia për Zhvillimin e Arsimit Parauniversitar 2016-2020

Strategjia Kombëtare për Kulturën 2019 – 2025

Strategjia Kombëtare për Punësim dhe Aftësi 2019-2022

Strategjia Kombëtare dhe Plani i Veprimit për Mbrojtjen Sociale 2020-2023

Lidhja me SKZHI : PKVBPPRE 2021-2025, si një dokument strategjik që parashikon politikat për romët dhe egjiptianët në Republikën e Shqipërisë është tërësisht në harmoni dhe në përputhje me objektivat strategjike të Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI) 2015-2020 aktuale, që është dokumenti kryesor strategjik kombëtar që mbështet zhvillimin e qëndrueshëm social dhe ekonomik të vendit dhe siguron përmbushjen e standarteve dhe progresin në procesin e integritit evropian.

Shtylla 3: Investimi në kapitalin njerëzor dhe kohezionin social

Qëllimi i politikës: Forcimi i të drejtave të njeriut

Objektivat strategjikë: Rritja e integritetit dhe sigurimit të të drejtave të njeriut përmes:

- Sigurimit të një kuadri ligjor për mbrojtjen e të drejtave të njeriut, në përputhje me legjislacionin e BE-së dhe detyrimet ndërkombëtare; veçanërisht nëpërmjet: (i) Përmirësimit të legjislacioni për krijimin e mekanizmave të monitorimit dhe ndjekjes

në lidhje me zbatimin e të gjitha konventave të drejtave të njeriut të ratifikuara nga Shqipëria,; (ii) Përmirësimi i kuadrit ligjor për mbrojtjen e pakicave dhe krijimin e mundësive për arsimimin e tyre, në përputhje me angazhimet ndërkombëtare;

- ▶ Rritja e ndërgjegjësimit për mbrojtjen nga diskriminimi dhe garantimi i mbrojtjes nga diskriminimi, sidomos për grupet e cënueshme të tilla si, komunitetet Rome dhe Egjiptiane, gratë, personat e paaftë, fëmijët, pakicat dhe grupet e tjera të cënueshme nëpërmjet: (i) forcimit të kapaciteteve të grupeve të cënueshme dhe organizatave të shoqërisë civile, për të kërkuar të drejtat e tyre; (ii) rritjes së numrit të ankesave dhe hetimeve administrative të nisura për shkak të detyrës nga Komisionari për Mbrojtjen nga Diskriminimi, dhe rritjes së numrit të opinionëve me shkrim të paraqitura në gjykatë;
- ▶ Sigurimi i përfshirjes sociale të të gjitha kategorive shoqërisht të përjashtuara për shkak të varfërisë, statusit social, mungesës së qasjes në shërbime publike, mungesës së vëmendjes së institucioneve publike, etj.

3. Parimet Themelore

Plani Kombëtar i Veprimit për Barazi, Përfshirje dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve 2021-2025 do të udhëhiqet nga disa parime bazë:

1. *Hartimi i politikave konstruktive, pragmatike dhe jo-diskriminues* – Objektivat e përfshira në Planin e Veprimit synojnë përfshirjen e romëve dhe egjiptianëve dhe realizojnë vlerat thelbësore të Bashkimit Evropian, të cilat përfshijnë të drejtat dhe dinjitetin e njeriut, mosdiskriminimin dhe barazinë e mundësive, si dhe zhvillimin ekonomik.
2. *Përdorimi i një qasjeje të targetuar/synuar për trajtimin e çështjeve specifike të përjashtimit* – Plani i Veprimit propozon masa të targetuara për përgjigjen ndaj situatave të emergjencës që nuk mund të trajtohen përmes burimeve të përgjithshme.
3. *Nxitja e përfshirjes sociale* – Aktivitetet e Planit të Veprimit synojnë të nxisin përfshirjen e romëve dhe egjiptianëve në shoqëri e jo të krijojnë sisteme paralele për t'u përdorur nga këto komunitete.
4. *Respektimi i dallimeve* – Plani i Veprimit do të respektojë dallimet mes komunitetit rom dhe atij egjiptian, si dhe brenda vetë këtyre komuniteteve. Plani i Veprimit do të trajtojë anëtarët vulnerabël të këtyre komuniteteve, duke njohur faktin që disa romë dhe egjiptianë janë tashmë të integruar në shoqëri.
5. *Vënia e theksit mbi angazhimin e romëve dhe egjiptianëve* – Plani i Veprimit përfshin mekanizmat për angazhimin e romëve dhe egjiptianëve në hartimin, zbatimin dhe monitorimin e politikave publike.
6. *Nxitja e bashkëpunimit midis aktorëve të ndryshëm lokal dhe qendrorë* – Krijimi dhe zbatimi i Planit të Veprimit është bazuar në bashkëpunimin midis qeverisjes qendrore, rajonale dhe vendore, komunitetit ndërkombëtar dhe veçanërisht vetë komuniteteve.
7. *Promovimi i lidhjeve ndërsektoriale* – Plani i Veprimit trajton nevojat në një sërë fushash kyçe, duke përfshirë: arsimin dhe promovimin e dialogut ndërkulturor, shëndetësinë, strehimin dhe integrimi urban, punësimin dhe arsimin e aftësimin profesional, mbrojtjen sociale dhe regjistrimin civil dhe aksesin në sistemin e drejtësisë, me synim nxitjen e integritit në mënyrë gjithëpërfshirëse dhe të qëndrueshme.
8. *Politika bazuar në evidenca dhe matjen e progresit* – Plani i Veprimit është pajisur me tregues për matjen e progresit të zbatimit dhe treguesit fillestarë (nga ku do të nisë

puna) kur është e mundur. Zbatimi dhe monitorimi i aktiviteteve të përfshirjes së romëve do të krijoj një bazë të mirë të të dhënave socio-ekonomike të cilat do të mbledhen rregullisht.

9. *Ndërgjegjësimi mbi dimensionin gjinor* – Plani i Veprimit pranon faktin se gratë rome dhe egjiptiane kanë më tepër gjasa të vuajnë përjashtimin dhe diskriminimin gjinor. Sidoqoftë, gratë rome gjithashtu kanë një rol thelbësor për të luajtur në promovimin e përfshirjes (p.sh. si ndërmjetës për integrimin e fëmijëve në sistemin arsimor).
10. *Përfshirja e shoqërisë Civile* – Bashkëpunimi me organizata jofitimprurëse (OJF), partnerë socialë, akademikë / studiues dhe vetë komunitetet rome është esenciale në këtë plan të ri. Këta aktorë kanë marrë pjesë në mënyrë aktive në hartimin e këtij plani dhe do të marrin pjesë në zbatimin, monitorimin dhe vlerësimin e tij. Organizatat dhe rrjetet rome kanë jo vetëm ekspertizë të vlefshme për të ofruar, por ato gjithashtu do të jenë aktorë të rëndësishëm për shpërndarjen e informacionit tek të tjerët.
11. *Buxheti për zbatimin* – Ministritë e linjës kanë identifikuar buxhetet përkatëse për zbatimin e çdo aktiviteti. Në rastet kur financimi publik është i pamjaftueshëm, ministritë kanë identifikuar hendeqet e financimit ku mund të kërkohet ndihmë nga donatorë.

4. Kushtet Aktuale, Problematikat dhe Sfidat

Gjatë 10-të viteve të fundit, Qeveria Shqiptare ka intensifikuar përpjekjet e saj për të përmirësuar kushtet e jetesës së Minoritetit Rom dhe Egjiptian, dhe integrimin në shoqërinë shqiptare. Përveç ratifikimit të konventave ndërkombëtare për mbrojtjen e të drejtave themelore të njeriut, është zhvilluar gjithashtu kuadri ligjor në përputhje me standardet evropiane, diktuar edhe nga marrja e statusit të vendit kandidat në BE⁴. Në këtë kuadër qeveria miratoi në dhjetor 2015, Planin Kombëtar të Veprimit për Integrimin e Romëve dhe Egjiptianëve 2016-2020. Plani i Veprimit ishte një vazhdim i Strategjisë Kombëtare të mëparshme “Për përmirësimin e kushteve të jetesës së pakicës rome” dhe vazhdim i Planit të Veprimit të “Dekadës së Përfshirjes së Romëve” (2005-2015).

Ndërkohë që gjatë vitit 2019, qeveria shqiptare mori një angazhim të ri për të arritur përfshirjen barazinë dhe integrimin e plotë të romëve dhe egjiptianëve duke firmosur Deklaratën e Poznanit. Megjithëse ka progres, dhe situata e minoritetit Rom dhe Egjiptian është përmirësuar ndjeshëm gjatë dekadës së fundit, mbetet sfida e mëtejshme varfëria, diskriminimi, integrimi në tregun e punës, qasja në shërbimet shëndetësore dhe përmirësimi i kushteve të strehimit. Gjithashtu konstatohet dhe vazhdon të jetë problematik hendeuku i krijuar midis romëve dhe egjiptianëve në raport⁵ me joromët në të gjitha fushat jetësore, dhe në përfitimin e shërbimeve apo të mirave publike. Pandemia Covid 19 ka ndikuar gjithashtu në përkeqësimin e situatës të familjeve rome dhe egjiptiane sidomos atyre me të ardhura të pamjaftueshme.

⁴Raporti për Shqipërinë 2020:Komunikimi nga Komisioni për Parlamentin Evropian, Këshillin, Komitetin Ekonomik dhe Social Evropian dhe Komitetin e Rajoneve Komunikimi i vitit 2020 mbi politikën e zgjerimit të BE-së

⁵ Regional Cooperation Council. Declaration Of Western Balkans Partners On Roma Integration Within The Eu Enlargement Process. 5 July 2019, Poznan. <https://www.rcc.int/docs/464/orhan-usein-while-one-out-of-four-young-people-in-the-region-is-in-limbo-this-is-true-for-three-out-of-four-roma>

Niveli i arsimit të popullsisë Rome, dhe në një masë më të vogël Egjiptiane është shumë më i ulët se i banorëve të tjerë në vend. Në arsimin parashkollor hendeku midis romëve dhe joromëve arrin në 31%. Në mënyrë të ngjashme, në arsimin e detyrueshëm, hendeku midis romëve dhe jo-romëve arrin në 31% me 66% të fëmijëve romë të regjistruar⁶. Fëmijët romë dhe egjiptianë kanë përqindje relativisht të ulëta të regjistrimit në shkollë, analfabetizmit dhe përfundimit të shkollës krahasuar me mesataren kombëtare, ndonëse së fundmi ka patur një progres thuajse eksponencial. Gjatë vitit 2019, 14379 djem dhe vajza rome dhe egjiptiane u regjistruan dhe morën pjesë në arsimin parashkollor dhe arsimin e detyrueshëm⁷. Megjithatë, rritja e nivelit të regjistrimit dhe përfundimit të romëve në arsimin fillor në 90 përqind dhe shkalla e regjistrimit dhe përfundimit të romëve në arsimin e mesëm në 50 përqind, mbetet një sfidë në Ballkanin Perëndimor⁸. Megjithatë, rritja e nivelit të regjistrimit dhe përfundimit të romëve në arsimin fillor në 90 përqind dhe shkalla e regjistrimit dhe përfundimit të romëve në arsimin e mesëm në 50 përqind, mbetet një sfidë në Ballkanin Perëndimor.

Sipas të dhënave të raportit të ECRI⁹ 2020¹⁰, problematike mbetet situata e arsimit gjithëpërfshirës ku masat e marra kundër bullizmit dhe ekstremizmit në shkolla deri më tani kanë konsistuar vetëm në masa të përgjithshme të ndërgjegjesimit kundër bullizmit, të cilat nuk përmbajnë module që mbulojnë grupet veçanërisht të cënueshme, siç janë fëmijët romë dhe egjiptianë. Kjo shfaq një sfidë madhore në dialogun ndërkulturor dhe integrimin¹¹.

Situata e strehimit është ende e vështirë për shumë anëtarë të minoritetit Rom dhe Egjiptianë në Shqipëri. Përveç kushteve shpesh shumë të rrënuara, mungesa e titujve të pronësisë ose marrëveshjeve të sigurta të qiramarrjes i bën shumë anëtarë të këtij komuniteti të prekshëm nga dëbimet. Shumë njerëz ngritën banesat e tyre në tokë publike të papërdorur edhe në pronë, pronësia e së cilës mbetet e paqartë pas rënies së komunizmit në fillim të viteve 1990. Sipas të dhënave të Sondazhit Rajonal për Komunitetin Rom, 84% e komunitetit Rom kanë akses në elektricitet dhe 50% e anëtarëve të minoritetit Rom kanë akses në ujin e pishëm në banesat e tyre krahasuar me shifrën 89% që i takon fqinjëve jo-Romë.

Aksesi në të drejtat politike, sociale, shëndetësore, arsimore është i lidhur në mënyrë të pazgjydhshme me regjistrimin civil. Ka romë dhe egjiptianë të paregjistruar në regjistrin e gjendjes civile që vijnë si pasojë e lindjeve jashtë sistemit shëndetësor, lindjeve nga prindër nën moshë, lindjeve në lëvizje, moskuptimit të rëndësisë dhe procedurave të regjistrimit civil apo dhe të vendbanimit, gjendjes së bashkëpunimit dhe koordinimit jo në nivelin e duhur mes strukturave që punojnë drejtëpërdrejt në komunitet etj.

⁶ Report on the Implementation of National Roma Integration Strategies, 2019

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4ff1ac7f-3749-11ea-ba6e-01aa75ed71a1/language-en>

⁷ www.romalb.org - Romalb është sistemi elektronik për monitorimin e progresit të masave për përfshirjen e romëve dhe egjiptianëve.

⁸ Regional Cooperation Council. Declaration Of Western Balkans Partners On Roma Integration Within The Eu Enlargement Process. 5 July 2019, Poznan: <https://www.rcc.int/docs/464/declaration-of-western-balkans-partners-on-roma-integration-within-the-eu-enlargement-process>

⁹ Komisioni Europian kundër Racizmit dhe Intolerancës

¹⁰ Raporti i Gjashtë i ECRI-t për Shqipërinë, 2020 <https://rm.coe.int/report-on-albania-6th-monitoring-cycle-translation-in-albanian-/16809e8240>

¹¹ Raporti i Gjashtë i ECRI-t për Shqipërinë, 2020 <https://rm.coe.int/report-on-albania-6th-monitoring-cycle-translation-in-albanian-/16809e8240>

Deklarata e Partnerëve të Ballkanit Perëndimor për integrimin e romëve, në kuadër të procesit të zgjerimit të Bashkimit Evropian (Deklarata e Poznanit) 2019¹², kërkon që rritja e shkallës së punësimit të romëve në sektorin publik të kryhet në shkallën proporcionale të pjesëmarrjes së romëve në raport me popullatën e përgjithshme dhe rritja e nivelit të punësimit midis romëve duhet të jetë të paktën 25 përqind. Kjo deklaratë tregon se Ballkani Perëndimor ndodhet përballë sfidash punësimi për romët dhe egjiptianët. Për Shqipërinë kjo sfidë mbetet edhe më e madhe duke konsideruar të ardhurat për frymë dhe zhvillimin ekonomik. Nga ana tjetër, varfëria dhe rëndësia e sigurimit të nevojave bazë ul ndjeshëm interesin e romëve dhe egjiptianëve për të përfunduar FP-në (formimin profesional) dhe programet e nxitjes së punësimit, si dhe i detyron ata të gjejnë zgjidhje alternative që shpesh janë informale. Sektorët informalë, si p.sh. mbledhja individuale e mbetjeve të riciklueshme, tregtimi i mallrave të përdorura apo veprimtari të tjera që nuk kërkojnë trajnim të specializuar, gjenerojnë të ardhura më të larta krahasuar me pagën mujore minimale në sektorët formalë. Gjithashtu kultura e varfërisë dhe përjashtimit, mungesa e besimit te programet ekzistuese të punësimit, përvojat negative në të kaluarën etj., bëjnë që pjesa më e madhe e romëve dhe egjiptianëve që punojnë në sektorin informal detyrohen të vazhdojnë të mbeten aty (duke pranuar pasiguritë e tregut informal të punës) dhe nuk parapëlqejnë të përfshihen në programet e nxitjes së punësimit¹³.

Situata aktuale e punësimit, sidomos me impaktin e pandemisë COVID-19, nuk dihet saktësisht për arsye sepse mungojnë të dhëna të përditësuara. Projektionet që janë kryer nga viti 2017 deri në arritjen e integritit në BE (supozivisht 2029)¹⁴ janë tejet optimiste, duke shpalosur një panoramë të rritjes sistematike të punësimit të romëve dhe egjiptianëve (ndonëse thuajse me të njëjtin hendek krahasuar me jo-romë/egjiptianë), si edhe rënie të punës së pa deklaruar¹⁵. Nga të dhëna të vitit 2017, ekziston një hendek midis romëve të marginalizuar dhe fqinjëve jo-romë për sa i përket aftësive njerëzore dhe mirëqenies materiale. Hendeku është veçanërisht i madh për të rinjtë - vetëm 22 përqind e romëve të marginalizuar të moshës 18-24 vjeç janë në punësim, arsim ose trajnim krahasuar me 58 përqind të fqinjëve jo-Romë. Kjo ka implikime gjatë gjithë jetës, duke bllokuar mundësitë e mëtejshme për punësim të mirë. Vetëm 18 përqind e romëve të moshës 15-64 vjeç janë të punësuar në krahasim me 27 përqind të fqinjëve jo-Romë¹⁶.

Romët dhe egjiptianët ndihen të diskriminuar nga pikëpamja e aksesit në shërbimet civile. Regjistrimi civil e vështirëson aksesin në shërbime si arsim, shëndetësi, ndihmë ekonomike, etj. Megjithatë romët dhe egjiptianët ndjenë diskriminim edhe pranë sporteve të shërbimeve civile. Në një studim të vitit 2017, nga anketat (duke përdorur Shkallën e Racizmit Simbolik 2000 – SR2KS¹⁷), intervistat, simulimet, workshop-et dhe *coaching* me punonjës së administratës publike

¹²Regional Cooperation Council. Declaration of western Balkans Partners On Roma Integration Within The Eu Enlargement Process. 5 July 2019, Poznan. <https://www.rcc.int/docs/464/orhan-usein-ehile-one-out-of-four-young-people-in-the-region-is-in-limbo-this-is-true-for-three-out-of-four-roma>

¹³ Mapping the Skills, Employment Opportunities and Undertaking by Roma and Egyptians Communities in the Municipalities of Tirana, Durrës, Berat and Shkodra, UNDP, 2017.

¹⁴OSFA (2019). Udhërrëfytyesi për Integrimin e Romëve 2019-2021 për Shqipërinë.

<https://www.rcc.int/romaintegration2020/docs/101/roma-integration-roadmap-albania-2019-2021>

¹⁵ OSFA (2019). Udhërrëfytyesi për Integrimin e Romëve 2019-2021 për Shqipërinë.

<https://www.rcc.int/romaintegration2020/docs/101/roma-integration-roadmap-albania-2019-2021>

¹⁶ Balkan Investigative Reporting Network (Prill, 2020), Roma: Europe's Neglected Coronavirus Victims.

Përgatitur nga Stephan Müller, Fikrija Tair, Bashkim Ibishi and Dragan Gracanin.

<https://balkaninsight.com/2020/04/01/roma-europes-neglected-coronavirus-victims/>

¹⁷Henry, P. J., & Sears, D. O. (2002). The symbolic racism 2000 scale. *Political Psychology*, 23(2), 253-283.

në 4 Bashki (Tiranë, Durrës, Berat dhe Shkodër), u diagnostikua prania e dukurisë së *racizmit simbolik*¹⁸ në nivele thujse mbi mesataren¹⁹.

Nga ana tjetër, romët dhe egjiptianët kanë më pak gjasa për të plotësuar kriteret për përfitimin nga shërbimet sociale (duke përfshirë ndihmën ekonomike) për shkak të mungesës së dokumenteve personale ose të transferimit formal të vendbanimit, analfabetizmit ose paaftësisë për të plotësuar formularët e aplikimit, procedurave tepër të komplikuar, pasja e pronësisë ligjore mbi toka që ata nuk i zotërojnë etj. Ndonjëherë, ata humbasin përfitimet për shkak të pamundësisë për të regjistruar transferimin e vendbanimit brenda afatit të caktuar²⁰.

Raporti i 2019-ës mbi zbatimin e strategjive kombëtare të integritit të romëve ka gjetur se veçanërisht në nivelin lokal ligji i antidiskriminimit dhe mekanizmave përkatës të zbatimit nuk është kuptuar mjaftueshëm. Gjithashtu, ekziston mungesa e kapaciteteve të brendshme për të adresuar rregullisht çështjet e diskriminimit. Mekanizmat institucionalë për të njohur dhe sanksionuar gjuhën e urrejtjes mbeten kryesisht joefektive. Bazuar në raportin vjetor të Komisionerit kundër diskriminimit, ka pasur 43 raste për periudhën 2017-2018 të diskriminimit për shkak të racës. Minoriteti Rom dhe Egjiptian nuk është i informuar mirë për të drejtat, shërbimet ose rrugët ligjore për të ofruar këto shërbime.

Romët dhe egjiptianët vazhdojnë të përballen me pengesa në qasjen në kujdesin shëndetësor mbi baza të barabarta. Ndërsa të dhënat zyrtare për gjendjen e tyre shëndetësore janë ende të paqarta, sipas grupeve të ndryshme të komunitetit, progresi duket të jetë i kufizuar. Kushtet e dobëta të strehimit, niveli i ulët i arsimimit dhe njohuri të lidhura me shëndetin, distanca fizike nga qendrat e kujdesit shëndetësor dhe përvojat e diskriminimit përkeqësojnë problemet ekzistuese²¹. Shkalla e vaksinimit midis fëmijëve, shpesh është më e ulët për anëtarët e minoritetit Rom dhe Egjiptian në krahasim me popullsinë e përgjithshme. Masa në lidhje me sigurimin e paketave të kujdesit për bebe dhe nëna, për nënat rome dhe egjiptiane që lindin në spital u zbatua me shumë sukses. Gjatë vitit 2016, u raportuan 1961 nëna rome dhe egjiptiane përfituese, gjatë 2017 kjo shifër është rritur në 2059, ndërkoh që viti 2018 numëron 7080 përfitues në këtë kategori²².

4.1 Regjistrimi civil dhe aksesi në shtimin e drejtësisë

Aksesi në të drejtat politike, sociale, shëndetësore, arsimore është e lidhur në mënyrë të pazgjidhshme me regjistrimin civil. Ka romë dhe egjiptianë të paregjistruar në regjistrin e gjendjes civile që vijnë si pasojë e lindjeve jashtë sistemit shëndetësor, lindjeve nga prindër

¹⁸Racizmi simbolik (i njohur edhe si paragjykimi simbolik dhe pakënaqësia racore) është një sistem besimi koherent që pasqyron një paragjykim themelor unidimensional ndaj çdo etnie. Këto besime përfshijnë stereotipin se njerëzit me ngjyrë janë moralisht inferiorë ndaj personave të bardhë, të bardhët janë racist dhe se njerëzit me ngjyrë shkelin vlerat tradicionale të të bardhëve. Këto besime mund të shpien në veprime diskriminuese dhe justifikim të këtyre veprimeve.

¹⁹Hysa, X., & Titka, M. (2017). ESERE Behavioral Change Model Changing Attitudes and Behaviors of Public Servants with Regards to Roma and Egyptians' Access to Public Services. Tirana / Albania:

UNDP. <http://www.al.undp.org/content/dam/albania/docs/ESERE%20Behavioural%20Change%20Model.pdf>

²⁰ Plani Kombëtar i Veprimit për Integritin e Romëve dhe Egjiptianëve në Republikën e Shqipërisë (2016-2020)

²¹ Monitorimi nga Shoqëria Civile i Zbatimit të Strategjisë Kombëtare dhe i Planit të Veprimit të Dekadës Rome në vitin 2012 në SHQIPËRI (2013) Roma Active Albania & Zyra e Inicativave Rome të Fondacionit të Shoqërisë së Hapur

²² www.romalb.org - Romalb është sistemi elektronik për monitorimin e progresit të masave për përfshirjen e romëve dhe egjiptianëve.

nën moshë, lindjeve në lëvizje, moskuptimit të rëndësisë dhe procedurave të regjistrimit civil apo dhe të vendbanimit, gjendjes së bashkëpunimit dhe koordinimit jo në nivelin e duhur mes strukturave që punojnë drejtepërdrejt në komunitet etj. Në tetor 2018, Parlamenti i Shqipërisë miratoi ndryshime ligjore në ligjin e regjistrimit civil të vendit²³. Qëllimi i këtyre ndryshimeve ishte heqja e pengesave në regjistrimin e lindjeve dhe zvogëlimi i rrezikut të mungesës së shtetësisë në Shqipëri, veçanërisht për fëmijët e prindërve shqiptarë të lindur jashtë vendit dhe për fëmijët e Minoritetit Rom dhe Egjiptian.

Këto ndryshime u pasuan me nxjerrjen e tre (3) udhëzimeve me nr. 284, 285 dhe 286 datë 11.03.2019 të Ministrit të Brendshëm. Me këto ndryshime, u plotësua i gjithë korniza ligjore dhe nënligjore, për regjistrimin e të gjitha familjeve, pavarësisht se ku kanë lindur, brenda ose jashtë territorit të Shqipërisë. Nëpërmjet këtyre ndryshimeve, pavarësisht nga rastet e mungesës së dokumentacionit, dokumentacionit të pasaktë ose dokumentacionit jo të plotë, fëmija do të regjistrohet në njërin prej procedurave të përcaktuara: administrative ose gjyqësore. Këto ndryshime ligjore bënë të mundur që gjatë vitit 2019, të regjistroheshin 530 fëmijë nga Minoriteti Rom. Rastet që ishin identifikuar më parë dhe nuk mund të regjistroheshin²⁴.

Pothuajse të gjithë romët e marginalizuar në Shqipëri, si dhe jo-romë që jetojnë në afërsi të tyre, kanë çertifikata të lindjes, ndërkoh që aksesit në dokumentet personale është përmirësuar për të dy grupet. Megjithatë, posedimi i dokumentit personal të identifikimit nuk nënkupton domosdoshmërisht akses në lloje të tjera dokumentacioni që mund të jetë e nevojshme për marrjen e shërbimeve të caktuara sociale, përfshirë shërbimet shëndetësore dhe huatë.

Në vitin 2017, raportohet 3 përqind niveli romëve të kthyer në Shqipëri gjatë 12 muajve të kaluara, i cili është disi i lartë në krahasim me pjesën tjetër e vendeve të Ballkanit Perëndimor²⁵. Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të shkronjës “c”, të pikës 2, të nenit 38, të ligjit nr.18/2017, “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijëve”, me propozimin e ministrit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Këshilli i Ministrave miratoi VKM Nr. 740, datë 12.12.2018 në lidhje me “Përcaktimin e masës së ndihmës së menjëhershme financiare (bonusi) për nënat me foshnja të porsalindura dhe procedurën e dhënies së tij”, si më poshtë vijon:

- a) Në masën 40 000 (dyzet mijë) lekë për lindjen e fëmijës së parë;
- b) Në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë për lindjen e fëmijës së dytë;
- c) Në masën 120 000 (njëqind e njëzet mijë) lekë për lindjen e fëmijës së tretë dhe fëmijëve të tjerë në vijim;
- ç) Për nënat që lindin binjakë, masa e përfitimit do të jetë në masën 80 000 (tetëdhjetë mijë) lekë për secilin fëmijë;
- d) Për nënat që lindin trinjakë dhe më shumë, masa e përfitimit do të jetë në masën 120 000 (njëqind e njëzet mijë) lekë për secilin fëmijë.

Ndihmën e menjëhershme financiare (bonusi) e përfitojnë edhe nënat shtetase shqiptare për fëmijë të lindur jashtë vendit dhe të regjistruar sipas afateve ligjore të përcaktuara në ligjin për gjendjen civile.

²³<https://diaspora.gov.al/wp-content/uploads/2018/10/ligj-nr-69-dt-11-10-2018.pdf>

²⁴ Raporti i monitorimit të implementimit të Planit të Veprimit për Integrimin e Komunitetit Rom dhe Egjiptian, vitin 2019 Faqe 49.

²⁵Country fact sheet. Sondazhi Rajonale për Komunitetin Romë

<https://www.eurasia.undp.org/content/rbec/en/home/library/roma/regional-roma-survey-2017-country-fact-sheets.html>

Nëpunësi i gjendjes civile, i atashuar pranë institucioneve të shërbimit spitalor ku kryhet lindja, kryen veprimet e verifikimit on-line të statusit të nënës dhe regjistron fëmijën e lindur në Regjistrin Kombëtar të Gjendjes Civile (RKGjC) të vitit 2010. Ndihej e menjëhershme financiare (bonusi) i jepet nënës, menjëherë, pas lëshimit të dokumentit “çertifikatë asistence në lindje”, në përfundim të procedurave të regjistrimit të fëmijës në Regjistrin Kombëtar të Gjendjes Civile.

Me miratimin e ndryshimeve të Ligjit të gjendjes civile në vitin 2018, ndihen ndryshime pozitive në aspektin e regjistrimeve të lindjeve me më pak kosto, pasi rruga administrative e zgjidhjes së rasteve është përdorur më shumë dhe është mënjanuar rruga gjyqësore²⁶.

Zyrat e gjendjes civile kanë bashkëpunuar dhe koordinuar më mirë me njësitë për mbrojtjen e fëmijëve për identifikimin e rasteve dhe rekomandimin e tyre në rast nevojë për asistence ligjore falas, gjë që tregon se shkalla e sensibilizimit dhe ndërgjegjësimi është më e lartë.

Edhe pse ka një zhvillim pozitiv në kuadrin e bashkëpunimit për zgjidhjen e rasteve të lindjeve të ndodhura jashtë shtetit, ka vend dhe nevojë që ky koordinim të përmirësohet në të ardhmen sepse procedurat ecin shumë ngadalë dhe humb aktualiteti i ngjarjes si edhe mohohen të drejtat e fëmijëve.²⁷ Është evident fakti që familjet apo prindërit romë dhe egjiptianë jo rrallë kryejnë veprime që komplikojnë më shumë jetën e tyre familjare. Konkretisht vitet e fundit gjendemi para fenomenit të “martesave fiktive”. Martesa fiktive për interes, edhe pse në momentin e pare është joshës sepse sjell përfitimin e një sasive të ardhurash në para, më pas sjell shumë probleme komplekse e cila vë në rrezik jetën e fëmijëve të tyre të ardhur në jetë nga kjo martesë fiktive²⁸.

Romët dhe më pak egjiptianët hasin barriera në shërbimin e gjendjes civile në rastet e ndryshimit të vendbanimit. Kjo është pasojë e mungesës së certifikatës së pronësisë ose të kontratës së qirasë së banesës në bashkinë ku janë shpërngulur²⁹. Sipas Ministrisë së Punëve të Brendshme, në vitin 2017, 235 Rom dhe Egjiptianë janë asistuar për sigurimin e dokumentave për fëmijët të lindur jashtë vendit. Këto të dhëna janë të padisponueshme për vitet në vijim. Ka rreth 150 fëmijë romë dhe egjiptianë të lindur çdo vit jashtë vendit të cilët duhet të mbështeten me asistencë teknike për marrjen e dokumenteve. Ky numër pritet të rritet në vitet e ardhshme për arsye se shumë emigrantë, përfshirë anëtarët e Minoritetit Rom dhe Egjiptian, për shkak të krizave globale ekonomike, po kthehen në Shqipëri³⁰. 730 romë dhe egjiptianë janë identifikuar gjatë vitit 2019, vendbanimi i të cilëve, sipas regjistrimit civil, nuk përputhej me atë real.

Sipas të dhënave më të fundit mbi popullsinë të mbledhura gjatë Censurit të Popullsisë dhe Banesave të vitit 2011 dhe të hartuara nga Instituti Shqiptar i Statistikave (INSTAT), në Shqipëri janë identifikuar 7443 persona pa shtetësi. Nuk ka të dhëna të tjera të mëtejshme në dispozicion në lidhje me demografinë e këtyre individëve, përveç ndarjes gjinore: (3874 burra dhe 3569 gra sipas Censurit të popullsisë të vitit 2011). Duhet të vihet në dukje se nuk

²⁶Informacion i ofruar nga TLAS gjatë takimeve konsultative për hartimin e Planit të Veprimit për Integrimin e Komunitetit Romë dhe Egjiptianë ,2021-2025

²⁷Informacion i ofruar nga TLAS gjatë takimeve konsultative për hartimin e Planit të Veprimit për Integrimin e Komunitetit Romë dhe Egjiptianë ,2021-2025

²⁸Informacion i ofruar nga TLAS gjatë takimeve konsultative për hartimin e Planit të Veprimit për Integrimin e Komunitetit Romë dhe Egjiptianë ,2021-2025

²⁹Raporti i Monitorimit të Implementimit të Planit të Veprimit për Integrimin e komunitetit Rom dhe Egjiptian – 2019,

³⁰ Raporti i monitorimit të Implementimit të Planit për integrimin e komunitetit Rom dhe Egjiptian për vitin 2017 Faqe 40. <https://www.rcc.int/romaintegration2020/docs/81/progress-report-albania-for-2017>

ka të dhëna zyrtare për numrin e personave me shtetësi të panjohur ose në rrezik pashtetësie, të cilët janë për shembull fëmijë, ose pakica apo ndonjë kategori tjetër e veçantë. Shifrat më të sakta aktualisht në dispozicion janë mbledhur nga TLAS (Shërbimi Ligjor Falas Tiranë) në raportin e Hartëzimit të Popullsisë në Rrezik Pashtetësie në Shqipëri të realizuar në bashkëpunim me UNHCR dhe botuar në maj 2018.³¹

Si rezultat i këtij ushtrimi të hartëzimit u identifikuan 1031 persona në rrezik pashtetësie. Numri prej 7443 i personave pa shtetësi të raportuar nga Censusi i popullsisë i vitit 2011 mendohet të jetë zvogëluar ndjeshëm për shkak të aksesit ligjor në regjistrim të siguruar me mbështetjen e TLAS dhe i mbështetur në vite nga Organizatat Ndërkombëtare (UNHCR është një prej tyre). Ky ishte gjithashtu një fakt i rëndësishëm që doli nga raporti i hartëzimit i përgatitur nga TLAS-UNHCR që konfirmoi se numri i personave në rrezik pashtetësie (1031) është shumë më i ulët se numri i raportuar më parë nga Censusi. Kjo është me vend në kontekstin e pashtetësisë së Romëve në Shqipëri, ku shkak kryesor (rreziku) i pashtetësisë është mungesa e dokumenteve në gjendjen civile dhe trashëgimi i pashtetësisë. Siç ka arritur në përfundim Roma Belong Report³², Romët ndikohen, preken në mënyrë disproporcionale nga këto shkaqe për shkak të cenueshmërisë dhe marginalizimit të tyre, si dhe për shkak se përkatësia e tyre ka më shumë gjasa të vihet në dyshim nga autoritetet. Censusi i i popullsisë i vitit 2011 identifikoi gjithashtu numrin e vlerësuar të Romëve dhe Egjiptianëve, që ishte 8300 Romë dhe 3368 Egjiptianë³³, por ky numër kundërshtohet fort dhe popullata reale Rome dhe Egjiptane konsiderohet të jetë shumë më e lartë.³⁴

Në Shqipëri nuk ka në fuqi status për personat pa shtetësi, as mekanizëm për përcaktimin e pashtetësisë që do të bënte të mundur identifikimin e rasteve. Si rezultat, personat pa shtetësi nuk identifikohen në mënyrë sistematike dhe as individuale dhe ka pengesa për arritjen e qëndrimit të ligjshëm në vend nga personat pa shtetësi. Për më tepër, është e vështirë të mblidhen të dhëna të besueshme, për shkak të vetë natyrës së të qenit “ligjërish e padukshme”, dhe për shkak të kufizimeve metodologjike (p.sh. të dhënat e Censurit të popullsisë bazuar në vetë-identifikimin).

Përsa i përket Romëve dhe Egjiptianëve, mungesa e ndërgjegjësimit, cenueshmëria sociale dhe ekonomike, si dhe stili i jetës me lëvizje të vazhdueshme vazhdojnë të pengojnë regjistrimin e tyre dhe pajisjen me dokumente. Në vitin 2019, afërsisht 60% e çështjeve të punës së TLAS-it lidhet me komunitetet Rome dhe Egjiptiane.

Sipas Kodit të Familjes, regjistrimi i lindjes së fëmijës në Shqipëri është i lidhur ngushtë me përcaktimin e amësisë dhe atësisë, regjistrim që kërkon një procedurë gjyqësore për fëmijët e lindur jashtë martese. Disa familje zgjedhin të mos i regjistrojnë fëmijët derisa të zgjidhen mosmarrëveshjet familjare, në mënyrë që të shmangin hapjen e procedurave komplekse në gjykatë. Disa raste përfshijnë të rritur që kurrë nuk mund të regjistrohen për shkak të mohimit ose paqartësive të amësisë / atësisë. Me rishikimin e Ligjit për Gjendjen Civile, i cili hyri në fuqi në Tetor 2018, çështje të tilla rregullohen në aspektin e kuadrit ligjor, por akoma është e nevojshme të finalizohen çështjet e mbetura pezull dhe të monitorohet zbatimi i tij,

³¹ TLAS dhe UNHCR, Raport mbi Hartëzimin e Popullsisë në Rrezik Pashtetësie në Shqipëri, maj 2018, gjendet [here](#).

³² Roma Belong Report – shkurt 2018, gjendet [here](#).

³³ Të dhënat e Censurit mund të gjenden [here](#).

³⁴ Shënimi 2, në faqen 13.

veçanërisht zbatimi i një numri të madh të udhëzimeve që u përgatitën dhe hynë në fuqi në vitin 2019.³⁵

Në qershor të vitit 2018, hyri në fuqi Ligji nr.111/2017 “Për ndihmën juridike të garantuar nga shteti”, i cili ka për qëllim krijimin e një sistemi për organizimin dhe ofrimin e ndihmës juridike falas për të siguruar akses të barabartë të të gjithë individëve në sistemin e drejtësisë. Me hyrjen në fuqi të këtij ligji u reformua i gjithë sistemi i ndihmës juridike. Për rrjedhojë, një prej institucioneve përgjegjëse të ngritura për administrimin dhe funksionimin e sistemit të ndihmës juridike falas është dhe Drejtoria e Ndihmës Juridike Falas. Ky institucion, në bashkëpunim me institucione të tjera shtetërore dhe organizata ndërkombëtare, organizata të shoqërisë civile (vendase dhe të huaja), klinikat ligjore, mundëson ofrimin e ndihmës juridike përmes juristëve/avokatëve falas për individët të cilët nuk e përballojnë dot pagesën e një juristi/avokati, apo që bëjnë pjesë në kategoritë e vecanta. UNDP në Shqipëri ka luajtur një rol thelbësor në hartimin Ligjit nr. 111/2017 dhe kuadrit nën ligjor të domosdoshëm për të bërë të mundur zbatimin e tij; ofrimin e mbështetjes për të ngritur mekanizma institucionale si Drejtoria e Ndihmës Juridike Falas në Ministrinë e Drejtësisë si dhe pilotimi dhe forcimi i Qendrave të Ndihmës Ligjore Falas në 6 rrethe gjyqësore: Durrës, Fier, Lezhë, Dibër, Shkodër dhe Pogradec. Qytetarët që kanë përfituruar më së shumti nga shërbimet ligjore falas në këto qendra janë anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane (numri).

Bazuar në nenet 10-12 të këtij ligjit nr. 111/2017, mundësinë të përfitojnë nga shërbimi i ndihmës juridike të garantuar nga shteti dhe të aksesojnë drejtësinë janë shtetasit në kushtet e pamundësisë ekonomike (me të ardhura dhe pasuri të pamjaftueshme) si dhe kategoritë vulnerabel përfshirë edhe romët dhe egjiptianët si grup që përballen me pengesa të shumëllojshme. Sipas një studimi të kryer në vitin 2017 nga UNDP në Shqipëri, pothuajse tri të katërtat (73,4%) e popullatës nuk kishin kërkuar informacion për ligjin. Popullata rome dhe egjiptiane ishte më e pakënaqura me informacionin e marrë. Gjithashtu, niveli i ulët i njohurive ligjore është më i theksuar në radhët e popullatës rome, personave me nivel arsimor të ulët, dhe nivel të ardhurash më të ulta.³⁶ Për më tepër, të drejtat pronësore dhe familjare të grave nuk njihen në mënyrë të njëtrajtshme në të gjithë Shqipërinë. 61,9% e romëve janë të mendimit se një grua e ve ka të drejtën të marrë gjysmën e pasurisë së bashkëshortit pas vdekjes së tij. Po kështu, vetëm pak më shumë se gjysma e popullatës rome (50,5%) mendon se pas divorcit gjykata duhet të caktojë se cilit prind t’i jepet kujdestaria e fëmijës duke mbajtur parasysh interesin më të lartë të fëmijës, dhe jo thjesht t’ia japë fëmijët babait³⁷. Mungesa e ndërgjegjësimit për të drejtat e garantuara nga Kushtetuta, së bashku me mungesën e njohurive për ligjet dhe dispozitat kryesore, tregojnë se sistemi i ndihmës juridike duhet t’i kushtojë një vëmendje të madhe proaktive rritjes së njohurive dhe ngritjes së ndërgjegjësimit për ligjin. Këto përpjekje duhet t’i drejtohen të gjithë popullatës në përgjithësi por ato duhet të përqendrohen tek personat me nivel më të ulët arsimor e me nivel më të ulët të ardhurash, si dhe tek komuniteti rom - grupe të cilat duket se kanë mangësitë më të mëdha në njohjen e ligjit dhe, për rrjedhojë, hasin edhe pengesat më të mëdha për të pasur akses në drejtësi. Rritja e ndërgjegjësimit për ligjin, si në radhët e këtyre grupeve ashtu edhe në përgjithësi, do të kërkojë përdorimin e metodave proaktive për t’i plotësuar mangësitë në njohuritë ligjore të personave që nuk dinë ku të drejtohen për të kërkuar informacion. Drejtoria e Ndihmës Juridike Falas, në kuadër të ndërgjegjësimit dhe edukimit ligjor të

³⁵ Informacioni i plotë, kuadri ligjor dhe udhëzimet për regjistrimin efikas të lindjes së fëmijëve mund të gjenden në Udhëzuesin e botuar nga TLAS në vitin 2020 (gjendet vetem në gjuhën shqipe) dhe mund ta gjeni [here](#).

³⁶ <https://www.al.undp.org/content/albania/en/home/library/poverty/survey-on-access-to-justice-in-albania.html>

³⁷ <https://www.al.undp.org/content/albania/en/home/library/poverty/survey-on-access-to-justice-in-albania.html>

qytetarëve mbi sistemin e ndihmës juridike të garantuar nga shteti, detyrim ligjor i përcaktuar në nenin 8 shkronja “d” dhe “e” të ligjit nr. 111/2017, “Për ndihmën juridike të garantuar nga shteti”, *ka vijuar me hartimin dhe publikimin e një manuali të thjeshtëzuar mbi kriteret dhe procedurën e përfitimit nga shërbimet e ndihmës juridike falas.*

Kërkesa në rritje për shërbime pa ndërprerje, të barabarta dhe të papenguara të ndihmës juridike për gratë dhe vajzat në nevojë, anëtarët e komunitetit rom dhe egjiptian, persona me të ardhura të ulëta, persona të moshuar dhe persona me aftësi të kufizuara u vunë re gjatë periudhës post-tërmetit dhe gjatë pandemisë COVID -19. Në të dy rastet, UNDP Shqipëri mbështeti qendrat e Ndihmës Ligjore Falas që ishin operacionale dhe në partneritet me Organizatat e Shoqërisë Civile, Ministrinë e Drejtësisë dhe autoritetet gjyqësore zhvilluan një plan për të rregulluar mjetet e komunikimit të shërbimeve përmes platformave online, telefonike dhe mediave sociale

Sipas Ministrisë së Punëve të Brendshme, në bashkëpunim me organizata të shoqërisë civile në vitin 2019³⁸ u regjistruan 82 fëmijë nga minoriteti Rom si regjistrime të vonuara dhe u identifikuan rreth 730 raste të individëve romë që kanë nevojë për ndihmë të natyrave të ndryshme për regjistrimin në gjendjen civile. Vështirësitë në këtë fushë janë të ndryshme përfshirë: Prindërit e fëmijës së lindur nuk disponojnë dokumentin “Asistencë në lindje”; Prindërit e fëmijës së lindur jashtë territorit të republikës së Shqipërisë nuk disponojnë dokumentin “Asistencë në lindje”, për rastet kur kanë lindur në institucionet shëndetësore; Prindërit e fëmijës së lindur jashtë territorit të republikës së Shqipërisë, nuk disponojnë asnjë dokument që provon lindjen për shkak se ka lindur jashtë mjediseve shëndetësore etj

Regjistrimi i fëmijëve të lindur jashtë shtetit mbetet një sfidë e vështirë pasi prindërit/të interesuarit janë deportuar nga vendet e hapësirës “ SHENGEN” e për pasojë nuk mund të sigurojnë vet dokumentet. Kjo gjendje kërkon ndihmë juridike qoftë edhe nëpërmjet shërbimeve konsullore shqiptare që operojnë në këto shtete, që shpesh romët dhe egjiptianët nuk mund t’i përballojnë financiarisht apo t’i ndjekin. Në vitin 2017, Ministria e Punëve të Brendshme identifikoi mbi 235 raste të tilla në bashkëpunim me organizatat e shoqërisë civile. Mungon rimbursimi i anëtarëve të komunitetit Rom dhe Egjiptian për tarifat e legalizimit (certifikimit) të dokumenteve të ngarkuara nga konsullatat shqiptare dhe të nevojshme për regjistrimin civil. Problemet në dokumentacionin ekzistues përfshijnë përmbajtjen e të dhënave të pasakta për të cilat nevojitet gjurmimi përmes procedurave administrative në mënyrë që të bëhet korrigjimi i tyre. Në vitin 2019, Ministria e Punëve të Brendshme ka identifikuar 730 raste të tilla. Regjistrimi në gjendjen civile në mungesë të “asistencës së lindjes” kërkon ndihmë juridike dhe administrative, të cilën shumica e romëve nuk dinë ku ta marrin dhe nuk mund ta përballojnë financiarisht. Në vitin 2019 Ministria e Punëve të Brendshme në bashkëpunim me organizatat e shoqërisë civile ka identifikuar 82 raste të fëmijëve të lindur në shtëpi, të cilët më pas duhen regjistruar.

Ndihma juridike/administrative për regjistrimin civil ofrohet kryesisht nga organizatat e shoqërisë civile dhe shumë rrallë nga shërbimi i ndihmës juridike nën varësinë e Ministrisë së Drejtësisë. Për vitin 2018 Ministria e Drejtësisë raporton ekzistencën e 8 Qendrave të Ndihmës Ligjore Falas dhe ato janë në Durrës, Fier, Lezhë, Dibër, Shkodër dhe Pogradec me mbështetjen e UNDP-se, Tirane me mbështetjen e OSFA dhe Lushnje me buxhetin e shtetit. Duke qenë se këto qendra bazohen në fondet e donatoreve për rrjedhojë edhe kohëzgjatja e funksionimit të tyre varet nga këto fonde. Më 25 Nëntor 2017, në ambientet e Ministrisë së Drejtësisë u krijua Zyra për Ndihmën Juridike Falas dhe Dhuna në Familje, e cila në thelb të

³⁸ Të dhëna të Ministrisë së Punëve të Brendshme të ofruara në shtator 2014.

misionit të tyre është të ofrojë këshilla juridike falas për qytetarët në nevojë. Largësia e klinikave të ligjit të ngritura gjatë këtyre dy viteve të fundit me vendbanimet e Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane si dhe mungesa e ndërmjetësave të të dy minoriteteve, të cilët do të përmiresonin shërbimin e ndihmes ligjore parësore dhe dytësore falas, janë faktorë shtesë të cilët ndikojnë në aksesin e ulët në shërbimin e ndihmës ligjore falas³⁹. Të vetëdijshëm për këtë problem, organizatat partnere me UNDP Shqipëri të cilat kanë pilotuar Qendrat e Ndhmës Ligjore falas, kanë ofruar shërbime mobile (të lëvizshme) ligjore falas, ditë të hapura në njësi të ndryshme administrative ku janë hapur Qendrat.

Sipas informacionit të dhënë nga Zyra e Ndhmës Juridike pranë Ministrisë së Drejtësisë, nga 2,000 rastet e trajtuara për periudhën dhjetor 2017-dhjetor 2019 nga Klinika e Ligjit Tiranë, është e pamundur identifikimi i Romëve dhe Egjiptianëve që kanë përfituar nga shërbimi ndihmës juridike parësore falas.

Familjet rome dhe egjiptiane akoma përballen me pengesa dhe vështirësi për transferimin e vendbanimit të tyre ligjor nga njëri qytet tek tjetri dhe si rezultat nuk përfitojnë nga sigurimet shoqërore apo përfitime të tjera sociale. Transferimi i vendbanimit kërkon që aplikanti të dorëzojë një certifikatë pronësie ose kontratën e qirasë së një apartamenti/banese që ndodhet në bashkinë ku kërkohet të bëhet transferimi. Shumica e romëve dhe egjiptianëve nuk i kanë këto dokumente, pasi shumë prej tyre jetojnë në kasolle/barraka të improvizuara ose në banesa të palegalizuara. Për rrjedhojë, ata nuk përfitojnë nga shërbimet dhe programet vendore, si p.sh. strehimi social. Megjithatë, duke shfrytëzuar klauzolat ligjore për këtë komunitet në bashkëpunim me organet e qeverisjes vendore mund të gjenden zgjidhje për këtë procedurë.

Është e vështirë të sigurohen të dhëna për te rikthyerit vullnetarë si dhe ka mungesa në njohuritë bazë nga autoritetet vendore për të përdorur në mënyrë efektive instrumentet e ndryshme financiare në lidhje me riintegrimin e të rikthyerve.

Shumë pak përpjekje ka në drejtim të ofrimit të shërbimeve psikologe falas të mandatuara nga gjykata për romët dhe egjiptianët në nevojë në procedurat gjyqësore, të tilla si divorci, kujdestaria e fëmijëve, urdhrat e ndalimit, përgjegjësia prindërore dhe fëmijët në konflikt me ligjin. Bazuar në të dhënat e sistemit ROMALB⁴⁰, në tre vitet e fundit kjo masë nuk është zbatuar dhe rrjedhimisht raportuar.

Trafikimi

Varfëria, përjashtimi social dhe tendenca për të mbijetuar me anë të punës informale i bëjnë romët dhe egjiptianët vulnerabel ndaj trafikimit. Në periudhën janar-nëntor 2018, qendrat rezidenciale identifikuan dhe ndihmuan 95 viktima dhe viktima të mundshme të trafikimit, mes tyre edhe 7 romë dhe egjiptianë⁴¹.

Burime të ndryshme deklarojnë se fëmijët romë në Shqipëri janë shumë të ekspozuar ndaj rrezikut të trafikimit për shfrytëzim seksual, pasi ata përbëjnë një përqindje tepër të lartë të

³⁹Inpute nga përfaqësues të komunitetit Rome e Egjiptianë nëtakimet konsultative për hartimin e Planit të Veprimit 2021-2025

⁴⁰ Sistemi Romalb është një sistem elektronik për monitorimin e progresit të masave për përfshirjen e romëve dhe egjiptianëve.

⁴¹CARITAS Shqipëri. (2019). Trafikimi i Fëmijëve është Krim. <https://www.caritas.eu/child-trafficking-is-a-crime/>

fëmijëve në situatë rruge⁴². Po kështu, bazuar në studimin e UNICEF “Martesa e fëmijës”, ka dalë në përfundimin se, në komunitete të veçuara apo të integruara rome, disa forma të martesave në moshë fëmijore, në moshë shumë të re, apo martesë me detyrim pranohen dhe mbështeten nga një gamë e gjerë traditash dhe zakonesh⁴³. Presioni vjen edhe nga komuniteti dhe farefisi përreth vajzave, duke nxitur martesat në moshë të vogël, madje një pjesëmarrës në studimin e përmendur më lart tha se “nëse vajza e fqinjëve martohet, duhet që të gjejnë se s’bën një burrë edhe për vajzën e tyre”⁴⁴. Ky studim gjithashtu nënvizoi ekzistencën e qëndrimeve konservatore të disa komuniteteve të veçuara rome, që i japin një rëndësi shumë të madhe mbrojtjes së “nderit” të vajzave, duke justifikuar kështu martesat e vajzave në moshë të vogël, megjithëse dihej se martesë në moshë të vogël do t’i shkaktonte dëm fëmijës.⁴⁵

Sipas raporteve të Departamentit Amerikan të Shtetit 2017 dhe 2018, ka shumë fëmijë në situatë rruge i përkasin Minoritetit Rom dhe se ata fëmijë në përgjithësi janë në rrezik të lartë të trafikimit.⁴⁶

Sipas po këtij raporti, ARSIS pohoi se në disa komunitete që i përkasin Minoritetit Rom dhe Egjiptian, vajza të moshës 7 vjeç dhe djem të moshës nëntë vjeç konsideroheshin të martuar. Disa organizata lokale raportojnë se martesat e hershme dhe të detyruara kanë ndodhur në anëtarë të këtyre komuniteteve në zonat rurale si pjesë e skemave të trafikimit të qenieve njerëzore, me prindërit që pranojnë vajzat e tyre të mitur që martohen me burra të moshuar të huaj, të cilët më pas i transferuan në vendet e tjera.⁴⁷

Familjet pa të ardhura ose me të ardhura të pamjaftueshme mund të marrin ndihmë ekonomike nga shteti (ekuivalent me rreth 40 dollarë në muaj) dhe nga pushteti vendor. Ata që kanë të drejtë janë ndër të tjera edhe viktimat e Trafikimit pasi të largohen nga strehëzat dhe derisa të punësohen. Sidoqoftë, jo të gjithë ata që kanë nevojë mund të marrin mbështetje. Familjet rome që nuk kanë dokumentacion, ose nuk janë të regjistruar në NJVV-të e tyre, nuk mund të marrin përfitime. Organizatat lokale shpesh përpiqen të plotësojnë boshllëqet duke siguruar mbështetje, të tilla si përmes ushqimit, veshjeve, arsimit ose trajnimit. Mbështetja familjare është e dobët në përgjithësi dhe nuk i plotëson nevojat e familjes.

Në këtë situatë është shumë e rëndësishme të ndërmerren fushata ndërgjegjësuese mbi avantazhet e martesave në moshë më të mëdha, si dhe për arsimim e edukim më të mirë, në lidhje me seksin dhe marrëdhëniet me dëshirë, në mënyrë që ‘mbrojtja e nderit’ të mos konsiderohet më si e nevojshme. Të rritet niveli i bashkëpunimit i të gjitha institucioneve në luftën kundër antitrafikimit të personave, përfshi institucionet që kryejnë veprimtari në pikat e kalimit të kufirit, për mbikëqyrjen e shtetasve të cilëve u është refuzuar azili në vendet BE. Në mënyrë të veçantë të bashkëpunohet për informimin dhe ndërgjegjësimin e shtetasve për

⁴²CARITAS Shqipëri. (2019). Trafikimi i Fëmijëve është Krim. <https://www.caritas.eu/child-trafficking-is-a-crime/>

⁴³ UNICEF Shqipëri. (2018). Martesa e Fëmijës. Faqe 44.

https://www.unicef.org/albania/media/1031/file/Child_marriage_report_2018.pdf

⁴⁴ UNICEF Shqipëri. (2018). Martesa e Fëmijës faqe 44 -

https://www.unicef.org/albania/media/1031/file/Child_marriage_report_2018.pdf

⁴⁵ UNICEF Shqipëri. (2018). Martesa e Fëmijës faqe 45 -

https://www.unicef.org/albania/media/1031/file/Child_marriage_report_2018.pdf

⁴⁶ Source: US Department of State (USDOS), *Country Report on Human Rights Practices 2018 - Albania*, 13 March 2019 – page 21

⁴⁷ Source: US Department of State (USDOS), *Country Report on Human Rights Practices 2016- Albania*, 3 March 2017 – page 21

detyrimet, lidhur me lëvizjen e lirë, pamundësinë e plotësimit të kërkesave për azil, duke qenë se Shqipëria është vend i sigurt, si dhe nga ana e Drejtorive Rajonale Arsimore (në të gjithë sistemin e arsimit parauniversitar) informimin, lidhur me nxënësit që nuk vazhdojnë procesin mësimor, e kanë ndërprerë, nuk frekuentojnë rregullisht, duke specifikuar nxënësit e komunitetit rom dhe egjiptian, nxënësit e familjeve me kryefamiljar gra, nxënësit jetim, etj.

4.2 Kujdesi Shëndetësor

Në 27 Janar 2016 hyri në fuqi ligji Nr.10383 “Për sigurimin e detyrueshëm të kujdesit shëndetësor në Republikën e Shqipërisë”, i amenduar, që mundëson vizitën pa pagesë tek mjeku i familjes për të gjithë popullatën rezidente në Shqipëri përfshirë edhe anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane. Ky shërbim lidhet me vizitën tek mjeku i familjes edhe individët e pasiguruar. Në janar 2018 Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale nisi Programin Kombëtar të Kujdesit Shëndetësor në Komunitet, i cili kryesisht synon sigurimin e kujdesit shëndetësor për pakicat e marginalizuara Rome dhe Egjiptiane. Përpjekje të mëtejshme janë të nevojshme për të përmirësuar aksesin në shërbime për popullatat në nevojë, përfshirë: grate; romët dhe pakicat egjiptiane; personat me aftësi të kufizuara; dhe popullatat në zonat rurale ose të thella. Përpjekje të mëtejshme janë të nevojshme për të përmirësuar qasjen në shërbime për popullatën në nevojë, përfshirë romët dhe pakicat egjiptiane.⁴⁸

Anëtarët e Minoritetit Rom dhe Egjiptian vazhdojnë të përballen me pengesa në qasjen në kujdesin shëndetësor mbi baza të barabarta. Ndërsa të dhënat zyrtare për gjendjen e tyre shëndetësore janë ende të paqarta, sipas grupeve të ndryshme të komunitetit, progresi duket të jetë i kufizuar. Kushtet e dobëta të strehimit, niveli i ulët i arsimit dhe njohuri të lidhura me shëndetin, distanca fizike nga qendrat e kujdesit shëndetësor dhe përvojat e diskriminimit përkeqësojnë problemet ekzistuese. Shkalla e vaksinimit midis fëmijëve, shpesh është më e ulët për anëtarët e Minoritetit Rom dhe Egjiptian në krahasim me popullsinë e përgjithshme. Masa në lidhje me sigurimin e paketave të kujdesit për bebe dhe nëna, për nënat rome dhe egjiptiane që lindin në spital u zbatua me shumë sukses, me një rritje të konsiderueshme të numrit të nënave që u arrit nga 1961 në vitin 2016 në 2059 në vitin 2017 dhe 7080 në vitin 2018.⁴⁹

Sidoqoftë, masat e tjera si: (i) ndërtimi i qendrave të reja shëndetësore afër vendbanimeve rome dhe egjiptiane të cilëve u mungon qasja në objektet shëndetësore; (ii) punësimi i romëve dhe egjiptianëve të kualifikuar si personel i kujdesit shëndetësor; dhe (iii) trajnimi i profesionistëve të kujdesit shëndetësor për ofrimin e shërbimeve të barabarta për njerëzit në nevojë, përfshirë romët dhe egjiptianët - ishin shumë më pak të suksesshme. Në vitin 2017 vetëm një klinikë (qendër shëndetësore) është ndërtuar afër vendbanimeve rome dhe egjiptiane dhe nuk është bërë ndonjë përparim i mëtejshëm në vitin 2018 gjatë të cilit buxheti i planifikuar prej 25 000 €⁵⁰ mbeti plotësisht i papërdorur. Dy praktikantë romë dhe egjiptian u rekrutuan në 2017, por ata nuk arritën të punësohen si personel i kujdesit shëndetësor pas përfundimit të programit të praktikës një vit më pas. Nga 520 profesionistë të kujdesit shëndetësor që duhej të trajnoheshin në vitin 2018, vetëm 56 morën pjesë në të vërtetë në

⁴⁸“Commission Staff working Document: Albania 2019 Report”, European Commission, 29 May, 2019, Page 93, <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-albania-report.pdf>

⁴⁹ ROMALB

⁵⁰<https://rm.coe.int/report-on-albania-6th-monitoring-cycle-/16809e8241>

trajnimin për ofrimin e shërbimeve të barabarta për njerëzit në nevojë, përfshirë romët dhe egjiptianët.

Dhënia e kartave të kujdesit shëndetësor për romët dhe egjiptianët të cilët nuk kanë sigurim shëndetësor është një progres i bërë në fushën e shëndetësisë. Në vitin 2019, 55 947 romë dhe egjiptianë janë pajisur me karta të kujdesit shëndetësor. Sidoqoftë, shqetësimet për qëndrueshmërinë e kësaj mase lindin nga fakti se ajo mbështetet plotësisht me financim të donatorëve.⁵¹

Në Shqipëri, situata shëndetësore e pjesëtarëve të Minoritetit Rom dhe Egjiptian dhe jetëgjatësia e tyre priret të jetë përgjithësisht më e ulët krahasuar me popullsinë në shumicë dhe se treguesit e gjendjes shëndetësore të romëve po përkeqësohen krahasuar me treguesit e shëndetit të popullsisë së përgjithshme të vendit. Romët kanë një incidencë më të lartë sëmundshmërie dhe janë më të prekshëm sidomos ndaj sëmundjeve të transmetueshme. Është e gjithëpranuar se qasja në shërbimet shëndetësore të Minoritetit Rom dhe Egjiptian është e shoqëruar më një seri problemesh dhe sfidash. Varfëria, kushtet e vështira të jetesës, pamundësia për të paguar për shërbimet dhe mjekimet, diskriminimi i hapur ose i fshehur, traditat dhe kultura e romëve dhe egjiptianëve (martesat dhe lindjet e hershme), niveli i ulët arsimor, mungesa e informacionit dhe njohurive rreth shëndetit riprodhues, shtatzanisë, sëmundjeve infektive dhe seksualisht të transmetueshme, ndryshimet e shpeshta të vendbanimeve, punët me risk të madh shëndetësor, kequshqyerja, trajtimi jo të mirë nga ofruesit e kujdesit shëndetësor, mungesa e kapaciteteve të personelit mjekësor etj, përbëjnë shkaqet kryesore të qasjes së vështirë në shërbimet shëndetësore të Minoritetit Rom dhe Egjiptian.

Sipas të dhënave të publikuara në Raporti i Sondazhit Rajonal për Romët, në mesin e romëve, pjesa e nevojave të paplotësuara është përgjithësisht e madhe në 36 përqind. Madhësia e hendekut të mbulimit të sigurimeve shëndetësore është gjithashtu e madhe. Hendeku në përbalueshmërinë e kujdesit shëndetësor është më i gjerë në rastin e përbalueshmërisë së ilaçeve të nevojshme nga anëtarët e familjes. Shumica e romëve raportojnë se nuk kanë mundësi të blejnë ilaçe⁵².

Ka boshllëqe në mbulimin e sigurimeve shëndetësore dhe ekziston një lidhje e fortë dhe pozitive midis posedimit të një karte identiteti dhe qasjes në kujdesin shëndetësor. Hendeku i sigurimit shëndetësor është rrjedhojë e një marrëdhënie midis posedimit të një karte identiteti dhe hyrjes në sigurim shëndetësor. Problemi i shpërndarjes së kartave të identitetit shpjegon vetëm një pjesë të këtij hendeku.⁵³ Papunësia, angazhimi në punë informale dhe rastësore përfaqëson pjesën tjetër të burimit të kësaj problematike.

Mungesa e ndërmjetësve shëndetësorë është një tjetër pengesë që vështirëson hyrjen e grave rome në institucione dhe qendra që ofrojnë shërbime të shëndetit riprodhues, veçanërisht për ato gra rome që nuk flasin dhe nuk kuptojnë shqip. Ky konstatim nënkupton faktin se një

⁵¹ ECRI REPORT ON ALBANIA (sixth monitoring cycle); <https://rm.coe.int/report-on-albania-6th-monitoring-cycle-/16809e8241>

⁵² Sondazhi Rajonal për komunitetin Rom faqe 52. <https://www.eurasia.undp.org/content/rbec/en/home/library/roma/regional-roma-survey-2017-country-fact-sheets.html>

⁵³ Sondazhi Rajonal për komunitetin Rom faqe 52. <https://www.eurasia.undp.org/content/rbec/en/home/library/roma/regional-roma-survey-2017-country-fact-sheets.html>

pjesë e popullatës rome vazhdon flet romanisht brenda shtëpisë. Mungesa e njohurive gjuhësore është një nga arsytet e diskriminimit të tyre, sepse për shkak të mungesës së komunikimit në gjuhën shqipe ata humbasin shërbime të kujdesit shëndetësor të ofruara.

Situata e Pandemisë COVID-19 ka sjell nevojën e sigurimit të ofrimit të shërbimeve të veçanta të kujdesit shoqëror duke respektuar distancimin social. Nuk ka kanale informimi në gjuhën rome në lidhje me masat nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale për higjienën personale të anëtarëve të Minoritetit Rom dhe Egjiptian në mënyrë që të sigurohet që ata janë të vetëdijshëm se si të zbatojnë këto masa. Anëtarë të këtyre dy komuniteteve, vlerësuar nga situata e tyre ekonomike, e kanë të vështirë të blejnë maska dhe dezinfektues të përcaktuara nga protokollat anti COVID 19. Anëtarë të komunitetit janë të pa informuar në lidhje me rregullat e distancimit fizik në qendrat shëndetësore.

Pandemia COVID-19 demonstroi ekspozimin ekstrem të romëve dhe egjiptianëve të marginalizuar si ndaj ndikimeve afatshkurtra negative në shëndet ashtu edhe ndaj ndikimeve socio-ekonomike afatmesme. Shumë komunitete rome vuajtën në mënyrë disproporcionale për shkak të aksesit të tyre të përgjithshëm të kufizuar në infrastrukturën themelore higjienike dhe sanitare, qasjes së kufizuar në ujë të pastër dhe shërbimeve të kujdesit shëndetësor, niveleve të larta të pasigurisë ekonomike, familjeve të mbipopulluara dhe vendbanimeve ose kampeve të veçuara, të mbipopulluara. Ekziston gjithashtu një rrezik i qartë që, për shkak të ndikimeve socio-ekonomike afatmesme të pandemisë, pabarazitë do të rriten më tej. Për shembull, arsimi në distancë dhe dixhital, shpesh nuk është i arritshëm dhe / ose i përballueshëm për fëmijët romë të marginalizuar, duke përkeqësuar kështu pabarazitë në arsim. Ky bllokim shkëputi shumë romë që jetojnë në vendbanime të ndara nga çdo burim të ardhurash dhe aktivitet ekonomik (zyrtar ose jozyrtar), duke çuar në rritje të varfërisë⁵⁴.

4.3 Strehimi

Situata e strehimit është ende e vështirë për shumë romë dhe egjiptianë në Shqipëri. Përveç kushteve shpesh shumë të rrënuara, mungesa e përhapur e titujve të pronësisë ose marrëveshje të sigurta të qiramarrjes i bën shumë anëtarë të këtij komuniteti të prekshëm nga dëbimet. Shumë njerëz ngritën banesat e tyre në tokë publike të papërdorur edhe në pronë, pronësia e së cilës mbeti e paqartë pas rënies së komunizmit në fillim të viteve 1990. Autoritetet zakonisht toleruan përdorimin e tokës publike nga romët dhe egjiptianët për aq kohë sa parcelat në fjalë nuk ishin caktuar për ndonjë qëllim tjetër, siç janë projektet e infrastrukturës ose shitja e ndërmarrjeve tregtare. Me rritjen e zhvillimit ekonomik në Shqipëri, romët dhe egjiptianët që jetojnë në banesa joformale kanë qenë nën presion për të braktisur vendbanimet e tyre, në disa raste duke u dëbuar shumë herë nga vende të ndryshme pa qasje të lehtë në zgjidhje alternative dhe të përhershme të strehimit. Duke pasur parasysh kërkesën në rritje për strehim social në vend karshi mundësive të pakta për të ofruar këtë shërbim, zakonisht kjo e fundit nuk është një zgjidhje e menjëhershme dhe vetëm një numër i vogël janë përfitues të strehimit social. Sidoqoftë, shumë romë dhe egjiptianë preferojnë, ose madje insistojnë, të qëndrojnë së bashku në grupet e tyre të krijuara, të cilat jo vetëm që përbëjnë një identitet kulturor për ta, por edhe rrjete të rëndësishme mbështetëse për të përballuar më mirë varfërinë dhe efektet e marginalizimit shoqëror⁵⁵.

⁵⁴ https://ec.europa.eu/info/files/union-equality-eu-roma-strategic-framework-equality-inclusion-and-participation_en

⁵⁵ <https://rm.coe.int/report-on-albania-6th-monitoring-cycle-/16809e8241>

ECRI vëren se në fillim të vitit 2019, grupi i parashikuar i punës brenda ish Ministrisë së Zhvillimit Urban dhe Territorit përgjegjës për të ndihmuar romët dhe egjiptianët në procedurat administrative të kërkuara për legalizimin e ndërtesave ende nuk ishte ngritur. Për shkak të natyrës shumë burokratike të procesit të legalizimit nga njëra anë, dhe situatës së vështirë socio-ekonomike dhe arsimore të shumë romëve dhe egjiptianëve (si dhe një sistemi të ndihmës juridike ende joefektive) nga ana tjetër, krijimi i një grupi të tillë pune mund të jetë një hap shumë i dobishëm drejt zgjidhjes së çështjeve të pazgjidhura të legalizimit. Prandaj ECRI inkurajon fuqimisht autoritetet që më në fund të krijojnë një grup të tillë pune.

Në anën pozitive, një ligj i ri për strehimin shoqëror u miratua nga Parlamenti Shqiptar në maj 2018. Ndër të tjera, ligji ndalon dëbimin me forcë të individëve/familjeve nga vendbanimi i tyre. Në rast se qëndrimi në një vendbanim ose strehim është i pamundur, për shkak të investimeve me interes publik, ligji përcakton qartë procedurat për kryerjen e zhvendosjes, të cilat janë në përputhje me udhëzimet e Kombeve të Bashkuara. VKM e miratuar në këtë kuadër, është universale për të gjitha familjet e prekura nga zhvendosja, pavarësisht nga fakti nëse gëzojnë ose jo titull pronësie mbi banesën.

Gjithashtu, ligji parashikon që deri në 2 vjet, pas hyrjes së tij në fuqi, jo më pak se 5% e përfituesve nga programet e strehimit, të jenë nga minoriteti Rom dhe Egjiptian. Sidoqoftë, legjislacioni dytësor përkatës ende ka nevojë të miratohet në tërësi. Për më tepër, shumë vëzhgues tregojnë se në mënyrë që Ligji për Strehimin Social të jetë efektiv, burimet e nevojshme buxhetore për programet e strehimit social duhet të rriten ndjeshëm, veçanërisht për të mbështetur Bashkitë. Sa i përket programit të përmirësimit të banesave ekzistuese dhe programit të rikonstruksionit të godinave ekzistuese në pronësi të NJVV, të cilat i shtohen fondit publik të banesave sociale, në vitin 2018 u shpallën fituese 22 projekte, të cilat targetonin 424 familje romë dhe egjiptiane. (508 në vitin 2017).

Pavarësisht, të metat e përgjithshme në fushën e strehimit mbeten të adresuara në mënyrë të pamjaftueshme dhe rastet e përmendura më poshtë thjesht ilustrojnë disa nga problemet.

Sipas të dhënave të Sondazhit Rajonal për minoritetin Rom⁵⁶, 84% e komunitetit Rom kanë akses në elektricitet dhe 50% e anëtarëve të komunitetit Rom kanë akses në ujë të pijshëm në banesat e tyre krahasuar me shifrën 89% që i takon pjesës jo-Rome.

Rreth 356 familje (afërsisht 1.541 persona) nga Minoriteti Rom dhe Egjiptian u prekën nga tërmeti i datës 26 Nëntor 2019⁵⁷. Pas kësaj fatkeqësie, të dyja këto minoritete janë të ekspozuar ndaj shumë dobësive të lidhura me të drejtat dhe shërbimet themelore, të tilla si hyrja në tregun e punës, kujdesi shëndetësor, arsim, strehim, etj. Pasojat negative të tërmetit dhe mungesës së strehimit ka shumë të ngjarë të rritin vështirësitë për gratë, pasi ato do të detyrohen të ushtrojnë më shumë rolet dhe aktivitetet e tyre tradicionale si, kujdesi për fëmijët dhe të moshuarit, kujdesi për anëtarët e familjes me aftësi të kufizuara ose dhe të sëmurë.

Asistencë teknike i është dhënë qeverisë lokale për hartografinë e vendbanimeve joformale romë dhe egjiptiane të cilat nuk bien ndesh me planet rregulluese, përfshirë llogaritjen e

⁵⁶Sondazhi Rajonal për komunitetin Rom

<https://www.eurasia.undp.org/content/rbec/en/home/library/roma/regional-roma-survey-2017-country-factsheets.html>

⁵⁷ Albania Post-Disaster Needs assessment report – February 2020

kostove të nevojshme për urbanizimin. Kjo masë është përfunduar në vitin 2016 në kuadër të zbatimit të Planit të Veprimit për Strehimin Social 2016-2020⁵⁸.

Gjatë periudhës 2016-2020, 415 familje rome dhe egjiptiane kanë përfituar nga shërbime shtesë në rast të paaftësisë për të paguar detyrime financiare brenda një programi strehimi. Këto kanë qenë familje që nuk ishin në gjendje të paguanin qiranë e banesave sociale, dhe ato që kishin të drejtë të marrin kredi. Përfitimet përfshinë, negocimin e planeve të pagesave, referimin në punësim dhe shërbime të tjera përkatëse etj⁵⁹.

Gjatë viteve 2016-2019, 1,460 familje rome dhe egjiptiane, ishin përfituese në drejtim të përmirësimit të infrastrukturës, ujësjellësit dhe kanalizimeve, pajisjeve hidrosanitare ose ndërtimeve të reja, përmes granteve të vogla për bashkitë.⁶⁰

Bazuar në të dhënat e raportuara nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, 106 familje të Minoritetit Rom dhe Egjiptian në 16 bashki (ose 19.7% e totalit të familjeve të mbështetura) kanë përfituar strehim me ndihmë të buxhetit të shtetit për vitin 2019 nëpërmjet subvencionimit të qerasë në treg.

Figura 1. Bashkitë në të cilën është ofruar mbështetja e familjeve rome dhe egjiptiane nëpërmjet subvencionimit të qerasë në treg për vitin 2019:

Nr.	Bashkia	Rom	Egjiptian
1	Klos		3
2	Tropojë	4	
3	Kamëz	1	
4	Cërrik		3
5	Tepelenë		7
6	Durrës	4	13
7	Belsh	1	
8	Gramsh		
9	Vlorë		14
10	Has		
11	Elbasan	17	

⁵⁸ Raporti I Monitorimit të Planit të Veprimit për përfshirjen e Romëve dhe Egjiptianëve – 2019 – Masa 1.3 Strehimi

⁵⁹ Raporti I Monitorimit të Planit të Veprimit për përfshirjen e Romëve dhe Egjiptianëve – 2019 – Masa 2.1 , Strehimi

⁶⁰ Raporti I Monitorimit të Planit të Veprimit për përfshirjen e Romëve dhe Egjiptianëve – 2019 – Masa 2.5 , Strehimi

12	Lezhë	7	3
13	Lushnje		5
14	Berat		
15	Devoll	11	
16	Librazhd		13
	Total	45	61
		8.3% e totalit te familjeve te mbeshtetura	11.4% % e totalit te familjeve te mbeshtetura

Sa i përket programit të përmirësimit të banesave ekzistuese dhe programit të rikonstuksionit të godinave ekzistuese në pronësi të NJVV, të cilat i shtohen fondit publik të banesave sociale , në vitin 2019 u shpallën fituese 15 projekte, të cilat targetonin 255 familje rome dhe egjiptiane.

4.4 Arsimi dhe Nxitja e Dialogut Ndërkulturor

Fëmijët romë dhe egjiptianë kanë përqindje relativisht të ulëta të regjistrimit në shkollë, analfabetizmit dhe përfundimit të shkollës krahasuar me mesataren kombëtare, ndonëse së fundmi ka patur një progres thuajse eksponencial. Megjithatë, rritja e nivelit të regjistrimit dhe përfundimit të romëve në arsimin fillor në 90 përqind dhe shkalla e regjistrimit dhe përfundimit të romëve në arsimin e mesëm në 50 përqind, mbetet një sfidë në Ballkanin Perëndimor⁶¹.

Sipas të dhënave të raportit të ECRI-t 2020⁶², problematike mbetet situata e arsimit gjithëpërfshirës ku masat e marra kundër bullizmit dhe ekstremizmit në shkolla deri më tani kanë konsistuar vetëm në masa të përgjithshme të ndërgjegjësimit kundër bullizmit, të cilat nuk përmbajnë module që mbulojnë grupet veçanërisht të cënueshme, siç janë fëmijët romë dhe egjiptianë, apo grupet LGBTI. Kjo shfaq një sfidë madhore në dialogun ndërkulturor dhe integrimin.

Megjithatë, aktualisht 14379 djem dhe vajza romë dhe egjiptianë u regjistruan dhe morën pjesë në arsimin parashkollor dhe arsimin e detyrueshëm gjatë vitit 2019. Të dhënat tregojnë se 6767 ishin femra dhe 7612 ishin meshkuj; 4469 ishin romë dhe 9910 ishin egjiptianë; 11196 banonin në zona urbane dhe 3183 banonin në ato rurale. Objektivi i vitit 2019 ishte 4993 fëmijë dhe performanca ndaj objektivit është 287 përqind.⁶³ Ky është një rezultat pozitiv, ndonëse hendeku mbetet i gjerë mes popullsisë rome dhe egjiptiane dhe jo-rome. Komisioni Evropian shquan si problematike pabarazitë në arsim midis romëve dhe jo-romëve

⁶¹Regional Cooperation Council. *Declaration Of Western Balkans Partners On Roma Integration Within The Eu Enlargement Process*. 5 July 2019, Poznan. <https://www.rcc.int/docs/464/orhan-usein-while-one-out-of-four-young-people-in-the-region-is-in-limbo-this-is-true-for-three-out-of-four-roma>

⁶²Raporti i Gjashtë i ECRI-t për Shqipërinë, 2020 <https://rm.coe.int/report-on-albania-6th-monitoring-cycle-translation-in-albanian-/16809e8240>

⁶³Report on the Implementation of Roma Integration Public Policy in Albania For 2019 www.romalb.org

të cilat shfaqen që në fillim të jetës me një regjistrim të ulët në arsimin parashkollor (moshat 3-5 vjeç) në Ballkanin Perëndimor. Në Shqipëri, ky hendek arrin në 31%. Në mënyrë të ngjashme, në arsimin e detyrueshëm, hendeku midis romëve dhe jo-romëve në Shqipëri arrin në 31% me 66% të fëmijëve romë të regjistruar. Përparimet në krahasim me vitin 2011 janë të jashtëzakonshme, megjithëse akoma më shumë përmirësime janë të nevojshme për t'iu përgjigjur vendit dhe mesatareve të BE.⁶⁴

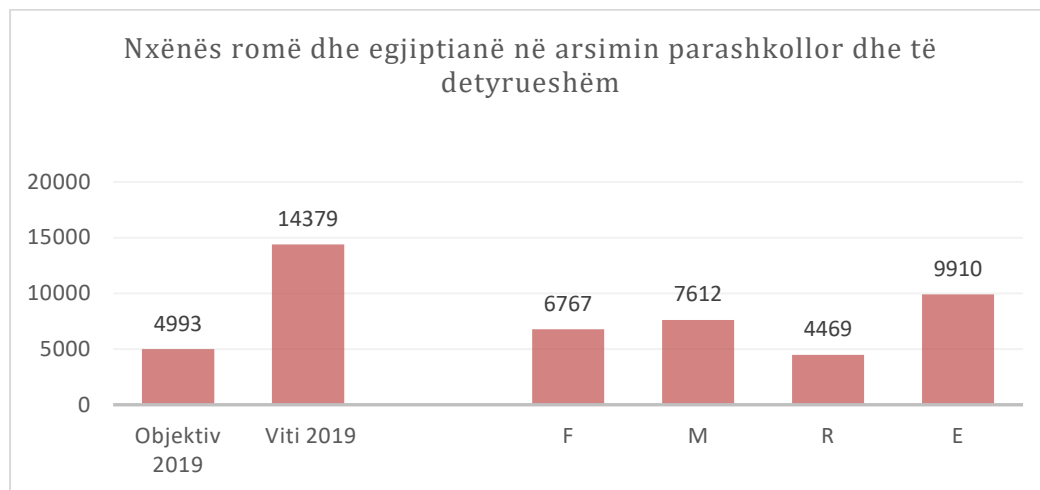


Figura 2 Frekuentimi i arsimit parashkollor dhe të detyrueshëm për nxënësit romë dhe egjiptianë 2019.

Regjistrimi i fëmijëve romë dhe egjiptianë në shkolla varet në mënyrë të ndjeshme nga të ardhurat, mirëpo heqja e tarifave të regjistrimit nuk ka qënë në nivel të kënaqshëm, duke ndikuar drejtpërdrejtë frekuentimin e kopshteve dhe shkollave. Vetëm 745 fëmijë romë dhe egjiptianë u përjashtuan nga tarifat në arsimin parashkollor gjatë vitit 2019, shifër kjo shumë e ulët krahasuar me prtishmëritë⁶⁵. Përpos rritjes së ndjeshme të numrit të regjistrimeve të fëmijëve romë dhe egjiptianë në shkolla në periudhën 2011-2017 dhe zvogëlimit të hendekut me 12% krahasuar me fëmijët jo-romë, përsëri numrat janë të ulët dhe Shqipëria pozicionohet ulët krahasuar me shumicën e vendeve të Ballkanit Perëndimor⁶⁶.

Edhe transporti mbetet një sfidë për ndjekjen e shkollës, sidomos në familjet rome dhe egjiptiane që jetojnë në periferi dhe ku mjediset edukuese janë mbi 2km larg. Psh. 336 fëmijët romë dhe egjiptianë përfituan nga transporti shkollor falas gjatë vitit 2019, një target ky i arritur vetëm në masën 2.2 %⁶⁷.

Gjithashtu, një numër i madh nxënësish romë braktisin arsimin e detyruar jo vetëm si rezultat i qëndrimeve diskriminuese, mungesës së mbështetjes dhe ngacmimeve në shkollë, por edhe për shkak të nevojës për të ndihmuar prindërit e tyre në aktivitete që gjenerojnë të ardhura⁶⁸.

⁶⁴Report on the Implementation of National Roma Integration Strategies, 2019

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4ff1ac7f-3749-11ea-ba6e-01aa75ed71a1/language-en>

⁶⁵ Report on the Implementation of Roma Integration Public Policy in Albania For 2019 www.romalb.org

⁶⁶ Në vitin 2017, PNUD dhe Banka Botërore, me mbështetjen e Komisionit Evropian,realizoi Anketën Rajonale mbi Pozicionin Social-Ekonomik të Romëve në Ballkani Perëndimor. Sondazhi kontribuoi në plotësimin e boshllëkut të disponueshmërisë së të dhënave të nevojshme për të monitoruar dhe informuar politikat socio-ekonomike për përfshirjen e romëve (dhe egjiptianëve, ku këta të fundit janë trupëzuar nën emërtimin “rom”). Për materialin e plotë shiko: Regional Roma Survey 2017

<https://www.eurasia.undp.org/content/rbec/en/home/library.html>

⁶⁷ www.romalb.org - Romalb është sistemi elektronik për monitorimin e progresit të masave për përfshirjen e romëve dhe egjiptianëve.

⁶⁸ Sipas studimit të OSFA-së, 4% e fëmijëve të moshës 6-17 vjeç janë të angazhuar në punë të ndryshme.

Duke konsideruar këto barriera shumica e prindërve romë që përballen me përjashtimin social besojnë se vajza e tyre do të jetë më e mbrojtur nëse e braktis shkollën në vitet e para të adoleshencës dhe të përgatitet për të krijuar familjen e saj⁶⁹, sesa të mbetet pas me mësime, të trajtohet me inferioritet nga bashkëmoshatarët e saj jo-rom e mbi të gjitha të nisë një sjellje jo të hijshme. Sipas studimit të kryer nga Fondacioni Shoqëria e Hapur për Shqipërinë (OSFA), bashkitë më të prekura nga braktisja e arsimit të detyrueshëm janë Tirana, Korça, Elbasani, Fieri, Durrësi dhe Berati⁷⁰.

Fëmijët romë dhe egjiptianë ndeshin vështirësi edhe si pasojë e nivelit arsimor të prindërve të tyre të cilët nuk e shikojnë arsimin si parësi. Edhe sistemi i edukimit bazë me kohë të pjesshme në ndihmesë të të rriturve mbi moshën 16 vjeç nuk ka rezultuar produktiv. Në vitin 2019, niveli i interesimit ka qënë vetëm 6% krahasur me objektivin.

Lidhur me studimet universitare, të dhënat janë shumë të kufizuara. Sistemi ROMALB ka mungesë në databazë, mirëpo Fondi i Edukimit për Romët (REF) shpalos disa të dhëna interesante për vitin akademik 2019-2020 (i cili ishte edhe vit problematik për shkak të pandemisë COVID-19). Bazuar në sistemin e bursave të “Roma Memorial University Scholarship Program”⁷¹, në vitin akademik 2019-2020 ka patur 43 aplikime, nga të cilat 33 të vlefshme dhe ku 19 prej ture kanë përfituar bursë. Interesant është fakti i brezit të parë të të diplomuarve përfitues të kësaj burse: nga 11 vende përfituese të programit RMUSP, romët nga Shqipëria janë diplomuar të gjithë (100%), ku mesatarja e % së suksesit e vendeve përfituese të programit ishte 82%.⁷² Megjithatë, sipas raportit të Komisionit Europian të 2019-ës, hendeuku në përfundimin e arsimit terciar u rrit në mënyrë të konsiderueshme në Shqipëri, pasi shkalla e romëve që përfunduan arsimin terciar mbeti rreth 1% si në 2011 ashtu edhe në 2017⁷³.

Përsa i përket AP-së (arsimit profesional), numri i nxënësve romë dhe egjiptianë ka ardhur në rritje si rezultat i promovimit të programeve të AFP –së dhe mbështetjes me bursa të plota, në një nivel që mbulon kostot e jetesës, tarifat e shkollimit dhe librat shkollorë⁷⁴ për këto kategori. Të dhënat tregojnë se, 333 nxënës romë dhe egjiptianë kanë ndjekur arsimin profesional gjatë vitit akademik shkollor 2015-2016. Ndërkohë që gjatë vitit akademik 2020-2021, janë 674 nxënës që frekuentojnë arsimin profesional.

Promovimi i dialogut ndërkulturor

Promovimi dhe njohja e identitetit rom dhe egjiptian si pjesë përbërëse e trashëgimisë kulturore shqiptare has vështirësi të natyrave të ndryshme. Psh., punësimi i ulët i romëve dhe egjiptianëve pranë Ministrisë së Kulturës; mospërkthimi dhe botimi i letërsisë

⁶⁹ Sipas Anketës social-ekonomike të vitit 2011, 31% e vajzave romë dhe 13,6% e vajzave egjiptiane midis moshës 13 dhe 17 vjeç ishin të martuara.

⁷⁰ OSFA, *Censuri për banesat dhe popullatën romë në Shqipëri*, prill 2014, www.osfa.al/sites/default/files/roma_census_albanian.pdf

⁷¹ RMUSP është skema më e madhe e bursave terciare e REF, e krijuar për të lehtësuar qasje në arsimin terciar dhe për të mundësuar një numër më të madh të romëve për të hyrë në tregun e punës si profesionistë kryesor. Studentët marrin 800 € ndihmë për viti akademik për të mbuluar shpenzimet themelore të studimit dhe të jetesës, si dhe deri në 1,200 € për të mbuluar tarifat e shkollimit, nëse aplikohet.

⁷² Roma Education Fund Annual Report 2019 <https://www.romaeducationfund.org/>

⁷³ Report on the Implementation of National Roma Integration Strategies, 2019 <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4ff1ac7f-3749-11ea-ba6e-01aa75ed71a1/language-en>

⁷⁴ Report on the Implementation of Roma Integration Public Policy in Albania For 2019 www.romalb.org

rome/egjiptiane në gjuhën shqipe dhe anasjelltas; mospërfshirja e historisë rome dhe egjiptiane, artizanatit dhe identitetit në udhëzuesit e turizmit dhe prodhimi i broshurave për të dyja këto komunitete në Shqipëri. Me miratimin më 13 tetor 2017 të Ligjit për “Mbrotjen e Pakicave Kombëtare në Republikën e Shqipërisë” nga Parlamenti Shqipëtar, romët dhe egjiptianët janë njohur zyrtarisht si një pakicë kombëtare. Ligji i ri midis të tjerave, krijon detyrime për qeverinë shqipëtare të sigurojnë pjesëmarrjen e pakicave kombëtare në jetën publike, kulturore si dhe mbështetjen financiare nga institucionet, me qëllim promovimin, ruajtjen dhe mbrotjen e traditave, identitetit kulturor, etnik dhe gjuhësor të tyre. Në këtë kuadër është risi miratimi i fondit për pakicat kombëtare, megjithëse akoma nuk ka marr zbatim në praktikë⁷⁵.

Përsa i përket promovimit të dialogut ndërkulturor në shkolla ka nevojë për përmirësime të mëtejshme. Shikohet një regres nga viti 2015 deri më sot lidhur me trajnimet për mësuesit në të gjitha nivelet e arsimit me materiale për menaxhimin e klasave multikulturore, bashkëpunimin me prindërit me prejardhje të ndryshme kulturore dhe socio-ekonomike, promovimin e tolerancës, ndërveprimit kulturor dhe barazisë. Sfidë mbetet edhe rishikimi i programeve mësimore të arsimit të detyrueshëm dhe të mesëm dhe librave shkollorë për të pasqyruar tolerancën dhe ndërkulturën, si edhe shtimi i materialeve për identitetin rom dhe egjiptian. Të dhëna ka vetëm për vitin 2018, ku 12 tekste janë rishikuar në këtë kuadër⁷⁶.

4.5 Punësimi dhe Formimi Profesional

Deklarata e e Partnerëve të Ballkanit Perëndimor për integrimin e romëve, në kuadër të procesit të zgjerimit të Bashkimit Evropian (Deklarata e Poznanit) 2019, kërkon që rritja e shkallës së punësimit të romëve në sektorin publik të kryehet në shkallën proporcionale të pjesëmarrjes së romëve në raport me popullatën e përgjithshme dhe rritja e nivelit të punësimit midis romëve duhet të jetë të paktën 25 përqind⁷⁷. Kjo deklaratë tregon se Ballkani Perëndimor ndodhet përballë sfidash punësimi për romët dhe egjiptianët. Për Shqipërinë kjo sfidë mbetet edhe më e madhe duke konsideruar të ardhurat për frymë dhe zhvillimin ekonomik. Nga ana tjetër, varfëria dhe rëndësia e sigurimit të nevojave bazë ul ndjeshëm interesin e romëve dhe egjiptianëve për të përfunduar FP-në (formimin profesional) dhe programet e nxitjes së punësimit, si dhe i detyron ata të gjejnë zgjidhje alternative që shpesh janë informale. Sektorët informale, si p.sh. mbledhja individuale e mbetjeve të riciklueshme, tregtimi i mallrave të përdorura apo veprimtari të tjera që nuk kërkojnë trajnim të specializuar, gjenerojnë të ardhura më të larta krahasuar me pagën mujore minimale në sektorët formalë. Gjithashtu kultura e varfërisë dhe përjashtimit, mungesa e besimit të programet ekzistuese të punësimit, përvojat negative në të kaluarën etj., bëjnë që pjesa më e madhe e romëve dhe egjiptianëve që punojnë në sektorin informal detyrohen të vazhdojnë të mbeten aty (duke pranuar pasiguritë e tregut informal të punës) dhe nuk parapëlqejnë të përfshihen në programet e nxitjes së punësimit.

Situata aktuale e punësimit, sidomos me impaktin e pandemisë COVID-19, nuk dihet saktësisht për arsye sepse mungojnë të dhëna të përditësuar. Projektionet që janë kryer nga viti 2017 deri në arritjen e integritimit në BE (supozivisht 2029) janë tejet optimiste, duke shpalosur një panoramë të rritjes sistematike të punësimit të romëve dhe egjiptianëve

⁷⁵ Ligji nr 96/2017 “Për mbrotjen e pakicave kombëtare në Republikën e Shqipërisë”

⁷⁶ Report on the Implementation of Roma Integration Public Policy in Albania For 2019 www.romalb.org

⁷⁷ Regional Cooperation Council. Declaration Of Western Balkans Partners On Roma Integration Within The Eu Enlargement Process. 5 July 2019, Poznan. <https://www.rcc.int/docs/464/orhan-usein-while-one-out-of-four-young-people-in-the-region-is-in-limbo-this-is-true-for-three-out-of-four-roma>

(ndonëse thuhet me të njëjtin hendek krahasuar me jo-romë), si edhe rënie të punës së pa deklaruar⁷⁸. Nga të dhëna të vitit 2017, ekziston një hendek midis romëve të marginalizuar dhe fqinjëve jo-romë për sa i përket aftësive njerëzore dhe mirëqenies materiale⁷⁹. Hendeku është veçanërisht i madh për të rinjtë - vetëm 22 përqind e romëve të marginalizuar të moshës 18-24 vjeç janë në punësim, arsim ose trajnim krahasuar me 58 përqind të fqinjëve jo-Romë. Kjo ka implikime gjatë gjithë jetës, duke bllokuar mundësitë e mëtejshme për punësim të mirë. Vetëm 18 përqind e romëve të moshës 15-64 vjeç janë të punësuar në krahasim me 27 përqind të fqinjëve jo-romë.⁸⁰

Asnjë vend tjetër në Ballkanin Perëndimor, në periudhën 2011-2017, nuk pësoi një rënie kaq të madhe në shkallën e punësimit të romëve të marginalizuar. Shkalla e punësimit ra si për romët meshkuj ashtu edhe për femrat e marginalizuar; por se rënia ishte më e madhe për femrat, hendeku gjinor brenda këtij grupi u ul me 20 pikë përqindje (nga 35 pikë përqindje në 2011 në 15 pikë përqindje në 2017). Për dallim nga shumica e vendeve të Ballkanit Perëndimor, romët kanë më pak të ngjarë të marrin pjesë në tregun e punës. Pjesëmarrja në forcën e punës është veçanërisht e ulët mes grave romë të marginalizuara (29 përqind në 2017). Shqipëria shfaq nivelet më të larta të papunësisë në rajon. Papunësia prek romët ekonomikisht aktivë, gratë më shumë sesa homologët e tyre meshkuj. Veçanërisht, në vitin 2017, shkalla e papunësisë për femrat romë të marginalizuara ishte 62 përqind, kundrejt 51 përqind për meshkujt.⁸¹

Romët që arrijnë të gjejnë punë merren kryesisht me tregti të vogla të dorës së dytë dhe mbledhjen e mbetjeve të riciklueshme, ndërsa popullsia egjiptiane është më tepër e përfshirë në sektorin e shërbimeve, të kujdesit familjar dhe të ndërtimit⁸². Punësimi formal bazohet kryesisht në bujqësinë me të cilën sigurohen nevojat bazë (për komunitetet që banojnë në zonat rurale), e cila karakterizohet nga parcela të vogla toke, mungesa e infrastrukturës dhe e sistemit ujitës, si dhe nga kostot e larta të mirëmbajtjes⁸³. Megjithatë, ai numër i madh romësh dhe egjiptianësh që punojnë si mbledhës të mbetjeve të riciklueshme, ndonjëherë në burim (p.sh. në restorante), por shpesh edhe nëpër kazanët e plehrave dhe në zonat e grumbullimit të mbetjeve, tashmë është nën kërcënimin e dy faktorëve kryesorë: a) Me privatizimin e landfilleve, shumë prej tyre do të mbeten pa burimin e vetëm të jetesës, nëse nuk gjenden mekanizma për përfshirjen formale të tyre në mbledhjen e privatizuar të mbetjeve dhe në sistemet e klasifikimit të tyre; b) Pandemia COVID-19 dhe sidomos izolimi është një kërcënim akoma më i madh për romët dhe egjiptianët të cilët nuk e kanë mundësinë e punës në distancë.

Romët dhe egjiptianët përballen gjithashtu me barriera të fshehta në punësim, duke përfshirë distancën nga puna apo shkolla, diskriminimin dhe stigmatizimin e të qenit romë dhe egjiptianë, shpeshësinë e migrimit, mungesën e kartave të identitetit dhe të dokumenteve të

⁷⁸ OSFA (2019). *Udhërrëfytyesi për Integrimin e Romëve 2019-2021 për Shqipërinë*.

<https://www.rcc.int/romaintegration2020/docs/101/roma-integration-roadmap-albania-2019-2021>

⁷⁹ Regional Roma Survey 2017 <https://www.eurasia.undp.org/content/rbec/en/home/library.html>; Banka Botërore <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2018/05/17/marginalized-roma-community-still-most-excluded-in-albania>

⁸⁰ Balkan Investigative Reporting Network (Prill, 2020), *Roma: Europe's Neglected Coronavirus Victims*.

Përgatitur nga Stephan Müller, Fikrija Tair, Bashkim Ibishi and Dragan Gracanin.

<https://balkaninsight.com/2020/04/01/roma-europes-neglected-coronavirus-victims/>

⁸¹ Roma at a Glance: Albania, April 2018, UNDP-World Bank-European Commission.

⁸² Mbrojtësit e të Drejtave Civile 2018: 11.

⁸³ PNUD, *Vlerësimi i nevojave të individëve romë dhe egjiptianë për punësimin dhe sipërmarrjen në rrethin e Korçës, Beratit dhe Vlorës*, i përgatitur nga Krisela Hackaj, f. 29.

tjera personale dhe administrative, mungesën e informacionit mbi ekzistencën e programeve të punësimit, etj⁸⁴. Duke mos pasur informacionin e mjaftueshëm rreth avantazheve të regjistrimit si të papunë, shumë romë nuk kanë akses në masat e marra për arsimin dhe formimin profesional dhe në masat e tregut aktiv të punës. Pjesa më e madhe e zyrove të punës dhe e qendrave FP nuk kanë asnjë të punësuar me origjinë romë ose egjiptiane, gjë që sjell keqkuptime mes administratës dhe komuniteteve dhe ndonjëherë edhe qëndrime diskriminuese gjatë ofrimit të shërbimit. Ndërsa trajnimet profesionale dhe programet aktive të punësimit u ofrohen punëkërkuësve të regjistruar si të papunë, shumica e romëve nuk janë regjistruar⁸⁵ dhe prandaj mbeten jashtë mundësive të programeve të tilla. Për më tepër, kërkesat minimale arsimore për të marrë pjesë në aktivitete të tilla trajnimi shpesh janë shumë të larta, duke pasur parasysh rezultatet e ulta arsimore të shumë romëve dhe egjiptianëve⁸⁶.

Lidhur me vlerësimin e ndikimit të mundshëm të përjashtimit nga taksat për sipërmarrësit romë dhe egjiptianë / të vetëpunësuar që po kalojnë në tregun e punës nga papunësia afatgjatë, mirëqenia sociale, lypja dhe puna informale, si dhe ata që jetojnë në kushte joadekuate (p.sh. në vendbanimet informale, në banesat sociale por që rrezikojnë dëbimin për shkak të pamundësisë për të paguar qiranë), Ministria e Ekonomisë dhe Financës si organ implementues nuk disponon të dhëna përditësuese. Kjo situatë vështirëson dhe shkurajon veprimtaritë sipërmarrëse të këtyre komuniteteve. Gjithashtu, sipërmarrësit romë dhe egjiptianë në fushën e bujqësisë nuk zotërojnë informacion të mjaftueshëm lidhur me grantet e mundshme nga agjensitë qeveritare.

Gjithashtu, për rritjen e punësimit të romëve dhe egjiptianëve, është konsideruar me vlerë prania e ndërmjetësuesve të punësimit të cilët shërbejnë si një urë informuese dhe facilituese midis komuniteteve dhe programeve të punësimit⁸⁷. Lidhur me këtë, një praktikë pozitive është ajo e pilotuar nga UNDP përgjatë viteve 2016-2019, ku në bashkëpunim me Shërbimin Kombëtar të Punësimit u mbështet punësimi i mediatorëve romë dhe egjiptianë pranë zyrove të punës në katër bashki⁸⁸ në vend. Evidencat tregojnë që mediatorët e punësimit luajtën një rol decisiv në funksion të përmirësimit të aksesit, efikasitetit dhe impaktit të programeve PNP kundrejt Minoritetit Rom dhe Egjiptian⁸⁹.

Duke pasur parasysh nevojat e veçanta individuale dhe familjare, mungesën e një rrjeti social mbështetës, botën artistike dhe shpirtërore të romëve dhe egjiptianëve, shumë organizata burokratike, të paktën në fazat e para të integritit në treg dhe shoqëri, nuk i përshtaten mirë nevojave, karakterit, kulturës dhe mënyrës së jetesës së tyre, pavarësisht nga aftësitë teknike të zotëruara. Organizatat me strukturë organike dhe orë fleksibël pune që theksojnë lirinë dhe performancën (por jo shumë burokracinë), mund të jenë një zgjidhje e mirë për këto komunitete (sidomos atë rom) të cilat ndeshin vështirësi në përshtatjen me punën me turne

⁸⁴PNUD, *Vlerësimi i nevojave të individëve romë dhe egjiptianë për punësimin dhe sipërmarrjen në rrethin e Korçës, Beratit dhe Vlorës*, i përgatitur nga Krisela Hackaj, f. 21.

⁸⁵ Konventa Kuadër për Mbrojtjen e Pakicave Kombëtare (FCNM) 2019: §§ 155-156.

⁸⁶ Raporti i Gjashtë i ECRI-t për Shqipërinë, 2020 <https://rm.coe.int/report-on-albania-6th-monitoring-cycle-translation-in-albanian-/16809e8240>

⁸⁷ UNDP, Inception Report - Economic and Social Empowerment for Roma and Egyptians - a booster for social inclusion (ESERE) project January - August 2016

⁸⁸ Bashkitë: Tiranë, Durrës, Berat & Shkodër

⁸⁹ www.romalb.org

fikse 8-orëshe.⁹⁰ Një sfidë e ngjashme që lidhet me vendin e punës pas punësimit të romëve dhe egjiptianëve është edhe përgatitja e materialeve informuese për mbrojtjen nga diskriminimi etnik në vendin e punës, promovimi i shembujve të suksesshëm të diversitetit kulturor dhe gjithëpërfshirjes. Përpos materialeve, janë me rëndësi edhe trajnimet, workshop-et dhe seksionet mbështetëse.

Përmbledhje e sfidave dhe rekomandimeve: Sipas të dhënave zyrtare nga Agjencia Kombëtare e Punësimit, në vitin 2018 vetëm 239 romë dhe egjiptianë nga 5,845 kërkues të regjistruar të romëve ishin të punësuar. Jo të gjithë romët mbeten të punësuar dhe disa nga arsyet e braktisjes së tyre nga vendet e punës janë diskriminimi dhe kushtet e rënda të punës. Gjithashtu, sipas Zyrës së Punës, në tetëmuorin e vitit 2020 në Zyrat e Punësimit 8072 ose 9% e totalit të punëkërkuesve të papunë ishin romë (88,468). Ata janë të regjistruar kryesisht në zyrat e punësimit të qarqeve në Tiranë, Elbasan, Korçë, Fier dhe Berat. Vështirësitë për integrimin në tregun e punës janë mosha, arsimimi mungesa e nje profesioni.

Figura 3. Struktura e punëkërkuesëve të papunë (pu.pa-ve) të kategorisë Romë dhe Egjiptianë të regjistruar në ZP

Pu.pa/ Romë	2018	2019	8-mujori 2020
Pu.pa të regjistruar në ZP	2,442	2,646	3723
në % ndaj totalit të pu.pa-ve të regjistruar	3.70%	4%	4%

Pu.pa/ Egjiptianë	2018	2019	8-mujori 2020
Pu.pa të regjistruar në ZP	3,063	3,505	4349
në % ndaj totalit të pu.pa-ve të regjistruar	4.7%	5%	5%

Punëkërkuesit e papunë të regjistruar nga këto kategori janë të një moshe relativisht të re, rreth 60%, 15-44 vjeç. Pjesa më problematike e kësaj kategorie është arsimi. Rreth 67% e romëve dhe 45% e egjiptianëve janë pa arsim, ose me arsim fillor, çka e bën të pamundur punësimin dhe dërgimin në formim profesional të këtyre pu.pa-ve, si dhe në kurset e aftësive bazë (Soft skills), të cilat i parapërgatisin këto targete për ti përfshirë më pas ne programet aktive të punësimit.

Mungesa e arsimit reflektohet edhe në aftësitë e këtyre punëkërkuesve. Rreth 90% e romëve dhe 78% e egjiptianëve kategorizohen pa profesion dhe me profesione tepër elementare.

Në thelb, kërkohet një përpjekje më e fortë për të promovuar sipërmarrjen sociale dhe vetë-punësimin e romëve dhe egjiptianëve përmes: financimit të mjaftueshëm, legjislacionit dhe programeve të duhura; studimit të ndikimit të mundshëm të përjashtimeve nga taksat për transferimin e romëve dhe egjiptianëve nga papunësia; studimit të ndikimit të mundshëm të koncesioneve për mbledhësit e mbeturinave të mbetëjeve të riciklueshme; granteve për fermerët romë; angazhimit të romëve dhe egjiptianëve në shërbimet publike. Masat e lartpërmendura do të shërbenin gjithashtu për të trajtuar punën joformale të romëve.

⁹⁰Hysa, X., & Titka, M. (2017). ESERE Behavioral Change Model Changing Attitudes and Behaviors of Public Servants with Regards to Roma and Egyptians' Access to Public Services. Tirana / Albania: UNDP, pp. 16. <http://www.al.undp.org/content/dam/albania/docs/ESERE%20Behavioural%20Change%20Model.pdf>

4.6 Përkujdesja Sociale

Mbrojtja sociale luan një rol të rëndësishëm për të mos lejuar që individë dhe familjet romë dhe egjiptiane të bien dhe të mbeten në varfëri, por gjithashtu nxit kohezionin social dhe integrimin e këtyre pakicave në shoqëri. Ekziston një hendek i madh midis romëve të marginalizuar dhe banorëve jo romë që jetojnë në afërsi të tyre përse i përket aftësive njerëzore dhe mirëqënies materiale. Megjithatë ka progres në mbulimin me shërbimet bazë ka mungesa sa i takon barazisë në dhënien e këtyre shërbimeve⁹¹.

Romët dhe egjiptianët ndihen të diskriminuar nga pikëpamja e aksesit në shërbimet civile. Regjistrimi civil e vështirëson aksesin në shërbime si arsim, shëndetësi, ndihmë ekonomike, etj. Megjithatë romët dhe egjiptianët ndjenë diskriminim edhe pranë sporteve të shërbimeve civile. Në një studim të vitit 2017, nga anketat (duke përdorur Shkallën e Racizmit Simbolik 2000 – SR2KS⁹²), intervistat, simulimet, workshop-et dhe *coaching* me punonjës së administratës publike në 4 Bashki (Tiranë, Durrës, Berat dhe Shkodër), u identifikua prania e dukurisë së *racizmit simbolik*⁹³ në nivele thujse mbi mesataren⁹⁴.

Nga ana tjetër, një problematikë persistente për romët dhe egjiptianët për përfitimin e shërbimeve sociale (duke përfshirë ndihmën ekonomike) lidhet me mungesën e dokumenteve personale ose të transferimit formal të vendbanimit, analfabetizmit ose paaftësisë për të plotësuar formularët e aplikimit, procedurave tepër të komplikuar, pasja e pronësisë ligjore mbi toka që ata nuk i zotërojnë etj. Ndonjëherë, ata humbasin përfitimet për shkak të pamundësisë për të regjistruar transferimin e vendbanimit brenda afatit të caktuar.

Skema e re e reformuar e Ndihmës Ekonomike (NE), shmang deri diku kriteret përjashtuese dhe dokumentacionin e tepërt duke bërë të mundur që të gjenerohen të dhëna nga sistemet e tjera. Skema shmang paraqitjen e dokumenteve si çertifikata personale e familjare, vërtetimin e punëkërkuarit të papunë, librezën e punës, dokumentet e pronësisë për automjet etj. Parimisht, ky ndryshim në skemën e NE i siguron përparësi romëve dhe egjiptianëve të cilët kishin problem sigurimin e dokumenteve të nevojshme dhe të kuptuarit e procedurave administrative, megjithatë në praktikë ka nevojë për përmirësime të mëtejshme. Pasaktësia e llogaritjes së masës së ndihmës ekonomike nga ana e administratorëve apo mos hedhja në sistemin e zyrës së punës të anëtarëve madhorë të familjes edhe pse figurojnë të regjistruar si punëkërkuar pranë zyrave të punës, kanë qenë disa nga problematikat e evidentuara në raport progresin e Strategjisë Kombëtare të Mbrojtjes Sociale (2019), që kanë ndikuar në mosmarrjen e plotë të përfitimit monetar apo përjashtimin e familjeve nga skema.

Ndërkohë që institucioni i Avokatit të Popullit rekomandon, se i duhet kushtuar vëmendje më e madhe dhe prioritet, aplikimit të drejtë të sistemit të pikëzimit për përfitimin e ndihmës ekonomik. Gjithashtu nënvizohet nevoja e trajnimit të individëve që plotësojnë formularët në

⁹¹ Anketa Rajonale 2017, UNDP & WB

⁹²Henry, P. J., & Sears, D. O. (2002). The symbolic racism 2000 scale. *Political Psychology*, 23(2), 253-283.

⁹³Racizmi simbolik (i njohur edhe si paragjykimi simbolik dhe pakënaqësia racore) është një sistem besimi koherent që pasqyron një paragjykim themelor unidimensional ndaj çdo etnie. Këto besime përfshijnë stereotipin se njerëzit me ngjyrë janë moralisht inferiorë ndaj personave të bardhë, të bardhët janë racist dhe se njerëzit me ngjyrë shkelin vlerat tradicionale të të bardhëve. Këto besime mund të shpien në veprime diskriminuese dhe justifikim të këtyre veprimeve.

⁹⁴Hysa, X., & Titka, M. (2017). *ESERE Behavioral Change Model Changing Attitudes and Behaviors of Public Servants with Regards to Roma and Egyptians' Access to Public Services*. Tirana / Albania: UNDP.<http://www.al.undp.org/content/dam/albania/docs/ESERE%20Behavioural%20Change%20Model.pdf>

terren, me qëllim që të mund të bëjnë pasqyrim të realitetit për cdo rast dhe jo thjesht një sistem pikëzimi dixhital që përjashton apriori, qoftë edhe për gabime teknike, individë apo familje me të vërtetë në nevojë për përfitimin e pagesës së ndihmës ekonomike⁹⁵.

Sipas sistemit ROMALB gjatë vitit 2018 janë 8,691 individë romë dhe egjiptian përfitues të NE. Ndërsa, gjatë vitit 2019 numri është ulur në 8,294 përfitues. Megjithatë, pavarësisht problematikave Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes sociale raporton se aktualisht për vitin 2020, 95% e aplikuesve të skemës së ndihmës ekonomike janë përfitues, ku rreth 11 mijë individë përfitues të ndihmës ekonomike janë romë dhe egjiptianë. Mbetet sfida për të ardhmen riintegrimi social i këtyre familjeve, nëpërmjet zbatimit të programeve të daljes nga skema e ndihmës ekonomike.

Bazuar në rekomadimin e Komisionit Evropian për heqjen e barrierave dhe krijimin e mundësive të financimit për zhvillimin e sipërmarrjes sociale, qeveria miratoi Ligjin Nr.65/2016 “Për Ndërmarrjet Sociale në Republikën e Shqipërisë” për të mbështetur punësimin e grupeve vulnerabël të cilët nuk kanë burime të mjaftueshme dhe situata e tyre nuk iu mundëson një qasje aktive në tregun e punës. Thirrja e parë nga qeveria u lancua më maj të 2019-ës, ku morën statusin e ndërmarrjes sociale 6 OJF. Që ky model të jetë gjithpërfshirës dhe të shërbejë efektivisht për nxitjen e punësimin, është i nevojshëm krijimi i një mjedisi mundësues të favorshëm ku romët dhe egjiptianët rritin njohuritë lidhur me produktet, shërbimet dhe impaktin e sipërmarrjeve sociale⁹⁶.

Në ciklin e gjashtë monitorues për Shqipërinë, Raporti i ECRI-t thekson se gjuha e urrjetjes dhe dhuna e motivuar nga kjo gjuhë kundrejt romëve dhe egjiptianëve janë dukuri ende të pranishme në Shqipëri, gjë e cila vështirëson përfshirjen e këtyre komuniteteve në jetën e përditshme dhe aksesin në shërbime⁹⁷. Në vitin 2019, Komiteti i Kombeve të Bashkuara për Eliminimin e Diskriminimit Racor (CERD) shprehu shqetësimin e tij për ndjekjen e kufizuar të rekomandimeve dhe vendimeve të marra nga organet e barazisë⁹⁸. Në rastin e Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi, që gjithashtu mund të merret me çështje të diskriminimit të pretenduar në sektorin privat, një numër i madh (deri në 90%) të vendimeve të tij sfidohen në gjykata. Ndërsa në të kaluarën, vendimet e KMD-së shpesh rrëzoheshin nga gjyqësori, kjo prirje duket se është ndalur dhe përmbysur. Duket se një kuptim shumë më i mirë i parimeve të barazisë dhe mosdiskriminimit, si dhe jurisprudencës së Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, po përhapet gjithnjë e më shumë në sistemin gjyqësor. Përpos trendit pozitiv, problematika është ende e pranishme.

Sipas Rekomandimeve të Seminarit të Dialogut Publik Shqipëri-BE, dhjetor 2018, lista e problemeve të kujdesit shoqëror është si vijon:

- Mungesa e shërbimeve të integruara veçanërisht për fëmijët në situatë rruge dhe familjet e tyre. Mungesa e informacionit në lidhje me shërbimet komunitare të ofruara nga bashkitë

⁹⁵ Raporti Vjetor për Veprimtarinë e Institucionit të Avokatit të Popullit 2019

⁹⁶ Raport i Progresit (2019) të Strategjisë Kombëtare të Mbrojtjes Sociale (2015-2020)

⁹⁷ Raporti i Gjashtë i ECRI-t për Shqipërinë, 2020 <https://rm.coe.int/report-on-albania-6th-monitoring-cycle-translation-in-albanian-/16809e8240>

⁹⁸ Komiteti i Kombeve të Bashkuara për Eliminimin e Diskriminimit Racor (UN CERD) 2019: § 13-14. – Shihni gjithashtu: Këshilli i Evropës, Komiteti i Ministrave, Rekomandimi CM/REC (2019)6 mbi zhvillimin e institucionit të Avokatit të Popullit; dhe GPR-në Nr. 2: § 36.

- Pamundësia e minoritetit rom dhe egjiptian të cilët për shkak të arsyeve të ndryshme (p.sh. vendbanimi gjendet larg qendrës shëndetësore) nuk përfitojnë dot shërbime shëndetësore ose sociale.
- Mungesa e informacionit për skemën e re të ndihmës ekonomike dhe numri i ulët i aplikimeve nga kategoria e minoritetit rom dhe egjiptian.
- Numri i shpeshtë i rasteve kur anëtarët e minoritetit rom/egjiptian nuk përfitojnë nga sigurimet shoqërore për shkak të invaliditetit ose nga ndihma ekonomike.
- Mungesa e shërbimeve sociale dhe e zbatimit të fondit social në shumë bashki të vendit.

Përpos këtyre, pushteti vendor duhet të fillojë të parashikojë fonde të vetat për ngritjen, mbështetjen dhe zgjerimin e shërbimeve shoqërore në territorin e tij, si edhe ngritjen e një strukture të posaçme të vlerësimit të nevojave dhe referimit të rastit. Stafet lokale duhet të punojnë për një integrim të skemave të transfertave në para me shërbimet e kujdesit shoqëror, bazuar në vlerësimin e nevojave të individit/familjes.

Nga të dhëna e fundit, sipas studimit të vitit 2019, për vlerësimin e nevojave për shërbime sociale në 12 qarqet e Shqipërisë realizuar nga Shërbimi Social Shtetëror dhe UNDP nënvizohet se 34% e bashkive të vendit (21 bashki) nuk ofrojnë asnjë shërbim të kujdesit social. Nga këto, 43% janë bashki me popullsi mbi 20 000 banorë. Vetëm 7 bashki ose 9% e bashkive ofrojnë të gjitha shërbimet. 38 bashki ose 62% e të gjitha bashkive të vendit nuk kanë shërbime për të moshuar, 43 bashki ose 71% e tyre nuk kanë shërbime për fëmijë, 37 bashki ose 61% e bashkive nuk ofrojnë shërbime për individë me aftësi të kufizuara dhe 39 bashki ose 64% e tyre nuk ofrojnë shërbime për individë në nevojë, përfshirë romët dhe egjiptianët.

Skema e reformes së shërbimeve sociale ka mundësuar për herë të parë nëpërmjet krijimit të një linje buxhetore të vecantë, Fondit Social, dhe alokimit të buxhetit qëndror, të mundësohet që cdo bashki të ngrejë shërbime shoqërore në territor për grupet në nevojë duke garantuar shërbimet shoqërore minimale (apo shporta e shërbimeve) si dhe qëndrueshmëri të shërbimeve aktuale sipas nevojave të specifikuar në Planin Social të cdo bashkie. Megjithatë për vitin 2021, kanë aplikuar disa bashki për të ofruar shërbim për komunitetin romë dhe egjiptian, vazhdon të mbetet sfida shumë e rëndësishme aftësia e pushtetit vendor për të planifikuar dhe menaxhuar këto fonde.

Pandemia COVID-19, dhe sidomos izolimi afatgjatë paraqiti një kërcënim të madh vecanërisht për romët dhe egjiptianët, një pjesë e të cilëve jetojnë në kushte të vështira, aq sa shërbimet e mbrojtjes sociale janë një domosdoshmëri për mbijetesë. Si përgjigje ndaj krizës COVID -19, qeveria ndërroi disa masa emergjente ku romët dhe egjiptianët ishin përfitues. Rreth 18,144 familje romë dhe egjiptiane përfituan paketë ndihme (ushqimore dhe joushqimore) dhe barna të rimbursueshme. Ndërkohë që 10,436 individë romë dhe egjiptian përfituan dyfishimin e masës së ndihmës ekonomike në para, kurse 4,524 familje u mbështetën me ndihmë financiare prej 16 000 (gjashtëmbëdhjetë mijë) lekësh përfshirë edhe familjet të cilat kishin aplikuar për ndihmë ekonomike por që nuk kishin përfituar nga skema e NE-së dhe as nga fondi 6 për qind. Gjithashtu romët dhe egjiptianët kanë përfituar edhe nga falja e kamat vonesave të energjisë elektrike. Ky reagim i menjëhershëm nga qeveria duhet të vazhdojë edhe në të ardhmen e afërt me masa të ngjashme që të garantojë ofrimin e shërbimeve të nevojshme familjeve romë dhe egjiptiane në pamundësi për të plotësuar nevojat jetike bazë.

Ndërkoh që Plani i OKB-së për Përgjigjen Socio-Ekonomike dhe Rimëkëmbjen ndaj Covid-19 në Shqipëri finalizuar në korrik të vitit 2020 konstaton se, pandemia covid -19 ka rritur rrezikun gjithashtu për punën dhe shfrytëzimin e fëmijëve, sidomos të atyre në situatë rruge, sepse burimet e jetesës dhe të ardhurat e familjeve të tyre janë zvogëluar. Rreziku është jashtëzakonisht i lartë dhe kërkon mbështetje të menjëhershme për të siguruar shërbime mbështetëse për fëmijët dhe familjet e tyre.

4.7 Antixhipsizmi

Racizmi kundër romëve dhe egjiptianëve (RRE), diskriminimi ndaj tyre i akumuluar në kohë, si dhe stereotipat dhe paragjykimet ndaj romëve dhe egjiptianëve hasen në Shqipëri, ashtu si edhe në shumë vende të tjera ku ato janë prezente⁹⁹. Janë pikërisht këto fenomene që qëndrojnë në themel të problematikave me të cilat anëtarë të minoriteteve rome dhe egjiptiane ballafaqohen, ku në nivele më të larta e ku më të ulëta, në të gjitha fushat e jetës social-kulturore, ekonomike dhe politike. Shkalla e ulët e përfshirje së romëve dhe egjiptianëve në tregun formal të punës, niveli më i ulët i regjistrimeve, ndjekjes si dhe i rezultateve në shkolla për fëmijët e minoriteteve rome dhe egjiptiane, kushtet shumë të vështira të strehimit, apo nivelet e ulëta të angazhimit të romëve dhe egjiptianëve në procese politikë-bërëse dhe vendimmarrëse, në nivel qëndron dhe/ose vendor, janë tregues të pasojave të racizmit dhe diskriminimit, të drejtpërdrejtë apo të fshehtë, të akumuluar apo të krijuar rishtazi¹⁰⁰.

Ky seksion fokusohet në problematikat e racizmit dhe diskriminimit ndaj romëve dhe egjiptianëve, duke u ndalur kryesisht në mjedisin ligjor dhe institucional, në çështje të stereotipizimit të romëve dhe egjiptianëve, gjuhës dhe krimeve të urrejtjes ndaj tyre, si dhe nevojave që mbeten për t'u adresuar në kuadër të luftës kundër tyre. Më tej, manifestimi i këtyre problematikave trajtohet në mënyrë të drejtpërdrejtë për sektorë të veçantë, nën seksionet e këtij kapitulli mbi fusha prioritare si regjistrimi civil, edukimi, punësimi, strehimi, shëndetësia, mbrojtja shoqërore etj.

Klima e përgjithshme për sa i takon kuadrin ligjor dhe institucional në raport me statusin e minoriteteve rome dhe egjiptiane në Republikën e Shqipëri ka ardhur duke u përmirësuar. Duke filluar nga tetori i vitit 2017, si romët ashtu edhe egjiptianët janë njohur si pakica kombëtare në Republikën e Shqipërisë¹⁰¹. Në mënyrë eksplicite, Ligji nr. 97/2017 Për Mbrojtjen e Pakicave Kombëtare në Republikën e Shqipërisë, sanksionon ndër të tjera, mbrojtjen e pakicave kombëtare nga diskriminimi (neni 8)¹⁰². Në nenin 8 të tij, pika 2, Ligji nr. 97/2017, ngarkon institucionet publike, qendrore dhe vendore, me përgjegjësi për të miratuar dhe zbatuar masa për të:

- a) garantuar barazi të plotë dhe efektive në jetën ekonomike, shoqërore, politike dhe kulturore ndërmjet personave që i përkasin një pakice kombëtare dhe atyre që i përkasin shumicës;

⁹⁹ Civil Rights Defenders (2018) The wall of anti-gypsies: Roma and Egyptians in Albania; Printing Press

¹⁰⁰ Këto janë të evidentuara dhe targetuara si në Planin e Veprimit 2015-2020, ashtu edhe në planet vendore të një sërë prej bashkive në Rpublikën e Shqipërisë që kanë hartuar plane vendore për integrimin e romëve dhe egjiptianëve.

¹⁰¹ Më herët, romët dhe egjiptianët nuk e gëzonin këtë status. Deri atëherë romët janë njohur si një pakicë gjuhësore, ndërsa egjiptianët nuk gëzonin asnjë njohje të veçantë.

¹⁰² Ligji nr. 97/2017 "Për mbrojtjen e pakicave kombëtare", Republika e Shqipërisë, Kuvendi.

<https://www.parlament.al/LibrariaAkteve/LibrariaAkteDetails/4060>

b) mbrojtur personat që u përkasin pakicave kombëtare nga kërcënimet, diskriminimi, armiqësia apo dhuna për shkak të identitetit të tyre të dallueshëm kulturor, etnik, gjuhësor, fetar ose tradicional;

c) për të forcuar dialogun ndërkulturor;

ç) për të nxitur respektin e ndërsjellë, mirëkuptimin dhe bashkëpunimin ndërmjet të gjithë qytetarëve të Republikës së Shqipërisë, pa dallim për sa i përket identitetit të tyre të dallueshëm kulturor, etnik, gjuhësor, fetar ose tradicional.

Përveç ligjit të dedikuar për mbrojtjen e pakicave, Republika e Shqipërisë ka konkretizuar vullnetin për mbrojtjen e pakicave rome dhe egjiptiane, si dhe për adresimin e problematikave dhe pengesave drejt qëllimit final për integrimin e tyre të plotë në shoqëri, edhe përmes ligjeve dhe dokumenteve të tjerë politikë ashtu edhe me ngritjen e fuqizimin e mekanizmave për zbatimin e tyre.

Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë¹⁰³ është një dokument ligjor shumë i rëndësishëm pasi një sërë artikujsh të tij adresojnë diskriminimin me bazë etninë dhe racën, ashtu si edhe krimet e urrejtjes dhe gjuhën e urrejtjes (duke përfshirë gjuhën e urrejtjes në internet). Sipas Kodit Penal të Republikës së Shqipërisë, diskriminimi është një rrethanë rënduese për çdo vepër që lidhet me gjuhën, fenë, kombësinë, besimet politike dhe ato shoqërore. Çështjet e diskriminimit dhe sigurimit të mundësive të barabarta trajtohen edhe në një sërë ligjesh sektoriale (p.sh. në fushën e arsim, punësimit etj.), ashtu edhe në dokumente politikë që targetojnë në mënyrë specifike minoritetin rom dhe atë egjiptian.

Në këtë kuadër, vlen të veçohet Plani i Veprimit për Integrimin e Romëve dhe Egjiptianëve 2015-2020, që në vitet e fundit ka qenë dokumenti kryesor për mbrojtjen dhe përfshirjen sociale të romëve dhe egjiptianëve në Shqipëri. Si një vazhdim i Strategjisë Kombëtare të mëhershme “Për përmirësimin e kushteve të jetesës së pakicës rome” dhe Planit të Veprimit të “Dekadës së Përfshirjes së Romëve” (2005-2015), ai targeton objektiva dhe aktivitete në fusha si arsimi dhe promovimi i dialogut ndërkulturor, punësimi dhe formimi profesional, kujdesi shëndetësor dhe mbrojtja sociale, strehimin dhe integrimin urban, si dhe regjistrimi civil dhe aksesin në drejtësi, duke parashikuar edhe faturën financiare të mbuluar nga fondet publike dhe përmes financiare e donatorëve të ndryshëm.

Vullneti politik është reflektuar edhe në ngritjen dhe fuqizimin e institucioneve dhe mekanizmave për garantimin e zbatimit të kuadrit ligjor. Kështu, vlerësohet se një rol shumë të rëndësishëm luajnë institucioni i Avokatit të Popullit (AP) si dhe Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi (KMD). Misioni i Gjashtë Monitorues i Komisionit Europian kundër Racizmit dhe Intolerancës (ECRI), në raportin e tij (2020), nënvijëzon rolin e AP dhe KMD si dhe marrëdhënien kolegjiale, shumë efektive që të dy institucionet kanë ndërtuar me njëri-tjetrit, ku një nga komponentët më të spikatur të punës së tyre fokusohen në çështje të gjuhës së urrejtjes raciste¹⁰⁴. Këto janë tregues të njohjes së seriozitetit të problematikës si dhe nevojës për adresimin e saj në mënyrë sa më efektive. Për këtë, raportohet se KMD ka rritur ndjeshëm kapacitetet e personelit dhe ka intensifikuar punën në monitorim dhe raportim, përfshi edhe në nivel lokal përmes zyrave rajonale¹⁰⁵.

¹⁰³ Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë, Republika e Shqipërisë, http://www.pp.gov.al/web/kodi_penal_2016_1033.pdf

¹⁰⁴ ECRI (2020) Raporti i ECRI-t për Shqipërinë (Cikli i gjashtë monitorues), Council of Europe, June 2020.

Faqe 7

¹⁰⁵ Ibid

Në vitin 2018, Kuvendi i Republikës së Shqipërisë miratoi Kodin e Sjelljes që, ndër të tjera, ndalon deputetët të përdorin gjuhën e urrejtjes raciste në Parlament, si dhe format e diskriminimit dhe stereotipizimit si në Parlament ashtu edhe në veprimtaritë jo-parlamentare. Në rast të shkeljeve, parashikohet që ndaj deputetit të zbatohen masa disiplinore¹⁰⁶.

Në vijim të pasurimit të kuadrit ligjor për të siguruar akses efektiv në drejtësi për viktimat e diskriminimit përmes zhvillimit të një sistemi funksionues të ndihmës juridike dhe të financuar siç duhet, në vitin 2017 është miratuar legjislacioni për sigurimin e ndihmës juridike. Megjithatë, siç haset shpesh edhe në fusha të tjera, implementimi i kuadrit ligjor nuk ecën me rritme të ngjashme. Pengesat lidhen së pari me vonesat në plotësimin e tij me aktet nënligjore përkatëse. Raporti i ECRI-t 2020, vëren vonesa të tilla si në pajisjen me akte nënligjore të Ligjit të ri për Ndihmën Juridike, ashtu edhe për Ligjin për Strehimin Social, të dy këto ligje me impakt të drejtpërdrejtë për minoritetet romë dhe egjiptiane në vend¹⁰⁷. Në mënyrë të ngjashme, Ligji për Mbrojtjen e Minoriteteve Kombëtare të vitit 2017 është ende pa legjislacion dytësor të plotësuar, i cili është i nevojshëm për të siguruar zbatimin efektiv të tij. Në këtë kontekst, mbetet ende shumë për t'u bërë që autoritetet të plotësojnë kuadrin ligjor më aktet nënligjore, siç është rekomanduar edhe nga Komiteti Këshillimor i Këshillit të Evropës për Konventën Kuadër për Mbrojtjen e Pakicave Kombëtare, si dhe nga Komiteti i Kombeve të Bashkuara për Eliminimin e Diskriminimit Racor¹⁰⁸.

Jo vetëm pasurimi i kuadrit ligjor me akte nënligjore kërkon rritme më të shpejta, por edhe evidentimi, matja, dhe adresimi i problematikave të racizmit dhe diskriminimit. Efektiviteti i zbatimit të kuadrit ligjor si dhe treguesit e suksesit në luftën kundër racizmit ndaj romëve dhe egjiptianëve në Shqipëri mbeten të vështirë për t'u dokumentuar si pasojë e një sërë faktorësh, ndër më kryesorët janë mungesat në mbledhjen e të dhënave, raportimin e tyre në mënyrë sistematike dhe të disagreguar. Të dhënat mbi çështjet e racizmit kundër romëve dhe egjiptianëve janë të pakta, sporadike dhe kryesisht të siguruar nga sektori i organizatave joqeveritare¹⁰⁹. Ende nuk ka të dhëna statistikore tërësore dhe të përditësuara mbi krimet e urrejtjes të bazuara në racë si dhe të dhënat e përgjithshme nuk disagregohen sipas etnisë, gjë që e bën të vështirë njohjen e shtrirjes së problematikës së romëve dhe egjiptianëve që bëhen preh e dhunës e krimit të urrejtjes¹¹⁰.

Nga ana tjetër, mungesa e praktikave të mira, të stabilizuara apo e besimit në funksionimin e legjislacionit dhe mekanizmave bën që racizmi dhe diskriminimi, gjuha dhe krimet e urrejtjes ndaj romëve dhe egjiptianëve të jenë në nënraportuara¹¹¹. Përtej raportimeve statistikore nga Zyra e Prokurorit të Përgjithshëm, i cili ka për detyrë mbledhjen e përgjithshme të të dhënave për krimin e urrejtjes¹¹², duket se mungon një sistem gjithëpërfshirës i mbledhjes së të

¹⁰⁶ Kuvendi i Republikës së Shqipërisë (Vendimi Nr. 61/2018): Neni 6.

¹⁰⁷ Shiko për shembull problematikën e strehimit që ECRI ka vërejtur, e krijuar si pasojë e mungesës së akteve nënligjore, të cilat synojnë të sigurojnë detajet e nevojshme për të funksionalizuar legjislacionin në fushën e strehimit social. (faqe 27).

¹⁰⁸ FCNM 2019: 2 dhe 7 (faqe 16); dhe Komiteti i Kombeve të Bashkuara për Eliminimin e Diskriminimit Racor (UN CERD) 2019, faqe 11-12.

¹⁰⁹ ECRI (2020) Raporti i ECRI-t për Shqipërinë (Cikli i gjashtë monitorues), Council of Europe, June 2020.

¹¹⁰ Shiko: ECRI (2020) Raporti i ECRI-t për Shqipërinë (Cikli i gjashtë monitorues), Council of Europe, June 2020, si dhe Civil Rights Defenders (2018) The wall of anti-gypsies: Roma and Egyptians in Albania; Printing Press

¹¹¹ Civil Rights Defenders (2018) The wall of anti-gypsies: Roma and Egyptians in Albania; Printing Press

¹¹² Shiko për shembull raportin për vitin 2019 këtu

http://www.pp.gov.al/web/kuvendit_raporti_vjetor_2019_28_3_2020_pp_perf_1864.pdf

dhënave për incidente raciste të gjuhës së urrejtjes¹¹³. Sipas Zyrës së OSBE-së për Institucione Demokratike dhe të Drejtat e Njeriut (ODIHR), Shqipëria nuk ka raportuar sistematikisht numrat e krimeve të urrejtjes të regjistruara nga policia¹¹⁴si dhe nuk ekziston informacion më i detajuar, as nga policia e as nga Ministria e Drejtësisë mbi rastet e gjykuara¹¹⁵.

KMD-ja ka trajtuar disa ankesa në lidhje me gjuhën e urrejtjes në vitet e fundit, përfshirë raste kur gjuha e urrejtjes ka qenë e drejtuar ndaj romëve dhe egjiptianëve. Organizatat e Shoqërisë Civile (OSHC-të) luajnë një rol thelbësor në këtë drejtim. Sipas raportit më të fundit të KMD, gjatë vitit 2020 përveç ankesave individuale, janë depozituar edhe 11 ankesa nga organizata me interes legjitim (4 ankesa të mbartura dhe 7 ankesa të regjistruara në vitin 2020), të cilat janë depozituar kryesisht nga organizata që mbrojnë interesat e fëmijëve, minoritetit rom dhe atij egjiptian, si dhe personave me aftësi të kufizuara, etj. Në raste të tjera, informacioni i dhënë nga ana e OSHC-ve dhe media kanë shërbyer si indicie apo informacion për Komisionerin për nisjen kryesisht të çështjeve¹¹⁶. Edhe Autoriteti i Mediave Audiovizive (AMA), merr ankesa në lidhje me gjuhën e urrejtjes, shumica e të cilave kanë qenë të lidhura me mediat sociale/portalet televizive në internet, ku grupet e synuara shpeshherë janë personat romë dhe egjiptianë¹¹⁷.

Lipset ende që autoritetet të krijojnë një sistem gjithëpërfshirës të monitorimit për incidente të gjuhës së urrejtjes dhe krimeve të urrejtjes. Në këtë drejtim, kërkohet, siç rekomandon edhe ECRI (2020), një bashkërendim më i mirë i përpjekjeve të Avokatit të Popullit, Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi, prokurorisë, policisë dhe OSHC-ve që përfaqësojnë/mbrojnë romët dhe egjiptianët. Po kështu, nevojitet të punohet intensivisht për ndërtimin e besimit¹¹⁸ ndër anëtarët e rome e egjiptiane, për t'i raportuar këto vepra si dhe për të fuqizuar organizatat dhe zërat përfaqësues të R&E, pasi edhe ato vetë janë bërë objekte të gjuhës së urrejtjes¹¹⁹. Kjo kërkon masa dhe veprime në shumë plane, që shtrihen nga ndërgjegjësimi tek hetimin penal dhe ndëshkimi, dhe që realizohen me pjesëmarrjen e shumë aktorëve, pasi përveç Avokatit të Popullit dhe KMD-së, dënimi publik i gjuhës së urrejtjes dhe reagimet aktive nga figura të larta politike ose figura të tjera publike mbetet ende tejet të rralla¹²⁰. Për më tepër, lufta kundër racizmit ndaj romëve dhe egjiptianëve nevojitet të jetë jo vetëm gjithëpërfshirëse, por dhe strukturore. Për këtë kërkohen ndërhyrje që targetojnë çështjet e racizmit dhe diskriminimit në përgjithësi si dhe në veçanti për fusha ku problematika manifestohet me segregim dhe përjashtim (si p.sh. në strehim, shkollim, etj.).

¹¹³ ECRI (2020) Raporti i ECRI-t për Shqipërinë (Cikli i gjashtë monitorues), Council of Europe, June 2020.

¹¹⁴ Ibid. faqe 15.

¹¹⁵ Civil Rights Defenders (2018) The wall of anti-gypsims: Roma and Egyptians in Albania; Printing Press; shiko gjithashtu raportin më të fundit të Ministrisë së Drejtësisë mbi rastet gjyqësore gjykuar gjatë 2019 ku nuk gjenden deja mbi krimet e urrejtjes, i aksesueshem në <https://www.drejtësia.gov.al/wp-content/uploads/2020/07/VJETARI-STATISTIKOR-2019.pdf>

¹¹⁶ Shiko raportin përkatës, faqja 8. I aksesueshem në <https://www.kmd.al/wp-content/uploads/2020/09/Raporti-KMD-6-mujori-i-I-re-i-vitit-2020.pdf>

¹¹⁷ ECRI (2020) Raporti i ECRI-t për Shqipërinë (Cikli i gjashtë monitorues), Council of Europe, June 2020.

¹¹⁸ ECRI (2020) raporton se ka marrë informacione nga OJQ-të që tregojnë për dhunë sporadike të bazuar në urrejtje ndaj anëtarëve të komuniteteve LGBTI dhe rome, por cilwson se fakti që ato nuk janë sjellë në vëmendjen e autoriteteve të zbatimit të ligjit mund të jetë për shkak të mungesës së besimit tek policia midis anëtarëve të këtyre komuniteteve (faqe 17).

¹¹⁹ ECRI (2020) raporton me shqetësim se edhe ata që i mbrojnë këto grupe, për shembull organizatat e shoqërisë civile, disa anëtarë të Parlamentit dhe organet e barazisë, gjithashtu janë bërë vetë gjithnjë e më shumë objektiva të gjuhës së urrejtjes. (faqe 16).

¹²⁰ Ibid

Suksesi i luftës kundër RRE përcaktohet ndër të tjera edhe nga shkalla e përfshirjes në procese politikë-bërëse dhe vendimmarrëse dhe shkalla e fuqizimit të romeve dhe egjiptianëve. Eksperienca si ato të hartimit i Planit të Veprimit në nivel kombëtar, apo i planeve vendore për integrimin e romëve dhe egjiptianëve me përfshirjen dhe angazhimin e organizatave të komunitetit rom dhe egjiptian në hartimin, implementimin dhe monitorimin, janë shumë të rëndësishme dhe për t'u vlerësuar në këtë drejtim. Megjithatë, edhe pse kujdesi për çështjet e pjesëmarrjes të drejtpërdrejtë në vendimmarrje është i pranishëm në Kushtetutën dhe në legjislacionin zgjedhor në raport me minoriteteve dhe barazinë gjinore në vend, praktikrat e mira janë ende të kufizuara, kryesisht të hasura në nivelin vendor sesa në atë qendror, si dhe të lidhura me çështjet e vendimmarrjes me pjesëmarrje sesa me problematikat e anti-diskriminimit dhe/ose anti-racizmit.¹²¹ Fuqizimi i minoriteteve rome dhe egjiptiane, pjesëmarrja dhe përfshirja më e madhe e tyre në vendimmarrjen në përgjithësi dhe në adresimin e çështjeve që lidhen me luftën kundër RRE, kombinuar me ndjeshmërinë për respektimin e dallimeve midis komuniteteve rome dhe egjiptiane, janë një strategji frytdhënëse në këtë drejtim.

5. Vizioni Dhe Misioni I Dokumentit

VIZIONI : Krijimi i kushteve të përshtatshme për të arritur barazinë, pjesëmarrjen dhe përfshirjen e Minoritetit Rom dhe Egjiptian në Republikën e Shqipërisë, në të gjitha aspektet e jetës shoqërore vecanërisht qasjen në arsim, punësim, strehim, shërbime shëndetësore dhe sociale, për të përmirësuar cilësinë e jetës dhe mirëqënien, si dhe të zvogëloj hendekun social - ekonomik dhe kulturor ndërmjet romëve dhe egjiptianëve nga njëra anë dhe pjesës tjetër të shoqërisë.

MISIONI : Qeveria Shqiptare merr përsipër obligimin që gjatë periudhës 2021-2025 të sigurojë përfshirjen sociale, ekonomike dhe kulturore të Minoritetit Rom dhe Egjiptian në Republikën e Shqipërisë nëpërmjet përcaktimit të prioritetëve strategjike dhe duke zbatuar politika të integruara afatgjatë dhe afatmesme në fushat e aksesit në drejtësi, arsimin dhe kulturës, punësimin, strehimin, mbrojtjes sociale, dhe antixhopsizmit duke respektuar parimet e barazisë dhe mosdiskriminimit, në përputhje me standartet ndërkombëtare, dhe në kuadër të zbatimit të konventave dhe kuadrit ligjor për respektimin e të drejtave të njeriut dhe minoriteteve.

Treguesit e Impaktit dhe Treguesit e Rezultatit

- Në fund të vitit 2025, 100% e anëtarëve të Minoritetit Rome dhe Egjiptian kanë akses të plotë dhe të përmirësuar në shërbimin e gjendjes civile;
- Përqindja në rritje e anëtarëve të Minoritetit Rome dhe Egjiptian që kanë përfituar nga shërbimet ligjore të ndihmës Juridike parësore;
- Më shumë se 25 % e përfituesve të programeve të strehimit i përkasin Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane deri në fund të vitit 2025;

¹²¹ Shiko psh OSCE/ODIR (2013) Praktikrat më të mira për integrimin e Romëve (BPRI) Raporti rajonal mbi antidiskriminimin dhe pjesëmarrjen e Romëve në vendimmarrjen lokale. Maj 2013, si dhe planet vendore për integrimin e romëve dhe egjiptianëve në bashkitë Korçë, Pogradec, Vlorë, Përmet, Elbasan dhe Roskovec, të mbështetura nga programi ROMACTED, CoE.

- 70 % me shume NJVV kanë përfituar mbështetje financiare nga qeveria qendrore deri ne fund te vitit 2025 për përmirësimin e kushteve të strehimit të minoriteteve Rome dhe Egjiptiane;
- Deri në fund të vitit 2025, 100% e romëve dhe egjiptianëve do të kenë akses në shërbime cilësore shëndetësore dhe parandaluese dhe 37 mediatorë nga Komuniteti Romë dhe Egjiptianë do të mbulojnë çështjet shëndetësore në të gjithë vendin;
- Deri në fund të 2025, 100% e fëmijëve romë dhe egjiptianë përfundojnë arsimin parashkollor, 80% përfundojnë arsimin bazë dhe deri në 50% përfundojnë arsimin e mesëm;
- Deri në fund të vitit 2025 është përfshirë në kurrikulat shkollore të historisë në të gjitha nivelet arsimore historia dhe kultura e romëve dhe egjiptianëve;
- Deri në fund të 2025 janë realizuar 80% më shumë aktivitete që promovojnë dhe ruajnë identitetin, historinë dhe kulturën e romëve dhe egjiptianëve në shoqërinë shqipëtare;
- Deri në fund të 2025 janë punësuar 60% e romëve dhe egjiptianëve punëkërkuar të papunë të cilët janë regjistruar pranë zyrave të punës dhe janë bërë pjesë e PNP-ve apo kanë përfunduar AFP dhe 12 mediatorë romë dhe egjiptianë janë pjesë e zyrave të punësimit;
- Të paktën 300 romë dhe egjiptianë do të mbështeten financiarisht për sipërmarrje dhe vetëpunësim me qëllim akomodimin e tyre në ekonominë formale Deri në fund të 2025;
- Deri në fund të vitit 2025, 70% e romëve dhe egjiptianëve përfitues të ndihmës ekonomike kanë dalë nga skema dhe janë riintegruar në punë;
- Deri ne fund të vitit 2025, 100% e romëve dhe egjiptianëve janë informuar mbi të gjitha format e trafikimit njerëzor përfshirë; shfrytëzimi i fëmijëve për punë, lypje dhe martesat në moshë të hershme;
- 90% e institucioneve që ofrojnë shërbime publike të trajnuar për antixhopsizmin deri në fund të 2025.

PJESA II – QËLLIMET E POLITIKAVE DHE OBJEKTIVAT SPECIFIKË

Qëllimet Strategjike të PKVBPPRE 2021-2025

1. Qasje e barabartë në drejtësi dhe shërbime të gjendjes civile për romët dhe egjiptianët.
2. Përmirësimi i kushteve të strehimit për anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane si dhe legalizimi i të gjitha vendbanimeve jo formale.
3. Ulja e hendekut në cilësinë e shëndetit midis Romëve dhe Egjiptianëve dhe pjesës tjetër të popullsisë.
4. Rritja e aksesit të barabartë në arsim cilësor dhe gjithëpërfshirës për romët dhe egjiptianët në të gjitha nivelet arsimore.

5. Krijim i mundësive të barabarta për punësim cilësor dhe të qëndrueshëm për romët dhe egjiptianët.
6. Përmirësim i qasjes dhe rritja e aksesit të romëve dhe egjiptianeve në programet e mbrojtjes sociale.
7. Antixhipsizmi njihet dhe adresohet në politikat publike si dhe përmes ndryshimeve sistemike dhe strukturore, për të garantuar një shoqëri të çliruar nga diskriminimi ndaj R&E.

Arritja e këtyre qëllimeve kërkon përpjekje të gjithanshme nga të gjitha ministritë dhe institucionet që zbatojnë politika të cilat ndikojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë në jetesën e Minoritetit Rom dhe Egjiptian. Masat dhe ndërhyrjet që propozohen kanë karakter ligjor, institucional por edhe karakter specifik në përputhje me nevojat e romëve dhe egjiptianëve me qëllim që ata të ushtrojnë me lehtësi të drejtat dhe liritë themelore të njeriut.

Një nevojë e domosdoshme dhe e vazhdueshme është gjetja e mekanizmave të duhur dhe të përshtatshëm që sigurojnë një bashkëpunim të fortë dhe efektiv ndërinstytucional si në drejtimin horizontal ashtu dhe atë vertikal. Bashkëpunimi me organizatat e shoqërisë civile dhe grupet e interesit, kanë gjithashtu rëndësi themelore, pasi ato ndikojnë ndjeshëm për zhvillimin e standarteve rreth procesesi të përfshirjes dhe integritit të romëve dhe egjiptianëve në shoqëri. Gjithashtu ato duhet të luajnë një rol të rëndësishëm edhe në monitorimin e zbatimit të këtij Plani Veprimi.

Qëllimi i Politikës 1- Realizimi i barabartë i aksesit në drejtësi dhe në regjistrimin civil për të gjithë anëtarët e komuniteteve Rome dhe Egjiptiane

Një nga fushat politike me shumë rëndësi që renditet si një fushë prioritare në PVKR&E 2021-2025, është ajo e sigurimit të barabartë të aksesit në drejtësi dhe në regjistrimin civil për të gjithë anëtarët e komuniteteve Rome dhe Egjiptiane.

Për zbatimin e kësaj politike, institucionet shtetërore që kanë përgjegjësi në këtë fushë në partneritet me institucione dhe organizata të tjera do të fokusohen në këto objektiva specifike:

Objektivi specifik 1.	Ofrimi i ndihmës ligjore për pasqyrimin e të dhënave reale në regjistrin kombëtar të gjendjes civile të Minoritetit Romë dhe Egjiptian me qëllim zgjidhjen e problematikave që i pengojnë në aksesin e tyre të plotë në shërbimin e gjendjes civile.
Objektivi specifik 2.	Garantimi i shërbimeve të Ndihmës Juridike Falas për romët dhe egjiptianët.
Objektivi specifik 3.	Fuqizimi i kapaciteteve për identifikimin e romëve dhe egjiptianëve në rrezik trafikimi/shfrytezimi si dhe referimi, mbrojtja dhe riintegrimi i rasteve të trafikuar/shfrytëzuara.

Objektivi specifik 1. Ofrimi i ndihmës ligjore për pasqyrimin e të dhënave reale në regjistrin kombëtar të gjendjes civile të Minoritetit Rom dhe Egjiptian me qëllim

zgjidhjen e problematikave që i pengojnë në aksesin e tyre të plotë në shërbimin e gjendjes civile.

Masat e parashikuara për arritjen e qëllimit të kësaj politike fokusohen në rradhë të parë tek mundësitë për përmirësimin e aksesit në drejtësi dhe regjistrimin civil. Një element i rëndësishëm në realizimin e aksesit në regjistrimin civil është marrja e kartave të identitetit për fëmijët Rome dhe Egjiptianë të lindur jashtë shtetit ose aplikantët që kanë ndryshuar emrin jashtë shtetit. Për këtë qëllim nevojitet ndihmë ligjore dhe shërbime konsullore që shpesh romët dhe egjiptianët nuk mund t'i përballojnë financiarisht dhe nuk mund t'i gjejnë. Për këtë qëllim ky plan parashikon ngritjen e zyrës për ofrimin e ndihmës për marrjen e dokumenteve për fëmijët e lindur jashtë vendit.

Bazuar në procedurat që ndjekin Njësitet e Qeverisjes Vendore, transferimi i vendbanimit kërkon që aplikanti të dorëzojë një certifikatë pronësie ose kontratën e qirasë së një apartamenti/banese që ndodhet në njësinë e qeverisjes vendore në të cilën kërkohet të bëhet transferimi. Shumica e romëve dhe egjiptianëve nuk i kanë këto dokumente pasi zakonisht jetojnë në streha të improvizuara/baraka. Plani i ri parashikon forcimin e bashkëpunimit të zyrave të gjendjes civile me qeverisjen vendore për transferimin e vendbanimit të anëtarëve të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane. Ky plan rrit përgjegjësinë e qeverisjes vendore në lidhje me këtë çështje duke mundësuar ofrimin e ndihmës nga strukturat e pushteti local "administrator social" për të verifikuar dhe pajisur me vertetim faktik familjet që nuk jetojnë në vendbanimin e deklaruar pranë gjendjes civile dhe që për arsye të pavarura prej tyre nuk mund të ndryshojnë vendbanimin.

Ka mangesa të informacionit si dhe kapacite të limituara të personelit të zyrave të gjendjes civile. Mungesa e informimit për të kryer procedurat e regjistrimit civil është pasojë e mungesës së bashkëpunimit të zyrave të gjendjeve civile me qytetarët romë dhe egjiptianë. Kjo është rrjedhojë e mungesës së informimit dhe trajnimit të nënpunësve të zyrave të gjendjeve civile për legjistalicionin përkatës si dhe për ofrimin e shërbimeve si dhe zbatimin e tij. Për këtë qëllim plani i ri parashikon ngritjen e kapaciteteve të punonjësve të gjendjes civile për zbatimin e rekomandimeve për regjistrimin civil, përfshirë rekomandimet lidhur me romët dhe egjiptianët si dhe Zgjidhjen dhe ndjekjen e rasteve të regjistrimit civil dhe transferimit të vendbanimit.

Zyrat e gjendjes civile nuk i regjistrojnë/shqyrtojnë kërkesat e personave të peregjistruar, dhe ndihma ligjore/administrative për qëllimet e regjistrimit civil ofrohet vetëm nga OJQ-të, ndërkohë që shërbimi i ndihmës ligjore i ofruar nga Ministria e Drejtësisë nuk e mbulon regjistrimin civil.

Plani i ri parashikon një masë të rëndësishme që ka lidhje me hartimin i një metodologjie të përpiktë për matjen e numrit të popullsisë Rome dhe Egjiptiane në Shqipëri përmes Censurit të popullsisë të vitit 2020.

Objektivi specifik 2. Garantimi i shërbimeve të Ndhmës Juridike Falas për romët dhe egjiptianët.

Ende është evidente mungesa e qasjes në ndihmën ligjore falas. Marrja e kartave të identitetit/regjistrimi në regjistrin e gjendjes civile në mungesë të certifikatës së lindjes kërkon ndihmë ligjore/administrative, të cilën shumica e romëve nuk di ku ta marrë dhe nuk

mund ta përballojë financiarisht. Zyrat e gjendjes civile, nën presionin e njësisve vendore, refuzojnë lëshimin e kartave të identitetit nëse aplikantët nuk kanë paguar taksat vendore, pavarësisht faktit që një praktikë e tillë është denoncuar nga Ministria e Brendshme. Plani i ri parashikon përfundimin e regjistrimit të posacëm të përkohshëm që do të krijojë bazën e të dhënave e cila do të japë mundësinë për trajtim dhe zgjidhje sipas rastit personave që nuk janë regjistruar dhe regjistrimin dhe zgjidhjen, përmes zyrave të gjendjes civile, e rasteve të individëve të paregjistruar, të cilët nuk janë të pajisur me dokumentacionin e nevojshëm. Gjithashtu plani parashikon ngritjen e shërbimeve të lëvizshme të ndihmës ligjore falas për romët dhe egjiptianët si dhe ofrimin e ndihmes juridike parësore dhe dytësore.

Shpesh herë kartat e identitetit janë konstatuar me pasaktësi ose probleme të ndryshme si psh: nëna ka dhënë mbiemrin e partnerit të saj të pamartuar kur ka lindur foshnja, në vend që të jepte mbiemrin e saj të vërtetë si dhe prindërit Rome dhe Egjiptianë nuk disponojnë një dokument që vërteton lindjen e fëmijës pasi lindja është kryer jashtë institucioneve shëndetësore.

Ka shumë prindër të komuniteteve Rome dhe Egjiptiane të cilët janë deportuar sepse kanë shkelur rregullat e qëndrimit jashtë shtetit dhe në këto kushte e kanë të pamundur të tërheqin dokumentat.

Ka shumë raste kur fëmijëve Rome dhe Egjiptiane nuk u është vendosur emri në aktin e lindjes. Prindërit e fëmijës disponojnë aktin e lindjes por ky dokument nuk e ka emrin e fëmijës. Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale nuk raporton për rastet e identifikuarra për lindjet e bëra në kushte shtëpie. Njësitë e mbrojtjes së fëmijëve dhe punonjësit social nuk e raportojnë rastin kur e identifikojnë atë.

Objektivi specifik 3. Fuqizimi i kapaciteteve për identifikimin e romëve dhe egjiptianëve në rrezik trafikimi/shfrytezimi si dhe referimi, mbrojtja dhe riintegrimi i rasteve të trafikuar/shfrytëzuara.

Anëtarë të komuniteteve Rome dhe Egjiptiane janë më të cënueshëm ndaj trafikimit të qenieve njerëzore (parandalimi dhe ndjekja penale). Për shkak të varfërisë, romët dhe egjiptianët janë më të prirur për të pranuar oferta të rrezikshme punësimi jashtë vendit. Fëmijët që banojnë dhe punojnë në rrugë shpesh vijnë nga familjet më të cënueshme dhe më të varfra. Pa një vendbanim fiks, është e vështirë për ta që të sigurojnë dokumente personale dhe të përfitojnë qasje në shërbime. Plani i ri parashikon ngritjen dhe funksionimin e skuadrave të terrenit të cilat kanë në përbërjen e tyre punonjës të Drejtorisë të Kujdesit Social dhe Komunitar si dhe përfaqësues të aktorëve lokal që kanë në fokus fëmijët. (Këto skuadra do të identifikojnë dhe monitorojnë rastet e fëmijëve Rom dhe Egjiptianë që shfrytëzohen për punë të ndryshme (lypje, shitje ambulatore, mbledhjen e mbeturinave të riciklueshme etj.)

Qëllimi i Politikës 2 - Përmirësimi i kushteve të strehimit për anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane si dhe legalizimi i të gjitha vendbanimeve jo formale.

Për zbatimin e kësaj politike, institucionet shtetërore që kanë përgjegjësi në këtë fushë në partneritet me institucione dhe organizata të tjera do të fokusohen në këto objektiva specifike:

Objektivi specifik 1. Rritja e numrit të përfituesve romë dhe egjiptianë nga çdo program strehimi.

Objektivi specifik 2.	Miratimi i kuadrit ligjor dhe bashkëpunimi midis institucioneve në nivel qendror dhe vendor për adresimin e nevojave për legalizimin dhe strehimin social.
------------------------------	--

Objektivi specifik 1. Rritja e numrit të përfituesve romë dhe egjiptianë nga çdo program strehimi.

Masat e parashikuara për arritjen e qëllimit të kësaj politike fokusohen në mundësinë për përmirësimin e kushteve të strehimit për anëtarë të minoriteteve Rome dhe Egjiptiane si dhe legalizimi i të gjitha vendbanimeve jo formale.

Anëtarë të komunitetit Rome dhe Egjiptianë vazhdojnë ende të përballen me vështirësi për sa i takon çështjeve të strehimit. Këtu përfshihen vështirësitë në aplikimin për strehim social. Në më të shumtën e rasteve ka mungesa në burimin e verifikueshëm të të ardhurave dhe dokumenteve të tjera si dhe procedurat janë të ndërlikuara. Kjo situatë e vështirë shoqërohet edhe me mungesën e strehëve të përkohshme (si, Qendra Kombëtare Tranzitore e Emergjencave) dhe mungesës së alternativave afatgjata dhe e zgjidhjeve të qëndrueshme të strehimit për këto komunitete. Mbështetja me ndihmë ligjore falas për anëtarët e Minoritetit Rom dhe Egjiptian për problemet që ata mund të hasin gjatë procesit të përfundimit të legalizimit është domosdoshmëri. Shumë familje rome dhe egjiptiane jetojnë në objekte të paprivatizuara ende si: ish-ndërmarrje, pulari, pallate etj, ose i kanë nisur procedurat dhe nuk i kanë përfunduar ato, pra nuk zotërojnë titujt e pronësisë së vendbanimit. Edhe pse ka zhvillime pozitive nga Plani Kombëtar i Veprimit për Integrimin e Komuniteteve Rome dhe Egjiptiane (2016-2020), vazhdon të mbetet nevojë sigurimi i ndihmës për familjet rome dhe egjiptiane që nuk janë në gjendje të paguajnë qiranë e banesave sociale, dhe ato që kanë ose do të kenë të drejtë të marrin kredi të subvencionuar (përfshirë, pa kufizime, negocimin e planeve të pagesave, referimin në punësim dhe shërbime të tjera përkatëse). Plani I ri parashikon zbatimin e programit të subvencionit të qirasë në njësitë e qeverisjes vendore si dhe programit të Banesave me kosto të ulët, nëpërmjet instrumentave financiare si granti i menjëhershëm apo subvencionimit të interesave të kredisë, për minoritetin Rom dhe Egjiptian. Gjithashtu vënia në funksionim i sistemit elektronik të aplikimeve online për strehim social dhe krijimi i bazës së të dhënave në nivel kombëtar do të jetë një risi e skëtitj plani.

Objektivi specifik 2. Miratimi i kuadrit ligjor dhe bashkëpunimi midis institucioneve në nivel qendror dhe vendor për adresimin e nevojave për legalizimin dhe strehimin social.

Legalizimi i banesave ekzistuese të anëtarëve të minoritetit Rom dhe Egjiptian kërkon ndjekjen e një procedure të ndërlikuar. Për rrjedhojë lind nevoja për ofrimin e asistencës teknike në ndjekjen e procedurave të legalizimit. Pagesa e truallit dhe kostove të tjera që implikohen me legalizimin janë të papërbalueshme për shumë familje rome dhe egjiptiane. Këtë e vështirëson edhe më shumë mungesa e ndërgjegjësimit dhe e kapacitetit për ndjekjen e procedurave të legalizimit nga antëtarët e të dy komuniteteve.

Rikonstruksioni i banesave ekzistuese të romëve është i pamundur nëse janë ndërtuar në mënyrë të paligjshme përfshirë këtu edhe mungesën e financimit në nivel vendor. Përmirësimi i infrastrukturës në zona të banuara nga romët dhe egjiptianët është ndonjëherë i mundur, por i kushtueshëm për t'u trajtuar vetëm nga qeveritë vendore. Plani i ri i veprimit parashikon investime infrastrukturore në zonat ku jeton pjesa më e madhe e romeve dhe

egjiptianeve përfshirë këtu : rregullimin e rrugëve, kanalizimeve, ujësjellësit, ndricimi dhe rikonstrukcion banesash.

Aktualisht shumica e banesave informale të romëve shkatërrohen për të mundësuar realizimin e projekteve të punëve publike dhe familjet e prekura nuk përfitojnë asnjë kompensim ose kompensim të papërshtatshëm. Prishja e këtyre banesave shpesh nuk kryhet në bashkëpunim me autoritetet e mbrojtjes sociale dhe familjeve të prekura nuk u ofrohet asnjë mundësi strehimi, p.sh. bonus për qiranë, truall i pajisur me infrastrukturë, kredi me kushte lehtësuese ose sistemin në banesa sociale. Plani i ri parashikon miratimin e aktit nënligjor në zbatim të pikës 2, neni 33 i ligjit 20/2020 “Për përfundimin e proceseve kalimtare të pronësisë në Republikën e Shqipërisë”. Ky akt do të përcaktojë mënyrat e trajtimit dhe të përlllogaritjes së masës së shpërblimit financiar, format alternative të trajtimit si dhe rregullat dhe afatet për realizimin e tyre. Përfitues janë të gjithë poseduesit e ndërtimeve pa leje që nuk legalizohen dhe që trajtohen nga shteti nëpërmjet shpërblimit financiar, programeve sociale të trehimit ose formave alternative të trajtimit.

Ka një mungesë të koordinimit dhe bashkërendimit të veprimeve midis institucioneve vendore dhe qendrore. Për pasojë nuk ka studime paraprake lidhur me impaktin human dhe social dhe realitetin specifik të një zone apo grupimi të caktuar. Numri i aplikimeve me projekte konkrete bazuar në terma të referencës të njësive vendore pranë Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë në programin për përmirësimin e kushteve të jetesës së minoritetit Rom dhe Egjiptian është i ulët. Kapacitetet e stafit të qeverisjes vendore për përgatitjen e propozimeve narrative dhe financiare, me qëllim tërheqjen e fondeve dhe zbatimin e projekteve të strehimit që u përgjigjen nevojave të romëve dhe egjiptianëve dhe parandalimin e ndarjes kanë nevojë të forcohen. Ka mungesë të planit të strehimit për familjet e prekura nga zhvillimi i infrastrukturës, mbështetur kjo në planet rregulluese të NJQV. Për këtë qëllim plani parashikon tajnimin e stafit të qeverisjes vendore dhe grupeve përfituese mbi bazën ligjore, zbatimin e programeve 5-vjeçare të strehimit dhe mënyrën për të aplikuar për mbështetje financiare nga buxheti i shtetit, ku trajtohen edhe nevojat e Komunitetit Rom dhe Egjiptian.

Tërmeti i vitit 2019 shkaktoi dëme të mëdha në disa bashki të vendit të cilat kanë një numër të madh banorësh nga minoritetet rome dhe egjiptiane. Si pasojë e kësaj fatkeqësie natyrore 356 familje (afërsisht 1.541 persona) nga minoriteti rom dhe egjiptian u prekën nga tërmeti i datës 26 Nëntor 2019. Fatkeqësia natyrore bëri që minoritetet rome dhe egjiptiane të janë të ekspozuar ndaj shumë dobësive të lidhura me të drejtat dhe shërbimet themelore, të tilla si hyrja në tregun e punës, kujdesi shëndetësor, arsim, strehim.

Qëllimi i Politikës 3- Ulja e hendekut në cilësinë e shëndetit midis Romëve dhe Egjiptianëve dhe pjesës tjetër të popullsisë.

Për zbatimin e kësaj politike, institucionet shtetërore që kanë përgjegjësi në këtë fushë në partneritet me institucione dhe organizata të tjera do të fokusohen në këto objektiva specifike:

Objektivi specifik 1.	Përmirësimi i shëndetit të romëve dhe egjiptianëve përmes rritjes së aksesit të tyre në shërbime cilësore shëndetësore dhe atyre parandaluese.
Objektivi	Krijimi dhe fuqizimi i pozicionit të mediatorit shëndetësor.

specifik 2.

Objektivi specifik 3. Fuqizimi i strukturave për informim dhe promocion shëndetësor për shërbimet e kujdesit shëndetësor për romët dhe egjiptianët.

Objektivi specifik 4. Ulja e numrit të anëtarëve të minoriteteve Rome dhe Egjiptiane me sëmundje infektive seksualisht të transmetueshme.

Objektivi specifik 1. Përmirësimi i shëndetit të romëve dhe egjiptianëve përmes rritjes së aksesit të tyre në shërbime cilësore shëndetësore dhe atyre parandaluese.

Të dhënat e raportit të Bashkimit Europian vënë në dukje se Pandemia COVID-19 shkaktoi përjashtimin, varfërinë dhe diskriminimin për një kohë të gjatë ndaj Romëve. Në përgjigje të krizës, u vendosën masa të synuara emergjente dhe parandaluese për të mbrojtur popullsinë, përfshirë komunitetet e marginalizuara romë. Sidoqoftë, disa masa emergjente, të tilla si higjiena personale, provuan një sfidë për 30% të Romëve që jetojnë në familje pa ujë çezme. Përputhshmëria me rekomandimet e higjienës personale ishte gjithashtu e diskutueshme, pasi 40% e romëve nuk kanë pajisje sanitare në banesat e tyre. 80% të Romëve jetojnë në lagje të ngushta, të mbipopulluara, të cilat e bënin distancën fizike, një element kryesor të masave parandaluese të shëndetit publik, pranë së pamundurës. Në territoret e thella rurale, romët u përballen me më shumë disavantazhe: izolimi, përqendrimi i lartë i njerëzve të varfër dhe mungesa e larmisë së popullsisë, mungesa e zgjidhjeve alternative në rast të mungesës së shërbimeve themelore publike, rrezik i lartë i shfrytëzimit dhe abuzimeve. Mungesa e aktivitetit ekonomik në nivel lokal, dhe transporti i pamjaftueshëm publik pengoi popullatën të përfitojë nga vendet e punës dhe mundësitë e arsimit në qendrat urbane. Për të përballur këtë sfidë të pandemisë e cila mendohet të zgjasë deri në fund të viti 2023, plani i ri parashikon masa të cilat do të mbështesin anëtarët e të dy komuniteteve për të përballuar këtë situatë.

Objektivi specifik 2. Krijimi dhe fuqizimi i pozicionit të mediatorit shëndetësor.

VKM për pozicionin e ndërmjetësve të kujdesit shëndetësor për ofrimin e shërbimeve shëndetësore publike nuk u aprovua gjatë kohës së implementimit të planit 2016-2020. Ka një mungesë të zyrtarizimit (integrimi të pozicionit të ndërmjetësuesit në shëndetësi) si dhe organizimit efektiv të romëve në programet e ndërmjetësimit shëndetësor. Plani i ri parashikon që deri në fund të vitit 2021 të krijohet pozicioni i mediatorëve, edukatorëve të shëndetit dhe vullëtarëve për institucionet që ofrojnë shërbimet publike si dhe rekrutimi dhe trajnimi i romëve dhe egjiptianëve si mediator për shtrirjen e shërbimeve shëndetësore.

Objektivi specifik 3. Fuqizimi i strukturave për informim dhe promocion shëndetësor për shërbimet e kujdesit shëndetësor për romët dhe egjiptianët.

Ka një numër të madh rastesh kur anëtarët e minoritetit rom dhe egjiptian nuk përfitojnë nga sigurimet shoqërore për shkak të invaliditetit ose nga skema e ndihmës ekonomike. Shumë anëtarë të minoritetit rom dhe egjiptian të cilët për arsye të ndryshme (p.sh. vendbanimi gjendet larg qendrës shëndetësore) e kanë të pamundur të përfitojnë shërbime shëndetësore ose sociale. Për këtë arsye plani i ri parashikon sigurimin e informacionit, diagnostikimin bazë dhe ndihmën e parë nëpërmjet ekipeve mjekësore të lëvizshme për romët dhe egjiptianët në vendbanime informale, të cilët nuk mbulohen nga sistemi bazë (pra që u mungojnë dokumentet personale/vërtetimi i banimit). Ky plan parashikon të kryej një studim në lidhje me largësinë e vendbanimeve romë dhe egjiptiane nga qendrat shëndetësore si dhe nevojat

për ngritjen e pikave të reja shëndetësore pranë vendbanimeve rome dhe egjiptiane dhe për rrjedhje funksionimin i pikave të dedikuara të ambulancave pranë zonave të populluara nga anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane bazuar në gjetjet e studimit.

Objektivi specifik 4. Ulja e numrit të anëtarëve të minoriteteve Rome dhe Egjiptiane me sëmundje infektive seksualisht të transmetueshme.

Informacioni në lidhje me shërbimet shëndetësore nuk arrijnë të përcillen tek anëtarët e të dy komuniteteve. Ka mungesë të informacionit në lidhje me metodat e planifikimit familjar, shërbimet që ofrohen nga kujdesi parësor. Nuk ka informacione të përgatituar në gjuhën Rome për të lehtësuar përthithjen e mesazheve prej anëtarëve të dy komuniteteve. Plani i ri parashikon përgatitjen e informacioneve të thjeshta dhe materialeve promovionale për çështjet shëndetësore, edhe në gjuhën rome dhe me figura; zhvillimin e fushatave sensibilizuese prane vendbanimeve rome dhe egjiptiane për situata të ndryshme; informimi dhe edukimi me anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane në lidhje me sëmundjet seksualisht të transmetueshme si dhe shëndetin riprodhues.

Qëllimi i Politikës 4 - Rritja e aksesit të barabartë në arsim cilësor dhe gjithëpërfshirës për romët dhe egjiptianët në të gjitha nivelet arsimore.

Për zbatimin e kësaj politike, institucionet shtetërore që kanë përgjegjësi në këtë fushë në partneritet me institucione dhe organizata të tjera do të fokusohen në këto objektiva specifikë:

Objektivi specifik 1:	Arsim cilësor, gjithëpërfshirës dhe i barabartë për romët dhe egjiptianët në të gjitha nivelet arsimore.
Objektivi specifik 2:	Përkrahja e një sistemi gjithëpërfshirës të arsimit, duke mundësuar qasje të barabartë në arsim cilësor për romët dhe egjiptianët.
Objektivi specifik 3:	Trashëgimia kulturore rome dhe egjiptiane si vlerë e trashëgimisë kulturore shqipëtare

Objektivi specifik 1: Arsim cilësor, gjithëpërfshirës dhe i barabartë për romët dhe egjiptianët në të gjitha nivelet arsimore.

Zbatimi i urdhërit të përbashkët MASR, MB, MSHMS nr 292, datë 28.5. 2019 – “Për identifikimin dhe regjistrimin në shkollë të të gjithë fëmijëve të moshës të detyrimit shkollor” shoqëruar me identifikimin në kohë të fëmijëve të moshës shkollore që nuk janë regjistruar apo kanë braktisur shkollën, dhe monitorimi i frekuentimit të tyre është një ndër masat e parashikuara në plan për të mbyllur hendekun arsimor që ekziston midis fëmijëve romë dhe egjiptianë dhe atyre joromë. Pjesëmarrja e ulët e fëmijëve romë dhe egjiptianë në arsimin parashkollor dhe barriera gjuhësore i gjen ata të papërgatitur për mjedisin shkollor, duke i bërë që të mbeten prapa dhe eventualisht të braktisin shkollën. Problemi i braktisjes lidhet gjithashtu me arsimin e kushtueshëm, varfërinë e lartë të familjeve, mungesën e transportit public, përfshirja e fëmijëve si forcë pune por edhe për shkak të martesave të hershme. Familje rome dhe egjiptiane me të ardhura mujore nën pagën minimale hasin vështirësi për të përballuar tarifat dhe kostot e tjera që lidhen me regjistrimin/frekuentimin e kopshtit dhe arsimit të detyrueshëm. Në këtë drejtim plani parashikon që njësitë e qeverisjes vendore të sigurojnë dhe përmirësojnë kushtet për arsim cilësor gjatë fëmijërisë së hershme,

nëpërmjet regjistrimit të të gjithë fëmijëve romë dhe egjiptianë 3-6 vjeç në arsimin parashkollor duke i përjashtuar nga tarifat financiare dhe pagesat për ushqim. Gjithashtu do të sigurohet transport falas për nxënësit romë dhe egjiptianë të cilët banojnë larg kopshteve dhe shkollave (edhe nën distancën 2km për raste specifike të justifikuar). Ndërkoh që plani parashikon edhe rritje të subvencionimit shtesë, mbi ndihmën ekonomike, për nxënësit romë dhe egjiptianë që ndjekin rregullisht arsimin e detyrueshëm.

Një çështje tjetër që lidhet me arsimin cilësor është që fëmijët romë dhe egjiptianë shpesh nuk kanë prindër të arsimuar, për rrjedhojë ata nuk përfshihen mjaftueshëm në edukimin shkollor të fëmijëve të tyre ose nuk arrijnë ti ndihmojnë me detyrat e shtëpisë. Në këtë drejtim në plan është parë shumë i nevojshëm që shkollat publike të arsimit të detyruar në bashkëpunim me njësitë e vetëqeverisjes vendore të ofrojnë kurse për të ndërtuar dhe zhvilluar njohuritë bazë në shkrim/lexim dhe aftësitë jetësore të prindërve romë dhe egjiptianë dhe gjithashtu programeve të vecanta mbashkollore për fëmijët.

Gjithashtu incentivat si bursat apo kuotat e vecanta për të rinjtë romë dhe egjiptianë janë shumë të rëndësishme për një tranzicion efektiv të kalimit të tyre në të gjitha nivelet arimore. Prandaj plani ka përfshirë masa që mbështesin studentëve romë dhe egjiptianë që ndjekin arsimin e mesëm dhe të lartë nëpërmjet ofrimit të bursave, reduktimit të tarifës së shkollimit dhe përjashtimit nga tarifa e pagesës për mbrojtjen e gjuhës së huaj, detyruese për pajisjen me diplomë dhe gjithashtu sigurimin e kuotave të veçanta.

Objektivi specifik 2: Përkrahja e një sistemi gjithëpërfshirës të arsimit, duke mundësuar qasje të barabartë në arsim cilësor për romët dhe egjiptianët.

Në Shqipëri ka qenë e vështirë të njihet roli i ndërmjetësuesit arsimor pavarësisht që ka qenë gjithmonë një kërkesë e shoqërisë civile romë dhe egjiptiane dhe njëkohësisht rekomandim i Institucioneve të ndryshme Ndërkombëtare. Prandaj ky plan njeh rëndësinë e institucionalizimit të rolit të mediatorëve romë dhe egjiptianë në procesin arsimor duke i përfshirë ata në strukturën e personelit mbështetës. Është planifikuar që MASR të përcaktoj 30 mediatorëve romë dhe egjiptianë të arsimit në rang kombëtar.

Qëndrimet negative dhe paragjykimet ndaj minoriteteve romë dhe egjiptiane pasqyrohen në komunitetin e shkollës (p.sh. romëve/egjiptianëve u vihen nofka, nuk ka një standard sjelljeje në lidhje me mosdiskriminimin, nxënësit romë dhe egjiptianë me rezultate të dobëta nuk futen në klasat më të mira, ose ulen në bankat e fundit). Për të përkrahur një sistem gjithëpërfshirës të arsimit është i domosdoshëm trajnimi i stafit të institucioneve arsimore parashkollore dhe parauniversitare dhe promovimi i historisë dhe kulturës romë. Ndërkoh që ka shumë raste të shkollave me një përqëndrim shpërpjestimor të nxënësve romë dhe egjiptianë që krijon segregim dhe ndarje. Për këto çështje plani parashikon që 90% e personelit arsimor të jetë trajnuar për arsimin gjithëpërfshirës, diversitetin dhe antixhipsizmin deri në fund të 2025 ndërkoh që do të bëhet rishikim i kurrikulave dhe librave shkollorë të arsimit të detyruar dhe të mesëm për të siguruar që ato pasqyrojnë tolerancën dhe bashkëpunimin ndërkulturor dhe përfshijnë materiale mbi historinë dhe identitetin romë dhe egjiptianë. Zhvillimi i kurrikulës për mësimin e gjuhës romë në arsimin parauniversitar dhe atë universitar dhe dhënia përparësi punësimit të mësuesve romë dhe egjiptianë janë gjithashtu pjesë e palnit të ri. Ndërkoh që do të zhvillohet një udhëzues nga MASR që parandalon segregimin e nxënësve romë dhe egjiptian në klasa të vecanta apo krijimin e shkollave të segreguara.

Identifikimi dhe adresimi i nevojave të nxënësve që nuk janë regjistruar në arsimin e detyrueshëm, nuk vijnë rregullisht mësimin apo janë në rrezik braktisje është gjithashtu pjesë e masave të planit. Synohet ngritja e grupeve të punës ndërsektoriale funksionale në 61 bashki dhe referimi i familjeve të këtyre fëmijëve në shërbimet e mbrojtjes sociale.

Objektivi specifik 3: Trashëgimia kulturore romë dhe egjiptiane si vlerë e trashëgimisë kulturore shqiptare.

Brenda kornizës së trashëgimisë kulturore, plani parashikon evidentimin, promovimin dhe ruajtjen e trashëgimisë kulturore materiale dhe jomateriale të romëve dhe egjiptianëve. Në këtë kontekst plani përfshin planifikim dhe mbështetje të projekteve artistiko-kulturore që promovojnë identitetin, kulturën dhe historinë e romëve dhe egjiptianëve në nivel kombëtar dhe lokal që do të mbështeten nga fondi i Ministrisë së Kulturës dhe nga Fondi për Pakicat Kombëtare përcaktuar nga Komiteti për Pakicat Kombëtare sipas Ligji nr.96/2017 “Për mbrojtjen e pakicave kombëtare në Republikën e Shqipërisë.” Informim për kulturën romë dhe egjiptiane nëpërmjet programeve të institucioneve mediatike publike është planifikuar gjithashtu si një masë shumë e rëndësishme në plan, për ndërgjegjësimin e shoqërisë dhe promovimin e diversitetit kulturor, dhe do të zbatohet nga Ministria e Kulturës në bashkëpunim me RTSH.

Vazhdon të jetë problematik dhe mungon dixhitalizimi i trashëgimisë kulturore të romëve dhe egjiptianëve në mënyrë që të ruhen dhe transmetohen tiparet e identitetit të tyre brezave të ardhshëm. Në këtë drejtim plani parashikon trajnim dhe këshillim të romëve dhe egjiptianëve mbi standartet e dokumentimit të diversitetit dhe trashëgimisë jomateriale dhe nëpërmjet krijimit të broshurave, fletëpalosjeve, studimeve, librave me histori/përralla etj.

Qëllimi i Politikës 5 - Krijim i mundësive të barabarta për punë cilësor dhe të qëndrueshëm për romët dhe egjiptianët.

Për zbatimin e kësaj politike, institucionet shtetërore që kanë përgjegjësi në këtë fushë në partneritet me institucione dhe organizata të tjera do të fokusohen në këto objektiva specifikë:

Objektivi specifik 1:	Nxitja e punësimit të romëve dhe egjiptianëve nëpërmjet AFP-së, dhe PATP-ve.
Objektivi specifik 2:	Nxitja e sipërmarrjes (sociale) dhe vetëpunësimit të romëve dhe egjiptianëve.
Objektivi specifik 3:	Rritja e kapaciteteve dhe përmirësimi i performancës së punës së stafit të Agjencisë Kombëtare të Punësimit dhe Aftësive dhe të arsimit dhe formimit profesional, për integrimin e romëve dhe egjiptianëve në tregun e punës.

Objektivi specifik 1. Nxitja e punësimit të romëve dhe egjiptianëve nëpërmjet AFP-së, dhe PATP-ve.

Akomodimi i romëve dhe egjiptianëve në tregun e punës dhe nxitja e punësimit të tyre nëpërmjet arsimit e formimit profesional (AFP-së) dhe programeve aktive të tregut të punës

(PATP-ve) është një nga objektivat kryesore të planit dhe një sfidë për shkak të problematikave që paraqet. Statusi i papunësisë afatgjatë të romëve dhe egjiptianëve dhe kualifikimet e pakta bëjnë që të mos kenë aftësitë e nevojshme dhe kulturën e punës. Nga ana tjetër varfëria dhe rëndësia e sigurimit të nevojave bazë ul ndjeshëm interesin e romëve dhe egjiptianëve për të marr pjesë dhe përfunduar programet e nxitjes së punësimit. Megjithëse riskstrukturimi i AKPA-s institucionit përgjegjës për zbatimin e politikave të punës erdhi së bashku me riprojektim të PATP-ve dhe duke marr në konsideratë nevojat e grupeve në rrezik si romët dhe egjiptianët, shumica e tyre nuk janë të regjistruar si punëkërkues të papunë, sidomos kontigjenti i të rinjëve dhe grave. Prandaj ky plan parashikon jo vetëm informimin e romëve dhe egjiptianëve rreth politikave/programeve të reja të punësimit por dhe rritjen e aksesit në shërbimet e këshillimit/orientimit për karrierë. Masa të tjera pjesë e planit që do të zbatohen nga AKPA lidhen me rritjen e pjesëmarrjes së romëve dhe egjiptianëve në programet e zhvillimit të aftësive, kualifikimit profesional, dhe nëpërmjet vetpunësimit apo programit të punëve publike në komunitet si pjesë e PNP-ve.

Një nga elementët kryesorë që ndikon në mënyrë të drejtpërdrejtë në rritjen e punësueshmërisë së romëve dhe egjiptianëve është rekomandimi dhe mbështetja e atyre që arrijnë të përfundojnë një shkollë profesionale ose universitet të aplikojnë për punë të përshtatshme (papunësia e të sapodiplomuarit i dërgon një sinjal negativ komunitetit në përgjithësi rreth AFP-së dhe vlerës së arsimit të lartë). Përgjithësisht institucionet qeveritare (përfshirë ministritë, policinë, shkollat, spitalet, qendrat e kujdesit shëndetësor etj) nuk punësojnë shumë romë dhe egjiptianë. Në lidhje me këtë plani parashikon dhënien përparësi të rinjëve romë dhe egjiptianë të përfshihen në Programin Kombëtar të Praktikave të Punës, përcaktimin e kuotave ose preferencave që mundësojnë punësimin e romëve dhe egjiptianëve në administratën publike dhe shënjestrim eksplicit të romëve dhe egjiptianëve në skemat e Garancisë Rinore.

Gjithashtu plani parashikon marrjen e masave nëpërmjet mbështetjes financiare të bizneseve të vogla formale, dhe informale për uljen e ndikimit të epidemisë shkaktuar nga Covid 19 për romët dhe egjiptianët të cilët vuajtën dyfish izolimin gjatë karantinës sepse nuk kishin mundësinë e punës në distancë. Në fakt një nga mënyrat më efikase për të nxitur punësimin e romëve dhe egjiptianëve është formalizimi i punës së tyre të padeklaruar.

Objektivi specifik 2. Nxitja e sipërmarrjes (sociale) dhe vetëpunësimit të romëve dhe egjiptianëve.

Romët dhe egjiptianët janë ndër grupet kryesore përfituese prej ligjit Nr.65/2016 “Për ndërrmarrjet Sociale në Republikën e Shqipërisë”, megjithatë që prej hyrjes në fuqit të ligjit dhe zbatimit të tij nuk ka patur asnjë përfitues. Është e domosdoshme të mbështetet *zhvillimi i një mjedisi të favorshëm për të inkurajuar përfshirjen e romëve dhe egjiptianëve në krijimin e ndërrmarrjeve sociale si një masë për nxitjen e punësimit të tyre*. Në lidhje me këtë plani parashikon dhënien prioritet dhe trajnimin e OJF-ve romë dhe egjiptiane për kuadrin ligjor dhe rregullator të ndërrmarrjes sociale, menaxhimin financiar & planin e biznesit për shërbimet e ofruara.

Përvec AKPA-s, përgjegjës për mbështetjen e vetëpunësimit të romëve dhe egjiptianëve janë edhe njësitë e vetëqeverisjes vendore të cilët nëpërmjet skemave për garantimin e vetpunësimit ofrojnë granteve të vogla/kreditë e buta dhe shërbime mbështetëse ose lehtësira si ulja e taksave apo tarifave vendore për bizneset. Megjithatë eksperiencia tregon jo të gjitha bashkitë kanë përmbushur këtë angazhim. Nga ana tjetër romë dhe egjiptianët zakonisht

operojnë në ekonominë informale, me produktivitet të ulët, kushte të këqija të punës, fitim të dobët, dhe që ofron pak gjasa për përmirësimin dhe rritjen ekonomike. Mënyra më efektive për të nxitur punësimin e romëve është përmes formalizimit të punës së tyre të padeklaruar. Në këtë kontekst, deri në fund të 2025, ky plan parashikon që të paktën 300 romë dhe egjiptianë të mbështeten financiarisht për sipërmarrje dhe vetëpunësim me qëllim akomodimin e tyre në ekonominë formale. Disa nga masat e përfshira në plan për të arritur këtë objektiv janë: (i) ulja e taksave dhe tarifave vendore me 50 për qind për bizneset e ngritura nga romë dhe egjiptianë, dhe për ato biznese që kanë të punësuar një numër të konsiderueshëm të romëve dhe egjiptianëve; (ii) përjashtimi ose reduktimi nga tarifatat për ambulantë romë dhe egjiptianë që tregëtojnë produkte artizanale ose mallra të tjera; (iii) rezervim i hapësirave të caktuara tregëtare dhe pajisja me infrastrukturën e nevojshme për t'u përdorur nga romët dhe egjiptianët; (iv) Prioritizim i romëve dhe egjiptianëve për t'u përfshirë dhe përfituar nga grantet e programit IPARD II për bujqësinë dhe zhvillimin rural.

Një target grup tjetër brenda komunitetit romë dhe egjiptianë që i përket punës së padeklaruar janë ricikluesit. Në lidhje me këtë është i rëndësishëm formalizimi i këtij aktiviteti dhe ndërtimi i një pakete specifike mbështetur nga legjislacioni përkatës që mbron të drejtat e ricikluesëve të mos ngelin të papunë por të mbeten pjesë e sistemit të ri që modernizon grumbullimin e mbetjeve dhe diferencimit të tyre në burim. Për këtë plani parashikon bërjen e një studimi mbi pozicionin e ricikluesëve dhe mekanizmat për përfshirjen e romëve dhe egjiptianëve dhe një pakete të veçantë që mbështet, favorizon dhe lejon grumbulluesit romë dhe egjiptianë të materialeve të riciklueshme të ushtrojnë aktivitetin e riciklimit direkt në burim.

Objektivi specifik 3. Rritja e kapaciteteve dhe përmirësimi i performancës së punës së stafit të AKPA-së dhe të AFP-së, për integrimin e romëve dhe egjiptianëve në tregun e punës.

Ndërmjetësimi është një nga masat e përdorura gjerësisht për të trajtuar pabarazitë me të cilat përballen romët dhe egjiptianët në lidhje me qasjen në punësim, shëndetësi dhe arsimim. Megjithatë një praktikë pozitive e njohur në gjithë Evropën, në Shqipëri ka rezultuar i vështirë akomodimi i mediatorëve/ndërmjetësuesëve pranë institucioneve shtetërore. Një nga masat e planit për përmirësimin e kapacitetit të AKPA-s për integrimin e romëve dhe egjiptianëve në tregun e punës është pikërisht punësimi i 12 mediatorëve në 12 zyrat rajonale të punësimit. Mediatorët do të shërbejnë për të përmirësuar komunikimin dhe bashkëpunimin midis romëve dhe egjiptianëve dhe institucioneve publike në fuksion të përmirësimit të aksesit, efikasitetit dhe impaktit të programeve PNP kundrejt pakicave romë dhe egjiptiane.

Ndër problematikat që ndikojnë drejtpërdrejtë në integrimin në tregun e punës të romëve dhe egjiptianëve është edhe diskriminimi që shfaqet jo vetëm gjatë procesit të rekrutimit por edhe në kushtet e punës, pagesa apo në avancimin në karrierë. Vetë zyrat rajonale të punësimit dhe shumica e qendrave të formimit profesional nuk kanë asnjë të punësuar me origjinë romë ose egjiptiane. Nga ana tjetër romët dhe egjiptianët nuk kanë besim tek institucionet publike pasi ata trajtohen (shpesh jo të mirëpritur) si përfitues dhe nuk ndihen të lidhur me ofruesit e shërbimeve. Në këtë aspekt është shumë i domosdoshëm rritja e ndërgjegjësimit dhe shpërndarja e materialeve informuese për mbrojtjen nga diskriminimi etnik në vendin e punës, sikurse promovimi i shembujve të suksesshëm të diversitetit kulturor dhe gjithëpërfshirjes. Në këtë drejtim plani përfshin përgatitjen e materialeve informuese mbi mbrojtjen e romëve dhe egjiptianëve nga diskriminimi etnik në vendin e punës. Trajnime të

detyrueshme të stafit AKPAs dhe institucioneve përkatëse të varësisë për ofrimin e shërbimeve cilësore gjithëpërfshirëse të punësimit për romët dhe egjiptianët janë planifikuar të zhvillohen. Përmirësimi i instrumenteve për parandalimin e diskriminimit të romëve dhe egjiptianëve në vendin e punës për shkak të përkatësisë etnike janë përfshirë gjithashtu.

Qëllimi i Politikës 6 - Përmirësim i qasjes dhe rritja e aksesit të romëve dhe egjiptianëve në programet e mbrojtjes sociale.

Për zbatimin e kësaj politike, institucionet shtetërore që kanë përgjegjësi në këtë fushë në partneritet me institucione dhe organizata të tjera do të fokusohen në këto objektiva specifike.

Objektivi specifik 1:	Përfshirja e Romëve dhe Egjiptianëve në programet e mbrojtjes sociale
Objektivi specifik 2:	Riintegrimi social i përfituesëve të ndihmës ekonomike nëpërmjet zbatimit të programit të daljes nga skema e ndihmës ekonomike
Objektivi specifik 3:	Rritja e aksesit të romëve dhe egjiptianëve në shërbimet e kujdesit shoqëror dhe modelimi i shërbimeve të reja të ofruara në komunitet
Objektivi specifik 4:	Fuqizimi i kapaciteteve për identifikimin e romëve dhe egjiptianëve në rrezik trafikimi/shfrytezimi si dhe referimi, mbrojtja dhe riintegrimi i rasteve të trafikuar/shfrytezuara.
Objektivi specifik 5:	Riintegrimi në shoqëri i familjeve që qëndrojnë në Qendrën Tranzitore të Emergjencave

Objektivi specifik 1. Përfshirja e Romëve dhe Egjiptianëve në programet e mbrojtjes sociale.

Aplikimi i skemës së re të Ndihmës Ekonomike bëri që shumë familje rome dhe egjiptiane të mos ishin përfitues ose të ishin përfitues të pjesshëm të masës së NE për shkak të mungesës së informacionit dhe dokumenteve personal, mos hedhjes në sistemin e zyrës së punës të punëkërkesëve të regjistruar dhe për shkak të plotësimit gabim të formularëve në terren nga ana e administratorëve shoqëror. Prandaj masat e planit konsistojnë në garantimin e aksesit në aplikim të familjeve rome dhe egjiptiane në skemën e NE dhe trajnimin e administratorëve shoqëror. Trajtimi nga fondi shtesë i kushtëzuar për bllokndihmën ekonomike në varësi të pushtetit vendor për familjet jopërfituese është parashikuar si masë në plan dhe gjithashtu përfitimi mujor i shportës ushqimore dhe joushqimore për familjet në nevojë.

Si pjesë e programeve të mbrojtjes sociale është vlerësuar i domosdoshëm analiza dhe rishikim i kuadrit rregullator për kompensimin e energjisë me qëllim që familjet rome dhe egjiptiane në nevojë të përfitojnë masën e kompensimit ose furnizimit me energji elektrike bazike. Në këtë kontekst plani përfshin miratimin e VKM-së për “ hartimin e kriterëve dhe procedurave për përfitimin e statusit të klientit në nevojë dhe mënyrën e trajtimit të tyre”.

Gjithashtu masa të tjera të rëndësishme në plan për këtë objektiv lidhen me mbështetjen e familjeve romë dhe egjiptiane fëmijët e të cilëve frekuenetojnë arsimin parashkollor dhe atë bazë. Në këtë drejtim në plan parashikohet: (i) prioritizim i regjistrimit të fëmijëve romë dhe egjiptianë në cerdhe & kopështe; (ii) Rritja e shumës së subvencionit të pagesës të ndihmës ekonomike që marrin familjet romë dhe egjiptiane fëmijët e të cilëve ndjekin arsimin bazë dhe vaksinohen; (iii) miratimi i VKB-ve për reduktim/përrjashtimin nga detyrimi financiar për cerdhe & kopështe për fëmijët nga familjet romë dhe egjiptiane.

Objektivi specifik 2. Riintegrimi social i përfituesëve të ndihmës ekonomike nëpërmjet zbatimit të programit të daljes nga skema e ndihmës ekonomike.

Varfëria aktuale dhe kufizimet në tregun e punës e bëjnë të pashmangshme varësinë nga ndihma ekonomike për familjet romë dhe egjiptiane. Nga ana tjetër vështirësi paraqet edhe mbështetja e familjeve në skemën e ndihmës ekonomike duke i referuar në shërbime të tjera, sidomos në nxitjen e punësimit dhe programet e AFP-së, strehimin social, regjistrimin në gjendjen civile, kujdesin shëndetësor dhe arsimin. Në këtë aspekt është shumë i rëndësishëm rishikim i skemës riintegruese në tregun e punës të përfituesve të skemës së Ndihmës Ekonomike, sinkronizuar dhe me AKPA për të realizuar gradualisht daljen nga skema e NE dhe hyrjen në PNP apo tregun e punës.

Për këtë plani përfshin miratimin e një vendimi për vazhdimin e përfitimeve të NE për përfituesit romë dhe egjiptianë të regjistruar në PNP derisa të gjejnë punësim afatgjatë në vijim të përfundimit të programit të nxitjes së punësimit dhe prioritizim për ata që dalin nga programet e NE për të krijuar ndërrmarje sociale, zhvilluar start-ups, apo iniciativa ekonomike që gjenrojnë të ardhura.

Objektivi specifik 3. Rritja e aksesit të romëve dhe egjiptianëve në shërbimet e kujdesit shoqëror dhe modelimi i shërbimeve të reja të ofruara në komunitet

Romët dhe egjiptianët ndihen të diskriminuar nga pikëpamja e aksesit në shërbimet publike. Ndërkoh që ofruesit e shërbimeve sociale apo të kujdesit shoqëror shfaqin mungesë aftësie për të trajtuar problematikat e diskriminimit dhe përjashtimit social. Gjithashtu vihet re mungesa e disa shërbimeve sociale dhe e zbatimit të fondit social në shumë bashki të vendit. Pushteti vendor duhet të fillojë të parashikojë fonde të vetat për ngritjen, mbështetjen dhe zgjerimin e shërbimeve shoqërore në territorin e tij sipas nevojave përkatëse. Në këtë kontekst rritja e aksesit të romëve dhe egjiptianëve në shërbimet e kujdesit shoqëror dhe modelimi i shërbimeve të reja të ofruara në komunitet është shumë i rëndësishëm.

Për përmbushjen e këtij objektiv plani përfshin këto masa: (i) ngritja e kapacitetit të njësive të vlerësimit të nevojave dhe referimit; (ii) funksionimin e ekipeve të lëvizshme pranë NJQV me pjesëmarrjen e romëve dhe egjiptianëve që bëjnë vlerësimin në terren për shërbime; (iii) ngritja e shërbimeve të reja sociale me bazë komunitare, të financuara nga Fondi Social, për fëmijërinë e hershme apo të moshuarit që jetojnë vetëm; ofrimin e shërbimeve sociale specifike të integruara me bazë në komunitet për të fuqizuar individin, familjen dhe komunitetin; (iv) fuqizim të mekanizmave të referimit dhe përmirësimi të shërbimeve në qendrat rezidenciale.

Objektivi specifik 4. Fuqizimi i kapaciteteve për identifikimin e romëve dhe egjiptianëve në rrezik trafikimi/shfrytëzimi si dhe referimi, mbrojtja dhe riintegrimi i rasteve të trafikuar/shfrytëzuara.

Pandemia Covid -19 ka rritur rrezikun për punën dhe shfrytëzimin e fëmijëve, sidomos të atyre në situatë rruge, sepse burimet e jetesës dhe të ardhurat e familjeve të tyre janë zvogëluar. Rreziku është jashtëzakonisht i lartë dhe kërkon mbështetje të menjëhershme për të siguruar shërbime mbështetëse për fëmijët dhe familjet e tyre. Në këtë plan është planifikuar që deri në fund të 2025, 100% e stafit të ekipeve multidisiplinare është trajnuar në menaxhimin e rasteve të fëmijëve në situatë rruge bazuar në parimin e “Interesi më i lartë i fëmijës” ku i jepet prioritet riintegritit të fëmijës në familje. Gjithashtu plani ka prioritet mbështetjen dhe fuqizimin e familjeve të fëmijëve në situatë rruge për një periudhë 2-3 vjeçare, nëpërmjet shërbimeve të integruara, paketave të start ups, gjenerimit të të ardhurave, strehimit social etj. Një aspekt tejtër i rëndësishëm i planit është informimi i romëve dhe egjiptianëve mbi të gjitha format e trafikimit njerëzor përfshirë; shfrytëzimin e fëmijëve për punë, lypje dhe martesat në moshë të hershme.

Objektivi specifik 5. Riintegrimi në shoqëri i familjeve që qëndrojnë në Qendrën Tranzitore të Emergjencave.

Plani parashikon që, 100% e familjeve rome dhe egjiptiane që qëndrojnë në Qendrën Tranzitore të Emergjencave të riintegrohen deri në fund të vitit 2025. QKTE në bashkëpunim me pushtetin vendor do të ofrojnë mbështetje direkte për plotësimin e nevojave bazë të familjeve me qëllim rehabilitimin, mirëqenien dhe riintegrimin e tyre në shoqëri. Përvec kësaj, plani parashikon monitorimin e familjeve mbas daljes nga qendra për të garantuar që përmirësimi i tyre është i qëndrueshëm dhe për të lehtësuar aksesin në shërbimet e reja kur nevojitet.

Qëllimi i Politikës 7 - Antixhopsizmi njihet dhe adresohet në politikat publike si dhe përmes ndryshimeve sistemike dhe strukturore, për të garantuar një shoqëri të çliuar nga diskriminimi ndaj R&E

Për zbatimin e kësaj politike, institucionet shtetërore që kanë përgjegjësi në këtë fushë në partneritet me institucione dhe organizata të tjera do të fokusohen në këto objektiva specifike:

Objektivi specifik 1:	Njohja dhe përfshirja e Antixhopsizmit në politikat publike
Objektivi specifik 2:	Rritja e ndërgjegjësimit për R&E si dhe publikun e gjerë për të drejtat e tyre, si pjesë integrale e shoqërisë Shqiptare
Objektivi specifik 3:	Ulja e diskriminimit ndaj R&E dhe përmirësimi i aksesit në drejtësi për barazi
Objektivi specifik 4:	Minimizimi/eliminimi i gjuhës së urrejtjes dhe krimeve të urrejtjes ndaj R&E
Objektivi specifik 5:	Rritja e fuqizimit dhe pjesëmarrjes së qenësishme të OSHC-ve R&E në përfaqësimin e interesave dhe të drejtave të tyre.

Objektivi specifik 1: Njohja dhe përfshirja e Antixhipsizmit në politikat publike

Përpjekjet për garantimin e mundësive të barabarta, përfshirjes, pjesëmarrjes dhe integritit të plotë të pakicave rome dhe egjiptiane, si pjesë integrale e shoqërisë, mund kenë arritje të qëndrueshme vetëm nëse shkaqet që kanë çuar në pabarazi dhe përjashtim adresohen rrënjësisht. Në këtë kuadër, për herë të parë, ndërmerret angazhimi politik për të përfshirë në fushat prioritare të planit kombëtar për integrimin e romëve dhe egjiptianëve edhe antixhipsizmi (lufta kundër racizmit ndaj R&E). Për këtë, nevojitet të ndërmerren masa dhe veprimtari që synojnë realizimin e objektivave specifikë në rrugën drejt eliminimit të diskriminimit dhe racizmit. Hapi i parë në adresimin e çdo problemi është njohja e tij. Këtë synon edhe objektivi specifik 1, nën fushën e antixhipsizmit. Me përmbushjen e tij synohet që të arrihet njohja e antixhipsizmit, përkufizimi i qartë i tij, përfshirja dhe adresimi i antixhipsizmit në dokumentet dhe zbatimin e politikave publike.

Më konkretisht, nën objektivin specifik “Njohja dhe përfshirja e Antixhipsizmit në politikat publike” pritet që përgjatë jetës së këtij plani të jetë arritur që antixhipsizmi të jetë një koncept i mirë-përcaktuar, i njohur dhe integruar në 100% të dokumenteve politikë dhe ligjorë që trajtojnë çështje që prekin anti-racizmin dhe integrimin e romëve dhe egjiptianëve. Kjo duhet të shoqërohet me masa për ngritjen e kapaciteteve të gjithë zyrtarëve dhe profesionistëve të fushave të ndryshme që punojmë me dhe për romët dhe egjiptianët në mënyrë që t’u krijohet mundësua për të ngritur kapacitetet e tyre në raport me njohjen dhe luftimin e antixhipsizmit. Së fundi, por jo për nga rëndësia, njohja dhe adresimi i antixhipsizmit kërkon edhe realizimin e një skanimi dhe analizimi i çdo ligji dhe politike ekzistuese, relevante për R&E, për të identifikuar dhe adresuar çdo situatë potenciale në të shprehjes së diskriminimit direkte apo indirekt (apo i fshehtë) që mund të ndikojnë negativisht në jetët/ mundësitë e barabarta për R&E.

Objektivi specifik 2: Rritja e ndërgjegjësimit për R&E si dhe publikun e gjerë për të drejtat e tyre, si pjesë integrale e shoqërisë Shqiptare

Përtej punës për njohjen, përfshirjen dhe ngritjen e kapaciteteve për ta përcaktuar dhe adresuar problematikën e antixhipsizmit, është e domosdoshme të punohet për rritjen e ndërgjegjësimit si ndër anëtarët e minoriteteve rome dhe egjiptiane, ashtu edhe për gjithë shoqërinë, mbi rëndësinë e respektimit të të drejtave për R&E dhe mundësitë e barabarta për anëtarët e këtyre minoriteteve si për çdo anëtar tjetër të shoqërisë. Për arritjen e këtij objektivi kërkohet që, së pari, pakicat rome dhe egjiptiane dhe kontributi i tyre në shoqërinë shqiptare të dokumentohen, të njihen gjerësisht, si dhe të bëhen pjesë integrale e edukimit të brezave të rinj. Deri në fund të vitit 2025, synohet që e gjithë të arrijë një nivel të lartë ndërgjegjësimi mbi kontributin që minoritetet rome dhe egjiptiane kanë dhënë dhe vazhdojnë të japin në jetën ekonomike, sociale, kulturore dhe politike të vendit, ashtu si edhe mbi domosdoshmërinë e respektimit dhe aktualizimit të të drejtave të tyre si pjesë integrale e shoqërisë shqiptare.

Kohët e fundit po vihet re një tendencë në rritje për dokumentimin dhe evidentimin e kulturës rome përmes çeljes së ekspozitave dhe botimit të librave. Këto dhe aktivitete të ngjashme janë disa nga veprimtaritë e pritura në kuadër të këtij objektivi. Këto si dhe aktivitete të tjera mund të shërbejnë në përkujtimin dhe festimin e kulturës rome dhe asaj egjiptiane në ditët e

dedikuara si: • 8 Prilli – Ditës Ndërkombëtare të Romëve; • 24 Qershori – Ditës Kombëtare të Egjiptianëve; • 5 Nëntori – Dita e Gjuhës Rome.

Paralelisht, kurrikula dhe tekstet shkollore të arsimit të detyruar duhen ri-parë në kuadër të gjithëpërfshirjes duke bërë pjesë të tyre (më shumë) elementë që i takojnë minoriteteve rome dhe egjiptiane. Së fundi, rritja e ndërgjegjësimit dhe njohjes më të plotë, kërkon edhe hartimin dhe zbatimin e fushatave të dedikuara për ndërgjegjësimin për të drejtat e njeriut në/me komunitetet R&E.

Objektivi specifik 3: Ulja e diskriminimit ndaj R&E dhe përmirësimi i aksesit në drejtësi për barazi

Adresimi i problematikave nën fushën prioritare të antixhopsizmit e ka thelbin në përpjekjet për të ulur dhe, eventualisht, eliminuar racizmin dhe diskriminimin për shkak të përkatësisë racore/etnike. Përpjekjet në këtë drejtim orientohen si në planin legjislativ dhe rregullator ashtu edhe në planin e aksesueshmërisë ndaj parashikimeve ligjore. Për realizimin e këtij objektivi pritet që deri në fund të 2025, kuadri ligjor shqiptar për R&E të jetë 100% i përafëruar me atë të BE-së si dhe të gjithë anëtarët e pakicave R&E të kenë akses të plotë dhe të përmirësuar në shërbimet ligjore dhe të drejtësisë.

Edhe pse kuadri ligjor në raport me pakicat R&E ka ardhur gjithnjë duke u plotësuar dhe duke u bërë më garantues dhe mundësues, në kuadër të këtij objektivi pritet që të avancohet më tej deri në një përafërim të plotë të kuadrit ligjor kombëtar me atë të BE-së, sa i takon gjithë komponentëve me ndjeshmëri ndaj çështjeve R&E. Në funksion të kësaj, inkurajohen dhe pritet të ndërmerren procese gjyqësore me interes publik, aksioneve pozitive etj. në luftën kundër diskriminimit të R&E. Rastet e diskriminimit ndaj R&E duhet të monitorohen në vazhdimësi përgjatë gjithë periudhës kohore të këtij plani me qëllim identifikimin e fushave me incidencë më të lartë dhe barrierave për të marrë drejtësi. Marrja e drejtësisë do duhet të lehtësohet dhe mundësohet përmes dhënies së ndihmës ligjore falas për viktimat e diskriminimit R&E.

Objektivi specifik 4: Minimizimi/eliminimi i gjuhës së urrejtjes dhe krimeve të urrejtjes ndaj R&E

Format më të rënda të diskriminimit dhe racizmit – gjuha dhe krimet e urrejtjes duhet të minimizohen deri në eliminimin e tyre. Masat e parashikuara në këtë plan synojnë që deri në fund të 2025, të kenë mundësuar që gjuha e urrejtjes ndaj R&E në sferën publike të jetë eliminuar plotësisht. Paralelisht, synohet që deri në fund të vitit 2025, krimet e urrejtjes ndaj R&E të jenë minimizuar dhe të mbijetuarve të këtyre krimeve t'u jetë mundësuar në të gjitha rastet mbështetja drejt rikuperimit dhe ri-integrimit. Për realizimin e objektivit dhe trageteve të vendosura nevojitet që të kombinohen masa dhe veprimtari që ndihmojnë profesionistët të ngrenë kapacitetet e tyre për identifikimin dhe parandalimin e përdorimit të gjuhës së urrejtjes (si p.sh. trajnime për gazetarë, mësues, punonjës socialë, juristë, punonjës policie etj.). Me tej, kapacitetet duhet të ngrihen dhe përforcohen për punonjësit e policisë, gjyqtarët dhe prokurorët për njohjen dhe adresimin e krimeve të urrejtjes.

Përtej ndërgjegjësimit dhe rritjes së kapaciteteve në luftën kundër gjuhës dhe krimeve të urrejtjes, dokumentimi i tyre dhe krijimi i evidencave mbetet po aq i rëndësishëm. Monitorimi është thelbësor në këtë drejtim dhe do të fokusohet në monitorimin sistematik të gjuhës antixhipsiste dhe krimeve të urrejtjes (d.m.th. mbledhja e të dhënave dhe raportimi mbi gjuhën e urrejtjes ndaj R&E). OSHC-të të cilat i kanë kapacitetet dhe/ose duan të angazhohen në proceset monitoruese duhet të gjejnë mbështetje (veçanërisht për të arritur një mbulim sa më të madh me monitorimin edhe të medimeve online, për të hequr/fshirë elemente të gjuhës së urrejtjes etj.)

Së fundi, por jo për nga rëndësia, angazhimi kundër gjuhës dhe krimeve të urrejtjes duhet të demonstron qartazi në të qenit proaktivë për të identifikuar viktimat e krimeve të urrejtjes dhe sigurimi i mbështetjes së ta në raport me lehtësimin e aksesit/përfitimi i mbështetjes me shërbime mbështetëse dhe ri-integruese (p.sh. asistencë psiko-sociale etj.) Ky komponent kërkon një qasje të integruar dhe angazhim të dedikuar në nivel vendor.

Objektivi specifik 5: Rritja e fuqizimit dhe pjesëmarrjes së qenësishme të OSHC-ve R&E në përfaqësimin e interesave dhe të drejtave të tyre.

Si edhe në fusha të tjera prioritare, edhe nën atë të antixhipsizmit synohet që puna për R&E të bëhet me fuqizimin, përfshirjen dhe pjesëmarrjen e tyre. Kjo do të sigurojë jo vetëm një sens pronësie dhe autorësie për proceset, por edhe më shumë garanci për arritje dhe qëndrueshmëri. Pikës së pari, romët dhe egjiptianët do garantohen me përfaqësi dhe pjesëmarrje në çdo grup pune që do të ngrihet me qëllim adresimin e fushë prioritare të antixhipsizmit. 100% e grupeve të ngritura për punën në kuadër të antixhipsizmit do të kenë në përbjeje të tyre të paktën një përfaqësues nga SHC rome dhe egjiptiane.

Në një plan tjetër do të punohet për mbështetjen, fuqizimin dhe partneritetin më të madh midis institucioneve publike dhe OSHC-ve rome dhe egjiptiane. Synimi është që deri në fund të 2025, bashkëpunimi OSHC R&E – autoritet për mbrojtjen ndaj diskriminimit të jetë dyfishuar dhe OSHC-të R&E të kenë ngritur/përmirësuar kapacitetet e tyre e të zënë të paktën 5% të projekteve të SHC të mbështetura me fonde publike.

PJESA III - ZBATIMI, PËRGJEGJËSIA E INSTITUCIONEVE, LLOGARIDHËNIA, RAPORTIMI DHE MONITORIMI

Përgjegjësia e Institucioneve

Fushat e politikave të përfshira në PKVBPPRE 2021-2025 përcaktojnë qartë ministritë e linjës dhe institucionet në varësi të tyre që janë përgjegjëse për zbatimin e tij.

Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
Ministria e Arsimit, Rinisë dhe Sporteve
Ministria e Financave dhe Ekonomisë
Ministria e Drejtësisë
Ministria e Brendshme
Ministria e Turizmit dhe Mjedisit

Ministria e Kulturës
Instituti i Statistikave
Njësitë e Vetqeverisjes Vendore
Komiteti i Pakicave Kombëtare
Komisioni për Mbrojtjen nga Diskriminimi
Agjencia e Mbështetjes së Shoqërisë Civile
Shkolla Shqiptare e Administratës Publike
Shkolla e Magjistraturës
Policia Bashkiake
Kuvendi i Republikës së Shqipërisë

Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale nëpërmjet Drejtorisë së Përshirjes Sociale dhe Barazise Gjinore koordinon krijimin dhe zbatimin e Planit Kombëtar të Veprimit për Barazi, Përfshirje dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve 2021-2025.

Sektori i Përfshirjes Sociale dhe Barazisë Gjinore (SPSBGJ) ka në varësi *Njësinë për Monitorimin dhe Vlerësimin e Politikave* (NJMV) për të zhvilluar studime dhe analiza që fokusohen në problemet e përjashtimit social në shoqërinë shqiptare. Kjo njësi harton një sërë *Dokumentesh Teknikë për Përfshirjen Sociale*, të cilët do të trajtojnë një numër temash specifike prioritare të përcaktuara nga SPSBGJ, si p.sh. Përjashtimi social i romëve dhe egjiptianëve, i personave me aftësi të kufizuara, i komunitetit LGBT dhe tema të tilla, si dhuna ndaj grave dhe dhuna në familje, trafikimi i fëmijëve, fëmijët në situatë rruge, përfshirja sociale e të rinjve, e kështu me radhë. Njësia e monitorimit dhe vlerësimit gjithashtu mbështet *grupet teknike ndërsektoriale të politikave të përfshirjes sociale*. Këto grupe përbëhen nga nëpunës civilë profesionistë të marrë nga ministritë e linjës që kanë njohuri rreth problemeve të përjashtimit social me të cilat përballen grupe të caktuara vulnerabël. Për çështjet e komunitetit Rom dhe atij Egjiptian, grupi teknik i punës mbledhë së bashku nëpunës civilë profesionistë nga ministritë e linjës përgjegjëse për punësimin, arsimin, shëndetësinë, strehimin, regjistrimin civil dhe drejtësinë dhe mbrojtjen sociale që përballen me problemet në nivel teknik. Ky grup takohet për të shkëmbyer informacion, në seminare shkëmbimi njohurish në nivel profesional dhe do të japin kontribute teknike për Planin Kombëtar të Veprimit për Barazi, Përfshirje dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve 2021-2025 në Republikën e Shqipërisë, dhe do të raportojnë për progresin pranë Komitetit Ndërministror.

Ministritë e linjës që janë përgjegjëse për arsimin, kujdesin shëndetësor, strehimin dhe integrimin urban, punësimin dhe të drejtat në punë, qeverisjen vendore, drejtësinë, kulturën dhe punët e brendshme kanë caktuar pika kontakti për romët. Roli i tyre është të japin informacion për Planin Kombëtar të Veprimit, të monitorojnë dhe të raportojnë rreth ecurisë së zbatimit të tij. Organe të pavarura dhe teknike, siç p.sh. Shërbimi Kombëtar i Punësimit dhe Aftësisimit, Enti Kombëtar i Banesave, Agjencia e Legalizimit, INSTAT dhe Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijëve luajnë gjithashtu një rol të rëndësishëm në zbatimin e politikave, mbledhjen e të dhënave dhe identifikimin e çdo problemi lidhur me pengesat me të cilat përballen romët, egjiptianët dhe grupet e tjera të marginalizuara.

Pjesa më e madhe e bashkive dhe vecanërisht ato me popullsi të madhe romë dhe egjiptiane kanë caktuar gjithashtu pika kontakti për zgjidhjen e vështirësive me të cilat përballen këto grupe. Pikat e kontaktit mbledhin të dhëna, promovojnë mekanizmat kundër diskriminimit, kërkojnë ndihmë për strehimin, sigurohen që fëmijët të frekuentojnë shkollën etj. Qëllimi i përgjithshëm i këtij sistemi në nivel kombëtar dhe lokal është që romët dhe egjiptianët të

kenë akses në të njëjtat shërbime dhe të mund të ushtrojnë të drejta e tyre njësoj si çdo shtetas tjetër shqiptar.

Kuadri Vlerësues Dhe Monitorues

Kuadri monitorues do të ushqejë orientimin e politikave në kuadër të Sistemit të Planifikimit të Integruar (SPI) i cili është sistemi kryesor vendimmarrës që përcakton drejtimin strategjik dhe alokimin e resurseve të vendit. Ai do të furnizojë me raporte monitoruese dhe vlerësuese Grupin e Menaxhimit të Integruar të Politikave (GMIP), për Sektorin e Punësimit dhe atë Social, i ngritur me Urdhërin e Kryeministrit Nr.129 datë 21.09.2015 “Për marrjen e masave institucionale dhe operacionale për zbatimin e qasjes sektoriale dhe krijimin e Grupeve të Menaxhimit të Integruar të Politikave (GMIP) të cilat monitorojnë reformat sektoriale në Shqipëri në përputhje me Prioritetet e Qeverisë, Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI), procesin e Programit Buxhetor Afatmesëm (PBA), procesin e anëtarësimit në BE dhe detyrimet ndërkombëtare të Shqipërisë. Monitorimi i progresit të zbatimit të objektivave dhe masave të këtij Plani do të paraqitet në mënyrë periodike dhe do të jetë pjesë e diskutimeve në takimet e Nën Grupit Tematik të Perfshirjes Sociale që do të udhëhiqet nga MSHMS dhe përbërje të strukturave ndërsektoriale.

Sa i përket punës për monitorimin e zbatimit të PKVBPPRE 2021-2025, përgjegjëse do të jenë pikat e kontaktit për romët dhe egjiptianët në ministrinë e linjës, të cilët mbledhin të dhëna dhe identifikojnë boshllëqet e informacionit që nevojitet. Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale ka rol koordinues dhe raporton në mënyrë periodike mbi ecurinë e zbatimit. Plani i Veprimit parashikon publikimin e progres raporteve vjetore dhe mbështetjen për raportet monitorues të shoqërisë civile.

Zyrtarët e ministrisë në Tiranë do të punojnë me përfaqësuesit rajonal dhe lokal për të përmirësuar cilësinë e të dhënave. Të dhënat administrative përdoren nga pjesa më e madhe e ministrive për të monitoruar pjesëmarrjen e romëve dhe të një pjesë më të vogël egjiptianësh në programet e përgjithshme dhe të synuara të qeverisë, siç janë promovimi i punësimit, AFP, ndihma ekonomike etj. Gjithsesi, procesi i vetëdeklarimit si romë ose egjiptianë nuk është i standardizuar dhe disa njësi qeverisëse në nivel qendror, rajonal dhe lokal hezitojnë të mbledhin këto të dhëna nga frika se mos dhunojnë të drejtat e privatësisë. Nevojitet ngritja e kapaciteteve për të garantuar që të gjitha zyrat shtetërore përkatëse të mund të mbledhin të dhënat e nevojshme për monitorimin e zbatimit të PKVBPPRE 2021-2025, duke mbrojtur njëkohësisht të drejtat e privatësisë të romëve dhe egjiptianëve.

Në vazhdim të punës dhe përpjekjeve të MSHMS për fuqizimin e mekanizmit efektiv të monitorimit dhe vlerësimit të progresit në nivel kombëtar të PKVBPPRE 2021-2025, si dhe për bashkëveprimin ndërmjet ministrive të linjës dhe institucioneve/ zyrave qeveritare për Romët; qeveria do të vazhdojë të menaxhojë të dhënat në lidhje nderhyrjet, përfituesit, rezultatet e këtij plani përmes sistemin elektronik online “ROMALB”. Në këtë sistem do të vazhdojnë të hidhen dhe përditësohen të dhëna për treguesit e Planit të Veprimit 2021-2025 dhe që do të kontribuojnë në: i. Lehtësimin e veprimtarisë së DPSBGj prane MSHMS në mbledhjen e të dhënave dhe harmonizimin e statistikave në kohë reale për nivele të ndryshme ndërhyrjesh në komunitetet Rome dhe Egjiptiane; ii. Monitorimin dhe analizën e të dhënave në nivel kombëtar të indikatorëve të Planit të Veprimit; iii. Përmirësimin e cilësisë së raporteve të gjeneruara nga stafi i DPSBGj si dhe; iv. Kompjuterizimin e mbledhjes së të dhënave për Romët dhe Egjiptianët me qëllim monitorimin e ndërhyrjeve dhe vlerësimin e

situatës për përmirësimin e cilësisë së jetesës së tyre. Koordinimi dhe harmonizimi i këtij sistemi me sisteme të ngjashme elektronike do të ndiqet qysh në hapat e parë të punës në mënyrë që të shmangen mbivendosjet dhe të rritet efektshmëria.

Udhëzuesi i indikatorëve i cili do të hartohet menjëherë pas aprovimit të PKVBPPRE 2021-2025, do të sjell një qasje të re të mënyrës së hartimit të raporteve të progresit të indikatorëve të tij . Gjithashtu ky (udhëzuesi) do të lehtësojë punën e SPSBGj si dhe të gjitha Ministrive të Linjës, të cilat janë përgjegjëse për grumbullimin e informacionit të këtij plani kombëtar dhe konkretizimin e tij në raporte periodike vjetore mbi progresin e arritur në drejtim të masave prioritare të parashikuara për periudhën 2021-2025.

SPSBGj pranë MSHMS do të marrë masat për trajnimin dhe ofrimin e asistencës teknike të vazhdueshme të përdoruesve të sistemit elektronik “ROMALB”, për regjistrimin e të dhënave të treguesve të monitorimit, përditësimin e tyre, si dhe për administrimin e përshtatshëm të këtij sistemi. Në funksion të përdorimit me efektivitet të sistemit “ROMALB” SPSBGj, në cilësinë e koordinatorit të implementimit dhe raportimit të këtij plani veprimi do të bashkëpunoj dhe bashkërendoj punën, përveçse me të gjitha ministritë e linjës, edhe me institucione të tjera të pavarura, si dhe do të propozoj masa për efijencën e sistemit elektronik dhe përmirësimin e tij në të ardhmen.

Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale ka një rol koordinues dhe ndërkohë Drejtoria e Përfshirjes Sociale dhe Barazisë Gjinore brenda kësaj Ministrie monitoron zbatimin e PKVBPPRE 2021-2025 ndërsektorial dhe harton raportet e progresit. Për periudhën 2021-2025, është e nevojshme të forcohen kapacitetet e kësaj Drejtorie, në mënyrë që të koordinohet sa më mirë zhvillimi i politikave dhe zbatimi jo vetëm i integritit të Romëve dhe Egjiptianëve, por gjithashtu edhe nxitja e përfshirjes sociale në nivele më të larta. Drejtoria e Përfshirjes Sociale dhe Barazisë Gjinore do të kërkojë ekspertë sektorial dhe synon të punësojë Romë dhe Egjiptianë. Romët dhe Egjiptianët duhet të takohen regullisht jo vetëm me përfaqësuesit e Ministrive dhe shoqërisë civile në Tiranë, por gjithashtu të vizitojnë njësitë e pushtetit vendor disa herë në vit, me qëllim që të fitojnë njohuri për zbatimin sa më të mirë të Planit të Veprimit dhe për të përballuar çdo sfidë.

Organizatat e shoqërisë civile luajnë gjithashtu një rol të rëndësishëm në ndërgjegjësimin rreth problemeve në zbatimin dhe mbështetjen e proceseve të mbledhjes së të dhënave. Duke qenë në kontakt të drejtpërdrejtë me komunitetet rome dhe egjiptiane, organizatat e shoqërisë civile janë në vendin e duhur për të nxjerrë mësimet e marra nga zbatimi i politikës dhe për t'u shpjeguar anëtarëve të komunitetit rëndësinë e mbledhjes së të dhënave.

Organizatat e shoqërisë civile që përfaqësonin komunitetet rome dhe egjiptiane morën pjesë në hartimin e PKVBPPRE 2021-2025, edhe përmes grupeve të fokusuara, në fazën e mbledhjes së të dhënave si dhe në seminarët sektoriale me institucionet shtetërore. Këto grupe pune duhet të vazhdojnë të funksionojnë pas miratimit të PKVBPPRE 2021-2025. Në këtë mënyrë organizatat e shoqërisë civile do të mund të mbajnë kontakte të vazhdueshme me pikat e kontaktit për romët, në ministritë e linjës si dhe do të mund të përgjigjen me shpejtësi ndaj çdo problemi.

Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale do të lehtësojë gjithashtu koordinimin me organizatat ndërkombëtare, të cilat promovojnë integritin e romëve dhe egjiptianëve përmes programeve të tyre. Një grup pune sektorial për përfshirjen sociale, do të japë informacion të

vazhdueshëm mbi statusin dhe situatat e emergjencës në lidhje me romët dhe egjiptianët. PKVBPPRE 2021-2025 parashikon se këto takime duhet të mbahen çdo gjashtë muaj, duke kryer ndërkohë vizita në terren në njësitë e qeverisjes vendore.

PJESA IV - ANALIZA BUXHETORE

4.1. Analiza e buxhetit për zbatimin e Planit Kombëtar të Veprimit për Barazi, Përfshirje dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve 2021-2025

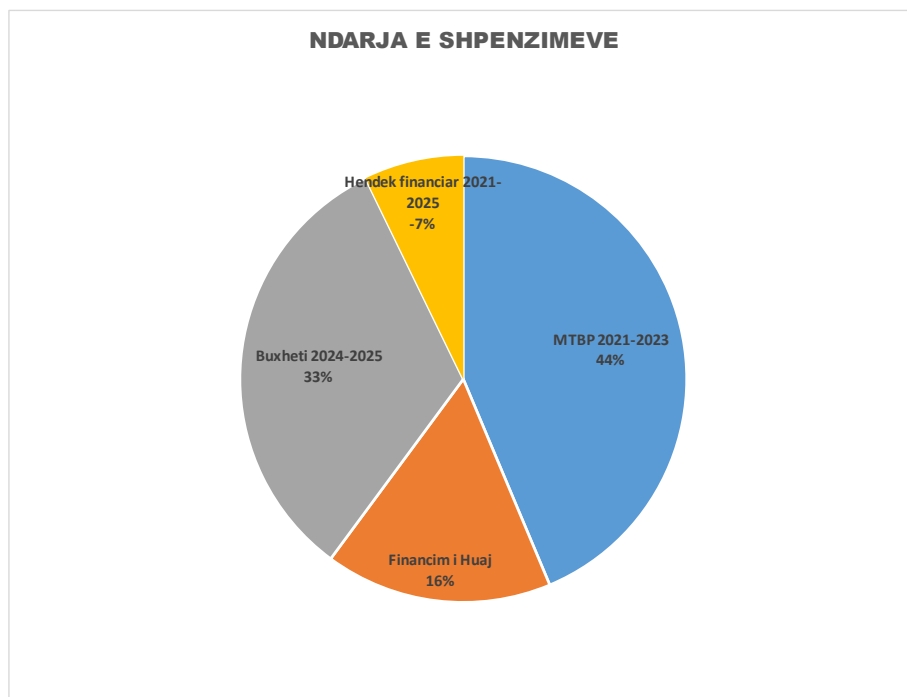
Ky kapitull paraqet shpërndarjen e kostove treguese dhe burimet financiare për financimin e aktiviteteve të **PKV për Barazi, Përfshirje dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve 2021-2025**. Efektet financiare janë përlogaritur për çdo aktivitetet të Planin e Veprimit, duke mbajtur në konsideratë produktet dhe treguesit e përcaktuar për çdo aktivitet. Efektet financiare parashikohen të përballohen nga buxhetet respektive vjetore të institucioneve të ngarkuara me zbatimin e masave, nga buxhete të donatorëve dhe institucioneve të tjera që janë ngarkuar për zbatimin e një pjesë të masave, si dhe buxhetet e Njërive të Vetëqeverisjes Vendore.

Procesi i kostimit u mbështet në konsultimin e dokumentave të tjerë kombëtarë, përfshirë këtu Programi Buxhetor Afatmesëm 2021-2023 (faza e III), në konsultimet me të gjitha institucionet e përfshira, si në kostot historike nga zbatimi i strategjisë pararendëse. Plani i veprimit për zbatimin e kësaj strategjie shoqërohet me një kostim analitik të secilës masë, i cili mbështetet nga detajimi i hollësishëm i shpenzimeve për çdo aktiviteti.

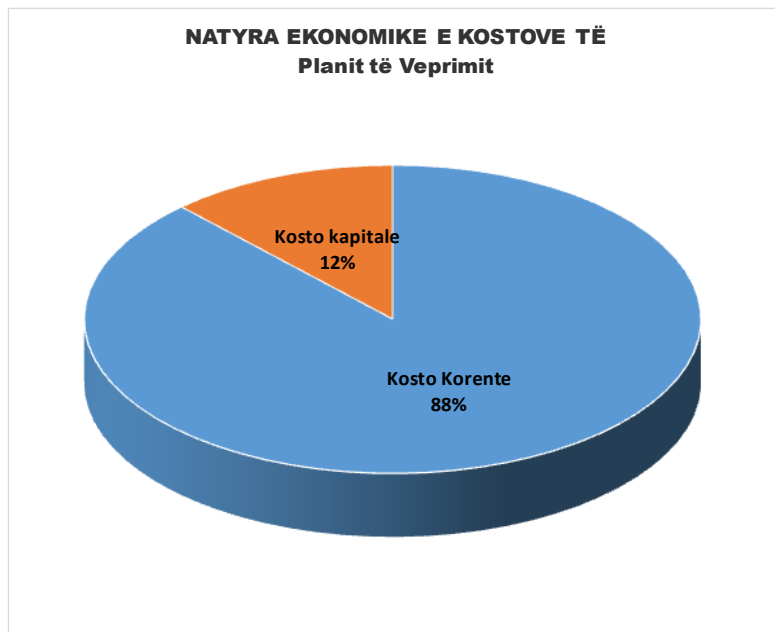
Kostoja e përgjithshme e përlogaritur për zbatimin e **PKV për Barazi, Përfshirje dhe Pjesëmarrjen e Romëve dhe Egjiptianëve 2021 - 2025** është **4,969,964,360 Lekë**, ose **40,080,358Euro**. Kursi mesatar për referencë është përlogaritur me 124 lek për 1 euro. Tabela pasqyron kostot financiare, burimet e financimit dhe hendekun financiar përgjatë 5 viteve të zbatimit të PKV 2021 - 2025.

Qëllimi i Politikave	Natyra/ Tipologjia e Kostove	Kostoja Totale 2020-2025	Kostot e Planifikuara PBA 2021-2023 Buxheti dhe Donatorët	Kosto për tu Planifikuar në Buxhetin 2024- 2025	Hendeku Financiar 2021-2025
P1: Qasje e barabartë në drejtësi dhe shërbime të gjendjes civile për romët dhe egjiptianët.	Korente	148,214,448	102,084,192	36,650,928	9,479,328
	Kapitale	0	0	0	
P2: Përmirësimi i kushteve të strehimit për anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane si dhe legalizimi i të gjitha vendbanimeve jo formale	Korente	233,903,036	202,666,124	26,784,912	4,452,000
	Kapitale	561,775,000	337,065,000	224,710,000	
P3: Ulja e hendekut në cilësinë e shëndetit midis Romëve dhe Egjiptianëve dhe pjesës tjetër të popullsisë	Korente	503,046,768	364,600,496	74,589,472	63,856,800
	Kapitale	0	0	0	
P4: Rritja e aksesit të barabartë në arsim cilësor dhe gjithëpërfshirës për romët dhe egjiptianët në të gjitha nivelet arsimore	Korente	433,094,936	242,380,726	174,386,372	26,677,838
	Kapitale	10,350,000	0	0	
P5: Krijim i mundësive të barabarta për punësim cilësor dhe të qëndrueshëm për romët dhe egjiptianët	Korente	475,878,368	196,361,044	137,996,724	141,520,600
	Kapitale	20,125,000	12,075,000	8,050,000	
P6: Përmirësim i qasjes dhe rritja e aksesit të romëve dhe egjiptianëve në programet e mbrojtjes sociale	Korente	2,454,795,680	1,630,587,008	777,436,912	45,345,360
	Kapitale	4,600,000	6,026,400	0	
P7: Antixhopsizmi njihet dhe adresohet në politikat publike si dhe përmes ndryshimeve sistematike dhe strukturore, për të garantuar një shoqëri të çliuar nga diskriminimi ndaj R&E	Korente	124,181,124	43,399,752	33,716,424	47,064,948
	Kapitale	0	0	0	
TOTALI [Leke]		4,969,964,360	3,137,245,742	1,494,321,744	338,396,874
TOTALI [Euro] <i>1 euro 124 Leke</i>		40,080,358	25,300,369	12,050,982	2,729,007

Financimi i planit të veprimit do të realizohet nga disa burime, por buxheti i shtetit, fondet e NJVQV, si dhe mbështetja financiare e donatorëve mbeten burimet kryesore. Për periudhën 2021-2025, buxheti i shtetit pritet të financojë zbatimin e planit në masën 77.0% të financimit të nevojshëm, 16.0% pritet të financohet nga burime të tjera dhe donatorët, ndërsa 7.0% është hendeku financiar.

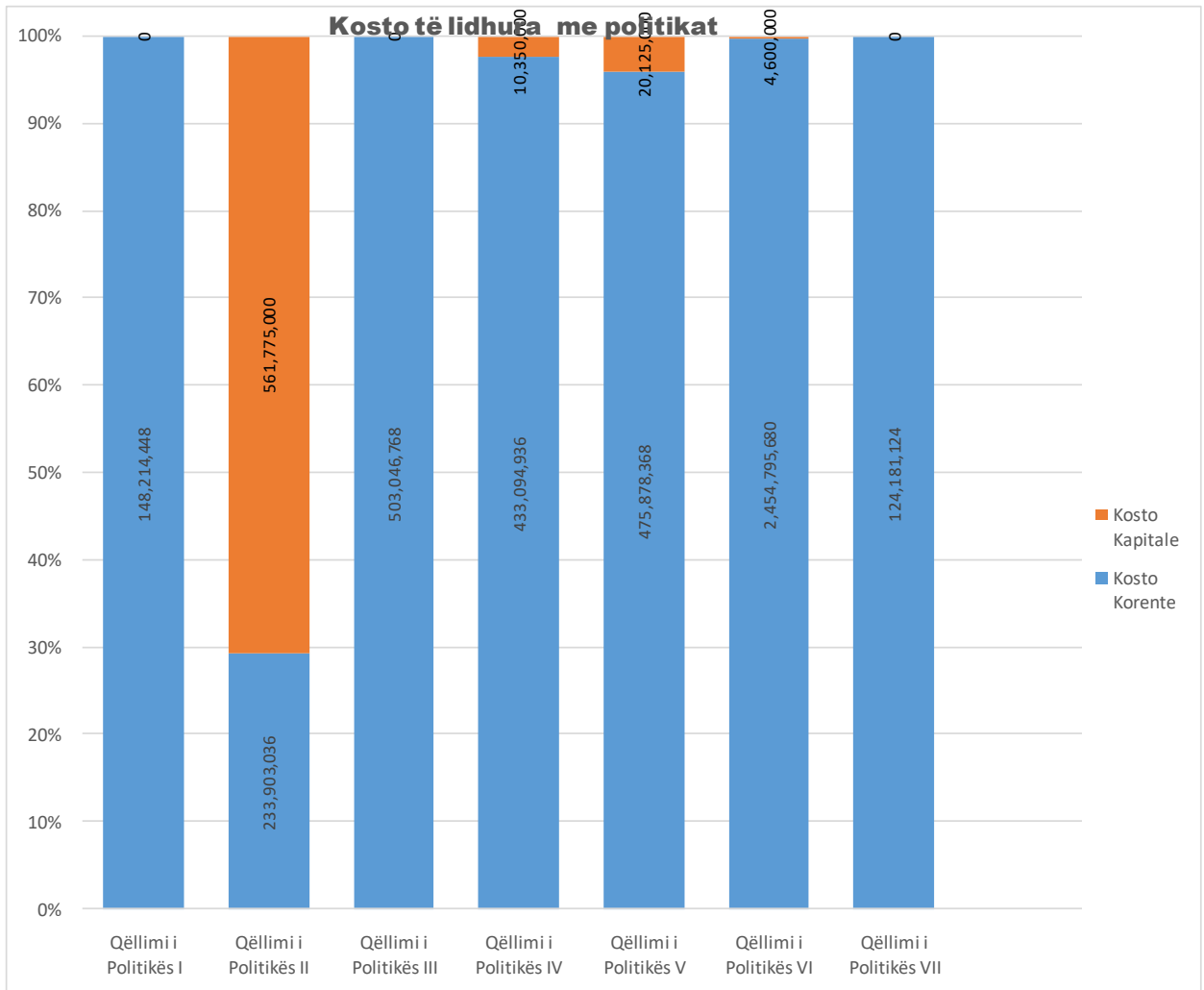


Kostot korente zënë rreth 88.0% të shpenzimeve totale, ndërsa pjesa tjetër (12.0%) është e parashikuar për kosto kapitale.



Të ndara sipas qëllimeve të politikave, kostot pasqyrohen në grafikun më poshtë. Qëllimi i Politikës VI, pritet të ketë në terma financiare peshën më të madhe në zbatimin e PKV, përkatësisht 49.5 %. Qëllimi i Politikës II arrin në vlerën 16.0%, ndërsa Qëllimet e Politikës III dhe IV arrijnë respektivisht 10.1% dhe 10.0% të kostos së përgjithshme të planit.

Strategjia do të rishikohet pas 3 vitesh (në vitin 2023) për ta përshtatur me progresin në zbatimin e masave, por edhe për ta azhurnuar atë konform nevojave dhe programeve buxhetore afatmesme 2024-2025, të çdo institucioni. Për masat të planit që janë të pambuluara financiarisht, institucionet përgjegjëse do të planifikojnë nevojat për financime buxhetore nëpërmjet programeve buxhetore përkatëse, si pjesë e procesit të planifikimit të programit afatmesëm buxhetor dhe buxhetit vjetor, si dhe do të negociojnë me donatorë të ndryshëm për t'i bashkëfinancuar disa aktivitete.



ANNEX 1. MATRICA E PLANIT KOMBËTAR TË VEPRIMIT PËR BARAZI, PËRFSHIRJE DHE PJESEMARRJEN E ROMËVE DHE EGJIPTIANËVE 2021-2025

Fusha Prioritare: AKSES I BARABARTË NË DREJTËSI DHE NË REGJISTRIM CIVIL			
Qëllimi strategjik I:	Qasje e barabartë në drejtësi dhe shërbime të gjendjes civile për romët dhe egjiptianët.		
Objektivi I.1:	Ofrimi i ndihmës ligjore për pasqyrimin e të dhënave reale në regjistrin kombëtar të gjendjes civile të Minoritetit Romë dhe Egjiptian me qëllim zgjidhjen e problematikave që i pengojnë në aksesin e tyre të plotë në shërbimin e gjendjes civile.		
Rezultatet e pritshme:	i. Në fund të vitit 2025, 100% e anëtarëve të Minoritetit Rome dhe Egjiptian kanë akses të plotë dhe të përmirësuar në shërbimin e gjendjes civile.		
Treguesit:	1.1.1. Numri i fëmijëve romë dhe egjiptiane të cilët kanë lindur jashtë vendit, janë pajisur me dokumentat e lindjes. Ndarja sipas: gjinisë; etnicitetit; qytet/fshat	Baseline 1 (2020): 182	Target 5 (2025) 218
	1.2.1. Numri i fëmijëve romë dhe egjiptianë të lindur dhe të identifikuar si të peregjistruar. Ndarja sipas: gjinisë; etnicitetit; qytet/fshat	Baseline 1 (2020): 189	Target 5 (2025) 100
	1.3.1 Numri i romëve dhe egjiptianëve që jetojnë jashtë vendit, janë informuar në lidhje me ofrimin e shërbimit të ndihmës për marrjen e dokumenteve për fëmijët e lindur jashtë vendit. Ndarja sipas: gjinisë; etnicitetit; qytet/fshat	Baseline 1 (2020): Nuk ka të dhena	Target 5 (2025) 20% me shume se viti baseline me të dhena
	1.4.1 Numri i fëmijëve romë dhe egjiptianë të lindur dhe të identifikuar si të peregjistruar. Ndarja sipas: gjinisë; etnicitetit; qytet/fshat	Baseline 1 (2020): 650	Target 5 (2025): 250
	1.5.1. Regjistri I posacëm I përkohshëm përfunduar	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022): 1
	1.6.1. Numri i personave të cilëve nuk u përputhet vendbanimi sipas zyrës së gjendjes civile me banimin real.	Baseline 1 (2020): 730	Target 5 (2025): 1000
	1.7.1. Numri i NJVV të cilët kanë ngritur ngritur në bashkëpunim me zyrat e gjendjes civile mekanizma lehtësues për transferimin e vendbanimit të anëtarëve të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane. (Të tilla mekanizma mund të jenë i. Mbeshtetja juridike për kryerjen e transferimit të vendbanimit; ii. Zvogëlimi i barrierave administrative që pengojnë procesin e transferimit të vendbanimit etj)	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 12

	1.8.1 Numri I familjeve rome dhe egjiptiane që nuk jetojnë në vendbanimin e deklaruar prane gjendjes civile dhe që mbështeten nga strukturat e pushtetit local për tu pajisur me vertetim faktik.	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 8% rritje nga vlera e baseline te perllogaritur		
	1.9.1. Numri i romëve dhe egjiptianeve të cilët kanë lindur jashtë vendit dhe përfitojnë legalizime falas të ofruara nga konsullatat shqiptare	Baseline 1 (2020): 235	Target 5 (2025): 270		
	1.10.1. Numri i nëpunësve të gjendjes civile të trajnuar dhe të udhëzuar rreth zbatimit të rekomandimeve për regjistrimin civil.	Baseline 1 (2020): 391	Target 5 (2025): 525		
	1.11.1. Numri i romëve dhe egjiptianëve që marrin shërbime psikologjike falas në rastet e mandatit gjyqësor.	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 25% rritje nga vlera e baseline te perllogaritur		
	1.12.1 Numri i romëve dhe egjiptianëve të rimbursuar për pagesat e tarifave për testet e ADN-së në regjistrimin e lindjes ose vendosjen e të drejtave prindërore.	Baseline 1 (2020): 76	Target 5 (2025): 50		
	1.13.1 VKM e cila lejon rimbursimin e Romëve dhe Egjiptianëve nga pagesa e tarifës për kryerjen e testeve të ADN-së e Miratuar	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022): 1		
	1.14.1 Numri i romëve dhe egjiptianëve të informuar rreth procedurave të regjistrimit civil dhe ndryshimit të vendbanimit,	Baseline 1 (2020): 2,902	Target 5 (2025): 300		
	1.15.1 Censusi 2021 për statistika të sakta për dy Minoritetet Rome i perfunduar	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022): 1		
	1.16.1 Metodologjia specifike për matjen e numrit të personave pa shtetësi në Shqipëri me një zë të qartë për identifikimin e Romëve dhe Egjiptianëve pa shtetësi, e përfunduar	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022): 1		
	MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
1.1	Dhënia e ndihmës për marrjen e dokumenteve për fëmijët e lindur jashtë vendit (në formën e duhur dhe me përmbajtjen e duhur) përmes një bashkëpunimi më të mirë me MPJ dhe Agjensisë Shtetërore të mbrojtjes së fëmijëve për këto	218 fëmijë romë dhe egjiptiane të cilët kanë lindur jashtë vendit, janë pajisur me dokumentat e lindjes	Ministria e Brendeshme	Zyrat e gjendjes civile, Njësitë e Mbrojtjes së Fëmijëve dhe çdo organ tjetër publik e jopublik	6M -II- 2021-6M -II- 2025

raste.			që operon në fushën e të drejtave të fëmijëve	
1.2 Raportimi pranë zyrave të gjendjes civile i fëmijëve të paregjistruar, përfshirë ata që janë lindur brenda dhe jashtë institucioneve shëndetësore (të porsalindur që nuk regjistrohen nga familjet e e tyre brenda 60 ditëve sic e parashikon ligji) dhe brenda dhe jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë, për ndjekjen dhe regjistrimin e tyre	100 fëmijëve romë dhe egjiptianë të lindur dhe të identifikuar si të paregjistruar	Ministria e Brendeshme	Zyrat e gjendjes civile, Njësitë e Mbrojtjes së Fëmijëve dhe çdo organ tjetër publik e jopublik që operon në fushën e të drejtave të fëmijëve	6M -II- 2021-6M -II- 2025
1.3 Informimi dhe ndërgjegjësimi i anëtarëve të Minoritetit Romë dhe Egjiptianë, të cilët jetojnë që jetojnë jashtë vendit, nga konsullatat në lidhje me ofrimin e shërbimit të ndihmës për marrjen e dokumenteve për fëmijët e lindur jashtë vendit.	20% me shume se baseline do të jete numri i romëve dhe egjiptianëve që jetojnë jashtë vendit, te cilet janë informuar në lidhje me ofrimin e shërbimit të ndihmës për marrjen e dokumenteve për fëmijët e lindur jashtë vendit.	MPJ	MPJ	6M -II- 2021-6M -II- 2025
1.4 Identifikimi i fëmijëve të paregjistruar në regjistrin e posacem dhe me pas ndjekja e procesit te regjistrimit.	250 fëmijëve romë dhe egjiptianë të lindur dhe të identifikuar si të paregjistruar	MB,	Zyrat e gjendjes civile, Njësitë e Mbrojtjes së Fëmijëve dhe çdo organ tjetër publik e jopublik që operon në fushën e të drejtave të fëmijëve	6M -II- 2021-6M -II- 2025
1.5 Përfundimi i regjistrit të posacëm të përkohshëm që do të krijojë bazën e të dhënave e cila do të japë mundësinë për trajtim dhe zgjidhje sipas rastit personave që nuk jane regjistruar.	Regjistri I posacëm I përkohshëm përfunduar	MB	MB	6M -II- 2021-6M -II- 2022
1.6 Regjistrimi dhe zgjidhja, përmes zyrave të gjendjes civile, e rasteve të individëve të paregjistruar, të cilët nuk janë të pajisur me dokumentacionin e nevojshëm.	1000 personave të cilëve nuk u përputhet vendbanimi sipas zyrës së gjendjes civile me banimin real jane trajtuar.	MB	MFE, Zyra e Gjendjes Civile	6M -II- 2021-6M -II- 2025
1.7 Bashkëpunimi zyrave të gjendjes civile me qeverisjen vendore për transferimin e vendbanimit të anëtarëve të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane	12 NJVV kanë ngritur ngritur në bashkëpunim me zyrat e gjendjes civile mekanizma lehtësues për transferimin e vendbanimit të anëtarëve të Minoriteteve Rome dhe	MB	NJVV	6M -II- 2021-6M -II- 2025

	Egjiptiane.			
1.8 Ofrimi i ndihmës nga strukturat e pushteti lokal “administrator social” për të verifikuar dhe pajisur me vertetim faktik familjet që nuk jetojnë në vendbanimin e deklaruar prane gjendjes civile dhe që për arsye të pavarura prej tyre nuk mund të ndryshojnë vendbanimin.(Kjo masë është me qëllim trajtimin e këtyre familjeve me programet e strehimit social)	8% me shume se vlera e perlloritur e baseline eshte numri I familjeve rome dhe egjiptiane që nuk jetojnë në vendbanimin e deklaruar prane gjendjes civile dhe që mbështeten nga strukturat e pushtetit local për tu pajisur me vertetim faktik	MB	NJVV	6M -II- 2021-6M -II- 2025
1.9 Dhenie falas i anëtarëve të Komunitetit Rom dhe atij Egjiptian për tarifat e vendosura nga konsullatat shqiptare për legalizimin (verifikimin) e dokumenteve dhe të nevojshme për regjistrimin civil	270 romë dhe egjiptianeve të kanë lindur jashtë vendit përfitojnë legalizime falas të ofruara nga konsullatat shqiptare	MPJ	MB	6M -II- 2021-6M -II- 2025
1.10 Ngritja e kapaciteteve të punonjësve të gjendjes civile për: <ul style="list-style-type: none"> • Zbatimin e rekomandimeve për regjistrimin civil, përfshirë rekomandimet lidhur me romët dhe egjiptianët. • Zgjidhjen dhe ndjekjen e rasteve të regjistrimit civil dhe transferimit të vendbanimit • çështjet e barazisë dhe mosdiskriminimit, të pashtetësisë dhe të drejtave të njeriut. 	525 nëpunës të gjendjes civile jane trajnuar dhe udhëzuar rreth zbatimit të rekomandimeve për regjistrimin civil.	MB	NJMF , Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile	6M -II- 2021-6M -II- 2025
1.11 Ofrimi falas i shërbimeve të psikologut për romët dhe egjiptianët në nevojë në procese gjyqësore të tilla si divorcet, kujdestaria e fëmijëve, urdhrat e mbrojtjes, përgjegjësia prindërore, fëmijët në konflikt me ligjin	25 % me shume nga vlera e perlloritur e baseline eshte numri i romëve dhe egjiptianëve që kane marre shërbime psikologjike falas në rastet e mandatit gjyqësor.	MD	MD	6M -II- 2021-6M -II- 2025
1.12 Rimbursimi i Romëve dhe Egjiptianëve nga pagesa e tarifës për kryerjen e testeve të ADN-së, të nevojshme për regjistrimin e lindjeve dhe njohjen/mohimin e amësisë ose atësisë	50 romë dhe egjiptianëve jane rimbursuar për pagesat e tarifave për testet e ADN-së në regjistrimin e lindjes ose vendosjen e të drejtave prindërore.	MB	MB	6M -II- 2021-6M -II- 2025
1.13 Hartimi dhe miratimi I VKM e cila lejon rimbursimin e Romëve dhe Egjiptianëve nga pagesa e tarifës për kryerjen e	VKM e cila lejon rimbursimin e Romëve dhe Egjiptianëve nga pagesa	MB	MB	6M -II- 2021-6M -II- 2022

testeve të ADN-së	e tarifës për kryerjen e testeve të ADN-së është Miratuar			
1.14 Hartimi dhe shpërndarja e paketave të informacionit mbi kriteret, dokumentacionin e nevojshëm dhe burimet e mbështetjes për romët dhe egjiptianët në lidhje me regjistrimin civil dhe transferimin e vendbanimit	300 romë dhe egjiptianëve janë informuar rreth procedurave të regjistrimit civil dhe ndryshimit të vendbanimit,	MB, shpërndarja përmes zyrave të gjendjes civile	MB Dega e Qarkut, Zyra e Gjendjes Civile	6M -II- 2021-6M -II- 2025
1.15. Angazhimi (përfshirja e shoqërisë civile rome dhe egjiptiane) në kuadër të Census 2021 për statistika të sakta për dy Minoritetet Rome dhe Egjiptiane, për të përcaktuar numrin e saktë të anëtarëve të këtyre minoriteteve	Censusi 2021 për statistika të sakta për dy Minoritetet Rome i përfunduar	Regional Cooperation Council (RCC)	Regional Cooperation Council (RCC)	6M -II- 2021-6M -II- 2022
1.16 Hartimi i një metodologjie specifike për matjen e numrit të personave pa shtetësi në Shqipëri, me një zë të qartë për identifikimin e Romëve dhe Egjiptianëve pa shtetësi, gjë që do të zvogëlojë nivelin e gabimit dhe do të japë një vështrim më afër realitetit.	Metodologjia specifike për matjen e numrit të personave pa shtetësi në Shqipëri me një zë të qartë për identifikimin e Romëve dhe Egjiptianëve pa shtetësi, e përfunduar	Regional Cooperation Council (RCC)	Regional Cooperation Council (RCC)	6M -II- 2021-6M -II- 2022
Fusha Prioritare: AKSES I BARABARTË NË DREJTËSI DHE NË REGJISTRIM CIVIL				
Qëllimi strategjik I:	Qasje e barabartë në drejtësi dhe shërbime të gjendjes civile për romët dhe egjiptianët.			
Objektivi I.2:	Garantimi i shërbimeve të Ndhmës Juridike Falas për romët dhe egjiptianët			
Rezultatet e pritshme:	i. Në fund të vitit 2025, 100% e anëtarëve të Minoritetit Rome dhe Egjiptian që kanë përfituar nga shërbimet ligjore të ndihmës Juridike parësore			
Treguesit:	2.1.1.Numri i qendrave të Shërbimit të Ndhmës Juridike Parësore funksionale.		Baseline 1 (2020): 9	Target 5 (2025) 12
	2.1.2 Numri i Klinikave të Ligjit të cilat ofrojnë shërbime juridike falas për kategoritë Rome dhe Egjiptiane		Baseline 1 (2020): 9	Target 5 (2025) 12
	2.1.3. Numri i Organizatave Jofitimprurëse që ofrojnë shërbime ligjore falas për anëtarë të minoriteteve Rome dhe Egjiptiane;		Baseline 1 (2020): 12	Target 5 (2025) 15
	2.1.4. Numri i avokatëve të cilët kanë ofruar shërbimin e ndihmës Juridike dytësore për anëtarë të komunitetit Romë dhe Egjiptianë		Baseline 1 (2020): 73	Target 5 (2025): 144

	2.1.5 Numri i romëve dhe egjiptianëve të cilët përfitojnë ndihmë juridike parësore.	Baseline 1 (2020): 70	Target 5 (2022): 300	
	2.1.6. Numri i romëve dhe egjiptianëve të cilët përfitojnë ndihmë juridike dytësore.	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 5% me shume se baseline i perlogaritur	
	2.2.1 Numri i romëve dhe egjiptianëve të cilët kanë përfituar ndihmë ligjore falas nëpërmjet ekipeve të lëvizshme	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 130	
	2.3.1 Numri i Marrëveshjeve të Bashkëpunimit me shoqërinë civile/ organizatat	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 11	
	2.4.1 Numri i aktiviteteve të ndërgjegjësimit dhe edukimit ligjor për Romët dhe Egjiptianët	Baseline 1 (2020): 1	Target 5 (2025): 6	
	2.5.1 Numri i materialve informuese materialeve për ndihmën Juridike / ofruesve dhe subjekteve përfitues, Edukimin ligjor për Publikun për barazinë gjinore, DHNGJ dhe dhunën në familje të prodhuara me një gjuhë të thjeshtëzuar për romët e egjiptianët dhe shpërndara	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 1000	
	2.6.1. Kodi i familjes i rishikuar	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022): 1	
	2.7.1 Numri i grave dhe vajzave romë dhe egjiptiane të informuar mbi të drejtat pronësore.	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 10% me shume nga baseline i perlogaritur	
MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	Afati Kohor:
2.1/aOfrimi i ndihmës juridike parësore për romët dhe egjiptianët	12 qendra të Shërbimit të Ndihmës Juridike Parësore do të jene funksionale	MD	Drejtoria e Ndihmës Juridike Falas	6M -II- 2021-6M -II- 2025
2.1/b Ofrimi i ndihmës juridike dytësore për romët dhe egjiptianët	12 Klinika të Ligjit do të ofrojnë shërbime	MD	Drejtoria e Ndihmës Juridike	6M -II- 2021-6M -II-

<p>Sistemi i ndihmës juridike parësore dhe dytësore ka funksionalitet të plotë dhe siguron akses të plotë në drejtësi për qytetarët në nevojë dhe grupet vulnerabel (kategoritë Rome dhe Egjiptiane).</p>	<p>juridike falas për kategoritë Rome dhe Egjiptiane</p> <p>15 Organizatave Jofitimprurëse ofrojnë shërbime ligjore falas për anëtarë të minoriteteve Rome dhe Egjiptiane; 300 romë dhe egjiptianëve do te përfitojnë ndihmë juridike parësore</p> <p>144 avokatë do te ofrujne shërbimin e ndihmës Juridike dytësore për anëtarë të komunitetit Romë dhe Egjiptianë</p>	<p>MD</p>	<p>Falas</p> <p>Drejtoria e Ndhmës Juridike Falas</p>	<p>2025</p> <p>6M -II- 2021-6M -II- 2025</p> <p>6M -II- 2021-6M -II- 2025</p> <p>6M -II- 2021-6M -II- 2025</p>
<p>2.2 Shërbime të lëvizshme të ofrimit të ndihmës ligjore falas per romët dhe egjiptianët ne qytetet dhe zonat ku jetojne me se shumti keto minoritete</p>	<p>130 rome dhe egjiptianë do te përfitojne ndihmë ligjore falas nëpërmjet ekipeve të lëvizshme</p>	<p>MD</p>	<p>Drejtoria e Ndhmës Juridike Falas</p>	<p>6M -II- 2021-6M -II- 2025</p>
<p>2.3 Forcimi i bashkëpunimit ndërmjet Drejtorisë së Ndhmës Juridike Falas; ofruesve të shërbimit të ndihmës juridike falas dhe shoqërisë civile në kuadër të zhvillimit të aktiviteteve të përbashkëta dhe referimit të rasteve për anëtarët e Minoritetit Rom dhe Egjiptian.</p>	<p>11 Marrëveshjeve të Bashkëpunimit me organizata te shoqërisë civile/ organizatat do te finalizohen</p>	<p>MD</p>	<p>Drejtoria e Ndhmës Juridike Falas</p>	<p>6M -II- 2021-6M -II- 2025</p>
<p>2.4 Zhvillimi i aktiviteteve ndërgjegjësuere / informuese me fokus grupe anëtarët e minoritetit Rom dhe Egjiptian si dhe hartimi / publikimi dhe shpërndarja e materialeve të vizibilitetit në kuadër të ndihmës Juridike / ofruesve dhe subjekteve përfitues (në gjuhë të thjeshtëzuar)</p> <p>2.5 Përgatitja dhe shpërndarja e materialeve për ndihmën Juridike / ofruesve dhe subjekteve përfitues, Edukimin ligjor per Publikun për barazinë gjinore, DHNGJ dhe</p>	<p>6 aktiviteteve të ndërgjegjësimit dhe edukimit ligjor për Romët dhe Egjiptianët do te zhvillohen</p>	<p>MD</p> <p>MD</p>	<p>Drejtoria e Ndhmës Juridike Falas</p> <p>Drejtoria e Ndhmës Juridike Falas</p>	<p>6M -II- 2021-6M -II- 2025</p> <p>6M -II- 2021-6M -II- 2025</p>

dhunën në familje, me një gjuhë të thjeshtëzuar për romët e egjiptianët				
2.6 Rishikimi i Kodit të familjes me qëllim reduktimin e martesave fiktive të anëtarëve të minoritetit Rom dhe Egjiptianë	Kodit të familjes me qëllim reduktimin e martesave fiktive të anëtarëve të minoritetit Rom dhe Egjiptianë i rishikuar	Ministria e Drejtësisë	Ministria e Drejtësisë	6M -II- 2021-6M -II- 2022
2.7 Informimi i grave dhe vajzave rome dhe egjiptiane për të drejtat pronësore	10% me shume nga baseline I perlogaritur eshte numri grave dhe vajzave rome dhe egjiptiane te informuar mbi të drejtat pronësore	Ministria e Drejtësisë	Ministria e Drejtësisë	6M -II- 2021-6M -II- 2025
Fusha Prioritare: AKSES I BARABARTË NË DREJTËSI DHE NË REGJISTRIM CIVIL				
Qëllimi strategjik I:	Qasje e barabartë në drejtësi dhe shërbime të gjendjes civile për romët dhe egjiptianët.			
Objektivi I.3:	Fuqizimi i kapaciteteve për identifikimin e romëve dhe egjiptianëve në rrezik trafikimi/shfrytezimi si dhe referimi, mbrojtja dhe riintegrimi i rasteve të trafikuar/shfrytëzuara.			
Rezultatet e pritshme:	i. Deri në fund të vitit 2025, 100% e anëtarëve të Minoritetit Romë dhe Egjiptian do vazhdojnë të jenë të informuar mbi mënyrat e trafikimit të qënieve njerëzore si dhe 100% e rasteve të trafikuar do të janë marrë në mbrojtje dhe asistohen me shërbimet e riintegritit të tyre në shoqëri.			
Treguesit:	3.1.1. Numri i anëtarëve të ekipeve multidisiplinore të trajnuar për PSV-të dhe Protokollin e të Drejtave të Fëmijës		Baseline 1 (2020): 340	Target 5 (2025) 280
	3.2.1 Numri i viktimave/viktimave të mundshme të trafikimit të identifikuar dhe asistuar (përfshirë Minoritetin Rom dhe Egjiptian)		Baseline 1 (2020): 7	Target 5 (2025) Nuk mund te parashikohen
	3.3.1 Numri i takimeve dhe personave që kanë marrë pjesë në aktivitete		Baseline 1 (2020): 196	Target 5 (2025): 230
	3.5.1. Numri i skuadrave multidisiplinore të terrenit të ngritura.		Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2022): 6
	3.5.2 Numri i fëmijëve Rome dhe Egjiptianë , të identifikuar nga skuadrat e terrenit, që shkrytëzohen për punë të ndryshme dhe që u eshte bere vleresimi i nevojave		Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2022): 40
			Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 5% me shume se baseline i

			perlogaritur
	2.2.1 Numri i romeve dhe egjiptianëve të cilët kanë përfituar ndihmë ligjore falas nëpërmjet ekipeve të lëvizshme	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 130
	2.3.1 Numri i Marrëveshjeve të Bashkëpunimit me shoqërinë civile/ organizatat	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 11
	2.4.1 Numri i aktiviteteve të ndërgjegjësimit dhe edukimit ligjor për Romët dhe Egjiptianët	Baseline 1 (2020): 1	Target 5 (2025): 6 1
	2.5.1 Numri i materialve informuese materialeve për ndihmën Juridike / ofruesve dhe subjekteve përfitues, Edukimin ligjor për Publikun për barazinë gjinore, DHNGJ dhe dhunën në familje të prodhuara me një gjuhë të thjeshtëzuar për romët e egjiptianët dhe shpërndara	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 1000
	2.6.1. Kodi i familjes i rishikuar	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022): 1
	2.7.1 Numri i grave dhe vajzave rome dhe egjiptiane të informuar mbi të drejtat pronësore.	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 10% me shume nga baseline i perlogaritur

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
3.1 Organizimi i trajnimeve për ekipet multidisiplinore mbi trafikimin e fëmijëve sipas Procedurave Standarde të Veprimit për mbrojtjen e viktimave dhe viktimave të mundshme të trafikimit	280 anëtarëve të ekipeve multidisiplinore do të trajnohen për PSV-të dhe Protokollin e të Drejtave të Fëmijës	MB	Spektori i Antitrafikut ASHMDF (Agjencia Shtetërore e Mbrojtjes së të Drejtave të Fëmijëve)	6M -II- 2021-6M -II- 2025
3.2 Përmirësimi i mekanizmit ekzistues për shkëmbimin e informacionit nga institucione të ndryshme, (duke përfshirë informacionin dhe të dhënat e disgreguara mbi viktimat e minoritetit Rom dhe Egjiptian)	Viktimave/viktimave të mundshme të trafikimit do të identifikohen dhe asistohen (përfshirë Minoritetin Rom dhe Egjiptian)	MB	MB , Spektori I Antitrafikut	6M -II- 2021-6M -II- 2025

3.3 Fushatë ndërgjegjësuere dhe informuese e të rinjve dhe e komunitetit (përfshirë minoritetin Rom dhe Egjiptian) lidhur me: legjislacionin kombëtar dhe ndërkombëtar, kuadrin institucional antitrafikim, format, metodat dhe fenomenin e trafikimit të personave dhe njohja me të drejtat e viktimës”	3.3 Fushatë ndërgjegjësuere dhe informuese e të rinjve dhe e komunitetit (përfshirë minoritetin Rom dhe Egjiptian) lidhur me: legjislacionin kombëtar dhe ndërkombëtar, kuadrin institucional antitrafikim, format, metodat dhe fenomenin e trafikimit të personave dhe njohja me të drejtat e viktimës”	MB	Partnerë shtetërorë dhe joshtetërorë	6M -II- 2021-6M -II- 2025
3.4 Fushata ndërgjegjësimi, për të informuar shtetasit shqiptarë (përfshirë Minoritetin Romë dhe Egjiptian) për rregullat dhe kushtet e udhëtimit pa vizë në BE, mundësitë e migracionit të rregullt dhe pasojat e migracionit të parregullt (si edhe aplikimeve të pabazuara për azil)”	6 aktiviteteve të ndërgjegjësimi dhe edukimit ligjor për Romët dhe Egjiptianët për rregullat dhe kushtet e udhëtimit pa vizë në BE, mundësitë e migracionit të rregullt dhe pasojat e migracionit të parregullt (si edhe aplikimeve të pabazuara për azil)”do të zhvillohen	MB	DK&M	6M -II- 2021-6M -II- 2025
3.5 Ngritja dhe funksionimi skuadrave të terrenit të cilat kanë në përbërjen e tyre punonjës të Drejtorisë të Kujdesit Social dhe Komunitar si dhe përfaqësues të aktorëve lokal që kanë në fokus fëmijët. (Këto skuadra do të identifikojnë dhe monitorojnë rastet e fëmijëve Rom dhe Egjiptianë që shfrytëzohen për punë të ndryshme (lypje, shitje ambulatore, mbledhjen e mbeturinave te riciklueshme etj.)	6 skuadra multidisiplinare të terrenit do të ngrihen të cilat kanë në përbërjen e tyre punonjës të Drejtorisë të Kujdesit Social dhe Komunitar si dhe përfaqësues të aktorëve lokal që kanë në fokus fëmijët.	NJVV	NJVV	6M -II- 2021-6M -II- 2025

Fusha Prioritare: STREHIMI	
Qëllimi strategjik II:	Përmirësimi i kushteve të strehimit për anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane si dhe legalizimi i të gjitha vendbanimeve jo formale.
Objektivi II.1:	Rritja e numrit të përfituesve romë dhe egjiptianë nga çdo program strehimi.
Rezultatet e pritshme:	i. Më shumë se 25 % e përfituesve të programeve të strehimit i përkasin Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane deri ne fund të vitit 2025

Treguesit:	1.1.1. Numri i familjeve Rome dhe Egjiptiane që përfitojnë nga program i subvencionimit të qerasë në treg të lirë (bonus qeraje) .	Baseline 1 (2020): 171	Target 5 (2025) 492
	1.2.1.Numri i familjeve Rome dhe Egjiptiane që përfitojnë nga programi i banesave me kosto të ulët, nëpërmjet instrumentave financiare.	Baseline 1 (2020): 3	Target 5 (2025) 30
	1.2.2.Numri i familjeve rome dhe egjiptiane që përfitojnë nga granti i menjëhershëm	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 10
	1.2.3.Numri i familjeve rome dhe egjiptiane që përfitojnë nga programimi i kreditimit të lehtësuar.	Baseline 1 (2020): 3	Target 5 (2022): 365
	1.3.1. Numri i familjeve Rome dhe Egjiptiane që janë strehuar me qira sociale, ne godinat ne pronesi te NJVV, te adaptuara per strehim me fondet e buxhetit te shtetit	Baseline 1 (2020): 225	Target 5 (2022): 310
	1.4.1 Numri i familjeve rome dhe egjiptiane të cilet kanë përfituar certifikatë legalizimi	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): Nuk ka te dhena
	1.5.1. Numri i familjeve rome dhe egjiptiane, pa të ardhura, me të ardhura shumë të ulta dhe të ulta, per te cilat plotesimi i dosjes dhe dokumentacionit për aplikim per programin social të strehimit eshte realizuar me shpenzimet e vete NJVV-ve.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 50
	1.6.1 Numri i familjeve rome dhe egjiptiane të cilët përfitojnë subvencionim të qirasë për banesat në pronësi të pronarit social.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 70
	1.6.2.Numri i aplikimeve nga minoritetet Rome dhe Egjiptiane për të përfituar statusin e pronarit social.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 300
	1.6.3.Numri I raportimeve nga minoritetet Rome dhe Egjiptiane për pamundësinë e marrjes së statusit të pronarit social për arësye diskriminimi.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 10
	1.7.1 Numri i familjeve rome dhe egjiptiane te cilat kane perfituar nga programi i zhvillimit te zones me qellim strehimin	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022): 500
	1.8.1.Numri i programeve të reja për një planifikim të përshtatshëm të strehimit social, qe	Baseline 1 (2020):	Target 5 (2025): Nuk ka te dhena

	respekton diversitetin socio- kulturor apo nevoja specifike te familjes perfituese të hartuara.	0		
	1.9.1 Numri i familjeve rome dhe egjiptiane te cilat kane perfituar nga programi i zhvillimit te zones me qellim strehimin, ku perfshihet dhe permiresim i infrastruktures	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 210	
	1.10.1. Numri I familjeve rome dhe egjiptiane te cilët kanë përfituar nga rindërtimi I banesave të dëmtuara nga tërmeti si dhe mbështëtja me grande për familjet qe kanë pësuar dëmtime të lehta.	Baseline 1 (2020): 50	Target 5 (2025): Nuk ka te dhena	
MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS:	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
1.1. Zbatimi i programit të subvencionit të qirasë në njësitë e qeverisjes vendore për Minoritetin Rom dhe Egjiptian.	492 familje Rome dhe Egjiptiane do të përfitojnë nga program i subvencionimit të qerasë në treg të lirë (bonus qeraje) .	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	6M -II- 2021- 6M -II- 2025
1.2. Zbatimi i programit të Banesave me kosto të ulët, nëpërmjet instrumentave financiare si granti i menjëhershëm apo subvencionimit të interesave të kredisë, për minoritetin Rom dhe Egjiptian.	30 familje Rome dhe Egjiptiane përfitojnë nga programi i banesave me kosto të ulët, nëpërmjet instrumentave financiare. 10 familje rome dhe egjiptiane përfitojnë nga granti i menjëhershëm 365 familje rome dhe egjiptiane përfitojnë nga programimi i kreditimit të lehtësuar.	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	6M -II- 2021- 6M -II- 2025
1.3. Përmirësimi i kushteve të strehimit të romëve dhe egjiptianëve, përmes granteve konkurruese për bashkitë.	310 familje Rome dhe Egjiptiane janë strehuar me qira sociale, ne godinat ne pronesi te NJVV, te adaptuara per strehim me fondet e buxhetit te shtetit	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	6M -II- 2021- 6M -II- 2025
1.4. Permiresimi i të dhënave statistikore të raportuara nga ASHK.	Familje rome dhe egjiptiane kanë përfituar certifikatë legalizimi	Agjensia Shtetërore e Kadastrës ASHK	Agjensia Shtetërore e Kadastrës ASHK	6M -II- 2021- 6M -II- 2025

1.5. Zbatimi me përpikmëri I ligjit Nr. 22/2018 “Per strehimin social” ¹²²	50 familje rome dhe egjiptiane, pa të ardhura, me të ardhura shumë të ulta dhe të ulta, për të cilat plotësimi i dosjes dhe dokumentacionit për aplikim për programin social të strehimit do të realizohen me shpenzimet e vetë NJVV-ve.	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	6M -II- 2021-6M -II- 2025
1.6. Evidentimi dhe regjistrimi i çdo subjekti të interesuar, që kërkon të regjistrohet si pronar social, duke patur si qëllim sigurimin e një strehimi të përshtatshëm, të qëndrueshëm dhe jo-diskriminues.	70 familje rome dhe egjiptiane përfitojnë subvencionim të qirasë për banesat në pronësi të pronarit social. 300 aplikime nga minoritetet Rome dhe Egjiptiane janë kryer për të përfituar statusin e pronarit social 10 raportime nga minoritetet Rome dhe Egjiptiane janë kryer për pamundësinë e marrjes së statusit të pronarit social për arësye diskriminimi	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	6M -II- 2021-6M -II- 2025
1.7 Integrimi i familjeve rome dhe egjiptiane nëpërmjet projekteve pilot për urbanizimin dhe integrimin e zonave informale me popullsi të konsiderueshme rome dhe egjiptiane.	500 familje rome dhe egjiptiane kanë përfituar nga programi i zhvillimit të zonave me qëllim strehimin	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	6M -II- 2021-6M -II- 2025
1.8 Hartimi i programeve të reja për një planifikim të përshtatshëm të strehimit social, që respekton diversitetin socio-kulturor apo nevoja specifike të familjes përfituese ¹²³ .	Programe të reja për një planifikim të përshtatshëm të strehimit social, që respekton diversitetin socio- kulturor apo nevoja specifike të familjes përfituese të hartuara	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	6M -II- 2021-6M -II- 2025

¹²²Duke iu referuar pikës 2 të nenit 14 të këtij ligji përcaktohet se: “Individi/familja Rome dhe egjiptiane që aplikojnë, paraqet vetëm kërkesën për programin social të strehimit, sipas formatit të miratuar nga njësia e vetëqeverisjes vendore. Njësia e vetëqeverisjes vendore plotëson dosjen me të gjithë dokumentacionin e nevojshëm, i cili sigurohet me shpenzimet e vetë njësive së vetëqeverisjes vendore për këta aplikantë”

¹²³ Banesa një ose dy katëshe të përshtatshme për familje të mëdha që merren me aktivitete që gjenerojnë të ardhura nepermjet tregtisë, punime artizanale, riciklimit, apo blegtorisë. Këto programe nuk duhet kurrsesi të çojnë drejt veçimit të komuniteteve Rome dhe Egjiptiane nga grupet e tjera të shoqërisë

1.9 Investime infrastrukturore në zonat ku jeton pjesa më e madhe e romeve dhe egjiptianeve . (Rregullimi i rrugëve, kanalizimeve, ujësjellësit, ndricimi dhe rikonstruksion banesash.	210 familje rome dhe egjiptiane kane perfituar nga programi i zhvillimit te zones me qellim strehimin, ku perfshihet dhe permiresim i infrastruktures	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	6M -II- 2021- 6M -II- 2025
1.10 Rindërtimi i banesave rome dhe egjiptiane që janë prekur nga tërmeti si dhe mbështetja me grante për familjet që kanë pasur dëmtime të lehta.	Familje rome dhe egjiptiane kanë përfituar nga rindërtimi I banesave të dëmtuara nga tërmeti si dhe mbështetja me grante për familjet qe kanë pësuar dëmtime të lehta.	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	6M -II- 2021- 6M -II- 2022

Fusha Prioritare: STREHIMI

Qëllimi strategjik II:	Përmirësimi i kushteve të strehimit për anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane si dhe legalizimi i të gjitha vendbanimeve jo formale.		
Objektivi II.2:	Miratimi i kuadrit ligjor dhe bashkëpunimi midis institucioneve në nivel qendror dhe vendor për adresimin e nevojave për legalizimin dhe strehimin social.		
Rezultatet e pritshme:	70 % me shume NJVV kanë përfituar mbështetje financiare nga qeveria qendrore deri ne fund te vitit 2025 për përmirësimin e kushteve të strehimit të minoriteteve Rome dhe Egjiptiane		
Treguesit:	2.1.1.Numri i akteve nënligjore të miratuara në zbatim të ligjit të strehimit.	Baseline 1 (2020): 21	Target 5 (2022) 24
	2.2.1.Numri i poseduesve të ndërtimeve pa leje që nuk legalizohen dhe që trajtohen nga shteti nëpërmjet shpërbllimit financiar, programeve sociale të strehimit ose formave alternative të trajtimit.	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025) Nuk ka te dhena
	2.3.1 Numri i vendbanimeve te legalizuara qe posedohen nga romë dhe egjiptiane	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): Nuk ka te dhena
	2.4.1.Numri i raporteve të vlerësimit të përfunduara cdo vit.	Baseline 1 (2020): 61	Target 5 (2022): 61
	2.5.1.Numri i trajnimeve të zhvilluara për njësitë e vetëqeverisjes vendore me qëllim forcimin e kapaciteteve për të aplikuar për mbështetje financiare nga buxheti I shtetit.	Baseline 1 (2020): 3	Target 5 (2022): 8

	2.6.1 Numri i NJVV që aplikojnë për financime në MFE për përmirësimin e kushteve të jetesës së komuniteteve rome/egjiptiane	Baseline 1 (2020): 23	Target 5 (2025): 35	
	2.7.1. Numri i NJVV që kanë aprovuar planin 5 vjecar te strehimit	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 61	
	2.8.1 Numri i familjeve rome dhe egjiptiane që përfitojnë nga shërbimet shtesë në rastet e pamundësisë për të paguar detyrimet financiare për një program strehimi.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 65	
MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
2.1 Finalizimi dhe miratimi i akteve nënligjore në proces të ligjit për strehimin social	24 akte nënligjore të miratuara në zbatim të ligjit të strehimit	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	6M -II- 2021-6M -II- 2022
2.2 Miratimi i aktit nënligjor në zbatim të pikës 2, neni 33 i ligjit 20/2020 “Për përfundimin e proceseve kalimtare të pronësisë në Republikën e Shqipërisë”. Ky akt do të përcaktojë mënyrat e trajtimit dhe të përlogaritjes së masës së shpërblimit financiar, format alternative të trajtimit si dhe rregullat dhe afatet për realizimin e tyre. Përfitues janë të gjithë poseduesit e ndërtimeve pa leje që nuk legalizohen dhe që trajtohen nga shteti nëpërmjet shpërblimit financiar, programeve sociale të strehimit ose formave alternative të trajtimit.	Posedues të ndërtimeve pa leje që nuk legalizohen do të trajtohen nga shteti nëpërmjet shpërblimit financiar, programeve sociale të strehimit ose formave alternative të trajtimit.	Agjensia Shtetërore e Kadastrës ASHK	Agjensia Shtetërore e Kadastrës ASHK	6M -II- 2021-6M -II- 2022
2.3 Përshpejtimi i procesit të legalizimit për poseduesit e ndërtimeve pa leje në proces legalizimi, përfaqësues të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane pas evidentimit të tyre.	Vendbanime që posedohen nga romë dhe egjiptiane do të legalizohen	Agjensia Shtetërore e Kadastrës ASHK	Agjensia Shtetërore e Kadastrës ASHK	6M -II- 2021-6M -II- 2022
2.4. Vlerësimi mbi efektivitetin e programeve të zbatuara në fushën e strehimit social, ku përfshihet edhe minoriteti Rom dhe Egjiptian.	61 raporte të vlerësimit mbi efektivitetin e programeve të zbatuara në fushën e strehimit social, ku përfshihet edhe minoriteti Rom dhe	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	6M -II- 2021-6M -II- 2025

	Egjiptian të përfunduara.			
2.6. Studim ne lidhje me mundësinë e implementimit të akteve nënligjore për strehimin per grupet Rome dhe Egjiptiane.	2.6.1 Studimi I përfunduar	MFE	MFE	6M -II- 2021-6M -II- 2022
2.7. Rishikimi i kriterëve dhe dokumentacioneve të parashikuara nga ligji për t'u përfshirë në programet e strehimit bazuar në studimin.	2.7.1. Kriteret e rishikuara	MFE	MFE	6M -II- 2021-6M -II- 2022
2.8. Trajnimi i stafit të qeverisjes vendore dhe grupeve përfituese mbi bazën ligjore, zbatimin e programeve 5-vjeçare të strehimit dhe mënyrën për të aplikuar për mbështetje financiare nga buxheti i shtetit, ku trajtohen edhe nevojat e Komunitetit Rom dhe Egjiptian.	8 trajnime do të zhvillohen për njësitë e vetëqeverisjes vendore me qëllim forcimin e kapaciteteve për të aplikuar për mbështetje financiare nga buxheti I shtetit.	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	Ministria e Financave dhe Ekonomisë	6M -II- 2021-6M -II- 2025
2.9 Ofrimi i ndihmës për familjet rome dhe egjiptiane që nuk kanë mundësi të paguajnë qiranë e strehimit social si dhe ato që kanë përfituar apo do të përfitojnë nga programi i kredisë së subvencionuar (përfshirë, pa kufizime, negocimin e planeve të pagesës, referimin për punësimin dhe shërbimet e tjera përkatëse)	35 NJVV që aplikojnë për financime në MFE për përmirësimin e kushteve të jetesës së komuniteteve rome/egjiptiane 61 Numri i NJVV që kanë aprovuar planin 5 vjecar te strehimit 65 familje rome dhe egjiptiane përfitojnë nga shërbimet shtesë në rastet e pamundësisë për të paguar detyrimet financiare për një program strehimi.	Raportet e NJVV në MFE	MFE Enti i Banesave në bashkepunim me MSHMS dhe NJVV	6M -II- 2021-6M -II- 2025
2.10 Rishikimi i udhezimit te perzbashket Nr. 22 date 5/6/2020 "Per menyren e nderveprimit te porgrameve sociale te strehimit me sherbimet sociale te punesimit, arsimit dhe kujdesit shendetesor.		MFE	MFE	

Fusha Prioritare: KUJDESI SHËNDETËSOR			
Qëllimi strategjik III:	Ulja e hendekut në cilësinë e shëndetit midis Romëve dhe Egjiptianëve dhe pjesës tjetër të popullsisë.		
Objektivi III.1:	Përmirësimi i shëndetit të romëve dhe egjiptianëve përmes rritjes së aksesit të tyre në shërbime cilësore shëndetësore dhe atyre parandaluese.		
Rezultatet e pritshme:	i. Deri në fund të vitit 2025, 100% e romëve dhe egjiptianëve do të kenë akses në shërbime cilësore shëndetësore dhe parandaluese.		
Treguesit:	1.1.1. Numri i qendrave shëndetësore pranë vendbanimeve rome dhe egjiptiane që operojnë me staf të rregullt dhe shërbime.	Baseline 1 (2020): 375	Target 5 (2022) 375
	1.2.1 Numri pikave të dedikuara të ambulancave pranë zonave të populluara nga anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane të cilat funksionojnë cdo vit.	Baseline 1 (2020): 1	Target 5 (2025) 1
	1.3.1 Numri i punonjësve të kujdesit shëndetësor të trajnuar	Baseline 1 (2020): 14	Target 5 (2025): 120
	1.4.1. Numri i romëve dhe egjiptianëve që marrin shërbime nga ekipet mjekësore të lëvizshme.	Baseline 1 (2020): 30,003	Target 5 (2025): 3% me pak se viti 2020
	1.5.1 Numri i fëmijëve Romë dhe egjiptianë të regjistruar të cilët kanë lindur në kushte shtëpie.	Baseline 1 (2020): Nuk ka të dhena	Target 5 (2025): 2% me shume se vlera e perlogaritur e baseline
	1.6.1. Numri i kontrolleve parandaluese shëndetësore për sëmundje specifike të kryera cdo vit për anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane	Baseline 1 (2020): Nuk ka të dhena	Target 5 (2025): 5% me shume se vlera e perlogaritur e baseline
	1.6.2. Numri i anëtarëve të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane të cilët kanë përfituar nga kontrolle parandaluese shëndetësore për sëmundje specifike.	Baseline 1 (2020): Nuk ka të dhena	Target 5 (2025): 5% me shume se vlera e

			perlogaritur e baseline
	1.8.1. Numri i raportimeve te kryera nga anëtarë të komunitetit për rastet e diskriminimit në shërbimet shëndetësore.	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 2% me pak se vlera e perlogaritur e baseline
	1.9.1. Numri i familjeve rome dhe egjiptiane të cilët janë pasjitur në mënyrë periodike me maska mbrojtëse dhe dezinfektues.	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2023): 200,000
	1.9.2. Numri i familjeve rome dhe egjiptiane të cilëve u është kryer dezinfektimii vendbanimeve të tyre.	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2023): 200,000
	1.10.1. Numri i romëve dhe egjiptianëve të vaksinuar.	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 120,000
	1.11.1. Numri familjeve rome dhe egjiptiane që kanë përfituar bonusin për shpërblimin e lindjes.	Baseline 1 (2020): 993	Target 5 (2025): 1,010
Fusha Prioritare: KUJDESI SHËNDETËSOR			
Qëllimi strategjik III:	Ulja e hendekut në cilësinë e shëndetit midis Romëve dhe Egjiptianëve dhe pjesës tjetër të popullsisë.		
Objektivi III.2:	Përmirësimi i shëndetit të romëve dhe egjiptianëve përmes rritjes së aksesit të tyre në shërbime cilësore shëndetësore dhe atyre parandaluese.		
Rezultatet e pritshme:	i. Deri në fund të vitit 2025, 100% e romëve dhe egjiptianëve do të kenë akses në shërbime cilësore shëndetësore dhe parandaluese.		
Treguesit:	2.1.1. Numri i qendrave shëndetësore pranë vendbanimeve rome dhe egjiptiane që operojnë me staf të rregullt dhe shërbime.	Baseline 1 (2020): 375	Target 5 (2022) 375
	2.2.1 Numri pikave te dedikuara të ambulancave pranë zonave të populluara nga anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane të cilat funksionojnë cdo vit.	Baseline 1 (2020): 1	Target 5 (2025) 1
	2.3.1 Numri i punonjësve të kujdesit shëndetësor të trajnuar	Baseline 1 (2020): 14	Target 5 (2025): 120

	2.4.1. Numri i romëve dhe egjiptianëve që marrin shërbime nga ekipet mjekësore të lëvizshme.	Baseline 1 (2020): 30,003	Target 5 (2025): 3% me pak se viti 2020
	2.5.1 Numri i fëmijëve Romë dhe egjiptianë të regjistruar te cilet kane lindur në kushte shtëpie.	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 2% me shume se vlera e perlogaritur e baseline
	2.6.1. Numri i kontrolleve parandaluese shëndetësore për sëmundje specifike te kryera cdo vit për anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 5% me shume se vlera e perlogaritur e baseline
	2.6.2. Numri I anëtarëve te Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane të cilët kanë përfituar nga kontrolle parandaluese shëndetësore për sëmundje specifike.	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 5% me shume se vlera e perlogaritur e baseline
	2.7.1. Numri i raportimeve te kryera nga anëtarë të komunitetit për rastet e diskriminimit në shërbimet shëndetësore.	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 2% me pak se vlera e perlogaritur e baseline
	2.8.1. Numri i familjeve rome dhe egjiptiane të cilët janë pasjitur në mënyrë periodike me maska mbrojtëse dhe dezinfektues.	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2023): 200,000
	2.8.2. Numri i familjeve rome dhe egjiptiane të cilëve u është kryer dezinfektimii vendbanimeve të tyre.	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2023): 200,000
	2.9.1. Numri i romëve dhe egjiptianëve të vaksinuar.	Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 120,000

2.10.1. Numri familjeve rome dhe egjiptiane që kanë përfituar bonusin për shpërblimin e lindjes.		Baseline 1 (2020): 993	Target 5 (2025): 1,010	
MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
2.1 Vazhdimi i sigurimit të një stafi të rregullt (doktorë dhe infermierë) dhe shërbimeve në klinikat/qendrat shëndetësore, duke u dhënë prioritet atyre pranë vendbanimeve rome/egjiptiane	375 qendra shëndetësore pranë vendbanimeve rome dhe egjiptiane operojnë me staf të rregullt dhe shërbime	MSHMS	Njesitë Vendore te Kujdesit Shëndetësor (NJVKSH)	6M -II- 2021-6M - II- 2025
2.2 Kryerja e studimit në lidhje me largësinë e vendbanimeve Rome dhe Egjiptiane nga qendrat shëndetësore si dhe nevojat për ngritjen e pikave të reja shëndetësore pranë vendbanimeve rome dhe egjiptiane	1 pike e dedikuara ambulance pranë zonave të populluara nga anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane është funksionale	MSHMS	Njesitë Vendore te Kujdesit Shëndetësor (NJVKSH)	6M -II- 2021-6M - II- 2022
2.3 Funksionimi i pikave të dedikuara të ambulancave pranë zonave të populluara nga anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane bazuar në gjetjet e studimit	120 punonjës të kujdesit shëndetësor të trajnuar	MSHMS	Njesite Vendore te Kujdesit Shendetesor (NJVKSH)	6M -II- 2021-6M - II- 2025
2.4 Zhvillimi i trainimeve të vazhdueshme standard për punonjësit e kujdesit shëndetësor për ofrimin e shërbimit të barabartë për personat që jetojnë në rrugë ose në vende banimi poshtë standardit, përfshirë romët dhe egjiptianët	3% me pak se viti 2020 Romë dhe egjiptianë marrin shërbime nga ekipet mjekësore të lëvizshme.	QKEV	NJVKSH dhe MSHMS	6M -II- 2021-6M - II- 2025
2.5. Sigurimi i informacionit, diagnostikimi bazë dhe ndihma e parë nëpërmjet ekipeve mjekësore të lëvizshme për romët dhe egjiptianët në vendbanime informale, të cilët nuk mbulohen nga sistemi bazë (pra që u mungojnë dokumentet personale/vërtetimi i banimit)	Kontrolle parandaluese shëndetësore për sëmundje specifike te kryera cdo vit për anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane	MSHMS;	FSDKSH NJVKSH	6M -II- 2021-6M - II- 2025

2.6 Raportimi i rasteve të identifikuara për lindjet e bëra në kushte shtëpie nga njësitë Njësitë e mbrojtjes së fëmijëve dhe punonjesit social	Fëmijë romë dhe egjiptianë të regjistruar te cilet kane lindur në kushte shtëpie	MSHMS	NJMF	6M -II- 2021-6M - II- 2025
2.7 Kontrollle parandaluese shëndetësore për sëmundje specifike (kanceri i qafës së mitrës, kanceri i gjirit dhe kanceri i zorrës së trashë, kanceri i prostatës)	Kontrolle parandaluese shëndetësore për sëmundje specifike te kryera cdo vit për anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane	MSHMS	ISHP OSHKSH DROSHKSH NJVKSH	6M -II- 2021-6M - II- 2025
2.8. Monitorimi i cilësisë se shërbimeve shëndetësore, përfshirë rastet e diskriminimit. (Shadoë Report)	Raportimeve te kryera nga anëtarë të komunitetit për rastet e diskriminimit në shërbimet shëndetësore.	Organizata te shoqerise civile	Organizata te shoqerise civile	6M -II- 2021-6M - II- 2025
2.9 Furnizimi në mënyrë periodike i anëtareve të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane me maska mbrojtëse ndaj virusit COVID 19 dhe dezinfektues	200,000 familje rome dhe egjiptiane janë pasjitur në mënyrë periodike me maska mbrojtëse dhe dezinfektues.	MSHMS	NJVKSH	6M -II- 2021-6M - II- 2023
2.10 Fushata per Vaksinimin e popullsisë Rome e egjiptiane me vaksinen kunder COVID 19	120,000 romë dhe egjiptianë të vaksinuar.	MSHMS	ISHP NJVKSH	6M -II- 2021-6M - II- 2023
2.11 Dhënia e bonusit për shpërblimin e lindjes së fëmijëve romë dhe egjiptianë në rast regjistrimi brenda afatit 60 ditore.	1,10 familje rome dhe egjiptiane kanë përfituar bonusin për shpërblimin e lindjes.	NJVKSH	NJVKSH	6M -II- 2021-6M - II- 2025
Fusha Prioritare: KUJDESI SHËNDETËSOR				
Qëllimi strategjik III:	Ulja e hendekut në cilësinë e shëndetit midis Romëve dhe Egjiptianëve dhe pjesës tjetër të popullsisë.			
Objektivi III. 3:	Krijimi dhe fuqizimi i pozicionit të mediatorit shëndetësor			
Rezultatet e pritshme:	i. Deri në fund të vitit 2025, 37 mediatorë nga Komuniteti Romë dhe Egjiptianë do të mbulojnë çështjet shëndetësore në të gjithë vendin.			
Treguesit:	3.1.1. Pozicioni i ndërmjetësuesve që mbulojnë edhe çështjet shëndetësorë, i miratuar me Vendim të Këshillit të Ministrave.		Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022) 1

	3.2.1 Numri i romëve dhe egjiptianëve të rekrutuar dhe të trajnuar si mediator për shtrirjen e shërbimeve shëndetësore.		Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025) 37
	3.3.1 Numri i studentëve rome dhe egjiptianë që studiojnë në degët e mjekësisë/infermierisë		Baseline 1 (2020): Nuk ka të dhena	Target 5 (2025): Nuk ka të dhena
	3.4.1. Numri i romëve dhe egjiptianëve të punësuar si personel në sistemin shëndetësor (dhe përqindja e tyre në numrin total të punonjësve të kujdesit shëndetësor).		Baseline 1 (2020): Nuk ka të dhena	Target 5 (2025): 1% me shume se viti 2020
MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
3.1 Krijimi i pozicionit të mediatorëve, edukatorëve të shëndetit dhe vulltarëve për institucionet që ofrojnë shërbimet publike (si psh. shëndetësore) me qëllim rritjen e aksesit të barabartë ndaj këtyre shërbimeve për këtë kategori.	Pozicioni i ndërmjetësuesve që mbulojnë edhe çështjet shëndetësorë, është miratuar me Vendim të Këshillit të Ministrave.	MSHMS	MSHMS	6M -II- 2021-6M - II- 2022
3.2 Rekrutimi dhe trajnimi i romëve dhe egjiptianëve si mediator për shtrirjen e shërbimeve shëndetësore	37 romë dhe egjiptianëve të rekrutuar dhe të trajnuar si mediator për shtrirjen e shërbimeve shëndetësore.	MSHMS	MSHMS OSHKSH	6M -II- 2021-6M - II- 2025
3.3 Koordinimi me Ministrinë e Arsimit dhe Rinisë për t'u siguruar që t'u jepet prioritet studentëve romë dhe egjiptianë të mjekësisë/infermierisë për kuota dhe bursa në universitet.	Studentë rome dhe egjiptianë që studiojnë në degët e mjekësisë/infermierisë	MAS	Rektorati	6M -II- 2021-6M - II- 2025
3.4 Punësimi i romëve dhe egjiptianëve të kualifikuar si personel shëndetësor, përfshirë pozicione të tilla si doktorë, infermierë, punonjës socialë në stafin e kujdesit shëndetësor dhe atë të mbështetjes	Romë dhe egjiptianë të punësuar si personel në sistemin shëndetësor	MSHMS, NJVKSH	NJVKSH	6M -II- 2021-6M - II- 2025
Fusha Prioritare: KUJDESI SHËNDETËSOR				
Qëllimi strategjik III:	Ulja e hendekut në cilësinë e shëndetit midis Romëve dhe Egjiptianëve dhe pjesës tjetër të popullsisë.			

Objektivi III. 4:	Fuqizimi I strukturave për informim dhe promocion shëndetësor për shërbimet e kujdesit shëndetësor për romët dhe egjiptianët			
Rezultatet e pritshme:	i. 100% e anëtarëve të Minoritetit Romë dhe Egjiptian, deri në fund të viti 2025, do të kenë informacion të plotë në lidhje me çështjet që ndikojnë në shëndetin e tyre si dhe shërbimet e disponueshme të kujdesit shëndetësor.			
Treguesit:	4.1.1 Numri i aktiviteteve informuese të shpërndara për Minoritetin Romë dhe Egjiptianë në lidhje me situatën e Pandemise COVID 19 si dhe domosdoshmërinë e vaksinimit.	Baseline 1 (2020): Nuk ka të dhena	Target 5 (2023) 40	
	4.1.2. Numri i romëve dhe egjiptianëve të informuar në lidhje me situatën emergjente të shkaktuar nga Pandemia COVID 19 si dhe domosdoshmërinë e vaksinimit.	Baseline 1 (2020): Nuk ka të dhena	Target 5 (2023) 2500	
	4.2.1. Numri i romëve dhe egjiptianëve të cilët kanë marrë medikamente falas për mjekimin e tyre si rezultat i infektimit me COVID 19.	Baseline 1 (2020): Nuk ka të dhena	Target 5 (2023): Nuk ka të dhena	
	4.3.1 Numri i materialeve promociionale i përgatitur në gjuhën rome dhe/ose përfshirë figurat.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 4	
	4.4.1. Numri i nënave rome dhe egjiptiane që marrin paketën për kujdesin e foshnjave dhe nënave.	Baseline 1 (2020): 11,797	Target 5 (2025): 12,622	
MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
4.1 Mbeshtetja me paketa dhe materiale informuese për situatat emergjente (Pandemia COVID 19 dhe domosdoshmërinë e vaksinimit)	40 aktivitete informuese të kryerapër Minoritetin Romë dhe Egjiptianë në lidhje me situatën e Pandemise COVID 19 si dhe domosdoshmërinë e vaksinimit	MSHMS	NJVKSH/ISHP	6M -II- 2021- 6M -II- 2023
4.2 Ofrimi i medikamenteve falas për Rome e	2500 romë dhe egjiptianë të informuar në lidhje me	MSHMS	NJVKSH	6M -II- 2021-

Egjiptiane të infektuar me COVID 19.	situatën emergjente të shkaktuar nga Pandemia COVID 19 si dhe domosdoshmërinë e vaksinimit.			6M -II- 2023
4.3 Përgatitja e informacioneve të thjeshta dhe materialeve promovionale për çështjet shëndetësore, edhe në gjuhën rome dhe me figura.	Romë dhe egjiptianë të cilët kanë marrë medikamente falas për mjekimin e tyre si rezultat i infektimit me COVID 19.	Instituti i Shëndetit Publik	OSHKSH NJVKSH	6M -II- 2021- 6M -II- 2025
4.4. Zhvillimi I fushatave sensibilizuese prane vendbanimeve rome dhe egjiptiane per situata te ndryshme	4 materiale promovionale jane përgatitur në gjuhën rome dhe/ose përfshirë figurat	MSHMS,	OSHKSH NJVKSH	6M -II- 2021- 6M -II- 2025
4.5. Mbështetja e nënave rome dhe egjiptiane duke u dhënë atyre informacione dhe pako me materiale për kujdesin për foshnjat dhe nënat për tre muajt e parë të jetës, për ato nëna që e linden fëmijën në spital.	12,622 nëna rome dhe egjiptiane marrin paketën për kujdesin e foshnjave dhe nënave.	MSHMS	NJVKSH	6M -II- 2021- 6M -II- 2025
Fusha Prioritare: KUJDESI SHËNDETËSOR				
Qëllimi strategjik III:	Ulja e hendekut në cilësinë e shëndetit midis Romëve dhe Egjiptianëve dhe pjesës tjetër të popullsisë.			
Objektivi III.5:	Ulja e numrit të anëtarëve të minoriteteve Rome dhe Egjiptiane me sëmundje infektive seksualisht të transmetueshme dhe egjiptianët			
Rezultatet e pritshme:	i. Deri në fund të vitit 2025,50% më pak anëtarë të Minoritetit Rome dhe Egjiptian raportohen me sëmundje seksualisht të transmetueshme			
Treguesit:	5.1.1. Numri i fushatave të informimit dhe edukimit në lidhje me sëmundjet seksualisht të transmetueshme si dhe shëndetin riprodhues me pjesëmarrjen e anëtarëve të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane.		Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025) 5
	5.2.1. Numri i romëve dhe egjiptianëve të cilët kanë përfituar kontrolle dhe diagnostikime për sëmundje seksualisht të transmetueshme.		Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025) 300
	5.3.1. Numri i grave rome dhe egjiptiane të cilat përfitojnë medikamente falas dhe vizita gjatë periudhës së shtatëzanisë		Baseline 1 (2020): Nuk ka te dhena	Target 5 (2025): 450
MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR

5.1 Fushata informimi dhe edukimi me anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane në lidhje me semundjet seksualisht të transmetueshme si dhe shëndetin riprodhues.	5 fushata të informimit dhe edukimit në lidhje me semundjet seksualisht të transmetueshme si dhe shëndetin riprodhues me pjesëmarrjen e anëtarëve të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane.	MSHMS	NJVKSH	6M -II- 2021-6M - II- 2025
5.2 Kontrollë periodike dhe diagnostikime të anëtarëve të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane më semundje seksualisht të transmetueshme	300 romë dhe egjiptianë kanë përfituar kontrollë dhe diagnostikime për semundje seksualisht të transmetueshme.	MSHMS	NJVKSH	6M -II- 2021-6M - II- 2025
5.3 Ofrimi i medikamenteve dhe vizitave falas për anëtarë të Minoriteteve Rome dhe Egjiptiane të diagnostikuar me semundje seksualisht të transmetueshme.	450 gra romë dhe egjiptiane përfitojnë medikamente falas dhe vizita gjatë periudhës së shtatëzansit	MSHMS	FSDKSH	6M -II- 2021-6M - II- 2025

Fusha Prioritare: ARSIMI DHE NXITJA E DIALOGUT NDËRKULTUROR

Qëllimi strategjik IV:	Rritja e aksesit të barabartë në arsim cilësor dhe gjithëpërfshirës për romët dhe egjiptianët në të gjitha nivelet arsimore		
Objektivi IV.1:	Arsim cilësor, gjithëpërfshirës dhe i barabartë për romët dhe egjiptianët në të gjitha nivelet arsimore.		
Rezultatet e pritshme:	i. Deri në fund të 2025, 100% e fëmijëve romë dhe egjiptianë përfundojnë arsimin parashkollor, 80% përfundojnë arsimin bazë dhe deri në 50% përfundojnë arsimin e mesëm.		
Treguesit:	4.1.1 Numri i nxënësve romë dhe egjiptianë të identifikuar që duhet të ndjekin arsimin parashkollor.	Baseline 1 (2020): 179	Target 5 (2025) 18% më shumë mbi vlerën baseline 2020
	4.1.2. Numri i nxënësve romë dhe egjiptianë të identifikuar që duhet të ndjekin arsimin e detyruar.	Baseline 1 (2020): 179	Target 5 (2025) me18% më shumë mbi vlerën baseline 2020

4.2.1	Numri i nxënësve romë dhe egjiptianë të regjistruar në arsimin parashkollor.	Baseline 1 (2020): 13,086 kanë frekuentuar arsimin parashkollor dhe të detyrueshëm	Target 5 (2025) 15% më shumë mbi vlerën basline 2020
4.2.2	Numri i nxënësve romë dhe egjiptianë të përjashtuar nga tarifat për ndjekjen e arsimit parashkollor.	Baseline 1 (2020): 482	Target 5 (2025): 53% mbi vlerën basline 2020
4.2.3.	Numri i bashkive që kanë miratuar VKB për reduktimin/përjashtimin nga tarifat financiare ku përfshihen edhe fëmijët romë dhe egjiptianë.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022): 10
4.3.1.	Numri i nxënësve romë dhe egjiptianë të regjistruar dhe që frekuentojnë arsimin e detyruar.	Baseline 1 (2020): 13,086 kanë frekuentuar arsimin parashkollor dhe të detyrueshëm	Target 5 (2025): 19% mbi vlerën basline 2020
4.3.2.	Numri i nxënësve romë dhe egjiptianë që përfundojnë arsimin e detyruar.	Baseline 1 (2020): 13,086 kanë përfunduar arsimin parashkollor dhe të detyrueshëm	Target 5 (2025): 19% më shumë mbi vlerën basline 2020
4.3.3	Numri i nxënësve/adultëve romë dhe egjiptianë që përfundojnë arsimin bazë me kohë të pjesshme.	Baseline 1 (2020): 97	Target 5 (2025): 30% më shumë mbi vlerën basline 2020
4.4.1.	Numri i nxënësve romë dhe egjiptianë që përfitojnë transport falas për në shkollë & kopësht.	Baseline 1 (2020): 152	Target 5 (2025): 25% më shumë mbi vlerën baseline
4.4.2.	Rishikim Vendim Nr.682, datë 29.7.2015 “Për përdorimin e Fondeve Publike për transportimin e punonjësëve arsimorë që punojnë dhe të nxënësëve që mësojnë jashtë vendbanimit” për përcaktimin e kriterëve të reja për rastet specifike që nuk përmbushin distancën 2km dhe për ripërcaktim të kalimit të	Baseline 1 (2020): Vendim Nr.682, datë 29.7.2015	Target 5 (2022): Rishikim/Aprovim VKM Nr.682,

	transfertës financiare për shërbimin e transportit direkt tek prindërit e fëmijëve.		datë 29.7.2015
	4.5.1. Numri i nxënësve romë dhe egjiptianë që përfitojnë nga programet mbaschkollore.	Baseline 1 (2020): 956	Target 5 (2025): 62% mbi vlerën baseline
	4.6.1. Numri i saktë dhe i plotë i prindërve romë dhe egjiptianë të cilët nuk kanë njohuri në shkrim/lexim.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 32%
	4.6.2. Numri i prindërve romë dhe egjiptianë që kanë marrë pjesë në kurset për të shkruarit, lexuarit dhe aftësive bazë.	Baseline 1 (2020): 1370	Target 5 (2025): 20% më shumë mbi vlerën baseline
	4.7.1 Numri i nxënësve romë dhe egjiptianë që kanë përfituar nga subvencionimi shtesë i pagesës së ndihmës ekonomike.	Baseline 1 (2020): 1143	Target 5 (2025): 15% më shumë mbi vlerën baseline
	4.7.2 Rishikim dhe rritje e subvencionimit shtesë të ndihmës ekonomike që marrin familjet romë dhe egjiptiane fëmijët e të cilëve ndjekin rregullisht arsimin bazë.	Baseline 1 (2020): VKM Nr.597, datë 4.9.2019	Target 5 (2022): Rishikim VKM Nr.597, datë 4.9.2019
	4.8.1. Rishikim VKM nr 666, datë 10.10. 2019 “ Për kuotat financiare të ushqimit në mensa e konvikte dhe përcaktimin e kriterëve për përfitimin e bursave e të pagesave për nxënësit e arsimit parauniversitar në institucionet arsimore publike.” miratuar nga MASR.	Baseline 1 (2020): VKM nr 666, datë 10.10. 2019	Target 5 (2022): Rishikim VKM nr 666, datë 10.10. 2019
	4.8.2. Numri i nxënësve romë dhe egjiptianë që kanë përfituar bursën.	Baseline 1 (2020): 142 (në nivele të ndryshme arsimit)	Target 5 (2025): 24% më shumë mbi vlerën baseline 2020
	4.9.1. Studentët romë dhe egjiptianë që marrin bursë.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 33% më shumë mbi vlerën baseline
	4.9.2. Numri i studentëve romë dhe egjiptianë të ciklit të parë (bachelor) që kanë përfituar përjashtim nga tarifa vjetore të shkollimit.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022): 43 % më shumë

			mbi vlerën baseline 2020
4.9.3 Numri i studentëve romë dhe egjiptianë të ciklit të dytë të studimeve (Master profesional/shkencor) që kanë përfituar reduktim të tarifës vjetore.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022): 43 % më shumë mbi vlerën baseline 2020	
4.9.4. Numri i studentëve romë dhe egjiptianë që janë përjashtuar nga tarifa e pagesës për gjuhën e huaj që nevojitet për pajisjen me diplomë.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022): 17% më shumë mbi vlerën baseline 2020	
4.10.1 Numri i studentëve romë dhe egjiptianë që kanë përfituar kuota të veçanta në universitetet përkatëse.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022): 36 % më shumë mbi vlerën baseline 2020	

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
1.1 Identifikimi në kohë i nxënësve romë dhe egjiptianë që janë në moshë për t'u regjistruar në arsimin parashkollor dhe atë bazë, si dhe nxitja e përfshirjes në arsimin e detyruar të nxënësve të moshës 6-16 vjeç që nuk janë regjistruar apo kanë braktisur shkollën. (sipas urdhërit të përbashkët MASR, MB, MSHMS nr 292, datë 28.5. 2019 – “ Për identifikimin dhe regjistrimin në shkollë të të gjithë fëmijëve të moshës të detyrimit shkollor”)	Rritet me 18% më shumë mbi vlerën e baseline 2020 identifikimi në terren i fëmijëve romë dhe egjiptianë në moshë për arsimin parashkollor dhe atë bazë.	<i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë</i>	<i>Ministria e Brendshme, Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale</i>	2021-2025
1.2 Sigurimi dhe përmirësimi i kushteve për arsim cilësor gjatë fëmijërisë së hershme nëpërmjet regjistrimit të të gjithë nxënësve romë dhe egjiptianë 3-6 vjeç në arsimin parashkollor duke i përjashtuar ata nga tarifat financiare dhe pagesat për ushqim.	15% më shumë fëmijë romë dhe egjiptianë regjistruar në arsimin parashkollor llogaritur mbi vlerën e baseline 2020. 53% më shumë fëmijë romë dhe egjiptianë të moshës 3-6 vjeç përfitojnë përjashtim nga tarifat financiare dhe pagesat për ushqim,	<i>Njësitë e Qeverisjes Vendore</i>	Drejtoria Rajonale e Arsimit Parauniversitar, Drejtoria e Përgjithshme e Arsimit Parauniversitar, <i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë</i>	2021-2025

	<p>llogaritur mbi vlerën e baseline 2020.</p> <p>10 bashki të tjera kanë miratuar VKB për reduktimin/përrjashtimin nga tarifat financiare për fëmijët romë dhe egjiptianë.</p>			
<p>1.3 Regjistrimi, ndjekja e ecurisë së rregullt dhe përfundimi i studimeve në arsimin bazë/të detyrueshëm i të gjithë nxënësve romë dhe egjiptianë të moshës 6-16 vjeç, duke përfshirë gjithashtu edhe rastet e nxënësve që kanë kaluar moshën e arsimit të detyrueshëm dhe kanë qenë në pamundësi për ta ndjekur atë.</p>	<p>19% më shumë fëmijë romë dhe egjiptianë 6-16 vjeç përfundojnë arsimin e detyrueshëm, llogaritur mbi vlerën baseline 2020.</p> <p>30% më shumë nxënës/adultë romë dhe egjiptianë përfundojnë arsimin bazë me kohë të pjesshme llogaritur mbi vlerën baseline 2020.</p>	<p><i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë</i></p>	<p>Zyrat Vendore të Arsimit Parauniversitar, Drejtoria Rajonale e Arsimit Parauniversitar, Njësitë e vetëqeverisjes vendore, Njësitë e mbrojtjes së të drejtave të fëmijëve</p>	<p>2021-2025</p>
<p>1.4 Sigurim i transportit falas për nxënësit romë dhe egjiptianë të cilët banojnë larg kopshteve dhe shkollave (edhe nën distancën 2km për raste specifike të justifikuar) dhe lehtësimi i procedurave për transfertën e shpenzimeve të transportit.</p>	<p>25% më shumë fëmijë romë dhe egjiptianë do të përfitojnë transport falas llogaritur mbi vlerën baseline 2020.</p> <p>Vendim Nr.682, datë 29.7.2015 “Për përdorimin e Fondeve Publike për transportimin e punonjësëve arsimorë që punojnë dhe të nxënësëve që mësojnë jashtë vendbanimit” është rishikuar dhe janë përcaktuar kriteret për rastet specifike që nuk përmbushin distancën 2km, gjithashtu është ripërcaktuar mënyra e kalimit të transfertës financiare për shërbimin e transportit direkt tek prindërit e fëmijëve.</p>	<p><i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë</i></p>	<p>Zyrat Vendore të Arsimit Parauniversitar, Drejtoria Rajonale e Arsimit Parauniversitar, Drejtoria e Përgjithshme e Arsimit Parauniversitar Njësitë e vetëqeverisjes vendore.</p>	<p>2021-2025</p>

1.5 Organizim i programeve të vecanta mbasshkollore ku nxënësit romë dhe egjiptianë të moshës 6-16 vjeç të ndihmohen në kryerjen e detyrave mësimore ose marrin mësim plotësues.	62% më shumë fëmijë romë dhe egjiptianë do të ndihmohen në kryerjen e detyrave mësimore dhe marrin mësim plotësues, llogaritur mbi vlerën baseline viti 2020.	<i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë</i>	Shkollat publike të arsimit të detyruar (shkollat qendër komunitare), Njësitë e vetëqeverisjes vendore (qendrat komunitare multifunktionale), Zyrat Vendore të Arsimit Parauniversitar, Drejtoria Rajonale e Arsimit Parauniversitar	2021-2025
1.6 Ofrim i kurseve për të ndërtuar dhe zhvilluar njohuritë bazë në shkrim/lexim dhe aftësitë jetësore të prindërve romë dhe egjiptianë me mungesë arsimit, fëmijët e të cilëve frekuentojnë arsimin e detyruar.	20% më shumë prindër romë dhe egjiptianë do të marrin pjesë në kurse për të ndërtuar dhe zhvilluar njohuritë bazë në shkrim/lexim dhe aftësitë jetësore, llogaritur mbi vlerën baseline 2020.	<i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë</i>	Shkollat publike të arsimit të detyruar (shkollat qendër komunitare), Njësitë e vetëqeverisjes vendore (qendrat komunitare multifunktionale).	2021-2025
1.7 Rritja e subvencionimit shtesë, pjesë e skemës së ndihmës ekonomike, për nxënësit romë dhe egjiptianë që ndjekin rregullisht arsimin e detyrueshëm.	Numri i nxënësve romë dhe egjiptianë përfitues së subvencionimit shtesë të ndihmës ekonomike është rritur me 15% me shume, llogaritur mbi vlerën baseline 2020. VKM Nr.597, datë 4.9.2019 është rishikuar dhe është rritur shuma e subvencionimit të NE që përfitojnë nxënësit romë dhe egjiptianë që frekuentojnë rregullisht arsimin e detyruar.	<i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë</i>	Shkollat publike të arsimit të detyruar, Njësitë e vetëqeverisjes vendore, <i>Shërbimi Social Shtetëror</i>	2021-2025
1.8 Përcaktimi i kriterëve për dhënien e bursës financiare për nxënës romë dhe egjiptianë që ndjekin arsimin e mesëm të përgjithshëm, profesional, të orientuar.	VKM nr 666, datë 10.10. 2019 është rishikuar dhe janë miratuar nga MASR kriteret për përftimin e bursës financiare të nxënësve romë dhe egjiptianë që ndjekin arsimin e mesëm. Numri i nxënësve romë dhe	<i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë</i>	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	2021-2025

	egjiptianë që ndjekin arsimin e mesëm të përgjithshëm dhe marrin bursë rritet me 24% më shumë mbi vlerën baseline 2020.			
1.9 Mbështetje e studentëve romë dhe egjiptianë që ndjekin arsimin e lartë nëpërmjet ofrimit të bursave, reduktimit të tarifës së shkollimit dhe përjashtimit nga tarifa e pagesës për mbrojtjen e gjuhës së huaj, detyruese për pajisjen me diplomë.	43% më shumë studentë romë dhe egjiptianë të ciklit të parë (bachelor) dhe ciklit të dytë (Master) përfitojnë përjashtim nga tarifa vjetore të shkollimit, përcaktuar mbi vlerën baseline të 2020-ës. 17% më shumë studentë romë dhe egjiptianë janë përjashtuar nga tarifa e pagesës për gjuhën e huaj që nevojitet për pajisjen me diplomë.	Institucionet e Arsimit të Lartë	<i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë, Njësitë e vetëqeverisjes vendore</i>	2021-2025
1.10 Regjistrimi i studentëve romë dhe egjiptianë në arsimin e lartë në të gjitha nivelet dhe në degë të ndryshme universitare nëpërmjet kuotave të veçanta.	36 % më shumë studentëve romë dhe egjiptianë përfitojnë kuota të veçanta në universitetet përkatëse, llogaritur mbi vlerën baseline 2020.	<i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë</i>	Institucionet e Arsimit të Lartë	2021-2025
Fusha Prioritare: ARSIMI DHE NXITJA E DIALOGUT NDËRKULTUROR				
Qëllimi strategjik IV:	Rritja e aksesit të barabartë në arsim cilësor dhe gjithëpërfshirës për romët dhe egjiptianët në të gjitha nivelet arsimore			
Objektivi IV.2:	Përkrahja e një sistemi gjithëpërfshirës të arsimit, duke mundësuar qasje të barabartë në arsim cilësor për romët dhe egjiptianët.			
Rezultatet e pritshme:	<ul style="list-style-type: none"> i. Deri në fund të 2025 raportohen 0 klasa apo shkolla të segreguara. ii. Mbulimi 100% me shërbime sociale për fëmijët romë dhe egjiptianë me probleme social ekonomike dhe rrezik braktisje të shkollës deri në fund të 2025. iii. Deri në fund të vitit 2025 është përfshirë në kurrikulat shkollore të historisë në të gjitha nivelet arsimore historia dhe kultura e romëve dhe egjiptianëve. iv. 90% e personelit arsimor i trajnuar për arsimin gjithëpërfshirës, diversitetin dhe antixhipsizmin deri në fund të 2025. 			

Treguesit:	4.1.1. MASR miraton udhëzimin administrativ që përcakton rolin, detyrat dhe përgjegjësitë e mediatorëve të arsimit, dhe rolin e shkollave për mbështetjen/bashkëpunimin me ta.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025) 1
	4.1.2. Numri i romëve dhe egjiptianëve të punësuar si mediatorë/ndërmjetësues nga MASR në rang kombëtar.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025) 30
	4.2.1. Numri i mësuesuesëve psikologëve, punonjësve social të arsimit parauniversitar të trajnuar mbi kompetencat kyce të edukimit për arsimin gjithëpërfshirës, diversitetin, antixhipsizmin dhe ndryshimit të sjelljes.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025) 65% mbi vlerën baseline 2020
	4.3.1. Numri i teksteve shkollore aktuale të analizuar dhe të rishikuara për të eliminuar stereotipet që lidhen me romët dhe egjiptianët.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 85% mbi vlerën baseline 2020
	4.3.2. Numri i udhëzuesve për zbatimin e materialeve mësimore të rishikuara dhe metodave të trajnimit në bashkëpunim me komunitetet rome dhe egjiptiane dhe shoqërinë civile, akademikët, institutet e trajnimit të mësimdhënësve dhe organizatat profesionale të mësimdhënësve.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 48% mbi vlerën baseline 2020
	4.3.3. Numri i materialeve shtesë të cilësisë së lartë të përgatitura për mësimdhënie dhe të nxënë, për t'u përdorur, në bashkëpunim me shoqërinë civile dhe akademikët romë dhe egjiptianë me qëllim ndërtimin dhe plotësimin e burimeve ekzistuese	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 40% mbi vlerën baseline 2020
	4.3.4. Numri i materialeve, mjeteve dhe publikimeve ekzistuese të mësimdhënies pedagogjike dhe hulumtuese për historinë e romëve dhe egjiptianëve të shfrytëzuara, të përgatitura nga palët e interesuara ndërkombëtare si Këshilli i Evropës, Agjencia e Bashkimit Evropian për të Drejtat Themelore (FRA), UNESCO, Aleanca Ndërkombëtare e Kujtimit të Holokaustit (IHRA), Fondacioni Shoah/Instituti i Historisë dhe Edukimit Vizual i Universitetit të Kalifornisë Jugore (USC), Instituti Evropian Rom për Artin dhe Kulturën (ERIAC), Shoqata Evropiane e Edukatorëve të Historisë (EUROCLIO), dhe institucione tjetra .	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 38% mbi vlerën baseline 2020
	4.4.1. Kurrikula e gjuhës rome miratuar nga MASR.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 1
	4.4.2. Numri i institucioneve arsimore që zhvillojnë mësimin e gjuhës rome.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 17
	4.5.1. Udhëzuesi i MASR që rregullon shpërndarjen e drejtë dhe të balancuar në shkolla të nxënësve	Baseline 1 (2020):	Target 5 (2025):

	romë dhe egjiptian.	0	1	
	4.5.2. MASR ndërrmer hapa për të trajtuar rastet e shkollave me një përqëndrim shpërpjestimor të nxënësve romë dhe egjiptianë & ngritjen e një mekanizmi monitorues ku të përfshihen edhe përfaqësuesit e OJF-ve rome dhe egjiptiane.	Baseline 1 (2020): 5 shkolla dhe 12 klasa tësegreguara	Target 5 (2025): 0	
	4.6.1. Numri i mësuesëve romë dhe egjiptianë të punësuar pranë institucioneve arsimore.	Baseline 1 (2020): 85	Target 5 (2025): 15% mbi vlerën e realizimit baseline 2020	
	4.7.1. Numri i fushatave dhe sesioneve informuese të zhvilluara me prindërit romë dhe egjiptianë për rëndësinë e arsimimit dhe sanksionet administrative për rastet e mosregjistrimit të fëmijës në sistemin arsimor.	Baseline 1 (2020): 26	Target 5 (2025): 38% mbi vlerën e realizimit baseline 2020	
	4.7.2. Numri i Grupe të punës ndërsektoriale funksionale në 61 bashki me përfshirjen e drejtorëve të shkollave, mësuesëve kujdestar, njësitë e mbrojtjes së fëmijëve, punonjësit social dhe psikologët për të parandaluar braktisjen, dhe rikthimin në shkollë të nxënësve rome dhe egjiptian.	Baseline 1 (2020): 25	Target 5 (2025): 27	
	4.7.3 Numri i nxënësve romë dhe egjiptian që kanë braktisur shkollën dhe numri i fëmijëve romë dhe egjiptianë që janë rikthyer në shkollë.	Baseline 1 (2020): 179	Target 5 (2025): 36% më shumë mbi vlerën e realizimit baseline 2020	
	4.8.1. Skema nxitëse, mbështetëse dhe detyruese aplikuar nga bashkitë për përfundimin e arsimit bazë.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 5	
	4.8.2. Numri i familjeve të referuara në shërbimet e mbrojtjes sociale ose në burimet e tjera të mbështetjes.	Baseline 1 (2020): 446	Target 5 (2025): 21% më shumë mbi vlerën e realizimit baseline 2020	
	4.9.1. Numri i nxënësve të pajisur me kompjutera, tableta, telefona dhe linjë interneti.	Baseline 1 (2020): 1156	Target 5 (2025): 62% më shumë mbi vlerën e realizimit baseline 2020	
MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	Afati Kohor:

<p>2.1 Institucionalizimi i rolit të mediatorëve /ndërmjetësuesëve romë dhe egjiptianë duke i përfshirë ata në strukturën e personelit mbështetës. Përcaktimi i 30 mediatorëve romë dhe egjiptianë të arsimit në rang kombëtar.</p>	<p>1 (Një) udhëzues administrativ i hartuar nga MASR që përcakton rolin, detyrat dhe përgjegjësitë e mediatorëve të arsimit.</p> <p>30 mediatorë romë dhe egjiptianë të arsimit emëruar në rang kombëtar nga MASR.</p>	<p><i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë</i></p>	<p>Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar, Drejtoria e Përgjithshme e Arsimit Parauniversitar, Drejtoria Rajonale e Arsimit Parauniversitar, Shkollat publike, Zyrat Vendore të Arsimit Parauniversitar</p>	<p>2021-2025</p>
<p>2.2 Trajnim dhe kualifikim i stafit të institucioneve arsimore parashkollore dhe parauniversitar për:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Arsimin gjithpërfshirës në kuadrin e diversitetit social &kulturor, dheantixhipsizmit; ▪ Ndryshimin e qëndrimeve dhe sjelljes për të reduktuar barrierat në arsimin cilësor të romëve dhe egjiptianëve. 	<p>Janë trajnuar 65% e mësuesuesëve psikologëve, punonjësve social të arsimit parauniversitar mbi kompetencat kyce të edukimit për arsimin gjithpërfshirës, diversitetin, antixhipsizmin dhe ndryshimit të sjelljes.</p>	<p><i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë</i></p>	<p>Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar, Drejtoria Rajonale e Arsimit Parauniversitar, Shkollat publike, Njësitë e vetëqeverisjes vendore</p>	<p>2021-2025</p>
<p>2.3 Kurrikula shkollore të analizuar dhe të rishikuara, duke u përqendruar në kurrikulat e historisë, në mënyrë që të përfshijnë përmbajtje që lidhen me historinë dhe kulturën e romëve dhe egjiptianëve në mësimin e përgjithshëm të historisë.</p>	<p>85% e teksteve shkollore analizuar dhe rishikuara dhe janë eliminuar stereotipet që lidhen me romët dhe egjiptianët.</p> <p>48% e udhëzuesve për zbatimin e materialeve mësimore dhe metodave të trajnimit kanë mbaruar së rishikuari në bashkëpunim me komunitetet rome dhe egjiptiane, akademikët, institutet e trajnimit të mësimdhënësve dhe organizatat profesionale të mësimdhënësve.</p> <p>Jane hartuar materiale shtesë të përgatitura për mësimdhënie dhe të nxënë, me qëllim ndërtimin dhe plotësimin e burimeve ekzistuese, llogaritur 40% më shumë mbi vlerën basline 2020.</p>	<p><i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë</i></p>	<p>Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar.</p> <p>Këshilli i Evropës, Agjencia e Bashkimit Evropian për të Drejtat Themelore (FRA), UNESCO, Aleanca Ndërkombëtare e Kujtimit të Holokaustit (IHRA), Fondacioni Shoah/Instituti</p>	<p>2021-2025</p>

			i Historisë dhe Edukimit Vizual i Universitetit të Kalifornisë Jugore (USC), Instituti Evropian Rom për Artin dhe Kulturën (ERIAC), Shoqata Evropiane e Edukatorëve të Historisë (EUROCLIO)	
2.4 Zhvillimi i kurrikulës për mësimin e gjuhës rome në arsimin parauniversitar dhe atë universitar.	Është hartuar nga MASR 1 (një) Kurrikul e gjuhës rome, dhe kjo gjuhë mësohet në 17 institucione arsimore.	<i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë</i>	Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar, Drejtoria e Përgjithshme e Arsimit Parauniversitar, Drejtoria Rajonale e Arsimit Parauniversitar	2021-2025
2.5 Miratimi nga MASR i një udhëzuesi që parandalon segregimin e nxënësve romë dhe egjiptian në klasa të vecanta apo krijimin e shkollave të segreguara.	1 udhëzues hartuar nga MASR që rregullon shpërndarjen e drejtë dhe të balancuar në shkolla të nxënësve romë dhe egjiptian. Mbyllja e 12 klasave të segreguara dhe eliminimi në 5 shkolla i përqendrimit shpërpjestimor të nxënësve romë dhe egjiptianë duke e balancuar me fëmijët e tjerë.	<i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë</i>	Zyrat Vendore të Arsimit, Drejtoritë e shkollave, Drejtoria e Përgjithshme e Arsimit Parauniversitar, Drejtoria Rajonale e Arsimit Parauniversitar OJF-të rome dhe egjiptiane	2021-2025
2.6 Dhënia përparësi punësimit të mësuesëve me përkatësi etnike rome dhe egjiptiane pranë institucioneve arsimore. (Synohet përcaktimi i kritereve që mësuesit romë dhe egjiptianë të përfitojnë pikë shtesë gjatë konkurimit në portalin Mësues për Shqipërinë).	Rritet me 15% numri i mësuesëve romë dhe egjiptianë të punësuar pranë institucioneve arsimore, llogaritur mbi vlerën e realizimit baseline 2020.	<i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë</i>	Zyrat Vendore të Arsimit, Drejtoritë e shkollave, Drejtoria e Përgjithshme e Arsimit Parauniversitar, Drejtoria Rajonale e Arsimit Parauniversitar	2021-2025
2.7 Identifikimi dhe adresimi i nevojave të nxënësve që nuk janë regjistruar në arsimin e detyrueshëm, nuk vijojnë rregullisht	Krijohen 27 Grupe të punës ndërsektoriale funksionale të reja pranë bashkive me përfshirjen e drejtorëve të shkollave,	Drejtoritë e shkollave	Njësitë e Mbrojtjes së Fëmijëve, Zyrat Vendore të Arsimit, Drejtoria Rajonale	2021-2025

mësimin apo janë në rrezik braktisje.	mësuesëve kujdestar, njësitë e mbrojtjes së fëmijëve, punonjësit social dhe psikologët për të parandaluar braktisjen, dhe rikthimin në shkollë të nxënësve romë dhe egjiptianë. Është rritur me 38% mbi vlerën e realizimit baseline 2020, numri i fushatave dhe sesioneve informuese të zhvilluara me prindërit romë dhe egjiptianë për rëndësinë e arsimit dhe sanksionet administrative për rastet e mosregjistrimit të fëmijës në sistemin arsimor.		e Arsimit Parauniversitar	
2.8 Referimi i familjeve të fëmijëve që braktisin shkollën ose që rrezikojnë të braktisin arsimin e detyrueshëm në shërbimet e mbrojtjes sociale dhe burimet e tjera mbështetëse.	5 Skema nxitëse, mbështetëse dhe detyruese aplikuar nga bashkitë për përfundimin e arsimit bazë. Është rritur me 21% më shumë numri i familjeve të referuara në shërbimet e mbrojtjes sociale ose në burimet e tjera të mbështetjes, llogaritur mbi realizimin baseline të vitit 2020.	Njësitë e Mbrojtjes së Fëmijëve	Drejtoritë e shkollave, Njësitë e vetëqeverisjes vendore, Zyrat Vendore të Arsimit, Drejtoria Rajonale e Arsimit Parauniversitar	2021-2025
2.9 Situata Covid 19: Pajisja me mjete elektronike (kompjuteri, tableta & telefona) dhe internet për zhvillimin e mësimin online, për nxënësit romë dhe egjiptianë, familjet e të cilëve kanë të ardhura të pamjaftueshme.	62% më shumë nxënës romë dhe egjiptianë janë pajisur me kompjuteri, tableta, telefona dhe linjë interneti, llogaritur mbi realizimin baseline të vitit 2020.	<i>Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë</i>	Drejtoritë e shkollave Njësitë e vetëqeverisjes vendore, Zyrat Vendore të Arsimit	2021-2025

Fusha Prioritare: ARSIMI DHE NXITJA E DIALOGUT NDËRKULTUROR

Qëllimi strategjik IV:

Rritja e aksesit të barabartë në arsim cilësor dhe gjithëpërfshirës për romët dhe egjiptianët në të gjitha nivelet arsimore

Objektivi IV.3:

Trashëgimia kulturore romë dhe egjiptiane si vlerë e trashëgimisë kulturore shqipëtare

Rezultatet e pritshme:

i. Deri në fund të 2025 janë realizuar 80% më shumë aktivitete që promovojnë dhe ruajnë identitetin, historinë dhe kulturën e romëve dhe

	egjiptianëve në shoqërinë shqipëtare.		
Treguesit:	3.1.1. Numri i projekteve artistiko kulturore organizuar në kuadër të 8 prillit; 24 qershorit; 2 gushtit Holokaustit etj) që promovojnë identitetin, kulturën dhe historinë e romëve dhe egjiptianëve në nivel kombëtar dhe lokal.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025) 10% më shumë mbi vlerën e realizimit baseline 2020
	3.1.2. Numri i panireve me punime artistike apo festivale të muzikës rome dhe egjiptiane të organizuara.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025) 9% më shumë mbi vlerën e realizimit baseline 2020
	3.2.1. Numri i emisioneve dhe dokumentarëve të realizuar dhe koha e rezervuar e transmetimit në media.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 9% më shumë mbi vlerën e realizimit baseline 2020
	3.2.2. Numri i aktiviteteve të organizuara nga shoqatat kulturore, sidomos të punës kërkimore në bashkëpunim dhe me pushtetin vendor.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022): 19% më shumë mbi vlerën e realizimit baseline 2020
	3.3.1. Vendosija e % ose Nr të caktuar të thirrja për financimin e projekteve për pakicat rome dhe egjiptiane.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022): 8 projekte
	3.3.2. Numri i projekteve të miratuar.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 8 projekte
	3.4.1. Shpërndarja e informacionit nëpërmjet krijimit të broshurave, fletëpalosjeve, studimeve, librave me histori/përralla etj.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 9% më shumë mbi vlerën e realizimit baseline 2020
	3.4.2. Dixhitalizimi i trashëgimisë kulturore të romëve dhe egjiptianëve.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 9% më shumë mbi vlerën e realizimit baseline 2020
	3.4.3 Numri i personave nga grupet e interesit të trajnuar dhe këshilluar mbi standartet e dokumentimit të diversitetit dhe trashëgimisë jomateriale.(përmes trajnimeve dhe workshopeve).	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 50

	3.4.4. Publikimi i literaturës së shkruar në gjuhët e pakicave kombëtare, së bashku me përkthimin në gjuhën shqipe.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 5	
	3.5.1. Projektet e fituar nga OJF-të rome dhe egjiptiane.	Baseline 1 (2020): 1	Target 5 (2022): 14 % më shumë mbi vlerën e realizimit baseline 2020	
	3.6.1. 1 Numri i romëve dhe egjiptianëve të punësuar pranë institucioneve të Ministrisë së Kulturës.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 9% më shumë mbi vlerën e realizimit baseline 2020	
MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
3.1 Planifikimi dhe mbështetja e projekteve artistiko-kulturore që promovojnë identitetin, kulturën dhe historinë e romëve dhe egjiptianëve në nivel kombëtar dhe lokal në kuadër të 8 prillit; 24 qershorit; 2 gushtit Holokausti etj) dhe përfshirja e tyre në kalendarin e aktiviteteve.	Janë organizuar 10% më shumë projekte artistiko kulturore që promovojnë identitetin, kulturën dhe historinë e romëve dhe egjiptianëve në nivel kombëtar dhe lokal, llogaritur në raport me vlerën e realizuar në 2020. 9% më shumë panairë me punime artistike apo festivale të muzikës rome dhe egjiptiane të organizuara.	Ministria e Kulturës	Drejtoritë Rajonale të Kulturës, Qendrat Kulturore, Njësitë e qeverisjes vetvendore	2021-2025
3.2 Informim dhe ndërgjegjësim i shoqërisë për kulturën rome dhe egjiptiane nëpërmjet programeve të institucioneve mediatike publike.	9% më shumë emisioneve dhe dokumentarëve të realizuar nga RTSH për ndërgjegjësimin e shoqërisë për kulturën rome dhe egjiptiane, llogaritur në raport me vlerën e realizuar në 2020.	RTSH	Ministria e Kulturës	2021-2025

	Rritet me 19% më shumë mbi vlerën e realizimit baseline 2020 puna kërkimore në bashkëpunim dhe me pushtetin vendor & OJF-të kulturore.			
3.3 Përcaktimi i fondit për pakicat kombëtare për projekte që synojnë mbrojtjen e të drejtave, ruajtjen/ promovimin e identitetit kulturor dhe etnik për pakicat rome dhe egjiptiane.	8 projekte të caktuar të thirrja për financimin e projekteve për pakicat rome dhe egjiptiane.	Komiteti për Pakicat Kombëtare/ Fondi për Pakicat Kombëtare	n/a	2022-2025
3.4 Evidentimi dhe promovimi i trashëgimisë kulturore materiale dhe jomateriale të romëve dhe egjiptianëve nëpërmjet procesit kërkimor dhe nxitjes së krijtarisë artistike në muzikë, artet e bukura fotografi, veshje tradicionale, instrumente muzikorë etj.	<p>Do të jetë dixhitalizuar trashëgimia kulturore e romëve dhe egjiptianëve në masën 9% më shumë se baseline 2020.</p> <p>Janë krijuar broshura, fletëpalosje dhe libra me histori/përralla me informacion në lidhje me romët dhe egjiptianët. Eshtë llogaritur 9% më shumë se baseline 2020.</p> <p>50 romë dhe egjiptianë të trajnuar dhe këshilluar mbi standartet e dokumentimit të diversitetit dhe trashëgimisë jomateriale.</p> <p>5 libra të publikuar në gjuhën rome së bashku me përkthimin në gjuhën shqipe.</p>	Ministria e Kulturës	Qendra Kombëtare e Leximit dhe Librit) QKLL + BK (Biblioteka Kombëtare) Institucionet qendrore kulturore në varësi të MK	2021-2025

<p>3.5 Prioritizim i organizatave rome dhe egjiptiane për të përfituar nga thirrja për propozime e Ministrisë së Kulturës.</p> <p>Thirrja vjetore e përvitshme: on line <u>NJOFTIM PËR HAPJEN E “PROJEKTEVE ME THIRRJE 2021” - Ministria e Kulturës (kultura.gov.al)</u></p>	<p>14% më shumë projekte sesa baseline 2020 përfitohen nga OJF-të rome dhe egjiptiane prej MK.</p>	<p>Ministria e Kulturës</p>	<p>n/a</p>	<p>2021-2025</p>
<p>3.6 Punësimi i romëve dhe egjiptianëve që kanë mbaruar akademinë e arteve në institucionet qendrore/rajonale të Ministrisë së Kulturës.</p>	<p>9% më shumë romë dhe egjiptinë janë punësuar pranë MK dhe institucioneve të saj të varësisë.</p>	<p>Ministria e Kulturës,</p>	<p>DAP</p>	<p>2021-2025</p>
<p>Fusha Prioritare: PUNËSIMI DHE AFTËSIMI</p>				
<p>Qëllimi strategjik V:</p>	<p>Krijim i mundësive të barabarta për punësim cilësor dhe të qëndrueshëm për romët dhe egjiptianët.</p>			
<p>Objektivi V.1:</p>	<p>Nxitja e punësimit të romëve dhe egjiptianëve nëpërmjet AFP-së, dhe PATP-ve.</p>			
<p>Rezultatet e pritshme:</p>	<p>i. 100% e popullësisë rome dhe egjiptiane është informuar mbi PATP-te deri në fund të 2025.</p> <p>ii. Deri në fund të 2025 janë punësuar 60% e romëve dhe egjiptianëve punëkërkues të papunë të cilët janë regjistruar pranë zyrave të punës dhe janë bërë pjesë e PNP-ve apo kanë përfunduar AFP.</p>			
<p>Treguesit:</p>	<p>5.1.1. Numri i romëve dhe egjiptianëve të cilët kanë marrë shërbime këshillimi dhe orientimi për karrierë</p>	<p>Baseline 1 (2020): Ska të dhëna</p>	<p>Target 5 (2025) 136</p>	
<p>5.2.1. Numri i romëve dhe egjiptianëve të regjistruar në formim profesional (privat & publik)</p>	<p>Baseline 1 (2020): 81</p>	<p>Target 5 (2025) 164</p>		
<p>5.2.2. Numri i romëve dhe egjiptianëve pjesëmarrës në PNP (praktika profesionale & Formim në Punë (VKM 17)</p>	<p>Baseline 1 (2020): Ska të dhëna</p>	<p>Target 5 (2025): 122</p>		
<p>5.2.3. Numri i romëve dhe egjiptianëve të certifikuar në formim profesional (privat & publik)</p>	<p>Baseline 1 (2020): Ska të dhëna</p>	<p>Target 5 (2025): 84</p>		
<p>5.2.4. Numri i romëve dhe egjiptianëve që kanë përfunduar me sukses PNP (praktika profesionale & Formim në Punë (VKM 17)</p>	<p>Baseline 1 (2020): Ska të dhëna</p>	<p>Target 5 (2025): 54</p>		
<p>5.3.1 Numri i romëve dhe egjiptianëve të integruar në tregun e punës nëpërmjet PNP-ve.</p>	<p>Baseline 1 (2020): 269</p>	<p>Target 5 (2025): 349</p>		
<p>5.3.2. Numri i romëve dhe egjiptianëve të integruar në tregun e punës nëpërmjet punësimit, programit të</p>	<p>Baseline 1 (2020):</p>	<p>Target 5 (2025):</p>		

	nxitjes nëpërmjet vetpunësimit, programit të punëve publike në komunitet,	141	754
	5.4.1 Numri i romëve dhe egjiptianëve kursante (pu.pa dhe jo pu.pa) të cilët kanë përfunduar një kurs formimi profesional ose nxënës të cilët kanë mbaruar një nivel të arsimit të mesëm profesional (certifikuar & diplomuar). dhe jane punësuar.	Baseline 1 (2020): Ska të dhëna	Target 5 (2025): 254
	5.5.1 Numri i të rinjëve romë dhe egjiptianë qe ndjekin ose kanë përfunduar praktikën pranë institucioneve të administratës shtetërore, njësite të vetëqeverisjes vendore, dhe institucioneve të pavaruara.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 105
	5.5.2. Numri i të rinjëve romë dhe egjiptianë që janë punësuar pranë institucioneve ku kanë kryer praktikën e punës.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 60
	5.6.1. Numri i të rinjëve romë dhe egjiptianë të përfshirë në zbatimin e skemës së Garancisë rinore për përfitues të kategorisë NEET=jo në arsim, jo në trajnim jo në punësim).	Baseline 1 (2020): n/a (fillon 2022)	Target 5 (2025): Ska të përcaktuar
	5.7.1 Numri i romëve dhe egjiptianëve të punësuar në administratën publike në nivel qendror dhe vendor	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 100
	5.8.1. Vendim i aprovuar për vazhdimin e përfitimeve të NE për përfituesit romë dhe egjiptianë të regjistruar në PNP derisa të gjejnë punësim afatgjatë në vijim të përfundimit të programit të nxitjes së punësimit	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 1VKM e rishikuar
	5.9.1. Numri i eventeve promovuese dhe ndërgjegjësuere të organizuara në komunitetet rome dhe egjiptiane mbi rëndësinë dhe mundësitë e ofruara nga AFP-së, PNP-së dhe PATP-ve.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 11
	5.9.2. Promovimi i rasteve të suksesshme të romëve dhe egjiptianëve në programet e nxitjes së punësimit.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 16
	5.10.1. Numri i bizneseve që kanë përfituar lehtësira fiskale të vogla të familjeve rome dhe egjiptiane që kanë përfituar lehtësira fiskale ose grante të vogla për të siguruar rikuperimin dhe qëndrueshmërinë afatgjatë.	Baseline 1 (2020): 262	Target 5 (2025): 300
	5.10.2 Numri i bizneseve informale të identifikuar dhe mbështetur për formalizimin.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 140

--	--	--	--

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS:	INSTITUCIO NET PARTNERE	AFATI KOHOR
1.1 Promovim dhe rritja e aksesit të romëve dhe egjiptianëve në shërbimet e këshillimit dhe orientimit për karrierë për të siguruar procese të suksesshme të punësimit.	136 romë dhe egjiptianëve do të përfitojnë shërbime këshillimi dhe orientimi për karrierë.	Agjensia Kombëtare për Punësim dhe Aftësim	<i>Ministria e Financave dhe Ekonomisë</i>	2021-2025
1.2 Mbështetje për rritjen e pjesëmarrjes së romëve dhe egjiptianëve në programet e zhvillimit të aftësive, kualifikimit profesional dhe programeve të nxitjes së punësimit (PNP), si dhe rritja e efikasitetit dhe të cilësisë së tyre në përputhje me nevojat specifike të tyre dhe kërkesat e tregut të punës.	164 romë dhe egjiptianëve do të regjistrohen në formim profesional (privat & publik). 122 romë dhe egjiptianë pjesëmarrës në PNP (praktika profesionale & Formim në Punë (VKM 17).	Agjensia Kombëtare për Punësim dhe Aftësim	<i>Ministria e Financave dhe Ekonomisë</i>	2021-2025
1.3 PATP të përmirësuara dhe përshtatur që promovojnë shërbimet bazë të punësimit dhe rritjen e mundësive të romëve dhe egjiptianëve për punësim; përfshirë edhe përcaktimin e kuotave apo masave pozitive për veprim (diskriminimi pozitiv).	349 romë dhe egjiptianëve do të jenë integruar në tregun e punës nëpërmjet PNP-ve. 754 romë dhe egjiptianëve integruar në tregun e punës nëpërmjet punësimit, programit të nxitjes nëpërmjet vetpunësimit, programit të punëve publike në komunitet.	Agjensia Kombëtare për Punësim dhe Aftësim	<i>Ministria e Financave dhe Ekonomisë</i>	2021-2025
1.4. Mbështetje për përfshirjen e të rinjve romë dhe egjiptianë në arsimin e mesëm profesional publik, duke përfituar dhe nga bursat përkatëse, si dhe rritja e pjesëmarrjes së romëve dhe egjiptianëve në kurset profesionale të ofruara nga qendrat e formimit profesional publik.	254 romëve dhe egjiptianëve kursante (pu.pa dhe jo pu.pa) të cilët kanë përfunduar një kurs formimi profesional ose nxënës të cilët kanë mbaruar një nivel të arsimit të mesëm profesional (certifikuar & diplomuar) janë punësuar.	Agjensia Kombëtare për Punësim dhe Aftësim	<i>Ministria e Financave dhe Ekonomisë</i>	2021-2025
1.5. Dhënia përparësi të rinjve romë dhe egjiptianë (21 -26 vjeç) që kanë mbaruar ciklin e parë të studimeve të përfshihen në Programin Kombëtar të Praktikave të Punës.	105 të rinjë romë dhe egjiptianë do të ndjekin praktikën pranë institucioneve të administratës shtetërore, njësive të vetëqeverisjes vendore, dhe institucioneve të pavaruara, ku 60 prej tyre janë punësuar në këto institucione.	Departamenti i Administratës Publike (DAP)	<i>Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale</i>	2021-2025

1.6. Përfshirja dhe shënjestrimi eksplisit i romëve dhe egjiptianëve në skemat e Garancisë Rinore të hartuara për tu siguruar të rinjëve mundësi trajnimi dhe vende pune.	Të rinjtë romë dhe egjiptianë do të jenë përfshirë dhe përfitojnë nga skema e Garancisë Rinore që starton në 2022.	<i>Ministria e Financave dhe Ekonomisë</i>	n/a	2022-2025
1.7. Përcaktimi i kuotave ose preferencave që prioritetizojnë/mundësojnë punësimin e romëve dhe egjiptianëve në administratën publike.	100 romë dhe egjiptianëve janë punësuar në administratën publike në nivel qendror dhe vendor.	Departamenti i Administratës Publike (DAP)	<i>Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Njësitë e vetëqeverisjes vendore, Ministria e Financave dhe Ekonomisë</i>	2021-2025
1.8 Rishikim i skemës riintegruese në tregun e punës të përfituesve të skemës së Ndhmës Ekonomike, sinkronizuar dhe me AKPA për të realizuar gradualisht daljen nga skema e NE dhe hyrjen në PNP apo tregun e punës.	VKM për vazhdimin e përfitimeve të NE për përfituesit romë dhe egjiptianë të regjistruar në PNP derisa të gjejnë punësim afatgjatë në vijim të përfundimit të programit të nxitjes së punësimit e rishikuar dhe ndryshuar.	<i>Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale</i>	<i>Shërbimi Social Shtetëror</i>	2021-2025
1.9 Komunikim dhe informimi i romëve dhe egjiptianëve rreth politikave/programeve të reja të punësimit dhe përfitimeve që rrjedhin prej tyre në mënyrë direkte nga strukturat e AKPA-së ose nëpërmjet bashkëpunimit me OJF-të.	11 eventeve promovuese dhe ndërgjegjësuere organizuar në komunitetet rome dhe egjiptiane mbi rëndësinë dhe mundësitë e ofruara nga AFP-së, PNP-së dhe PATP-ve. 16 rasteve të suksesshme të romëve dhe egjiptianëve në programet e nxitjes së punësimit do të promovohen për publikun.	AKPA në bashkëpunim me OJF-të	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	2021-2025
1.10 Zhvillimi dhe marrja e Masave për uljen e ndikimit të epidemisë shkaktuar nga Covid 19 për romët dhe egjiptianët nëpërmjet mbështetjes financiare të bizneseve të vogla formale, dhe informale (ricikluesëve, tregëtarëve të rrobave të përdorura) me qëllim formalizimin gradual të këtyre të fundit.	300 biznese të familjeve rome dhe egjiptiane kanë përfituar lehtësira ose grante të vogla për të siguruar rikuperimin dhe qëndrueshmërinë afatgjatë. 140 biznese informale janë identifikuar dhe mbështetur për formalizimin.	<i>Ministria e Financave dhe Ekonomisë</i>	Drejtoria e Përgjithshme e Tati meve	2021-2025

--	--	--	--	--

Fusha Prioritare: PUNËSIMI DHE AFTËSIMI				
Qëllimi strategjik V:	Krijim i mundësive të barabarta për punësim cilësor dhe të qëndrueshëm për romët dhe egjiptianët.			
Objektivi V.2:	Nxitja e sipërmarrjes (sociale) dhe vetëpunësimit të romëve dhe egjiptianëve.			
Rezultatet e pritshme:	<ul style="list-style-type: none"> i. Deri në fund të 2025 të paktën 10% e ndërmarrjeve sociale të regjistruara janë rome dhe egjiptiane. ii. Deri në fund të 2025, të paktën 300 romë dhe egjiptianë do të mbështeten financiarisht për sipërmarrje dhe vetëpunësim me qëllim akomodimin e tyre në ekonominë formale. 			
Treguesit:	5.1.1. Numri i OJF-ve rome dhe egjiptiane të trajnuar për kuadrin ligjor dhe rregullator të ndërmarrjes sociale, duke përfshirë edhe menaxhimin financiar & planin e biznesit për shërbimet e ofruara.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 50	
	5.1.2. Numri i OJF-ve rome dhe egjiptiane që kanë përfituar statusin e ndërmarrjes sociale dhe numri i të punësuarëve nga ndërmarrjet sociale	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 15	
	5.2.1. Numri i të vetëpunësuarëve & sipërmarrësve romë dhe egjiptianë përfitues të granteve të vogla kredi të buta dhe shërbimeve të tjera si përgatitjen e planeve individuale të biznesit.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 250	
	5.3.1. Numri i njësive të vetëqeverisjes vendore që kanë ulur taksat dhe tarifat për bizneset e ngritura nga romët dhe egjiptianët.	Baseline 1 (2020): 1	Target 5 (2025): 45	
	5.3.2. Numri i bizneseve të drejtuar nga romë dhe egjiptianë që përfitojnë nga ulja 50 për qind e taksave vendore.	Baseline 1 (2020): 262 (nga ulja 30%)	Target 5 (2025): 270 Target 5 (2025): 200	
	5.3.3. Numri i të punësuarëve romë dhe egjiptian pranë bizneseve që kanë përfituar uljen e taksave për shkak të punësimit nga këto komunitete.	Baseline 1 (2020): 432	Target 5 (2025): 200	
	5.4.1. Numri i romëve dhe egjiptianëve të pajisur me leje për zhvillimin e aktiviteteve ambulatorë në hapësirat publike dhe të përjashtuar/reduktuar nga tarifat financiare.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 50	
	5.5.1. Numri i hapësirave tregëtare të caktuar të përdorur nga romët dhe egjiptianët.	Baseline 1 (2020):	Target 5 (2025):	

		86	20% më shumë mbi vlerën e realizimit baseline 2020
	5.6.1 Numri i romëve dhe egjiptianëve të informuar/ asistuar që aplikojnë për grante për bujqësinë dhe zhvillimin rural.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 1000
	5.6.2. Numri i romëve dhe egjiptianëve që kanë përfituar grante nga programi për bujqësinë dhe zhvillimin rural.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 20
	5.7.1. Studim mbi pozicionin e grumbulluesëve të mbetjeve të riciklueshme dhe identifikimi i mekanizmave për përfshirjen e romëve dhe egjiptianëve.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 1
	5.7.2. Krijimi i një pakete të veçantë që mbështet, favorizon dhe lejon grumbulluesit romë dhe egjiptianë të materialeve të riciklueshme të ushtrorinë aktivitetin e riciklimit direkt në burim (familjet, zyrat, bizneset etj.) sipas rregullave të standardizuara.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 1

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCI ONET PARTNERE	AFATI KOHOR
2.1 Zhvillimi i një mjedisi të favorshëm për të inkurajuar përfshirjen e romëve dhe egjiptianëve në krijimin e ndërmarrjeve sociale si një masë për nxitjen e punësimit të tyre, nëpërmjet rritjes së kapaciteteve të OJF-ve.	50 OJF-ve rome dhe egjiptiane trajnuar për kuadrin ligjor dhe rregullator të ndërmarrjes sociale, duke përfshirë edhe menaxhimin financiar & planin e biznesit për shërbimet e ofruara. 15 OJF-ve rome dhe egjiptiane që kanë përfituar statusin e ndërmarrjes sociale.	<i>Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale</i>	n/a	2021-2025
2.2 Vetëpunësimi dhe sipërmarrja e romëve dhe egjiptianëve mbështet nëpërmjet ofrimit të granteve të vogla/kreditë e buta dhe shërbimeve mbështetëse (trajnime për sipërmarrjen dhe përgatitjen e planit të biznesit) me qëllim	250 sipërmarrësve romë dhe egjiptianë përfitojnë granteve të vogla- kredi të buta dhe shërbimeve të tjera si përgatitjen e planeve individuale të biznesit.	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	n/a	2021-2025

akomodimin e tyre në ekonominë formale.				
2.3 Miratimi nga njësitë e vetëqeverisjes vendore për të ulur taksat dhe tarifatat vendore me 50 përqind për bizneset e ngritura nga romët dhe egjiptianët, dhe për ato biznese që kanë të punësuar një numër të konsiderueshëm të romëve dhe egjiptianëve.	45 bashki kanë ulur taksat dhe tarifatat për bizneset e ngritura nga romët dhe egjiptianët. 200 romë dhe egjiptian janë punësuar pranë bizneseve që kanë përfituar uljen e taksave për shkak të punësimit nga këto komunitete.	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	n/a	2021-2025
2.4. Njësitë e vetëqeverisjes vendore reduktojnë ose përjashtojnë nga tarifatat romët dhe egjiptianët ambulantë, që tregëtojnë produkte artizanale ose mallra dhe shërbime të tjera, për një periudhë të paracaktuar	50 romë dhe egjiptianëve janë pajisur me leje për zhvillimin e aktiviteteve ambulatorë në hapësirat publike dhe përjashtuar/reduktuar nga tarifatat financiare.	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	n/a	2021-2025
2.5. Rezervim i hapësirave të caktuara tregëtare dhe pajisja me infrastrukturën e nevojshme për t'u përdorur nga romët dhe egjiptianët për shitjen e mallrave dhe produkteve të ndryshme.	Numri i hapësirave tregëtare të caktuara të përdorur nga romët dhe egjiptianët do të jetë 20% më shumë mbi vlerën baseline të vitit 2020.	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	n/a	2021-2025
2.6. Prioritizimi i romëve dhe egjiptianëve për t'u përfshirë dhe përfituar nga grantet e programit IPARD II për bujqësinë dhe zhvillimin rural.	1000 individë romëve dhe egjiptianë janë informuar/ asistuar për përfitimin e granteve për bujqësinë dhe zhvillimin rural. 20 romë dhe egjiptianë do të përfitojnë grante nga programi për bujqësinë dhe zhvillimin rural.	Agjencia për Zhvillim Bujqësor dhe Rural	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural	2021-2025
2.7. Formalizimi i aktivitetit të grumbulluesëve individualë romë dhe egjiptianë të mbetjeve të riciklueshme nepermjet mbështetjes financiare dhe përcaktimi i masave për integrimin e tyre gradual në sektorë të tjerë punësimi.	Është realizuar 1 studim mbi pozicionin e grumbulluesëve të mbetjeve të riciklueshme realizuar dhe është hartuar 1 paketë që favorizon dhe lejon grumbulluesit romë dhe egjiptianë të materialeve të riciklueshme të ushtrojnë aktivitetin e riciklimit direkt në burim	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	n/a	2021-2025

Fusha Prioritare: PUNËSIMI DHE AFTËSIMI

Qëllimi strategjik V:

Krijimi i mundësive të barabarta për punësim cilësor dhe të qëndrueshëm për romët dhe egjiptianët

Objektivi V.3:

Rritja e kapaciteteve dhe përmirësimi i performancës së punës së stafit të Agjencisë Kombëtare të Punësimit dhe Aftësive dhe të arsimit dhe formimit profesional, për integrimin e romëve dhe egjiptianëve në tregun e punës.

Rezultatet e pritshme:

i. Deri në fund të 2025, 90% e stafit të Agjencisë Kombëtare të Punësimit dhe Aftësive trajnuar për antixhopsizmin dhe ofrimin e

	shërbimeve cilësore gjithëpërfshirëse të punësimit për romët dhe egjiptianët.		
	ii. Deri në fund të 2025, 12 mediatorë romë dhe egjiptianë janë pjesë e zyrave të punësimit, në fuksion të përmirësimit të programeve PNP kundrejt pakicave rome dhe egjiptiane.		
Treguesit:	5.1.1. MFE harton VKM për punësimin e të rinjëve romë dhe egjiptian që kanë mbaruar arsimin e lartë, pranë zyrave të punësimit, në fuksion të përmirësimit të aksesit, eficensës dhe impaktit të programeve PNP kundrejt pakicave rome dhe egjiptiane.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025) 1
	5.1.2 Numri i mediatorëve romë dhe egjiptianë të përcaktuar pranë zyrave përkatëse të punësimit.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025) 12
	5.2.1 Numri i materialeve të përgatitur për pakicat rome dhe egjiptiane dhe shpërndarë në Zyrat Rajonale dhe Vendore të Punësimit, Drejtorive Rajonale të Formimit Profesional Publik si dhe Shkollave të Arsimit Profesional Publik dhe sektorit privat të përfshira në programet e nxitjes së punësimit.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 10% më shumë mbi vlerën e realizimit baseline 2020
	5.3.1 Numri i të trajnuarëve nga Zyrat Rajonale dhe Vendore të Punësimit, Drejtorive Rajonale të Formimit Profesional Publik si dhe Shkollave të Arsimit Profesional Publik për Ndryshimin e sjelljes, antixhopsizmin, trajtimin e barabartë dhe parandalimin e diskriminimit.	Baseline 1 (2020): 1149	Target 5 (2025): 15% më shumë mbi vlerën e realizimit baseline 2020
	5.3.2 Numri i rasteve të trajtuara nga Komisioni i Etikës dhe Disiplinës për diskriminimin e romëve dhe egjiptianëve.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 13
	5.4.1 Numri i eventeve informuese me të gjithë partnerët në marrëveshje bashkëpunimi që ofrojnë vende vakante të punës, në lidhje me ligjet antidiskriminuese dhe kodet e sjelljes që promovojnë trajtimin e barabartë duke përfshirë përkatsinë etnike.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 13

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS:	INSTITUCION ET PARTNERE	AFATI KOHOR
-----------------------	----------	--------------------------	-------------------------	-------------

<p>3.1 Punësimi i mediatorëve romë dhe egjiptianë pranë zyrave të punësimit për të lehtësuar ndërmjetësimin dhe akomodimin e romëve dhe egjiptianëve në tregun e punës.</p> <p>(Punësimi i 12 mediatorëve pranë zyrave të punësimit në rang kombëtar, në bashkitë ku ka përqëndrim më të madh të popullësisë rome dhe egjiptiane)</p>	<p>1 VKM e hartuar nga MFE për punësimin e të rinjëve romë dhe egjiptian që kanë mbaruar arsimin e lartë, pranë zyrave të punësimit.</p> <p>12 mediatorë të punësuar pranë zyrave të punësimit në rang kombëtar.</p>	<p><i>Ministria e Financave dhe Ekonomisë</i></p>	<p>AKPA</p>	<p>2022-2023</p>
<p>3.2 Përgatitja e materialeve informuese mbi mbrojtjen e romëve dhe egjiptianëve nga diskriminimi etnik në vendin e punës.</p>	<p>10% më shumë materialeve sesa në vitin 2020 do të përgatiten për pakicat rome dhe egjiptiane dhe do të shpërndahen në Zyrat Rajonale dhe Vendore të Punësimit, Drejtorive Rajonale të Formimit Profesional Publik si dhe Shkollave të Arsimit Profesional Publik dhe sektorit privat.</p>	<p>Komisionerin për Mbrojtjen nga Diskriminimi (KMD)</p>	<p>AKPA</p>	<p>2021-2025</p>
<p>3.3 Stafi i Agjencisë Kombëtare të Punësimit dhe Aftësive përmirëson kapacitetin teknik, profesional dhe administrativ nëpërmjet trajnimeve të detyrueshme për ndryshim të qëndrimeve dhe zhvillimit të kompetencave për ofrimin e shërbimeve cilësore gjithëpërfshirëse të punësimit për romët dhe egjiptianët.</p>	<p>Numri i të trajnuarëve nga Zyrat Rajonale dhe Vendore të Punësimit, Drejtorive Rajonale të Formimit Profesional Publik si dhe Shkollave të Arsimit Profesional Publik do të jetë 15% më shumë mbi vlerën e realizimit baseline 2020.</p> <p>13 rasteve të trajtuara nga Komisioni i Etikës dhe Disiplinës për diskriminimin e romëve dhe egjiptianëve.</p>	<p>Komiteti Për Pakicat Kombëtare</p>	<p>AKPA</p>	<p>2021-2025</p>
<p>3.4 Marrja e masave mbrojtëse dhe përmirësimi i instrumenteve për parandalimin e diskriminimit të romëve dhe egjiptianëve në vendin e punës për shkak të përkatësisë etnike.</p>	<p>13 eventeve informuese do të realizohen me të gjithë partnerët në marrëveshje bashkëpunimi që ofrojnë vende vakante të punës, që promovojnë trajtimin e barabartë duke përfshirë përkatsinë etnike.</p>	<p>Komisionerin për Mbrojtjen nga Diskriminimi (KMD)</p>	<p>AKPA</p>	<p>2021-2025</p>

Fusha Prioritare: MBROJTJA SOCIALE			
Qëllimi strategjik VI:	Përmirësim i qasjes dhe rritja e aksesit të romëve dhe egjiptianëve në programet e mbrojtjes sociale		
Objektivi VI.1:	Përfshirja e Romëve dhe Egjiptianëve në programet e mbrojtjes sociale		
Rezultatet e pritshme:	i. Deri në fund të vitit 2025, 50% më pak familje rome dhe egjiptiane raportohen me të ardhura të pamjaftueshme.		
Treguesit:	6.1.1. Numri i familjeve rome dhe egjiptiane që kanë aplikuar në skemën e ndihmës ekonomike.	Baseline 1 (2020): 2300	Target 5 (2022) 4600
	6.1.2. Numri i familjeve rome dhe egjiptiane që kanë përfituar ndihmë ekonomike.	Baseline 1 (2020): 1642	Target 5 (2025) 3284
	6.1.3. Numri i grave kryefamiljare rome dhe egjiptiane përfitues të ndihmës ekonomike.	Baseline 1 (2020): Nuk ka të dhëna	Target 5 (2025): 75% më shumë
	6.1.2.1. Numri i administratorëve shoqëror të informuar dhe konsultuar për plotësimin e formularëve përkatës të vërtetimit social- ekonomik, mbi bazën e të cilëve kryhet pikëzimi & mbi dhënien e informacioneve familjeve rome dhe egjiptiane në gjuhë të kuptueshme dhe thjeshtëzuar gjatë procesit të vlerësimit të kushteve të tyre.	Baseline 1 (2020): 100	Target 5 (2025): 167
	6.2.2. Numri i administratorëve shoqëror të informuar dhe konsultuar për bazën ligjore dhe përfshirjen/adresimin me efikasitet të nevojave të romëve dhe egjiptianëve në të gjitha programet e mbrojtjes sociale.	Baseline 1 (2020): 101	Target 5 (2025): 121
	6.3.1. Numri i familjeve rome dhe egjiptiane të cilat kanë përfituar nga fondi shtesë mbi fondin e kushtëzuar për Ndihmën Ekonomike.	Baseline 1 (2020): Nuk ka të dhëna	Target 5 (2025): 10% më shumë mbi vlerën e baseline
	6.4.1. Rritja e shumës së subvencionit të pagesës të ndihmës ekonomike që marrin familjet rome dhe egjiptiane fëmijët e të cilëve ndjekin arsimin bazë dhe vaksinohen. (për buxhetin ky tregues është vedosur edhe te sektori i arsimit)	Baseline 1 (2020): n/a	Target 5 (2025): 50% më shumë mbi vlerën aktuale
	6.4.2. Numri i familjeve rome dhe egjiptiane që përfitojnë subvencion shtesë të Ndihmës ekonomike për fëmijët që ndjekin rregullisht arsimin bazë dhe vaksinohen.	Baseline 1 (2020): 1143	Target 5 (2025): 40 % më shumë mbi vlerën e baseline

	6.5.1. Numri i bashkive që kanë miratuar VKB për reduktim/përfjashtimin nga detyrimi financiar për çerdhe & kopështe për fëmijët nga familjet rome dhe egjiptiane.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 10
	6.5.2. Sistem pikëzimi i përcaktuar nga Drejtoritë e Çerdheve dhe Kopshtëve që favorizon regjistrimin e fëmijëve romë dhe egjiptianë pavarësisht se prindërit e tyre janë të papunë, për të lehtësuar procesin e integritimit të tyre në punësim, dhe reduktuar fenomenin e fëmijëve në situatë rruge.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 1
	6.5.3. Numri i fëmijëve romë dhe egjiptianë të regjistruar dhe që ndjekin rregullisht çerdhet dhe kopshtet.	Baseline 1 (2020): 196	Target 5 (2025): 90% më shumë mbi vlerën e baseline
	6.5.4. Numri i fëmijëve romë dhe egjiptian të regjistruar në çerdhe dhe në kopështe që përfitojnë nga reduktimi/ rimbursimi i tarifës.	Baseline 1 (2020): 196	Target 5 (2025): 90% më shumë mbi vlerën e baseline
	6.6.1. Miratim i VKM-së për “ hartimin e kriterëve dhe procedurave për përfitimin e statusit të klientit në nevojë dhe mënyrën e trajtimit të tyre”	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2023): 1
	6.6.2. Numri i familjeve rome dhe egjiptiane që përfitojnë statusin "Klient ne nevojë".	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2023): 40% më shumë mbi vlerën e baseline
	6.6.3. Numri i familjeve rome dhe egjiptiane që përfitojnë kompensim për energjinë.	Baseline 1 (2020): 403	Target 5 (2025): 80% më shumë mbi vlerën e baseline
	6.7.1. VKM për Uljen e moshës së përfituesëve nga 70 vjeç në 64.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 1
	6.7.2. Numri i Romëve dhe Egjiptianëve të moshës mbi 64 vjeçvjeç që përfitojnë pension social.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 25% më shumë mbi vlerën e baseline
	6.8.1. Numri i familjeve rome dhe egjiptiane në nevojë që kanë përfituar shportën ushqimore dhe joushqimore mujore.	Baseline 1 (2020): 18,144	Target 5 (2025): 15% më shumë mbi vlerën e

			baseline
	6.8.2. Numri i familjeve rome dhe egjiptiane që kanë përfituar nga falja e kamat vonesave të energjisë elektrike.	Baseline 1 (2020): Nuk ka të dhëna	Target 5 (2025): 50% më shumë
	6.9.1. Studim krahasimor mbi ndikimin COVID-19 në situatën social - ekonomike të romëve dhe egjiptianëve.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 1

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
1.1 Garantim i aksesit në aplikim të familjeve rome dhe egjiptiane pa të ardhura ose me të ardhura të pamjaftueshme në skemën e ndihmës ekonomike.	3284 familjeve rome dhe egjiptiane kanë përfituar ndihmën ekonomike Numri i grave kryefamiljare rome dhe egjiptiane përfitues së NE rritet me 75% më shumë.	<i>Shërbimi Social Shtetëror</i>	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	2021-2025
1.2 Ngritja e kapacitetit të administratorit shoqëror për të lehtësuar aksesin e romëve dhe egjiptianëve në programet e mbrojtjes sociale dhe specifikisht përfitimit të NE nëpërmjet orientimit për përgatitjen e dokumentacionit, për aplikim, asistimit dhe ofrimit të mbështetjes gjatë aplikimit.	167 administratorë shoqëror të informuar dhe konsultuar për plotësimin e formularëve përkatës të vërtetimit social- ekonomik, mbi bazën e të cilëve kryhet pikëzimi për NE. 121 administratorë shoqëror të informuar dhe konsultuar për bazën ligjore dhe përfshirjen/adresimin me efikasitet të nevojave të romëve dhe egjiptianëve në të gjitha programet e mbrojtjes sociale.	<i>Shërbimi Social Shtetëror</i>	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	2021-2025
1.3 Mundësim i aksesit maksimal për familjet rome dhe	Rritet me 10% më shumë mbi vlerën	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	n/a	2021-2025

egjiptiane aplikuese për Ndhimën Ekonomike, të cilat nuk janë shpallur përfituese nga sistemi i pikëzimit, të trajtohen nga fondi shtesë i kushtëzuar për bllokndihmën ekonomike.	e baseline numri i familjeve rome dhe egjiptiane që përfitojnë nga fondi shtesë i kushtëzuar për bllokndihmën ekonomike.			
1.4 Mbështetje e familjeve rome dhe egjiptiane fëmijët e të cilëve ndjekin arsimin bazë dhe janë vaksinuar të përfitojnë subvencion shtesë në ndihmën ekonomike.	Shuma e subvencionit të pagesës të ndihmës ekonomike që marrin familjet rome dhe egjiptiane fëmijët e të cilëve ndjekin arsimin bazë dhe vaksinohen do të rritet me 50% më shumë mbi vlerën aktuale. Rritet numri i familjeve rome dhe egjiptiane që përfitojnë subvencionin e NE me 40 % më shumë mbi vlerën aktuale.	<i>Shërbimi Social Shtetëror</i>	<i>Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale</i>	2021-2025
1.5 Garantim i frekuentimit të çerdheve dhe kopështeve nga fëmijët romë dhe egjiptianë nëpërmjet prioritizimit të regjistrimit të tyre dhe hartimit të politikave favorizuese.	10 bashki miratojnë VKB për reduktim/përrjashtimin nga detyrimi financiar për çerdhe & kopështe për fëmijët nga familjet rome dhe egjiptiane. Ndërtohet 1 Sistem pikëzimi i përcaktuar nga Drejtoritë e Çerdheve dhe Kopshtëve që favorizon regjistrimin e fëmijëve romë dhe egjiptianë. Numri i fëmijëve romë dhe egjiptianë të regjistruar dhe që ndjekin rregullisht çerdhet dhe kopështet synohet të rritet me 90% më shumë mbi vlerën e baseline të vitit 2020.	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	Drejtoritë e Çerdheve dhe Kopshtëve	2021-2025
1.6 Analizë dhe rishikim i kuadrit rregullator për kompensimin e energjisë me qëllim që familjet rome dhe egjiptiane në nevojë dhe me të ardhura të paqëndrueshme/ pamjaftueshme të	Miratohet VKM-së për “ hartimin e kriterëve dhe procedurave për përfitimin e statusit të klientit në	<i>Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë</i>	<i>Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Ministria e</i>	2021-2025

përfitojnë masën e kompensimit ose furnizimit me energji elektrike bazike sipas kushteve përkatëse.	nevojë dhe mënyrën e trajtimit të tyre”. Rritet me 40% më shumë numri i familjeve rome dhe egjiptiane që përfitojnë statusin "Klient nevojë”. 80% më shumë familjeve rome dhe egjiptiane përfitojnë kompensim për energjinë elektrike.		<i>Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale</i>	
1.7 Rishikim i legjislacionit për ndryshimin e përfitimit të pensionit social për romët dhe egjiptianët të cilët nuk kanë paguar kontribute shoqërore ndër vite. (e rregulluar me ligjin nr. 104/2014 dhe VKM nr.927). Kërkohej ulja e moshës së përfituesëve nga 70 vjeçvjeç në 64 vjeçvjeç.	Miratohej 1 VKM që ul moshën e përfituesëve romë dhe egjiptianët të pensionit social nga 70 vjeç në 64, dhe synohej një rritje e përfituesëve me 25% më shumë mbi vlerën e baseline mbasi është miratuar VKM.	<i>Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale</i>	<i>Ministria e Financave dhe Ekonomisë</i>	2022-2025
1.8 Përforsim të masave të mbrojtjes sociale për romët dhe egjiptianët nëpërmjet kombinimit të stimuljeve financiare dhe shërbimeve të përkujdesjes shoqërore gjatë periudhës së epidemisë shkaktuar nga Covid 19.	20,865 familjeve rome dhe egjiptiane në nevojë përfitojnë shportën ushqimore dhe joushqimore mujore. 50% më shumë familjeve rome dhe egjiptiane përfitojnë nga falja e kamat vonesave të energjisë elektrike.	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	<i>Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale</i>	2021-2025
1.9 Analizim të ndikimit të COVID-19 në situatën social - ekonomike të romëve dhe egjiptianëve.	Do të Realizohet 1 studim që do të bëjë vlerësimin e situatës social - ekonomike të romëve dhe egjiptianëve mbas COVID 19.	<i>Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale</i>	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	2021-2025
Fusha Prioritare: MBROJTJA SOCIALE				
Qëllimi strategjik VI:	Përmirësim i qasjes dhe rritja e aksesit të romëve dhe egjiptianëve në programet e mbrojtjes sociale			
	Riintegrimi social i përfituesëve të ndihmës ekonomike nëpërmjet zbatimit të programit të daljes nga skema e ndihmës ekonomike			

Objektivi VI.2:			
Rezultatet e pritshme:	i. Deri në fund të vitit 2025, 70% e romëve dhe egjiptianëve përfitues të ndihmës ekonomike kanë dalë nga skema dhe janë riintegruar në punë.		
Treguesit:	2.1.1 Numri i romëve dhe egjiptianëve që përfitojnë nga programet e rinte grimit.	Baseline 1 (2020): 1100	Target 5 (2022) 60% më shumë mbi vlerën e baseline
	2.1.2 Numri i familjeve rome dhe egjiptiane të përfshira në skemën e ndihmës ekonomike që përfitojnë edhe nga shërbime të integruara të kujdesit social falë referimit nga administratori.	Baseline 1 (2020): 1537	Target 5 (2025) 40 % më shumë mbi vlerën e baseline
	2.1.3 Numri i familjeve romë dhe egjiptianë që janë rintegruar dhe kanë dalë nga skema e ndihmës ekonomike	Baseline 1 (2020): Ska të dhëna	Target 5 (2025): 60% më shumë
	2.2.1 Vendim i aprovuar për vazhdimin e përfitimeve të NE për përfituesit romë dhe egjiptianë të regjistruar në PNP derisa të gjejnë punësim afatgjatë në vijim të përfundimit të programit të nxitjes së punësimit.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 1 VKM e aprovuar
	2.3.1 Numri i start ups, iniciativave ekonomike financuar prej qeverisë/pushtetit vendor.	Baseline 1 (2020): 6	Target 5 (2025): 300
	2.3.2 Numri i OJF-ve rome dhe egjiptiane që kanë përfituar statusin e ndërrmarjes sociale.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 15

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
2.1 Mbështetja e familjeve në skemën e ndihmës ekonomike duke i referuar në shërbime të tjera, sidomos në nxitjen e punësimit dhe programet e AFP-së, strehimin social, regjistrimin në gjendjen civile, kujdesin shëndetësor dhe arsimin.	Synohet që 60% më shumë romë dhe egjiptianë pjesë e NE do të përfitojnë nga programet e rinte grimit, llogaritur mbi vlerën baseline viti 2020.	<i>Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale</i>	Njësitë e vetëqeverisjes Vendore, <i>Shërbimi Social Shtetëror</i>	2021-2025

	40% më shumë familjeve rome dhe egjiptiane të përfshira në skemën e NEqë përfitojnë shërbime të integruara të kujdesit social, llogaritur mbi vlerën e vitit 2020.			
2.2 Rishikim i skemës riintegruese në tregun e punës të përfituesve të skemës së Ndhmës Ekonomike, sinkronizuar dhe me AKPA për të realizuar gradualisht daljen nga skema e NE dhe hyrjen në PNP apo tregun e punës.	1 VKM aprovuar për vazhdimin e përfitimeve të NE për përfituesit romë dhe egjiptianë të regjistruar në PNP derisa të gjejnë punësim afatgjatë në vijim të përfundimit të programit të nxitjes së punësimit.	<i>Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale</i>	<i>AKPA, Shërbimi Social Shtetëror</i>	2022-2025
2.3 Prioritizim i romëve dhe egjiptianëve që dalin nga programet e ndihmës ekonomike për të krijuar ndërrmarje sociale dhe zhvilluar start- ups, apo iniciativa ekonomike (gjenerimit të të ardhurave).	300 romë dhe egjiptianë janë mbështetur me start ups, iniciativa ekonomike financuar prej qeverisë/pushtetit vendor. 15 OJF-ve rome dhe egjiptiane kanë përfituar statusin e ndërrmarjes sociale.	<i>Ministria e Financave dhe Ekonomisë</i>	<i>Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Njësitë e vetëqeverisjes vendore</i>	2021-2025

Fusha Prioritare: MBROJTJA SOCIALE

Qëllimi strategjik VI:	Përmirësim i qasjes dhe rritja e aksesit të romëve dhe egjiptianëve në programet e mbrojtjes sociale		
Objektivi VI.3:	Rritja e aksesit të romëve dhe egjiptianëve në shërbimet e kujdesit shoqëror dhe modelimi i shërbimeve të reja të ofruara në komunitet		
Rezultatet e pritshme:	i. Deri në fund të 2025, 100% e romëve dhe egjiptianëve në nevojë kanë akses dhe përfitojnë nga shërbimet e kujdesit shoqëror.		
Treguesit:	3.1.1 Numri i njësisve të vlerësimit të nevojave dhe referimit të trajtuar mbi vulnerabilitetin dhe ofrimin e shërbimeve cilësore gjithëpërfshirëse.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022) 60
	3.2.1 Numri i bashkive dhe shërbimeve të ofruara të financuar nga Fondi Social për romët dhe egjiptianët.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025) 6 bashki
	3.3.1 Numri i romëve dhe egjiptianëve të cilët janë mbështetur nga MKR për rastet e dhunës në familje.	Baseline 1 (2020): Ska të dhëna	Target 5 (2025): 65
	3.3.2 Numri i personave të dhunuar romë dhe egjiptianë të mbështetur me masa mbrojtëse (Urdhër mbrojtje, Urdhër i menjëhershëm i mbrojtjes, Urdhër për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme).	Baseline 1 (2020): Ska të dhëna	Target 5 (2025): 40

	3.4.2. Numri i individëve dhunues romë dhe egjiptianë të përfshirë në programet e rehabilitimit	Baseline 1 (2020): Ska të dhëna	Target 5 (2025): 65
	3.5.1 Numri i romëve dhe egjiptianëve që përfitojnë shërbime në qendrat rezidenciale.	Baseline 1 (2020): 986	Target 5 (2025): 25% më shumë mbi vlerën e baseline
	3.5.2 Numri i grave dhe vajzave romë dhe egjiptiane në rrezik trafikimi të trajtuara me shërbime rezidenciale.	Baseline 1 (2020): 2,142	Target 5 (2023): 9% më shumë mbi vlerën e baseline
	3.6.1 Numri i romëve dhe egjiptianëve që përfitojnë shërbime të integruara sociale, të disagreguar sipas llojeve të shërbimeve (në shërbime punësimi, apo VET, apo edukimi, apo shërbime të specializuar sociale).	Baseline 1 (2020): 4563	Target 5 (2023): 24,390
	3.7.1 Numri i qendrave komunitare multifunksionale operacionale me shërbime në zonat ku banojnë romët dhe egjiptianët.	Baseline 1 (2020): 62	Target 5 (2025): 5 qendra

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
3.1 Ngritja e kapacitetit të njësive të vlerësimit të nevojave dhe referimit për të ofruar shërbime efikase për romët dhe egjiptianët.	60 njësi të vlerësimit të nevojave dhe referimit të trajnuar mbi vulnerabilitetin dhe ofrimin e shërbimeve cilësore gjithëpërfshirëse.	Njësiti e vetëqeverisjes vendore	<i>Shërbimi Social Shtetëror</i>	2021-2025
3.2 Ngritja e shërbimeve të reja sociale me bazë komunitare, të financuara nga Fondi Social, për romët dhe egjiptianët, si ndërhyrja në fëmijërinë e hershme apo asistencë në familje për të moshuarit që jetojnë vetëm.	6 bashki ofrojnë shërbime të financuar nga Fondi Social.	<i>Shërbimi Social Shtetëror</i>	Njësiti e vetëqeverisjes vendore, <i>Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale,</i>	2021-2025
3.3 Shërbime të aksesueshme nga Mekanizmi Kombëtar i Referimit (MKR) për romët dhe egjiptianët.	65 romë dhe egjiptianëve janë mbështetur nga MKR për rastet e	<i>Shërbimi Social Shtetëror</i>	Njësiti e vetëqeverisjes vendore, Drejtoria e	2021-2025

	dhunës në familje. 40 romë dhe egjiptianë të mbështetur me masa/urdhëra mbrojtës.		Policisë	
3.4 Marrja e masave për parandalimin e dhunës në familje për romët dhe egjiptianët	65 romë dhe egjiptianë me probleme të dhunës të përfshirë në programet e rehabilitimit	<i>Shërbimi Social Shtetëror</i>	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	2021-2025
3.5 Fuqizimi i mekanizmave të referimit dhe përmirësimi i shërbimeve për romët dhe egjiptianët në qendrat rezidenciale për viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore, personat me aftësi të kufizuara, jetimët dhe të moshuarit, dhe rritja e aksesit sipas nevojës.	1232 romë dhe egjiptianë përfitojnë shërbime në qendrat rezidenciale. 2334 gra dhe vajza rome dhe egjiptiane në rrezik trafikimi do të përfitojnë informacion & shërbime pranë qendrave rezidenciale.	<i>Shërbimi Social Shtetëror</i>	Njësitë e vetëqeverisjes vendore, <i>Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale</i>	2021-2025
3.6 Ofrimin e shërbimeve sociale specifike të integruara me bazë në komunitet për të fuqizuar individin, familjen dhe komunitetin romë dhe egjiptian si: (shërbime punësimi, të kujdesit social, edukimi aftësimi profesional)	24,390 romë dhe egjiptianëve do të përfitojnë shërbime të integruara sociale, të disagreguar sipas llojeve të shërbimeve (në shërbime punësimi, apo VET, apo edukimi, apo shërbime të specializuar sociale).	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	<i>Shërbimi Social Shtetëror</i>	2021-2025
3.7 Ngritja e qendrave komunitare multifunkionale në zonat ku banojnë romët dhe egjiptianët dhe ku mungojnë.	5 qendra komunitare multifunkionale do të bëhen operacionale me shërbime në zonat ku banojnë romët dhe egjiptianët.	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	n/a	2021-2025

Fusha Prioritare: MBROJTJA SOCIALE

Qëllimi strategjik VI:	Përmirësim i qasjes dhe rritja e aksesit të romëve dhe egjiptianëve në programet e mbrojtjes sociale
Objektivi VI.4:	Fuqizimi i kapaciteteve për identifikimin e romëve dhe egjiptianëve në rrezik trafikimi/shfrytezimi si dhe referimi, mbrojtja dhe riintegrimi i rasteve të trafikuar/shfrytezuara.
Rezultatet e pritshme:	i. Deri në fund të 2025, 100% e stafit të ekipeve multidisiplinare trajnuar në menaxhimin e rasteve të fëmijëve në situatë rruge.

	ii. Deri ne fund të vitit 2025, 100% e romëve dhe egjiptianëve janë informuar mbi të gjitha format e trafikimit njerëzor përfshirë; shfrytëzimi i fëmijëve për punë, lypje dhe martesat në moshë të hershme.		
Treguesit:	4.1.1 Numri i rasteve të identifikuar/të menaxhuar nga skuadrat e terrenit të cilave i'u është garantuar mbështetja.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022) 240
	4.1.2 Numri i punonjësve të pushtetit vendor (NJVRN, NJMF,PMF) të trajnuar për të menaxhuar rastet bazuar në parimin e “Interesi më i lartë i fëmijës” ku i jepet prioritet riintegritit të fëmijës në familjen biologjike.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025) 350
	4.2.1. Numri i anëtarëve të ekipeve multidisiplinore të trajnuar për PSV-të dhe Protokollin e të Drejtave të Fëmijës	Baseline 1 (2020): 245	Target 5 (2025): 300
	4.3.1 Numri i familjeve të mbështetura(start up, bonus qeraje, punësim).	Baseline 1 (2020): Ska të dhëna	Target 5 (2025): 120
	4.3.2 Hartimi & institucionalizimi i një liste kriteresh kur familja mund të konsiderohet e fuqizuar.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 1 Udhëzim
	4.3.3 Numri total i fëmijëve në situatë rruge përfitues të shërbimeve të ndryshme.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025): 220
	4.4.1 Numri i romëve dhe egjiptianëve në rrezik të informuar mbi të gjitha format e trafikimit njerëzor përfshirë (shfrytëzimi i fëmijëve për punë, lypje dhe martesat në moshë të hershme).	Baseline 1 (2020): 2142	Target 5 (2025): 21% më shumë mbi vlerën e baseline

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
4.1 Fuqizimi i grupeve multidisiplinore të terrenit për identifikimin referimin dhe menaxhimin e rasteve të fëmijëve në situatë rruge bazuar në parimin e deinstitutionalizimit. (Skuadrat identifikojnë dhe monitorojnë rastet e fëmijëve rom	240 fëmijë në situatë rruge të identifikuar nga skuadrat e terrenit të cilave i'u është garantuar mbështetja.	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	ASHMDF (Agjencia Shtetërore e Mbrojtjes së të Drejtave të Fëmijëve)	2021-2025

dhe egjiptian që shfrytëzohen për punë të ndryshme, lypje, shitje ambulatore, mbledhjen e materialeve të riciklueshme)	350 punonjës të pushtetit vendor (NJVRN, NJMF, PMF) të trajnuar për të menaxhuar rastet bazuar në parimin e “Interesi më i lartë i fëmijës” ku i jepet prioritet riintegritit të fëmijës në familjen biologjike.			
4.2 Trajnim për ekipet multidisiplinore mbi trafikimin e fëmijëve sipas Procedurave Standarde të Veprimit për mbrojtjen e viktimave dhe viktimave të mundshme të trafikimit	300 anëtarëve të ekipeve multidisiplinore të trajnuar për PSV-të dhe Protokollin e të Drejtave të Fëmijës.	MB/Sektori i Antitrafikut	ASHMDF (Agjencia Shtetërore e Mbrojtjes së të Drejtave të Fëmijëve)	2021-2025
4.3 Mbështetja dhe fuqizimi i familjeve të fëmijëve në situatë rruge për një periudhë 2-3 vjeçare, nëpërmjet shërbimeve të integruara, paketave të start ups dhe gjenerimit të të ardhurave, strehimit social etj.	120 familjeve të mbështetura (start up, bonus qeraje, punësim). 1 udhëzim hartuar me kriteret kur familja mund të konsiderohet e fuqizuar. 220 fëmijë në situatë rruge përfitues të shërbimeve të ndryshme.	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	ASHMDF (Agjencia Shtetërore e Mbrojtjes së të Drejtave të Fëmijëve), <i>Shërbimi Social Shtetëror, Njësia e Vlerësimit dhe Referimit të Nevojave</i>	2021-2025
4.4 Rritja e ndërgjegjësimit të romëve dhe egjiptianëve për trafikimin e qënieve njerëzore dhe shërbimeve të disponueshme për viktimat.	2592 romë dhe egjiptianë të informuar mbi të gjitha format e trafikimit njerëzor përfshirë (shfrytëzimi i fëmijëve për punë, lypje dhe martesat në moshë të hershme).	MB/Sektori i Antitrafikut,	ASHDMF në bashkëpunim me organizatat partnere, Njësitë e vetëqeverisjes vendore	2021-2025

Fusha Prioritare: MBROJTJA SOCIALE

Qëllimi strategjik VI:

Përmirësim i qasjes dhe rritja e aksesit të romëve dhe egjiptianëve në programet e mbrojtjes sociale

Objektivi VI.5:	Riintegrimi në shoqëri i familjeve që qëndrojnë në Qendrën Tranzitore të Emergjencave		
Rezultatet e pritshme:	i. 100% e Familjeve asistuar nga Qendra Tranzitore e Emergjencave riintegrohen deri në fund të vitit 2025.		
Treguesit:	5.1.1 Numri i familjeve që jetojnë dhe marrin shërbime në qendër përfshirë dhe numrin e fëmijëve.	Baseline 1 (2020): 43	Target 5 (2022) 0
	5.2.1 Numri i familjeve të riintegruar pas daljes nga qendra.	Baseline 1 (2020): 3	Target 5 (2025) 43

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
5.1 Përgatitja e një plani individual për çdo familje, duke përfshirë shërbimet e nevojshme dhe etapat, me qëllim integrimin jashtë qendrës brenda 2 viteve.	43 familje rome dhe egjiptiane që jetojnë në qendër rintegrohen në shoqëri dhe largohen prej qendrës deri në vitin 2025.	<i>Shërbimi Social Shtetëror /QKTE</i>	Bashkia Tiranë, <i>Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale</i>	2021-2025
5.2 Monitorimi i familjeve që kanë dalë nga qendra për të garantuar që përmirësimi i tyre është i qëndrueshëm dhe për të lehtësuar aksesin në shërbimet e reja kur nevojitet.	Bashkia Tiranë dhe Shërbimi Social Shtetëror së bashku me QKTE monitorjnë familjet mbas daljes nga qendra.	Njësitë e vetëqeverisjes vendore	QKTE	2021-2025

Fusha Prioritare: ANTIXHIPSIZMI			
Qëllimi strategjik VII:	Antixhipsizmi njihet dhe adresohet në politikat publike si dhe përmes ndryshimeve sistemike dhe strukturore, për të garantuar një shoqëri të çliruar nga diskriminimi ndaj R&E		
Objektivi VII.1:	Njohja dhe përfshirja e Antixhipsizmit në politikat publike		
Rezultatet e pritshme:	<ul style="list-style-type: none"> i. Në fund të vitit 2025, antixhipsizmi është një koncept i mirë-përcaktuar, njohur dhe integruar në 100% të dokumenteve politikë dhe ligjorë që trajtojnë çështje që prekin anti-racizmin dhe integrimin e romëve dhe egjiptianëve. ii. Deri fund të vitit 2025 është arritur që 100% e zyrtarëve dhe profesionistëve të fushave të ndryshme që punojmë me dhe për romët dhe egjiptianët të kenë ngritur kapacitetet e tyre në raport me njohjen dhe luftimin e antixhipsizmit. iii. Deri në fund të vitit 2025 është skanuar dhe analizuar çdo ligj dhe politikë ekzistuese, relevante për R&E, dhe janë identifikuar të gjitha rastet e diskriminimeve direkte dhe indirekte (apo të fshehta) që mund të ndikojnë negativisht në jetët e R&E. 		
Treguesit:	7.1.1. Numri i dokumenteve politikë, ligje etj. që në mënyrë eksplicite i referohen konceptit e Antixhipsizmit	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2022) 100%
	7.1.2. Numri i grupeve të ngritura, numri i takimeve/aktiviteteve të mbajtura prej tyre, numri i rekomandimeve të prodhuara, dhe numri i rekomandimeve të marra në konsideratë dhe reflektuara në dokumente politike, ligje etj.	Baseline 1 (2020): N/A	Target 5 (2025) Të paktën 1 grup pune /vit 5grupe pune aktive deri në 2025
	7.1.3. Numri i ligjeve të analizuara, numri i problematikave të identifikuara, numri i rekomandimeve për ndryshime, si dhe numri i ndryshimeve të realizuara.	Baseline 1 (2020): N/A	Target 5 (2025) 100% e ligjeve relevante analizohen dhe rekomandimet reflektohen 1 kurrikulë e hartuar, miratuar dhe zbatuar në 100% të punonjësve që kalojnë përmes ASPA
	7.1. 4. Kurrikula e hartuar, numri i trajnimeve ku është aplikuar, dhe numri i të trajnuarave bazuar në të.	Baseline 1 (2020): 0	Target 5 (2025) 1 kurrikulë e

			hartuar, miratuar dhe zbatuar në 100% të punonjësve që kalojnë përmes ASPA
	7.1.5. Numri i aktiviteteve ndërgjegjësuere/trajnimeve të realizuara, numri i të trajnuarve, numri i institucioneve përfituese	Baseline 1 (2020): N/A	Target 5 (2025) 100% e punonjësve janë trajnuar
	7.1.6. Numri i të informuarve/trajnuarve	Baseline 1 (2020): N/A	Target 5 (2025) 100% e anëtarëve të Kuvendit

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONE T PARTNERE	AFATI KOHOR
7.1.1. Operacionalizimi i termit Antixhipsizëm dhe përfshirja e tij edhe në dokumente të tjerë politikë, ligjorë etj.	<i>Dokument politik me përkufizimin e terminologjisë</i> <i>Dokumente politikë dhe ligjorë që i referohen/e përfshijnë atë</i>	<i>KMD</i>	<i>MSHMS</i> <i>OJF</i> <i>Ministritë e Linjës</i>	6M-II-2021 - 6M-II-2025
7.1.2. Ngritja e grupeve të punës me ekspertë (përfaqësuese të administratës si dhe ekspertë të pavarur) që punojnë për Antixhipsizmin dhe zhvillojnë propozime dhe rekomandime për politikëbërësit / politikëbërjen në fusha të ndryshme.	<i>1 grup pune i ngritur pranë KPK</i> <i>Grup/e pune të ngritura pranë KMD, MSHMS, dhe institucioneve të tjera relevante sipas</i>	<i>KPK</i>	<i>KMD</i> <i>MSHMS</i>	6M-I-2022 - 6M-II-2025

	<i>nevojës.</i>			
7.1.3. Analizimi i ligjeve dhe politikave ekzistuese që janë më relevante për R&E për identifikim të diskriminimeve direkte dhe indirekte (apo të fshehta) që mund të ndikojnë negativisht në jetët e R&E	<i>Raporte mbi monitorimin dhe analizat e realizuara</i>	<i>KMD</i>	<i>Avokati i Popullit KPK MSHMS</i>	6M-II-2021 - 6M-II-2025
7.1. 4. Zhvillimi dhe përfshirja e një kurrikule të dedikuar ndaj Antixhipsizmit në Shkollën e Administratës Publike.	<i>Dokumenti i kurrikulës së zhvilluar dhe përfshirë në programin e ASPA</i>	<i>ASPA</i>	<i>MSHMS KPK</i>	6M-I-2022 - 6M-II-2025
7.1.5. Informimi dhe ndërgjegjësimi i nëpunësve shtetërorë (nivel qendror dhe lokal - zyrtarë, juristë, mësues, punonjës policie, punonjës social etj.) mbi Antixhipsizmin për t'u aftësuar në njohjen dhe parandalimin e diskriminimit/racizmit ndaj R&E si dhe mbi çështje të interseksionalitetit (me gjininë, moshën, paaftësitë, orientimin seksual etj.).	<i>Punonjës të trajnuar</i>	<i>ASPA Ministritë e Linjës</i>	<i>Njësitë e Qeverisjes Vendore DAP MSHMS KMD</i>	6M-I-2022 - 6M-II-2025
7.1.6. Trajnim i anëtarëve të Kuvendit (deputetëve/eve) mbi çështjet e Antixhipsizmit.	<i>Anëtarë të Kuvendit të RSH të informuar/trajnuar</i>	<i>Kuvendi i RSH</i>	<i>ASPA MSHMS KPK</i>	6M-I-2022 - 6M-II-2025
Objektivi specifik VII.2:	Rritja e ndërgjegjësimit për R&E si dhe publikun e gjerë për të drejtat e tyre, si pjesë integrale e shoqërisë Shqiptare			
Rezultatet e pritshme:	<ul style="list-style-type: none"> i. Pakicat rome dhe egjiptiane dhe kontributi i tyre në shoqërinë shqiptare njihen gjerësisht dhe janë pjesë integrale e edukimit të brezave të rinj. ii. Shoqëria shqiptare është e ndërgjegjësuar mbi kontributin të R&E në jetën ekonomike /sociale /politike të vendit si dhe të drejtat e tyre si pjesë integrale e shoqërisë. 			
Treguesit:			<i>Baseline:</i> 1 (2020)	<i>Target</i> 5 (2025)
	7.2.1. Numri i aktiviteteve të realizuar, numri i pjesëmarrësve, shtrirja/mbulimi gjeografik		NA	2 produkte/ vit (10 produkte deri në

				fund të 2025)	
	7.2.b. Aktivitetet e realizuara në kuadër të këtyre ditëve, numri i pjesëmarrësve, dhe numri i shkrimeve/emisioneve/ minutazheve për mbulimin e tyre.		NA	Të paktën 13 evente, deri në fund të 2025	
	7.2.c. Numri i teksteve të rishikuara, numri i tematikave/imazheve/rasteve që i referohen/pasqyrojnë jetën e minoriteteve R&E		NA	100% e programit dhe teksteve të rishikuara dhe përmirësuar	
	7.2.ç. Numri i fushatave të ndërmarra, numri i aktiviteteve të realizuara, numri i pjesëmarrësve në to, audiencia e arritur		NA	Të paktën 4 fushata kombëtare deri në fund të 2025	
MASAT DHE AKTIVITETET		PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONE T PARTNERE	AFATI KOHOR
7.2.1. Përcaktimi dhe evidentimi i kontributit të R&E në jetën ekonomike /sociale/kulturore /politike të vendit; promovimi i tyre përmes medias dhe aktiviteteve promovuese (p.sh. organizimi i ekspozitave/shkrimi i një libri nga/me bashkautorësi R&E etj.)		<i>Aktivite promovuese Aktivite mediatike Botime</i>	<i>KPK</i>	<i>MK Ministritë e Linjës Njësitë e Qeverisjes vendore MSHMS</i>	6M-II-2021 - 6M-II-2025
7.2.2. Festimi i ditëve të shënuara: <ul style="list-style-type: none"> • 8 Prilli – Ditës Ndërkombëtare të Romëve • 24 Qershori – Ditës Kombëtare të Egjiptianëve • 5 Nëntori – Dita e Gjuhës Rome 		<i>(Të paktën) 13 aktivite të dedikuara për festimin e ditëve të caktuar</i>	<i>KPK</i>	<i>MSHMS Njësitë e Qeverisjes Vendore Ministritë e Linjës MSHMS</i>	6M-II-2021 - 6M-II-2025

7.2.3. Përfshirja e R&E si pjesë integrale e kurrikulave dhe teksteve shkollore	<i>E gjithë kurrikula dhe tekstet shkollore të arsimit të detyruar të rishikuara.</i>	<i>MASR</i>	<i>DPAP ASCAP</i>	6M-II-2021 - 6M-II-2025
7.2.4. Fushata ndërgjegjësimi për të drejtat e njeriut në/me komunitetet R&E	<i>4 fushata ndërgjegjësimi dhe materialet e gjeneruara në kuadër të tyre</i>	<i>KPK</i>	<i>KMD Avokati i Popullit Ministritë e linjës Njësitë vendore MSHMS</i>	6M-I-2022 - 6M-II-2025
Objektivi specifik VII.3:	Ujja e diskriminimit ndaj R&E dhe përmirësimi i aksesit në drejtësi për barazi			
Rezultatet e pritshme:	i. Deri në fund të 2025, kuadri ligjor shqiptar për R&E është 100% i përafuar me atë të BE ii. Në fund të vitit 2025, 100% e anëtarëve të pakicave R&E kanë akses të plotë dhe të përmirësuar në shërbimet ligjore dhe të drejtësisë			
<u>Treguesit:</u>			<i>Baseline:</i> 1 (2020)	<i>Target</i> 5 (2025)
	7.3.1. Numri i rekomandimeve të dhëna, numri i rekomandimeve të mara në konsideratë dhe të zbatuara		NA	100% e rekomandimeve të reflektuar a dhe zbatuara
	7.3.2. Numri i rasteve anti-diskriminim të çuara para gjykatës për interes publik, numri i programeve që përdorin veprime/masa afirmuese për anëtarët e minoriteteve R&E, si dhe numri i përfituesve prej këtyre masave		NA	100% e rasteve që identifikohen ndiqen dhe/ose asistohen
	7.3.3. Realizimi i një studim bazë për evidentimin formave të diskriminimit dhe shtrirjen e tyre si dhe barrierat për të aksesuar/marrë drejtësi.		NA	1 studim i realizuar dhe

				publikuar	
	7.3.4. Numri i rasteve që dërgohen pranë autoriteteve përkatëse/gjykatave, numri i rasteve që përfitojnë ndihmë juridike parësore të garantuar nga shteti, numri i rasteve të zgjidhura në favor të viktimave të diskriminimit.		NA	100% e rasteve që identifikohen ndiqen dhe/ose asistohen	
	7.3.5. Aktivitetet e ndërmarra, numri i rasteve të studimeve/monitorimeve që përshkruajnë dhe analizojnë pabarazitë midis R&E dhe pjesës tjetër të popullsisë; numri i rasteve të shqyrtuara nga Komisioneri Për Mbrojtjen nga Diskriminimi sipas fushave prioritare.		NA	100% e rasteve që identifikohen ndiqen dhe/ose asistohen	
MASAT DHE AKTIVITETET		PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONE T PARTNERE	AFATI KOHOR
7.3.1. Rekomandime për përmirësimin dhe përafrimin e kuadrit ligjor kombëtar me atë të BE-së, me ndjeshmëri ndaj çështjeve R&E.		<i>Dokumentet me rekomandimet përkatëse</i>	<i>KMD</i>	<i>Kuvendi i RSH MSHMS</i>	6M-I-2022 - 6M-II-2025
7.3.2. Ndërmarrja e proceseve gjyqësore me interes publik, aksioneve pozitive etj. në luftën kundër diskriminimit të R&E.		<i>Proceset e ndërmarra</i>	<i>KMD</i>	<i>MD</i>	6M-II-2021 - 6M-II-2025
7.3.3. Monitorimi i rasteve të diskriminimit ndaj R&E për identifikimin e fushave me incidencë më të lartë dhe barrierave për të marrë drejtësi		<i>5 Raportet e monitorimit (një për vit)</i>	<i>KMD</i>	<i>Avokati i Popullit MD</i>	6M-II-2021 - 6M-II-2025
7.3.4. Dhënia e ndihmës ligjore falas për viktimat e diskriminimit R&E		<i>Qytetarë R&E të</i>	<i>MD/DNJF</i>	<i>OJF-të</i>	6M-I-

	<i>asistuar dhe fuqizuar</i>			2022 - 6M-II- 2025
7.3.5. Monitorim dhe raportim i pabarazive në akses që R&E ndeshin në arsim, shëndetësi, shërbime sociale etj.	<i>Raportet studimore dhe monitoruese</i>	<i>KMD</i>	<i>Ministritë e linjës MSHMS</i>	6M-I- 2022 - 6M-II- 2025
Objektivi specifik VII.4:	Minimizimi/eliminimi i gjuhës së urrejtjes dhe krimeve të urrejtjes ndaj R&E			
Rezultatet e pritshme:	i. Në fund të 2025, gjuha e urrejtjes ndaj R&E në sferën publike është eliminuar ii. Në fund të 2025, krimet e urrejtjes ndaj R&E janë minimizuar dhe të mbijetuarit e tyre kanë marrë mbështetje dhe janë ri-integruar.			
<u>Treguesit:</u>			<i>Baseline:</i> 1 (2020)	<i>Target</i> 5 (2025)
	7.4.1. Numri i projekteve të mbështetura, numri i aktiviteteve të realizuara, dhe numri i të trajnuarve		NA	100% profesioni stëve të trajnuar mbi çështjet e gjuhës së urrejtjes
	7.4.2. Të dhënat e mbledhura dhe raportuara dhe raportet e prodhuara		NA	100% e situatës e monitoruar (monitorimi vazhdueshëm)
	7.4.3. Lloji/numri i mbështetje së ofruar, monitorimet e realizuara dhe raportet e prodhuara; Numri i elementeve të identifikuar / raportuara / fshira (korrigjuara)			100% e

				organizata ve që angazhohe n në monitorim , mbështete n për realizimin e tij	
	7.4.4. Numri i krimeve të urrejtjes së identifikuara; Numri i përfituesve nga shërbimet sociale		NA	100% e rasteve identifiko hen dhe marrin mbështetj e psiko- sociale	
	7.4.5. Numri i trajnimeve dhe i të trajnuarve		NA	100% profesioni stëve në sistem dhe që hyjnë në sistem trajnohen	
MASAT DHE AKTIVITETET		PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
7.4.1. Mbështetja, financimi dhe zbatimi i trajnimeve edukuese mbi gjuhën e urrejtjes për gazetarë, mësues, punonjës socialë, juristë, punonjës policie etj.		<i>Trajnime të realizuara dhe staf i trajnuar</i>	<i>ASPA</i>	<i>Ministritë e linjës MSHMS</i>	6M-I- 2022 - 6M-II- 2025
7.4.2. Monitorimi sistematik i gjuhës antixhipsiste dhe krimeve të urrejtjes: mbledhja e të dhënave dhe raportimi mbi gjuhën e urrejtjes ndaj R&E.		<i>Raportet e prodhuara</i>	<i>KMD</i>	<i>MD</i>	6M-II-

			<i>Prokuroria AMA MSHMS</i>	2021 - 6M-II- 2025
7.4.3. Mbështetja e SHC për monitorimin dhe raportimin e gjuhës së urrejtjes (përfshi mediumet online, për të hequr/fshirë elemente të tilla)	<i>Raportet e prodhuara Aksionet e ndërmarra për korrigjim</i>	<i>KMD</i>	<i>AMSHC KPK MSHMS</i>	6M-II- 2021 - 6M-II- 2025
7.4.4. Identifikimi i viktimave të krimeve të urrejtjes dhe lehtësimi i aksesit/përfitimi i mbështetjes me shërbime (p.sh. asistencë psiko-sociale etj.)	<i>Të mbijetuar të krimeve të urrejtjes të mbështetur/integruar</i>	<i>MD</i>	<i>Njësitë e Qeverisjes Vendore MSHMS</i>	6M-I- 2022 - 6M-II- 2025
7.4.5. Trajnimi i policëve, gjyqtarëve dhe prokurorëve për njohjen e krimeve të urrejtjes	<i>Trajnime të realizuara dhe staf i trajnuar</i>	<i>MB Shkolla e Magjistraturës Policia Bashkiake</i>	<i>KPK MSHMS</i>	6M-I- 2022 - 6M-II- 2025
Objektivi specifik VII.5:	Rritja e fuqizimit dhe pjesëmarrjes së qenësishme të OSHC-ve R&E në përfaqësimin e interesave dhe të drejtave të tyre.			
Rezultatet e pritshme:	i. OSHC-të R&E janë pjesë e 100% të grupe të ngritura për punën në kuadër të antixhipsizmit ii. Në fund të 2025, bashkëpunimi OSHC R&E – autoritet për mbrojtjen ndaj diskriminimit është dyfishuar iii. Në fund të 2025, OSHC-të R&E kanë ngritur/përmirësuar kapacitetet e tyre dhe zënë 5% të projekteve të mbështetura me fonde publike.			
<u>Treguesit:</u>			<i><u>Baseline:</u> 1 (2020)</i>	<i><u>Target</u> 5 (2025)</i>
	7.5.1. Numri i bordeve me pjesëmarrje R&E; Numri i pjesëmarrësve në to; Numri i tematikave/fushave të mbuluara		NA	100% e bordeve të reja kanë në përbërje përfaqësu

				es R&E	
	7.5.2. Numri i aktiviteteve të ndërmarra; Numri i OSHC-ve partnere; Numri i ankesave të ndjekura në bashkëpunim		??(sa janë aktualisht?)	20% më shumë OSHCC/raste të ndjekura në bashkëpunim	
	7.5.3. Shuma e fondeve të alokuara; Numri i OSHC-ve të mbështetura; Numri i projekteve të mbështetura; Numri i përfituesve (direkt/indirekt)		??(sa janë aktualit)	5% më shumë buxhet i akorduar/s hfrytëzuar nga OSHC R&E	
	7.5.4. Numri i aktiviteteve të realizuara; Shtirja tematike/gjeografike		NA	100% e aktiviteteve me pjesëmarrje R&E	
MASAT DHE AKTIVITETET		PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
7.5.1. Pjesëmarrja e OSHC-ve R&E në borde/ grupe pune për Antixhizmin		<i>Borde/grupe pune me pjesëmarrje R&E</i>	<i>KPK</i>	<i>KMD Avokati i Popullit</i>	6M-I-2022 - 6M-II-2025
7.5.2. Forcimi i bashkëpunimi OSHC - Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi për përcjelljen, ndjekjen dhe monitorimin e ankesa.		<i>Bashkëpunime në ndjekjen e ankesave për mbrojtje nga</i>	<i>KMD</i>	<i>KMD</i>	6M-II-2021 -

	<i>diskriminimi</i>			6M-II-2025
7.5.3. Mbështetja e OSHC-ve R&E me fonde në realizimin e misionit të tyre.	<i>5% e fondeve të dedikuara për mbështetjen e SHC nga institucionet publike që kryejnë këtë aktivitet akordohen për OSHC R&E</i>	<i>AMSHC MK</i>	<i>MSHMS KPK MK</i>	6M-II-2021 - 6M-II-2025
7.5.4. Mbështetje e SHC R&E me aktivitete për ndërtim kapacitetesh dhe promovim të minoriteteve R&E	<i>OSHC R&E janë pjesëmarrës në 100% të aktiviteteve me qëllim promovim të minoriteteve R&E</i>	<i>KPK</i>	<i>Avokati i Popullit MK MSHMS KMD</i>	6M-I-2022 - 6M-II-2025